પદ ૯૦ મું.

રાતલડી નવ પહોંચે રસીયાને, પ્રેમીને આળસ નાવે રે;
પીયુશું પ્રેમ ઘણો રે બેહેની, મનમથ માન છંડાવે રે. રાત૦ ૧
માઝમ રાતે હું પીઉ સાથે, કંઠે વિલાઈ* સૂતી રે;
પીયુનો કર કુચ ઉપરે ધરીને, એણીપેર નિશાએ રમતી રે. રાત૦ ૨
જાદવરાય મારું કહ્યું નવ માને, પરસ્પર સંગમ પીડે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, રુદયાશું લૈ ભીડે રે. રાત૦ ૩

પદ ૯૧ મું.

રાધે તું કુંજ ભુવનમાં બિરાજે, રાસવિનોદ કરે તે છાજે; રાધે૦
હરિને ઉર તો મણિનો રે હાર, દૃષ્ટે નિર્ખ્યો રાધાએ નાથ;
નિર્ખી મનમાં આણી ભ્રાંત, તજીને રે ચાલ્યાં હરિનો સાથ. રાધે૦
હરિએ મનશું કર્યો રે વિચાર, દૂતી તેડાવી તેણીવાર;
જો રે દૂતિ તું મારે મન ભાવે, જઈ રાધાને મનાવી લાવે. રાધે૦
પ્રભુનાં વચન સુણી દૂતી ચાલી, જઇ રાધાની આંવડલી ઝાલી;
રાધે તમે હરિશું કેમ રીસાયાં, વણુ કહે ઉઠી શું †આયાં. રાધે૦
ચાલો સખી મારો લાલ બોલાવે, તુજ વિના ઓર ત્રિયા નહિ ભાવે;
દૂતી પરાક્રમ પીયુના ન તું જાણે, મુજ આગળ તું શું રે વખાણે. રાધે૦
જારે દૂતી હમારે વિના જ્યાં ચાલે, પ્રભુનું મન માને ત્યાં મહાલે;
રાધાનાં વચન સુણિ દૂતી આવિ ચાલી, કુંજસદનમાં જ્યાં બેઠા વનમાળી. રાધે૦
પ્રભુ રાધે મનાવ્યું નવ માને, જાણે બેઠા યોગી મુનિ ધ્યાને;
એમ ભણે નરસૈંયાચો સ્વામી, એકવાર જઈ મનાવો શિરનામી. રાધે૦

પદ ૯૨ મું.

રમઝમ કરતાં હીંડું જયો, પીયુજી પ્રેમ જણાવે રે;
પ્રગટ થઇને પાતલીયોરે, નીત નીત મંદિર આવે રે.‡ ૧
મરકલડો કરી કહાનજીએ, કંઠે બાહુડલી ઘાલી રે;
તો શોહાગણ થઈ બેહેની, વહાલાના ઉરપર મહાલી રે. ૨

---

* વિલાઈ=વિલાગી=વળગીને=ભેટીને=વિંટલાઇને. † આવ્યાં.
‡ પા૦ "નીત નીત લાડ લડાવે રે." બીજો પા૦ "નીત્ય નીત્ય નવલા છંદ જણાવે રે."

સકલ શણગાર સજ્યો ધનથાઉં, નેણે નાથ નેહાલે રે;
રમતાં રુડું લાગે મજને, જાં વહાલો અંતર ટાળે રે. ૩
(પછે) સરવસ સોંપી શામળિયાને, ભાવ ધરીને ભજીયો રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી નિરંતર માહલું, ક્ષણ અળગો નવ કરીયો રે. ૪

પદ ૯૩ મું.–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

રમઝમ કરતી આવું સહેજે, જો વહાલો હુંને મળિયો રે;
સહિયર માંહે થઈશ પટરાણી,* દુરીજનનો ભે હરિયો રે. ૧
પ્રગટ થઇ વહાલો મંદીર મહાલે, હું વહાલા સંગ રાતી રે;
મ્હારા મનની વાતલડીરે, પ્રેમ ભરી ન કરાતી રે.† ૨
સાસુ નણદી પરહરીઆ મેં, પ્રીત થઇ પીયુ સાથે રે;
ભણે નરસૈંયો સર્વસ્વ મહારું, સોંપું વહાલાને હાથે રે. ૩

પદ ૯૪ મું.

સાંભળ આજ આનંદ વાધ્યો, હું ગાઉં મંગળ ગીત રે;
ફુલડે પાગર ભરાવીયે, પીયુશું આણી પ્રીત રે. ૧
સોવણ પાટ ઢળાવી, મોતીએ ચોક પૂરાવું રે;
આગણુંડું દીશે રળીયામણું, ફુલડે મેહ વરસાવું રે. ૨
લટકંતો આવે મહારો વહાલો, છેલડો તાણી તેડે રે;
આરતી અગરે ઉતારું શામળિયાની, નેણાએ રસ ઘેરે રે. ૩
વદન નેહાલી વહાલા કેરું, વારી વારી આપું અધરદાન રે;
સુરત સંગમે રસ વાધશે, હું વિલસુ શામલવાન રે. ૪
નાના ભાવ ધરી ઉરસાથે, સજી સકળ શણગાર રે;
નરસૈંયાચ્યો સ્વામી ઉરપર રાખી, કરું વિવિધ વિહાર રે.

પદ ૯૫ મું.

તું નહિ માણુસા રે, ગોવાળિયા, તું નહિ માણુસા રે;
તું નહિ ગામ ગરાસીયો રે, તું નહિ રાજ કુમારરે; ગોવાળિયા૦
રાક્ષસ માર્યા ઘાત કરી રે, દેવતાને આલ્યાં દાન;
નંદ આહીર વસે વ્રજમાં, તું શાનું માગે છે દાણરે; ગોવાળિયા૦

---

* પા૦ 'સફરાણી.' † પા૦ "૦ કહાનજી સાથે કરતી રે."

અમો ગોકુળ કેરી ગોવાલણીરે, ને તું રે મથુરાનો કહાન;
નાત જાતમાં કોણ પત તારી,* અમો નહિ આલીએ દાણરે; ગોવાળિયા૦
માસી મારી પય પીતાં રે, મામાનો કાઢયો વંશ;
નરસૈંયાના સ્વામી સંગ રમતાં, નોહે રાવણ નોહે કંસરે; ગોવાળિયા૦

પદ ૯૬ મું.

પરણવા કોને પધાર્યા, પ્રભુ પરણવા કોને પધાર્યા. ટેક.
અંગે પડ્યો તંબોલનો ડબકો, આ વરમાળના આંકા રે;
ચતુરવર ચોરીમાં કાં બેઠા, હાવે શુંરે હીંડો છો હરિ વાંકા રે. પરણવા૦
કોહની હરિ પલ્લુ ક્યાંથી આણ્યું, વામણુડીનું શું બેઠું રે;
આ નાની તમે કન્યા લાવ્યા, શું રે જુઓ છો હરિ હેઠું રે. પરણવા૦
આ નાનકડી તમે જુવતી લાવ્યા, એથી શું હોય નાનું રે;
નરસૈંયા સરખા જાનૈયા હશે તો, કેમ રાખશો હરિ છાનું રે. પરણવા૦

પદ ૯૭ મું.

કંઠડાચો ભૂષણ સજની,
અળગો ન મેલું દિવસ ને રજની. કંઠડા૦
હરિ વિલોકતાં અધરરસ ચાખું,
હૃદયા સરસો ભીડીને રાખું. કંઠડા૦ ૧
એ ભૂષણ મહારે અંતરયામી;
મનરજન મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી. કંઠડા૦ ૨

પદ ૯૮ મું–રાગ માલકાલેરો–ગોડી.

કૃષ્ણ કોડીલો હું વર પામી, મહારો પ્રાણ આધાર રે;
સન્મુખ થઈને સાંઇડું લેતાં, હું વારી વારંવાર રે. ૧
મસમસતો મંદિરમાં આવ્યો, છળ કરી મેં સાહ્યો રે;
પ્રીત ધરી પાતળિયે મ્હારે, હલવે ઉર સોહાવ્યો રે. ૨
મોહી રહી એણે શામળિયે, રહી હું વદન નેહાળી રે;
ભણે નરસૈંયો ઘણા દિવસની, વહાલે વેદના ટાળી રે. ૩

પદ ૯૯ મું.

કુટુંબ સહુકોએ કેડે લાગ્યાં, જણ જણ આગળ લવતાં રે;
હું માહરે મનમાંહે ન આણું, પરહરિ પાપ જલતાં રે.† ૧

---

* પા૦ "૦ કોણ બડાહે." † પા૦ "મજનાં પાપ નીત ધોતા રે."

સકલ શણગાર કરીને અંગે, નેણે કાજલ સારું રે;
ભામલડાં લઈ ભીડું વહાલો, સરવસ ઉપર વારું રે. ૨
ગાય દોહીને દુધ કઢયું રે, સરસી શાકર ભેલું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઘેર આવે, આગલ લઈને મહેલું રે. ૩

પદ ૧૦૦ મું.

કાયર થઈએ તો રસ ના આવે, શામલિયાના સંગે રે;
મગન થઇને મોહન સાથે, ભળીયે અંગોઅંગે રે. ૧
ભર જોબનમાં પીયુડો પામી, પ્રગટ થઈ ઘેર આવે રે;
થઈ સફરાણી પ્રેમ ભરાણી, વહાલો લાડ લડાવે રે. ૨
અંતર ટાળી ઉરપર લીધો, નેહે કીધો વિવિધ વિહાર રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી અળગો ન કરું,મહારો પ્રાણ આધાર રે. ૩

પદ ૧૦૧ મું.

કેમ કરી મંદિર રહીએ,
વેણ વગાડી કહો સખી કેને કહીએ. કેમ૦ ૧
કામકાજ વીસર્યાં મજના, વિરહ અંગે અતિ થાયે;
જાણું જઈને તન મન સોંપું, ફુલી અંગે ન માયે રે, સજની. કેમ૦ ૨
જો કોઇ મારો નાથ મેલાવે, તો તેને પાયે લાગું;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીનું એ બાઈરે, કામબાણ ઉર લાગું રે, સજની. કેમ૦ ૩

પદ ૧૦૨ જું.

કામ બાણ ઉર લાગુ,
રોતી રોતી રયણી સઘળી જાગી રે, સજની. કામ૦ ૧
ક્ષણ આંગણે ક્ષણ મંદિર માંહે, ટોડલે ઉભી રહું;
માહારા મનની વાતલડીરે, પીયુ વિના કોને કહું રે, સજની. કામ૦ ૨
આ વેળા આવે મહારો વહાલો, તો હૈડે હરખ ન માયે;
નરસૈંયાચ્યા સ્વામીને પ્રેમ ધરીને, ભીડું રદયા માંહે રે, સજની. કામ૦ ૩

પદ ૧૦૩ જું.

કાહનો રંમ્યા રજની રે, રસીયો કાહનો રમ્યા રજની;
આજનું સુખડું કોને આપ્યું, તે આ પૂછે સઉ સજની રે; રસીયો૦

શાકર ધાન્ય ધરીને વાહ્યા, બુધ હરિ અજની;
તેણી વેળા ત્રિકમજી પધાર્યા, તે ચાલ ચાલે ગજની રે; રસીયો૦
સૂર ઉગે સહુ સાધન સાધે, તે ભજન કરી ભજની;
નરસૈંયાચા સ્વામી સાથે રમતાં, તારું નફટપણું* તજની રે; રસીયો૦

પદ ૧૦૪ થું.

કહાં જાઉંરે વેરણ રાત મલી, કહાં જાઉંરે વેરણ રાત મલી. ટેક.
ચોરા જોયા મોચકુટા જોયા, જોઇ વળી સારી રાજ ગલી; કહાં૦
પીંડી ફાટે મારા પાયા દુઃખે, દુઃખનાં દળણાં દળી રે દળી; કહાં૦
નરસિંહના સ્વામીએ વેણુ વજાડી, તેરે સમે મારી આંખ મલી; કહાં૦

પદ ૧૦૫ મું.

કરું વિહાર રયણી રંગે રમતાં, મૂકી મારા મનની લાજ;
સુંદિરવર શામળીયો આવે, પૂરે મારા મનનાં કાજ. કરું૦ ૧
સેજ સમારું કુસુમ લઇને, નાના વિધના કરું શણગાર;
દીપકને અજવાલે ઉભી, રુદયા ભીડું દેવ મોરાર. કરું૦ ૨
થૈ નિરભે ને વહાલો વિલસુ, અંતર ટાળી આપું અંગ;
નરસૈયાચા સ્વામીનું મૂખ દીઠે, તમ તમ મનમાં વાધે રંગ. કરું૦ ૩

પદ ૧૦૬ ઠું.

કયમ કરીએ ને કેમ રહીએ, વાહલો વેણુવાહે અતી ત્રેહ થાય;
કામકાજ હુ ઘરનાં ભૂલી, જોવા મારું મન કુમલાય. કયમ૦ ૧
મન મારું મારા વાહલાશું, બીજું મનમાં નવિ આવે;
નંદ નંદન વિણ રહ્યું નવિ જાવે, શામળીયો તે મુખડું† નચાવે. કયમ૦ ૨
કોણ ઉપાય કરું રે એહની, સુંદિરવર આવે ઘરમાંહે;
નરસૈંયાચો સ્વામી નયણે નેહાલુ, અંગોઅંગે અગ્નિ થાયે. કયમ૦ ૩

પદ ૧૦૭ મું–રાગ સામેરી.

વાહલાને વછોડી રે, દિન મારો કેમ જશે રે,
મનમાં મોટી વિમાસણ થાય;
મેં ના રે રહેવાય, હરિ મુખ જોયા વિના રે,
આઇ મારે એક પલક યુગ જાય. વાહલાને૦

---

* પાઠ. "લંપટપણું." † પા૦ "૦ મનડું નચાવે."

સજની શાન સર્વે ગઇ રે,
    અક્રુરને શે ન થયો પિંડ રોગ;
રથને જોડી રે, ગોકુળ આવીયો રે,
    અમો અબળાને પાડ્યો વિજોગ. વાહલાને૦
નગર ધૂતારું રે, કે નાથજી દેખાવડું રે,
    દેખી સુરનર મુનિવર જાતા મોહી;
નગર જોવાને રે, નાથજી જાશો નહિ રે,
    વાહલા કંઈ કામણ કરશે વાહલા મોઈ. વાહલાને૦
મથુરા નગરની રે, નાર મીઠા બોલણી રે,
    તેની તમે વાત ન ધરતા કાન;
હાજી હાજી કરતાં રે, નાથજી હીંડજો રે,
    નીચું નિહાળીને ચાલજો શામલવાન.* વાહલાને૦
વખત વિચારી રે, નાથજી શે ના કેહેતા રે,
    દુઃખ દેખાડજો ન દીન દયાળ;
જીવણ હમારા રે, જોઇ વેહેલા આવજો રે,
    કંઈ દેહની લેજો સંભાળ. વાહલાને૦
ઝાંખી ના જોશો રે, મામાજીના મહેલને રે,
    જાઓ તો જોઇને ન રેહેતા રાત;
હળવે વિખ પાશો રે, નાથજી હેરવી રે,
    વાહલા મારા કહું શિખામણની વાત. વાહલાને૦
મલ્લને અખાડે રે, મલ્લને મારજો રે,
    મારજો મથુરા કેરો રે રાય;
પાછેને ડગલે રે, પાછા તે અહિં આવજો રે,
    વાહલા મારા ગુણ નરસૈંયો ગાય. વાહલાને૦

પદ ૧૦૮ મું.

મોહી રહ્યું મન મહારું, વહાલાજી ઉપર સર્વસ્વ વારું; મોહી૦
પ્રેમ ધરી પધરાવ્યો મંદિરમાં, કંઠે બાહોડલી વાળી;
હાસ્ય કરી મેં ઉરપર લીધો, ભીડ્યો અંતર ટાળી રે; મોહી૦

---

* પા૦ "નીચુ નેહાળીને ભેટજો' સાચે શામલવાન."

મ્હારું સુખ તો મેં કહ્યું નવ જાયે, વહાલોજી વહાલ જણાવે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીઓ, લટકંતો ઘેર આવે રે; મોહી૦

પદ ૧૦૯ મું.

મોહી રહી પીઉનું મુખ જોતી, રસમાં રાતી તાલી દેતી;
વહાલાશુંરે વહાલ ધરીને, મુખ ઉપર મુખ મુકી જોતી રે. મોહી૦ ૧
નાના ભાવ જણાવે ભ્રકુટીમાં, શણગટડો લઈ વાળે;
ભણે નરસૈંયો પ્રેમ ભરાણી, અવળો અંબોડો વાળે રે. મોહી૦ ૨

પદ ૧૧૦ મું.

ભુજબળ ભીડું રે વહાલે, રંગભર રજની રમે રે રસાલે; ભુજ૦
શાં શાં સુખ આપુ સેજડીયે, પહેરું નવરંગ ફાળી;
કસમસતી કાંચલડી ઝલકે, સાઇડું દીઉ વાલી વાલી રે; ભુજ૦ ૧
જેમ જેમ રીઝે શામળીયો, તેમ તેમ સંગમ મહાલું;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઉરપર રાખું, ક્ષણુ અળગો નવિ ટાળું રે; ભુજ૦ ૨

પદ ૧૧૧ મું.

ભુજબળે ભીડું ભાવ ધરીને, શામલીયાશું રમતા રે;
અંગો અંગે આનંદ વાધ્યો, મહારા ઉરપર ધરતાં રે. ૧
સેજ સમારું નાના વિધની, ભુષણ ભાવે અંગે રે;
સુંદિરવરશું સાંઇડું લીજે, રેણી રસમાં રંગે રે. ૨
માન નિવારી વહાલા સાથે, મ્હેલું મનની લાજ રે;
ભણે નરસૈંયો મારો મોહન, પૂરે મનનાં કાજ રે. ૩

પદ ૧૧૨ મું.

કાંબળી ઓઢાડો રે કાહાન, મારી ચુંદડી ભીજે;
નહીં કાં મુને રુદયા ભીડો, અંગ ઉઘાડું ધ્રુજે રે; મારી૦ ૧
સ્નેહ ધરી શામલીયા વાહલા, રંગભર સાંઇડાં લીજે;
કંઠ ધરીને આહોડલી રે, અધુર અમૃત રસ પીજે રે; મારી૦ ૨
ઝરમરીઓ આ મેહુલો વરસે, દાદુર જોરે ટહુકે;
નરસૈંયાચા સ્વામી(ના) સંગમમાં, મેઘ ને વીજ ઝબુકે રે; મારી૦ ૩

પદ ૧૧૩ મું.

મીઠડાબોલા નાથ રે, આવોને મારા મીઠડા બોલા નાથ;
એક ઘડી એકાંતે આવો તો, કહું મારાં મનડાં કેરી વાત રે; આવોને૦
આજે આનંદ અતિ ઘણો વહાલા, વહાલે પ્રેમે સાહ્યો હાથ;
તરીયા તોરણ દ્વારે બંધાવું, મગદલ ખવડાવું સારી રાત રે; આવોને૦
વૃંદાવનકી કુંજ ગલીમે, સહુ સખીઓનો સાથ રે;
નરસૈંયાના સ્વામી સંગ રમતાં, હવે તો થયો પ્રભાત રે; આવોને૦

પદ ૧૧૪ મું-રાગ માલકાલેરો-ગોડી.

મીઠા માંહે મીઠો મોહન, ચિત અમારે ચડીઓ રે;
એકાંતે આણીને હળવેશું, મેં મહારે ઉર ધરીઓ રે. ૧
જોબન માંહે જીવન મહારો, ભલી પેરે ભોગવશું રે;
સાસુ નણદી છટકાવાશે, તો તેને પરહરશું રે. ૨
લજ્જા શાની પીયુશું માની, સઘળે વાત જણાણી રે;
ભણે નરસૈંયો ફૂલી હીંડું, પીયુજીનો રસ માણી રે. ૩

પદ ૧૧૫ મું.

મંદિર માંહે મોહન મહાલે, ફુલી અંગે ન માઉં રે;
વાળી વાળી વદન નેહાલું, ભામણડલે હું જાઉં રે. ૧
વિધવિધનાં સોવ્રણ પાટ સોહાવે, વહાલે મોતીએ ચોક પૂરાવું રે;
વિધવિધનાં હું કરુંરે વારણાં, કુંકુમ છડા દેવરાવું રે. ૨
શણગારે શોભંતો કરીને, આગળ અગર ઉવારું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી કંઠે વિલાગો, સહી સોહાગણ થાઉં રે. ૩

પદ ૧૧૬ મું.

મારો વહાલોજી વરણાગીયો; મારો૦ ટેક.
શામળીયા મારા વહાલા સ્નાન કરું છું,
સ્નાન કરીને સાઈ કરું છું;
એક વાર તો ઘેર આવ મારા વહાલા,
નયણ નિહાળું ને નેહ ધરું છું. મારો૦

કોમળ અંગ કોમળ કર સરખા,
ને લક્ષ્મીવર લિલે વિચરું છું;
નંદકુંવરના રંગા ચંગા,
તે આવ્ય ને વાગો ભેટ ધરું છું. મારો૦
જે દીન દેખું સોહી દીન લેખું,
બીજુ જીવ્યું આળ પરુ છું;
નરસૈંયાચો સ્વામી કહું છું એમો,
અમર્યાદિયા પાગ (વન) લુછું છું. મારો૦

પદ ૧૧૭ મું.

મારો વહાલોજી આવ્યો આંગણુડે, વેણુ મધુરી વાહતો રે; મારો૦
મંદિરમાંથી હું આનંદી, જઈ મેં ઉર પર લીધો રે;
મૂક્તાથાલે વધાવ્યો વહાલે, વિનય કરી વશ કીધો રે; મારો૦
લેહેકંતો બેહેકંતો દેખી, સેજડીએ પધરાવ્યો રે;
ભણે નરસૈંયો સુખની સીમા, શામળીયો ભીડાવ્યો રે; મારો૦

પદ ૧૧૮ મું.

મારો વહાલોજી વરણાગીયો, મસમસતો હસતો આવે રે;
છોગાળો અતિ છેલ છબીલો, મોહ ઘણો ઉપજાવે રે. મા૦ ૧
લેહેકંતો બેહેકંતો આવે, કોટે કૌસ્તભ મણીચી માળા રે;
સંગમ આવે અતિ સુખ પાવે, કરે વિલાસ રમણના ચાળા રે. મા૦ ૨
*   *   *   *   *
નરસૈંયાચો સ્વામીશું મલીયો, રુદયા સરશો ભીડે રે. મા૦ ૩

પદ ૧૧૯ મું–રાગ માલ કાલેરો–ગોડી.

માણે માનની રાવ કરંતાં, નેણે નેણ મેલાવે રે;
અંગો અંગે આનંદ વાધ્યો, ભામની ભાવે ભાવે રે. માણે૦
કંદ્રપ કોટ સરીખો સુંદર, સન્મુખ સાન કરતી રે;
શ્યામા સર્વે શામલિયાનું, વદન નિહાળી વરતી રે. માણે૦
માતા જાણે મારો મોહન, મારી આગળ રમતો રે;
ભણે નરસૈંયો અહરનિશ ગોપીમાં, ગોવિંદ પ્રેમે ભમતો રે*. માણે૦

---

* પા૦ "ગોપી ગોવિંદના ગુણ ગાતીરે, નરસૈ તેમાં ભમતો રે."

પદ ૧૨૦ મું.

માણુંરે માણું મનમોહન, વદન નેહાલી વારંવાર;
રુદયા સરખો ભીડી રાખું, મહાસૂર્યો વન સીંચણહાર. મા૦ ૧
સકળ શૃંગાર કરું હું અંગે, મૃગમદ અંજન નયણે સાર;
તાલી દેતાં વહાલાજીશું, દીમકે ઝાંઝરના ઝમકાર. મા૦ ૨
કંઠ પરસ્પર બાંહોડલીરે, મારો જીવણ પ્રાણ આધાર;
નરસૈંયાચો સ્વામી અલગો કયમ મહેલું, સુંદર સેજડીનો શણગાર. મા૦ ૩

પદ ૧૨૧ મું.

મારગ જાતાં મલીયો મુને, સાન કરી હું ચાલી રે;
પાછળથી આવી પાતળીયે, કંઠ બાંહોડલી ઘાલી રે. મારગ૦ ૧
પ્રગટ થઇ હું સહીઅર માંહે, તે શું છાના રહીએ રે;
અંતર ટાળી આલિંગન આપ્યું, વહાલો ઉરપર ધરી રહીએરે. મારગ૦ ૨
શામળીઆને સંગમ રમતાં, હું શોહાગણ થાઉં રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી અમ ઘેર આવે, ભામણડે હું જાઉં રે. મારગ૦ ૩

પદ ૧૨૨ મું.

બાળી બળવંત સુંદિરવરશું, વાદે ચડીને વિલસે રે;
એક એકને આગળ આવીને, જાણે જળધર વરશે રે. બાળી૦ ૧
માનની મોહન રસમાં રાતાં, કરતાં મધુરાં ગાન રે;
પ્રેમે ભરાણી પ્રેમદા ભારે, રહી નહિં શુદ્ધ બુદ્ધ સાન રે. બાળી૦ ૨
મગન થયા મન માંહે જાણે, કંઠે વિલાગી કહાન રે;
ભણે નરસૈંયો સહુને સન્મુખ, કરતાં અમૃત પાન રે. બાળી૦ ૩

પદ ૧૨૩ મું.—રાગ રામગ્રી.

બપૈયા પીઉને શેરે સંભારે;
અબલાના હૈડા હોયરે સકોમલ, વેણુને બાણે એમ કાં મારે. બ૦ ૧
અધોજની જલ નયણુ ભરાણાં, શબ્દ સુણી સુણી તારો;
તોયેરે બપૈયા તું અરે પાપીડા, જનમનો વેરી મારો. બ૦ ૨
પંખી પીડ મ જાણે પીઆરી, ગુણવંત કયાં થયો ઘહેલો;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગમ આવત, વાટે બપૈયો બોલે વહેલો. બ૦ ૩

પદ ૧૨૪ મું–રાગ રામગ્રી.

બાઇ મારે તાણોવાણો થયો;
તે મારી સાસુડીએ સંચલ લહ્યો, તો લોક લાજ હવે ભય કીયો. બાઈ૦ ૧
વારે વારે વારુરે વીઠલા, મારગ જાતાં પ્રીત ન કીજે રે;
મનની વાત તે મનમાં જાણી, આપણુ કેલ કરીજે રે. બાઈ૦ ૨
જેને જેશુ પ્રીત હોય રે, તે દેખી તે મોહીએ રે;
સ્નેહતાણું દુઃખ દોહલું બાઇરિ, તે જાણે જવલ્યો કોઈએ રે. બાઈ૦ ૩
દેહ દાઝો પણુ સ્નેહ મ દાઝો, જો હૈયે હરી વસીયા રે;
ભણે નરસૈંયો ભૂતલ થોડા, હરીરસ કેરા રસીયા રે. બાઈ૦ ૪

પદ ૧૨૫ મું–રાગ માલકાલરો-ગોડી.

બળીઓ બાથ ભરીને રાખું, શું કરશે પેલા દુરીજન લોક રે;
હું રંગ રાતી પીઉ સંગ માતી, જે બોલે તે જાણું ફોક રે. બ૦ ૧
મ્હારા પીઉશું રંગ ભરી રમતાં, ગાજી લાજે રહીયે રે;
સજ્જન અમારે શામલિયો તે, ક્ષણુ અળગો નવ કરીયે રે. બ૦ ૨
પ્રીત બંધાણી થૈ સફરાણી, કૃષ્ણુ કોડીલો પામી રે;
ભક્તવત્સલ મળીઓ પેહેલો, નરસૈંયાચો સ્વામી રે. બ૦ ૩

પદ ૧૨૬ મું–રાગકાલરો–ગોડી.

માણીરે મ્હારો મનમોહન, સુરત સમે હું જીતી રે;
ચાર પોહોર મેં જાતાં ન જાણ્યા, રજની રંગે વીતી રે. માણી૦ ૧
જાણું વહાલો મંદિર મહાલે, ક્ષણું અળગો નવ કરીયે રે;
નિશદિન સુંદર શામલિયાને, ઉરપર રાખી રહીયે રે. માણી૦ ૨
ખીર ખાંડ ઘૃત સુંદર લાવી, વહાલા આગળ ધરીયે રે;
ભણે નરસૈંયો વહાલા ગમતું, તે તે આપણુ કરીયે રે. માણી૦ ૩

પદ ૧૨૭ મું–રાગ માલ કાલેરો-ગોડી.

પામી રે વરવારુ રે સજન, કહાન કુંવર રઢિયાલો રે;
મારગ જાતાં હું વેંધાણી, જોઈ કેહાનના નેણુનો ચાળો રે. પામી૦ ૧
વાહે વહાલો વેણુ રસાળી, તિમ તિમ વ્યાકુલ થાઉં રે;
મુખ તે મોહન મોહન વેલડી, કેમ કરી મંદિર જાઉં રે. પામી૦ ૨

દુરિજન દેખતાં શામલિયે, પાલવ મ્હારો ઝાલ્યો રે;
ભણે નરસૈંયો હું નવ બોલી, મ્હારા ઉરપર રંગે મ્હાલ્યો રે. પામી૦ ૩

પદ ૧૨૮ મું.

એકવાર આખા દીન માંહે વાહલા, તમશુ વાત ન થાય;
કામકાજ મારે ચિત ના આવે, મંદીરમાં ન સોહાય રે. એક૦ ૧
જાહેર તમશું પ્રીત બંધાણી, તે કહે તે સોહાયે;
છાનો સ્નેહ તે મીઠો લાગે, પ્રગટ થયે પત જાયે રે. એક૦ ૨
એકવાર એકાંતે રમતાં, બાંહેડલી કંઠ સોહાયે;
વાળી વાળીને આલિંગન લીજે, તવ રુદીયા ટાઢું થાયે રે. એક૦ ૩
સુંદરીયાંચા સ્વભાવ એવા, પીયુજી વિના ન સોહાયે;
નરસૈંયાચા સ્વામીનો સ્નેહ મ જાશો, લાગુ તમારે પાયે રે. એક૦ ૪

પદ ૧૨૯ મું.

અબળાને બળ નાથ તારું;
આવોરે શામળિયા, તન મન તમ પર વારુ. અબ૦ ૧
સમૂળ શૃંગાર સજો મેં અંગે, પહેરી પટોળી સાર;
સેજ રચીને પંથ નેહાળું, ઉભી મંદિર દ્વારરે વાહલાજી. અબ૦ ૨
દિવડીઓ અજવાળ્યો પ્રેમે, પ્રકટીઓ તે અપાર;
નરસૈંયાચો સ્વામી હસતો આવ્યો, અબળાનો પ્રાણ-
આધાર વહાલાજી. અબ૦ ૩

પદ ૧૩૦ મું.

સર્વસ્વ વારુ એ વહાલા ઉપરી, નિશદીન રમતાં રંગે રે;
આઠે પહોર ન મુકું અળગો, પ્રેમ ધરી પીઉ સંગે રે. સ૦ ૧
મંદિર માંહે આવે વાહલો, જ્યમ માગું તેમ જોગું રે;
સુંદરવર શામળીયાને હું, અળવે ઉરપર માગું રે. સ૦ ૨
શું કરશે હવે દૂરીજન મૂજને, વાહલોજી પ્રીત્ય જણાવે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મહારંગમાં, તે અણુતેડ્યો ઘેર આવે રે. સ૦ ૩

પદ ૧૩૧ મું—રાગ પ્રભાત.

હજી ન ધરાયો રંગ તે રમતાં, ચાર પોહોર નિશા નિકર નિમગતાં.—ટેક.
અધર સુધારસ પીજી પીજી પીધિરે, કેસરી કામને મેં પુંઠડી ન દીધી રે; હજી.

પીન પયોધર પાખર કીધીરે, સુરતસંગ્રામે હું વઢતી ન બીધી રે; હજી.
નખ શીખા લગે તાકી તાકી મૂકીરે, કેસરી કામશું વઢતી ન ચૂકી રે; હજી.
ઉદ્યો દિવાકર રજની વીતીરે, નરસૈંયાચા સ્વામી સંગમ જીતી રે; હજી.

પદ ૧૩૨ મું–રાગ પ્રભાત.

નીત નીત લાછવર લક્ષણ રુડાં, મોટેરાં થઇએ રે ત્યમ બોલીએ કૂડાં.
માત યશોદા જાણેરે માહારો લાડકો પુત્ર, વાહાલાજીએ ઠામઠામ માંડ્યાં ઘરસૂત્ર.
જેહનું બ્રહ્માદિક ધ્યાન ધરે સુર મુનિ ગાયે, દૃષ્ટે પડી નારય વિના રમી ન જાયે.
શીખ દેતાં દુભાશો મા શામળા કાહાન, નરસૈંયાએ એ નારયને દીધુ સનમાન.

પદ ૧૩૩ મું.

વહાલાજી તમોરે નહાનડીઆ, અમોરે નહાંનડલાં, સરખે સરખી જોડ મળી;
પહેલું આલિંગન દો મારા વાહાલા, પછે અમો દેઈશું લળીઅલળી.
સુંદરીયાચો સ્વભાવ છે એવો, પીયુને મળવા હિંડે ઘણું;
આલિંગન એણીપેર દો મહારા વહાલા, રખે હમ દેખે હબક જાણું.
તમે નહાના હું હજી નહાની, નણદી આઘાં પાછાં કરે;
સાસુને ઘેર એ લાડકડી વહાલા રે, તે અમ વારી ક્યમ ઓસરે.
શું કરે સાસુ શું કરે નણદી, જેહના હૃદેમાં હું રે વસ્યો;
નરસૈંયાચા સ્વામી મુજશું રમતાં, સંસારમાં તેને ભેય રે કશો.

પદ ૧૩૪ મું–રાગ પ્રભાત.

પાછલી રાતના પધારિયા નાથજી, ઘૂમતે લોચને અંગ ડોલે;
બેહુ પાસા સુંદરી, બાહે કંઠે ધરી, શોભિત ભવન કો નહીરે તોલે. પા૦
હું રે સન્મુખ હુઇ, રીસ મનની ગઇ, ઉભી રહી ચકિત ગતિ પ્રેમ નિરખું;
પ્રભુયને રસભરી, સુખદાજ શર્વરી, નાર સૌભાગ્યતા જોઈરે હરખું. પા૦
ચોકતણા ચાર, ચરણશું મુક્તિ ધરી, પ્રભુને પધરાવિયા પલંગ પીઠે;
ભોગ સંજોગથી, અધિક સુખ ભોગવ્યું, એરે મુરત એણીપેર દીઠે. પા૦
ભણે નરસૈંયો નિત નેહ તે નવનવા, જાહાંરે ગોવિંદ ગુણની સમાધી;
શું જાણે બ્રહ્મા સુર સ્નેહની વારતા, ભર્યા અધિકારની આધિવ્યાધિ. પા૦

પદ ૧૩૫ મું–રાગ પ્રભાત.

પલંગ પાયે તને કુસુમમાળાવડે, બેહુ કર બાંધ્યો લાજ લોપી;
માહરે મંદિરથકી કોણ મૂકાવશે, શું કરશે સહુ શોક્ય કોપી. પ૦

તું વનમાળી કાહાવે, હું કુસુમ વનવેલડી, નીર નિત સીચતો કાં અરોપી;
ભમર જાએ પુલ, પુલ મકરંદ વશ, કમળમાં હેત ન રહ્યોરે રોપી. ૫૦
પ્રીતનો કરનાર પ્રેમના પાત્રશું, તન મન પ્રાણ ત્યાં મેલે સોંપી;
ભણે નરસૈંયો જિમ રીસ ઉતરે, તિમ તું શિખ શાણી દે રે ગોપી. ૫૦

પદ ૧૩૬ મું–રાગ પ્રભાત.

સાંભળો કામની કૃષ્ણ કામી કેહે, તાહરા મંદિરથકો નહીરે જાઉં;
અવર કો નાર નહીં તૂજ સારખી, જેહને ફૂલ કરી હુ બંધાઉં. સાં૦
તું વનવેલડી, હું વનમાળી, સીંચવે સમર્થ દ્રષ્ટિયે કરું;
તુજ પાસામાં લે રાખું શીતલ પાણિ ધરી, પ્રેમની વાડ કરું. સાં૦
સાંભળો સુંદરી એમ કહે શ્રીહરિ, જેની ફૂલમાળા કરી હુ રે બાંધ્યો;
ચૌદ ભુવનતણાં બંધન છોડવું, મેં જાણ્યું તેં મોહિની મંત્ર સાધ્યો. સાં૦
માન તું માનની, માન માગી કહું, નહીં તજું મંદિરમાં બોલ દીધો;
નરસૈંયાચો સ્વામી, સર્વે રસ લહ્યો, સુરત સંગ્રામે આધીન કીધો. સાં૦

પદ ૧૩૭ મું–રાગ પ્રભાત.

મેહેલ પીતાંબર, અંબર માહરું, સુરજ ઉગ્યો સુઇ કયમ રહીએ;
અમ ઘર સાસુ નણંદ જૂઠી વસે, કંથ પૂછે ત્યારે શુંરે કહીએ. મે૦
સાવજ શબ્દ કરે અતિ સુંદર, દીપક તેજ તો ક્ષીણ થાએ;
કંઠથી કુસુમનો હાર કરમાઇયો, બાહેર રાગ પંચમ ગાયે. મે૦
તું તારે મંદિરે, પ્રેમશું પોઢીઓ, માહરે મંદિરિયે દૂર જાવું;
લોકની લાજ, લોપીરે લક્ષ્મીવરા, હું રે વળતી હવે નહીં રે આવું. મે૦
ધેન દોહાવી ઘેરરે, વાછરુ વલવલે, મહીરે વલોવવું આજ માહારે;
કંઠથી બાહાર કાઢિ કમલાપતિ, કાલ આવે હવે કોણ તારે. મે૦
સુરત સંગ્રામની, શાંતિજ હુઈ, રહીરે ઉજાગરી, શીશ નામી;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુખસાગર પોઢિયો, વિરહની વેદના ત્યારે વામી. મે૦

પદ ૧૩૮ મું.

અમશું કપટતણી વાતજ છાંડ મારે ઘેર આવો તો;
કાંઈ ઉફાંડ મ માંડ, મારે ઘેર આવો તો.
જુઠાં જુઠાં મ બોલીશ, જાણું તારી વાત;
નીશા વશી રમી નાહાશી, આવ્યો છે પ્રભાત;

અંગચેહેન તારે દીસે છે ઘણાં,
જોઇને વીમાસી બોલે ચતુરસુજાણ;
ઘેર આવ્યોરે શેં ન દીજે માન,
નરસૈંયાચા સ્વામી સુખનું નિધાન; મારે૦

પદ ૧૩૯ મું-રાગ કેદારો.

સમીરે સાંજનાં, સોડમાં સુતાં, નણદલીએ સાદ કીધો;
હવું પ્રભાત, પીયુ થયો ઘેલો, ઉંઘરેટો જઈ સૂતો.
હરિનું પીતાંબર, સેજે રહ્યુંરે, પાલટીને પ્રટકૂલ ગયો;
કયમ કરી વનજાઉંરે મહી વેચવા, દુરિજન લોકે બોલ કહ્યો.
દીઠડે ડાઢ ગળે,અસતીઆ બહુ બળે,તો અભિમાનશુંરે કરીએ;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, ભવસાગર ઉતરીએ.

પદ ૧૪૦ મું.

કેસર ભીના કહાનજી, કસુંબે ભીની નાર;
લોચન ભીનાં ભાવશું, ઉભાં નંદદ્વાર.
બેમાં સુંદર કોને કહીએ, વનિતા ને બ્રીજનાથ;
પરખી પરખી ધરો તમને, માણુકડાં બેહુ હાથ.
વેગે કુંજે પધારીયા, તો લચકે થઈ ઝગઝોળ;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, રંગતણા બહુ રોળ.

પદ ૧૪૧ મું-રાગ રામગ્રી.

મોહ્યું રે લટકે, મારું મન મોહ્યું રે લટકે.—ટેક.
ગાતર ભંગ કીધાં ગિરધારી, જેમરે માર્યાં ઝટકે; મારું મન.
વેણુ વજાડી વહાલે મારે વનમાં, રંગતણે કટકે; મારું મન.
મન મારું મોળીડેરે અટકયું, પેલે પીતાંબર પટકે; મારું મન.
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રમતાં, રસ વાધ્યો ચટકે; મારું મન.

પદ ૧૪૨ મું-રાગ રામગ્રી.

કામણગારોરે, કહાના તું તો કામણગારો રે. ટેક.
મને કાંઈ કામણ કીધાંરે, મારાં ચિત્ત હરીને લીધાં; ક૦

મારી સાસુડી સંતાપેરે, પેલી નણુદી ઓળંબા આપે; કહાના.
મને ભોજનીયાં નવ ભાવેરે, મને નિદ્રા તે કઇપેરે આવે; કહાના.
મને પગની ભરાવી આંટીરે, મને મુખનાં તંબોળે છાંટી; કહાના.
હું તો પૂરણ પદને પામીરે, મને મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી; કહાના.

પદ ૧૪૩ મું-રાગ રામગ્રી.

કુંકુમને પગલે, પધારો હરિ કુમકુમને પગલે.
લડસડતા મોહન ઘેર આવ્યા, ડગમગતે ડગલે; પધારો૦
મુસ્તક પાઘ, પીતાંબર સોહિયે, નીલાંબર ડગલે; પધારો૦
મુખ ઉપર શ્રમ જળનાં મોતી, તો દીઠડે મન હરી લે; પધારો૦
મસમસતા મોહન ઘેર આવ્યા, લડસડતે ડગલે; પધારો૦
છૂપીને છોગાળે* છેતર્યાં, જયમ મીનને બગલે; પધારો૦
દુધલે મેહ વૂઠ્યા નરસૈંયાને, આંગળલે† સઘળે; પધારો૦
શાકર કેરા કરા પડ્યા રે, તો રસ વાધ્યો ઢગલે; પધારો૦

પદ ૧૪૪ મું.

તારા દલડાની વાતો મેં જાણીરે, ગીરધર દાણી રે.
આણી શેરડીએ લુંબો ને ઝુંબો, પેલી દેખે છે સૈયર સમાણી રે. ગીરધર.
સૌ સખીઓમાં વહાલા સરખુંરે જાણી, ના ગણે દૂધ કે પાણી રે; ગીરધર.
છેલપણું મૂકી દ્યોને છબીલા, અમે કહીશું નંદાજીની રાણી રે. ગીરધર.
વૃંદાવનને મારગ જાતાં, મારી નવરંગ ચુંદડી તાણી રે; ગીરધર.
નરસૈંયાના સ્વામી સંગે રમતાં, મારી અંતર પ્રીત લપટાણી રે. ગીરધર.

પદ ૧૪૫ મું.

મને રોકે છે કાનવર દાણીરે, નહિ જાઉં જમના પાણી રે.
એકવાર જમના પાણીરે ગયાંતાં વહાલા, મારી સાથે સૈયર સમાણી રે. મને.
વૃંદાવનને મારગ જાતાં, મારી નવરંગ ચુંદડી તાણી રે. મને.
જોરે પાણી મોકલવાંરે હોય તો, સાથે મોકલો સૈયર સમાણી રે. મને.
મરકલડે મારાં મન હરી લીધાં, હું તો લાલચમાં લપટાણી રે. મને.
નરસૈંયાચા સ્વામીની સંગે રમતાં, હું તો મોહનસંગમાં માણી રે. મને.

* પાઠ. "છબીલે." † પાઠ. "આંગણિયે."

પદ ૧૪૬ મું.

તું મારે ચાંદલીએ ચોંટયો, રાજ સારા મુરતમાં* શામળિયો રે;
ક્ષણું એક વહાલા અળગા ન થાઓ, રાજ પ્રાણુજીવન વર પાતળિયો રે.† તું મારે.
ખડકીએ જોઉં ત્યારે અટકીને ઉભો, બારીએ જોઊં ત્યારે બેઠો રે;
શેરીએ જોઊં ત્યારે સન્મુખ આવે, વહાલો અમૃતપેં અતિ મીઠો રે. તું મારે.
જમતાં જોઊં ત્યારે મારી જોડે બેઠો, સૂતાં જોઊં મારી સેજડીએ રે;
વૃંદાવનને મારગ જાતાં, આવીને વળગ્યો મારી બેલડીએ રે. તું મારે.
‡પ્રીત કરે તેની કેડ ન મેલે, રસ આપે અતિ રસિયો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીઓ, મારા હૃદયકમળમાં વસિયો રે. તું મારે.

પદ ૧૪૭ મું.

ખંમખંમરે ચાંદલા મા કરીશ વહાણુલું, મારા પ્રાણુજીવન ઘેર આવ્યા રે;
પૂરવ જનમની પ્રીત જે હૂતી, પુરુષોત્તમ પધરાવ્યા રે. ખંમખંમ રે.
પેલા ભવનો વાલમીઓરે, ચૌદભુવનનો સ્વામી રે;
જનમ કોટી કોટી તપ કીધાં, હું ત્યારે વિઠ્ઠલ વર પામી રે. ખંમખંમ રે.
બપૈયા પિયુ પિયુ કરેરે, કોયલ મધૂરે વાસે રે;
હું તને વારું કુકડલારે, રખે વહાણુલું પ્રકાશે રે. ખંમખંમ રે.
ચંદ્ર વિંટયો જેમ ચાંદરણીએ, તરુવર વિંટયો જેમ વેલી રે;
ગોવિંદ વિંટયો ગોવાલણીએ, હુંસાગવની હેલી રે. ખંમખંમ રે.
સાહર સોહીએ લેહેરે લેહેરે, જેસી લેહેર તુરંગ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, ગોપીવર ગોવિંદ રે. ખંમખંમ રે.

પદ ૧૪૮ મું–રાગ પ્રભાત.

કોણુ પુન્યે કરી, નાર હું અવતરી, શ્રીહરિ દીન થઇ મન માગે;
અમર અવિગતિ કહે, અકલ કો નવ લહે, તે કમલાવર કંઠ લાગે. કોણુ.
જગન જાગે કરી, જોગ ધ્યાને ધરી, બહુ વ્રત આદરી દેહ કષ્ટે;
તોય તે શ્રીહરિ, સ્વપ્ને ન પેખીએ, તે હરિ નિરખીએ પ્રેમ દૃષ્ટે. કોણુ.

---

* પા૦ "શામળી મુરત." † પા૦ "એક ઘડી અલગો નવ મૂકું, પ્રાણુથકી વા'લો પાતલિયો રે." ‡ પા૦ "૦ તેના પૂઠ ન મૂકે, એવો વા'લો એ રસિયો."

શેષ સુખાસન, સેજ સદા સહી, ભુવન જસૂં વૈકુંઠ કાહાવે;
તે પેં અધિક જે, મંદિર માહારૂં, પ્રેમે પીતાંબર ધરી પલંગ આવે. કોણુ.
ભગતવછલતણું, બિરદ પોતે વહે, વેદપુરાણુ એમ શાસ્ત્ર અમૃત વાણી;
નરસિંહાચો સ્વામી, ભલેરે મળિયો, કીધી કૃપા મુને દીન જાણી. કોણુ.

પદ ૧૪૯ મું–રાગ પ્રભાત.

સફલ રજની હુઇ, આજની અભિનવી, પલંગ બેસાડી વાહાલે હાસ્ય કીધું;
કર દર્પણુ ધરી, વદન અવિલોકવા, પ્રેમનું ચુંબન ગાલે દીધું. સ૦
કુસુમના ટોડર, કંઠ ભૂષણુ ધરી, ભૂજ ભીડી ભુધરે હૃદયા સાથે;
સુરત સંગ્રામશું, હું એને જઇ ભીડી, જીત્યો યદુનાથ દ્વય બાહુ બાથે. સ૦
મદનના સૈન્યશું, માન માગ્યું ઘણું, જુદ્ધ જીત્યું રણુ હાથ આવ્યું;
ચૌદભુવનતણો નાથ મેં વશ કર્યો, અજિત જીત્યાતણું બિરદ કહાવ્યું. સ૦
જેમ ગજયુવતિ માતંગ, મદગલીતા, સુંદરી સેજ હરિસિંહ આવ્યો;
નરસિંહાચો સ્વામી, સુભટ સુરાસુર, કેસરી કાન સાહી નચાવ્યો. સ૦

પદ ૧૫૦ મું–રાગ પ્રભાત.

લડસડતી કાંહાં જા'છે રે અબળા, કોણુ પુરુષે તને ભોળવી રે;
કહેરે સખી તને ગરડરસ લાગ્યો, કે વિષ પીધું ઘોળવી રે. લડસડતી.
અજ્ઞાનપણુામાં સૂતીરે હુતી, શ્યામ ભુજંગે ચટકાવી રે;
હરિ મંત્ર જપ્યો તેણી વારે, તો જીવતડી ઘર આવી રે. લડસડતી
એ ડંખ બેઠો જે નરનારી, તે ભૂતળ દેહ નહિ ધરશે રે;
નરસૈંયાના સ્વામી સંગે રમતાં, વહાલો આપ સરીખડાં કરશે રે. લડસડતી.

પદ ૧૫૧ મું–રાગ કાલેરો.

વારીશ મા માતા તું મુજને, નંદતણો સુત નાથ ભજું;
બ્રહ્માદિકને મોહ ઉપજાવે, અમો અબળાનું કોણુ ગજું. વારીશ.
ધન ધન રે સાહેલી પેલી, ખેલે હરિસું રાસ રમે;
હસતું મુખ હરજીનું દેખી, ભરકલડે ભવ તાપ શમે. વારીશ.
આડી આખ કાં દે રે માતા, જાવા દે જદુનાથ ભણી;
રંગભર રાસ રમે રાધાવર, સખી સમાણી મળીય ઘણી. વારીશ.

લોક કેહેશે તે સહુ કેહેશે, હરીજન શીર ડાબા પાયે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતા, મારે અંગ ઉલટ ન માયે. વારીશ.

પદ ૧૫૨ મું.

વહાલે કોણ વેળા કોણ વાર, કામણ કીધું રે;
વહાલે વાહી વેણ રસાલ, મન હરી લીધું રે.
હરીનાં નેણ સલુણાં બાણ, હૃદયામાં વાગ્યાં રે;
તું વૈદડા વેરે મા માર, જોરે ઉરપર લાગ્યાં રે.
સર્વ છેલ માંહે તું છેલ, કાહાનજી રસીઓ રે;
વહાલે વાહી મોહિની વેણ, મોરે મન વસીઓ રે.
અમો રમતાં રાસ વિલાસ, છેડલે ચંપાણી રે;
મુને દીધું આલિંગન, સારંગપાણી રે.
મુને કાંઈ ન સૂઝે કામ, થઈ છું દીવાની રે;
મારો ગયો સહિયરનો સાથ, જમુનાં પાણી રે.
હરી પ્રેમલ સુણી ઝાળ, હૃદયામાં લાગી રે;
મારાં નયણાં વહે દિન રાત, વિરહણી જાગી રે.
અમો રમતાં માઝમ રાત, વેદના વામી રે;
એવો ધુતારો શ્રીમહારાજ, નરસૈંયાનો સ્વામી રે.

પદ ૧૫૩ મું.

નહિ દેઉં સાંઈ રસ લેવા, અધર અમૃત રસ પીવા;
કુચ ફૂલ ગ્રેહેવા, આવ્યા સુંદર વર, નંદના લાડકવાયા એવા. નહિ.
આજ લગે અમારા કુલમાં, એવું કાંઈ ન કહેવાએ;
લક્ષણ લાગે લક્ષમીવર, તમો અમથી રોહ અળગાએ. નહિ.
તમ દીઠે દાઢ ગળે મહા વરતીઆ, અમો અભિમાન ધરેવા;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે, રમતાં ભવસાગર તરેવા. નહિ.

પદ ૧૫૪ મું.

આવું હવે નાવડીઆ રે, સાંઈડાં કાં ન લેત;
સાંઈડાં લેતાં રે વહાલો, લોચન કાં મીંચેત. સાંઈડાં.

સાંઈડાં લેઇ તેય જાણે, જે હોએ રાજકુમાર;
નંદ આહીર વસે ગોકુલે, તું તેહતણો ગોવાલ. સાંઇડાં.
જો કહો હરી તો શીખાઉં, સાંઈડાં લેવાની પેર;
મારું કહ્યું એટલું કરજો, પરમંદિરયા પરહેર. સાંઈડાં.
કુચગ્રહી મુખ અધર ડસીને, એણીપેરે સાંઇડાં લીજે;
મા મા મંત્ર જપું જેણે વેળા, મહારું મન પતીજે. સાંઇડાં.
અંતર ટાળી એક કરે રે, સાચા તેહના સ્વામી;
નરસૈંયાચા સ્વામી સાચા વિના, હું નવલ પદ કંઇ ન પામી. સાંઇડાં.

પદ ૧૫૫ મું.

નહિ જાઉં રે જમનાં પાણીડાં, મને મારગડે નંદલાલ મળે;
બાળપણાંની સહીઅર દેખે, હુંએ ટળું પણ એએ ન ટળે. નહિ.
અમેરે આહીરડાં સદાએ સુંઆળાં, કઠણ કઠોર પેલો કાનુડો;
નંદરાયની આણ ન માને, જસોદાનો કુંવર લાડકડો. નહિ.
સાન કરે દેહી પરવશ થાએ છે, છાનાં છાનાં વાહે વહાલડો;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીઓ, વૃંદાવનમાં એકલડો. નહિ.

પદ ૧૫૬ મું.

લટકો તારો લાખ સવાનો, મરકડલાંનું મૂલ નહિ;
જેમ શામલીઓ વદન નિહાળે, કેહ તુજ સમાન કો નાર નહિ.
પાયે કાંબી કનક તણી રે, નેપૂર ઝાંઝરનો ઝમકાર;
નાકે નંગ નંગોદર સોહે, ઉર સોહે એકાવલિ હાર.
વેણિયે ઝલકે રાખલડી, ફુમલડાં ફરકે તલખે મન;
કહાનજી કહે આલિંગન નહીં દેઉં, કઠણ પયોધર ખૂંચે તન.
નવજોબન નવરંગી બાલા, જમણે ઉભા વનમાલી;
કાંચલડી કસમસતી પહેરી, સાત સાતેક કસ કસી વાળી.
કહાનજીએ કામિની કર ઝાલી, માખણપેં અતિ કોમળ અંગ;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, દીધું આલિંગન રાખી રંગ.

પદ ૧૫૭ મું—રાગ પ્રભાત.

પ્રાત હવો પ્રાણપતિ, ઇંદુ ગયો આથમી, કાં રહો બાંહુડી કંઠ ઘાલી;
નાથ મુકો બાથમાંથી, મુજને વળગો નહીં, શું કરશો હજી હાથ ઝાલી. પ્રાત.

આ જુવો અરુણ, પુરવ દસા ઉગિયો, તેજ તારાતણાં ક્ષીણ દીસે;
શબ્દ સોહામણા, સાવજાં ઓચરે, વચ્છ ધેન ઘણું ઘેર હીસે. પ્રાત.
લલિત સ્વર સુંદરી, લલિત આલાપતી, ઘેર ઘેર દધિ મથન ઘોષ થાયે;
ઉઠ આલસ તજી, કાનજી માહરા, સાસુ જસોદા સાદે સાહે. પ્રાત.
કમલ વિકાસીયાં, મધુપ મધ્ય ઉડી ગયા, કુરકુટા બોલે પીયુ પાય લાગું;
સૂર્ય ઉગ્યા સમે, લાજીએ ઘર જતાં, નરસૈંયાચા સ્વામી માન માગું. પ્રાત.

પદ ૧૫૮ મું–રાગ પ્રભાત.

ઝાંઝર ઝમકે, હું ઝબકીને જાગી, જાણું મારા પિયુજીને કંઠડે હું લાગી. ઝાંઝ૦
પછી તો લજાણીરે, આલિંગન દેતાં, મારે વહાલેજીએ પૂછ્યું સખિ તુંને વર્ષ કેતાં. ઝાંઝ૦
મારાં રે વરસ વહાલા, હું શુંરે જાણું, માસ તો થયા છે મુને એકસો બાણું. ઝાંઝ૦
ભણે નરસૈંયો, મેં સુખ દીઠું, કાહાને કહ્યું તે મુંને કેવું લાગું મીઠું. ઝાંઝ૦

પદ ૧૫૯ મું–રાગ પ્રભાત.

આંખડલીને ચાળેરે, ચત્રુભુજ મોહી રહ્યારે, હવે કેમ જીવુંરે મોરીરે માય;
વ્રેહને સંતાપેરે, સખિ મુજ દેહેરે, હરિ વિના સગું એક સાંસો ન થાય. આં૦
હુંને ઉભીતીરે, મંદિર માહરેરે, વહાલે મારે કીધીરે નેણુની શાન;
મુગટ બીરાજેરે, માથે મોર પીછનોરે, સુંદર મુરલી હરીનું ગાન. આં૦
જમુનાની તીરેરે, ગૌધન ચારતારે, રમતા ગોવાળીયાની સાથ;
મહીડાંની મશેરે, હરજી જોવા નીસર્યાંરે, આવિયાં વૃંદાવન કેરે ઘાટ. આં૦
મોહનજી મારેરે, હૃદે કમળે વસ્યોરે, લઉં ઓવારણાં કોટિ પ્રકાર.
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, સખી મુને ત્યાં મળ્યોરે, વહાલા મારી આવાગમન નીવાર; આં૦

પદ ૧૬૦ મું–રાગ કેદારો.

કુંજનો વિહારીરે, અમ ઘેર આવશેરે, શા શા હું સજુંરે શણુગાર;
માંગને સમારુંરે, પ્રભુ મારું મોતીયેરે, કંઠે સોહીએ એકાવળ હાર. કું૦
શામલડીને ચોળીરે, અંગે સોહીએ ચુંદડીરે, રંગ ભેર રમીશુંરે સેજ;
ભાવ કરીનેરે, વહાલાજીને ભેટશુંરે, આપીશું તે હઇડા કેરાં હેજ. કું૦
નિશા ને અજવાળીરે, ચાંદા તારી ચાંદનીરે, ચાંદલીયા તું જાજેરે પેલે પાર;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, સખિ મુને ત્યાં મળ્યોરે, વહાલે મારે ઉતાર્યાં ભવપાર. કું૦

પદ ૧૬૧ મું–રાગ કેદારો.

ઓધવ કહેજોરે, હરીને એટલુંરે, કે અમને તમારો આધાર;
વિખડાં પાઇનેરે, વહાલોજી શે નવ ગયારે, કે દુઃખ દેખાડ્યાં દીન દયાળ. ઓ.
દુખડાંની દાઝીરે, કે ઓધવ દેહ કેમ વળેરે, કે હરી વિના હોળી હઇડામાંહે;
કે મેહતણા ભડકારે, ઓધવ જો સમેરે, કે બળવંત આવી ઝાલે બાંહે. ઓ.
મહારા મન વિષેરે, હરિની દાસ છુંરે, કે ઘણા તમો સાધો મા નવ સાર;
કે જીવે તેનેરે, જોવા આવજોરે, કે મુવા પછી લેજોરે સંભાળ. ઓ.
કે સાધુને વળાવીરે, ઓધવ આવીયારે, મથુરા નગરની મોઝાર;
ગોપીજન નિત્યેરે, નરસૈંના સ્વામીને કહીએરે, કે નયણે વેહ આંસુડાંની ધાર. ઓ.

પદ ૧૬૨ મું–રાગ કેદારો.

કુબજાને કહેજોરે, ઓધવ એટલુંરે, હરી હીરો આવ્યો તાહારે હાથ;
માન કરીનેરે, એહેને તું લજાવેરે, કહું છું શીખામણની વાત. કુ૦
પ્રાતે ઉઠીનેરે, પ્રથમ પૂછજેરે, જે માગે તે આપજે તતખેવ;
બીજું કાંઈરે, ભુધરને ભાવે નહીંરે, માહાવાને છે મહિ માખણની ટેવ. કુ૦
રાજ ને દીપેરે, માળ રુડા પુષ્પનીરે, નિત નિત ધરજે નવલાં વેશ;
ઝાઝું ન જગાડીશરે, જાદવરાયનેરે, કોમળ કરમાશે એનો સુવેશ. કુ૦
એહેને તે આઘોરે, ઘડી નવ કીજીએરે, ઘેલી નવ કરીએરે અહંકાર;
શિવ ને વિરંચીરે, મહા મોહ્યા મુનિરે, જેને નવ જડ્યો એહેનો પાર. કુ૦
કંસ ઘેર દાસીરે, પેલી કૂબજારે, સુંદર શામળીયો ભરથાર;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, સખિ મુને મળ્યોરે, વહાલા મારા આવાગમન નિવાર. કુ૦

પદ ૧૬૩ મું–રાગ કેદારો.

સુખડાના સિંધુરે, સજની વહી ગયારે, દુઃખના દરિયા આવ્યા પૂર;
મોહન મૂર્તિ જાતાંરે, કંઈ નવિ રહ્યુંરે, નયણે વેહે છે સાગર પૂર. સુ૦
વહાલાજીને જાતાંરે, કાંઇ નવિ ઉગર્યુંરે, હવે તે હાથ ઘસે શું થાય;
વહાલાનો પાલવરે, ગ્રહી અમો નવ રહ્યાંરે, કહે હવે મારી રોતાં રજની કિમ જાય. સુ૦
પીડ નવ જાણીરે, હે પ્રભૂજીએરે, કરી ગયો નહાનપણાનો સ્નેહ;
સ્નેહની સાંકળરે, શામળીયો તોડી ગયોરે, એણે છોગાળે આપ્યો છેહ. સુ૦

ગોપીજન કીધાંરે, ગોવિંદે ઘેહેલડાંરે, કમળાના કંથ પધારો ઘેર;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, સખી મુને જો મલેરે, ટાળે મારો જનમ મરણનો ફેર. સુ૦

પદ ૧૬૪–મું રાગ કેદારો.

સુખડલાંના દહાડારે, રાજ નિત સાંભરેરે, કે રમતાં શામળીયાની સંગ;
મોરલીની ટેરરે, સંભળાવતારે, કહો કેમ કીધા વીસરે રંગ. સુ૦
મુખે મીટે મીટેરે, હરી મુખ હસતુંરે, કે તાળી લેતી હાથોહાથ;
હરીને જમાડીરે, અમો જમતાંરે, કરતાં વિંજણો કર લઇ હાથ. સુ૦
પાન બીડી વાળીરે, મેલતાં મૂખમાંરે, છબીલોજી છાંટતા તંબોળ;
શરદ સમાણીરે, રજની શોભતીરે, શશિયર સોળ કળાએ રસરોળ.* સુ૦
શિવ સનકાદિકનેરે, સ્વપ્ને નહીં આવ્યા હરીરે, તે હરી રમે અમારી સાથ;
એકવાર રમાડેરે, આંખ મીંચામણીરે, આંખડલી નચાવેરે નાથ. સુ૦
કહેવા સરખુંરે, કાંઈ કીધુ નહીંરે, અમોને વળગાડ્યાં વૃક્ષની ડાળ;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, સખિ મુને ત્યાં મળ્યોરે, વહાલે મારે ઉતાર્યાં ભવપાર. સુ૦

પદ ૧૬૫ મું.

કઠણ થયા મોહન મથુરાં જઇ, કાગળ નવ લખ્યો કટકોરે–ટેક.
ગોકુળમાં સહુ વાત કરે છે, કાહાન કુબજાશું અટક્યો રે. કઠણ૦
કુબજા કાળી ને અંગે કુબડી, શું કરતી હશે લટકો રે. કઠણ૦
ચતુર હોય તે ચિત્તમાં ચેતે, મુરખને શો ચટકો રે. કઠણ૦
નરસૈંયાચા પ્રભુ તમને ન ઘટે, નીચ સાથે શીદ ભટકો રે. કઠણ૦

પદ ૧૬૬ મું–રાગ પ્રભાત.

આજની રાતની, વારતા શી કહું, સ્વપ્નમાં શામળા સંગ પરણી;
ચોરીમાં પરવરી, પાસ બેઠા હરી, બાઈ મારા કર્મની કોણ કરણી. આજની.
ચાર વેદે કરી, ચાર ફેરા ફરી, શ્રી હરીએ મારો હાથ ઝાલ્યો;
ઘૃતતણા દીપક, મંડપ ચોરી રચી, આંગણે નંદ આનંદ માહાલ્યો. આજની.
થાળ કુમકુમ ભરી, મોડ મસ્તક ધરી, જશોમતી સાસુને પાય લાગી;
નરસૈંયાચા સ્વામીને, સંગ રમતી હતી, એટલે ઝબકીને હું રે જાગી. આજની.

---

* પાઠ. "શશીયર સોળ કળાએ સંપૂર્ણ."

પદ ૧૬૭ મું.

લાડકવાયા લોકડિયાંરે, ચોરે ચડાવી પ્રીતલડી;
ક્યાંની હું ને ક્યાંનો કાનજી, સગપણની શી રીતલડી. લાડ૦
કોક કહે કાહાનો તારા કાજે, મારગડે ઉભલો રેહે છેરે;
જોઉં ભલો તો કોડ દીવાળી, તારું તો શૂં લે છેરે. લાડ૦
અનેક નારી એને ઇચ્છે છે, નથી એઠો મૂજ સારુરે;
તે નરસૈંનો સ્વામી જોવા સરીખડો, વરઘોડો કીધો વારુરે. લાડ૦

પદ ૧૬૮ મું.

જમના કાંઠે ઉભો સુંદર શામળો જો;
મીઠી મોરલીમાં મધુરી વેણુ વજાડતો જો.
ગોપી જમુનાજી ન્હાવાને નીસર્યાં જો;
ન્હાવા નીસર્યાં ને અંગનાં આભ્રણ વિસર્યાં જો.
ગોપી આકુળ વ્યાકુળ થઈ છે ઉતાવળી જો;
મ્હારા અંગનાં આભ્રણ કહોની સખી ક્યાં વળી જો.
વહાલે વનમાં વજાડી ઝીણી વાંસળી જો;
વાગી વાંસળી ને કોરી મારી પાંસળી જો.
મેહેતા નરસૈંના સ્વામીને વીનવૂં જો;
મારી ચૂંદડી આપો તો પાયે પડૂં જો.

પદ ૧૬૯ મું–ગરા પ્રભાત.

પરણીને પારકે, હાથ શૂં ભાળવી, લજ્યા ન આવીરે કંથ તુજને;
અદ્યપી કોટિ અપરાધ હોય શામળા, મ્હેલ મન આંબળા રાખ મુજને. પર.
કર ગ્રહ્યો કહાનજી, કોય મૂકે નહીં, મન ધરી માવજી મયારે કીજે;
જેમ જેમ જામનિ, જાયરે જાદવા, તેમ તેમ પાતકી મંન ન રીઝે. પર.
સુંદરી સોળ સહસ્ર હરિ તાહરે, તેમાં એક અવર હું દાસ તારી;
નરસૈંયાના સ્વામી, જેમ ઘટે તેમ કરો, કરની ગોપાળ સંભાળ મારી. પર.

પદ ૧૭૦ મું.

ઉભો રહેની ગોવાળિયા, તારી મોરલી મીઠી વાય;
અલ્યા છેલ છબીલા નંદનારે, તું ગીત મધુરાં ગાય. ઉભો૦

અમો સઘળી સહીઅર રીજશું, ત્યારે આપશું ગોરસ દાણ;
કહું છું કાનજી એટલુંરે, મારો પાલવડો મા તાણ. ઉભો૦
પાલવ મેલની પાતળારે, લોક સાથે* શાં લાડ;
કહું છું કાનજી તમનેરે, ખાશો મારા મુખલડાની ગાળ. ઉભો૦
કામણ ટુમણ તારી વેણુમાંરે, તારી આંખલડીમાં છે જંત્ર;
વશ કીધી વ્રજ નારીઓરે, તું કયાંનો શીખ્યો એ મંત્ર. ઉભો૦
તારું મુખ દીઠે સુખ ઉપજેરે, મારાં નયણાં શીતળ થાય;
નાચી દેખાડો નાથજીરે, માહરા તનના તાપ સમાય. ઉભો૦
પીળાં પીતાંબર પહેરીઆંરે, મોર મુગટ ધરીઓ શીશ;
વૃંદાવનની કુંજ ગલનમાંરે,† ચાલો રાસ રમીએ જુગદીશ. ઉભો૦
ગોપી સહુ ટોળે મળીરે, હીંડે છે મોડામોડ;
નરસૈંયાચા પ્રભુ પાતળારે, મારા ભવનાં બંધન છોડ. ઉભો૦

પદ ૧૭૧ મું.

વાહાલા કહું છું કેવારની, પાલવડો મારો મેહેલ;
માથે મારું મહી તપે, ગોરસની હેલાહેલ;
સહીઅર સહુ વહી ગઇ, મને થાય ઘણી અવેર. વાહાલા૦
વાસના તારી ઘટઘટમાં, જેમ વાલમાં‡ પડયું તેલ;
તારી વાસનાનો મને પાસ લાગ્યો, જેમ બેહુકે ફૂલેલ. સહીઅર૦
તારે મારે પ્રીત બંધાણી, જેમ સૂતરની ફેલ;
લોકડા શોકડા વાત કરે, એમ બેહુનો થયો મેળ. સહીઅર૦
તું છેલ છબીલો, રૂપે રુડો, હું છબીલી છેલ;
નરસૈંયાચા પ્રભુ પાતળારે, તારા મનનો આંટો મેલ. સહીઅર૦

પદ ૧૭૨ મું.

મેહેલો મન મોહન મારી મટુકી, મહીડું છળકાય;
ભિંજે મારી નવરંગ ચુંદડી, કાનજી લાગું તારે પાય–
પાલવ મૂકોની પાતળા.

---

* પા૦. "પરનારી સાથે." † પા૦ "કુંજ ગલીમાંહેરે." ‡ કેશ.

મટુકી તે નારી નવ મૂકીએરે, મનથી કીધો એ વિચાર;
તુજને તે જાવા નહીં દીઉં, તુંછે પુટડીરે નાર.
નહીં મૂકું તારી મટકી.
ફજેત થવાની આ વાતડીરે, કાનજી માંડી તેં આજ;
વ્રજમાં તે જાણશે નંદજી, કહો કેમ રહેશે લાજ. પાલવ.
લાજ જશે તો જશે લોકમાંરે, કોણ સંગ કરવો વેપાર;
કાનજીનું બોલ્યું ફરે નહીં, તારી મટુકીરે ઉતાર. નહીં.
કાનજી માનીએ મારું કીધુંરે, નડે છે લોકડીયાની લાજ;
અમ ઘેર કંથડો પીડશે, જીવને શોકડીઆનું શાલ. પાલવ.
મારે તારે બંધાણી પ્રીતડીરે, દધી વેચવા નીત આવ;
દાણ નહીં માંગું દોકડો, રુડું માંખણ તું લાવ. નહીં.
મટુકી તે મારી ફૂટશેરે, મહી જાશે રેલાઈ;
તારે હાથે એ આવે નહીં, છોડી દે કંસની દુવાઈ. પાલવ.
કંસ પાપીઓ શું કરેરે, મારીશ મથુરાને દ્વાર;
પણ દાણ નહીં મૂકું દોકડો, કોણ છે મને પૂછનાર. નહીં.
આવડી તે વાર નવ રોકીએરે, હરિ અળગા રે રહો;
દુરીજન લોકો નિંદશે, દુર રહી કહેવું હોય તે કહો. પાલવ.
દહાડી દહાડી દાણ ચોરતીરે, અબળા આવી હાથ આજ;
લાજ રાખુંરે શ્રીખુભાનનીરે, નથી આવતી કાં લાજ. નહીં.
સાસુ અમારી ખીજશેરે, નણદલ દેશેરે ગાળ;
વળગાઝુમી તમે ના કરોરે, તૂટશે નવસેરો હાર. પાલવ.
સાસુડી તારીને વારશુંરે, નણદલને દેઇશ જવાપ;
હાર અમુલક આપશું, તું ટાળને સંતાપ. નહીં.
દુઃખના દયાળ છો શ્રી નાથજીરે, સુખડું દો શ્યામ શરીર;
કરજોડી વીનવું શ્યામળા, છાના મંદિર આવો વ્રજના વીર. પાલવ.
મુખડે તારે મોહી રહ્યો છું, શરદ પુનેમનો ચંદ;
આંખલડી તારી અણીઆલડી, વાંકો કેડનો છે લંક. નહીં.
ઘોરી બર્જદ જીણી વેલડીરે, કંઠે ઘાલી ઘુઘરમાળ;
બેસાડું તેમાં આવ રાધિકારે, હાંકું હું નંદનો ગોવાળ. નહીં.

નરસૈં મેહેતાની માગણી* રે, લ્યોને ચતુરસુજાણ;
ગોરસ કેરડાં શાં ગજાં, સોંપ્યાં તન મન પ્રાણ. પાલવ.

પદ ૧૭૩ મું.

ગુણની વીધી રે, ગોપ ગાય દૂવે;
વીપરીત રવૈએ, કાંઈ રાધા વલોવે. ૧
રાધાજીએ માધવજીનું, મુખડું જોયું;
ગોળીને વરાંસે, મહીડું ધર્ણી ઢોળ્યું. ૨
ગોકુળ માંહે ગોવિંદ રાજા, રાધિકા રાણી;
દોહતાં દોહતાં ધેન, જાતી ન જાણી. ૩
સોળ સહસ સુંદરી મળી, અચરજ પામી;
ભક્તવત્સળ મળ્યો, નરસૈંનો સ્વામી. ૪

પદ ૧૭૪ મું-રાગ પ્રભાત.

વહાલાજી જાગો તો એક વાત કહું, માહારો લાલ ગોવરધનધારીરે;
પ્રાત થયો મંદિર કેમ જાશું, મોહન મદન મોરારી રે. વહા૦
અમારા પતિનો સંગ તજીને, આવ્યાં શર્ણ તમારે રે;
આલિંગન દો ભીડીને ગાઢું, જાવું છે ઘેર અમારે રે. વહા૦
તમ સાથે રમતાં રેણી વિહાણી, હજી નહીં પ્રેમે ધરાયાં રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી ભલે મળીઓ, નારપણું ભલે પામ્યાં રે. વહા૦

પદ ૧૭૫ મું-રાગ સામેરી.

ચાંદલાનો ચટકોરે રુડો, રાતડીયે સોહે રે;
પીતાંબર પટોળી પહેરી, એને તેજે ત્રિભુવન મોહે રે. ચાં૦ ૧
અંગ અનોપમ ભૂષણ ભારી, તહારી ગત નવ લહિયેરે;
કસમસતી કાંચલડી ઉપર, હાર હુલાવી રહિયે રે.† ચાં૦ ૨
સર્વ શણગાર કરીને ચાલી, શામતણે રંગ રાતી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને મળવા, નિશાયે એકલડી જાતી રે. ચાં૦ ૩

---

* પા૦. "વીનતિ રે" † પા૦. "હાર કુલાવી લીજેરે"

પદ ૧૭૬ મું.

ચુંદડીનો રંગ રુડોરે, કાનજી તહારી કાંબળીથી રૂડો;
જમલી રાખીને જોયાની જાદવરાય, બાહુડીયાં ઘલાએ ચૂડો. ચું૦ ૧
હું ગોરી તું શામળો, આપણ શણગાર સજશુંરે;
મારગ જાતાં માણસ મળશે, જણ જણને પૂછશુંરે. ચું૦ ૨
એ પટંતર કોય નવ જાણે, જુઓ નાથ વિચારીરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, આવાગમનની ફેરી વારીરે. ચું૦ ૩

પદ ૧૭૭ મું.

હુંને મહારા પિયુજીનું બોલ્યું ગમે;
મહારો વહાલો મુજથી અળગો ન રમે. ૧
નવજોબન ભર નાહુલીઓરે, નારી રૂપ સમે;
સંસાર માંહે સરખા સરીખું, જો પામીયે નિજકર્મે. હુંને૦ ૨
કોયક જપ તપ આચરેરે, કોયક દે સખી દાન;
અમારે જપતપ એહજ તીરથ, નંદકુંઅર વર કહાન. હુંને૦ ૩
જેને જે શું પ્રીત બંધાણી, તે દીઠા વના ન રહેવાય;
નરસૈંયાચા સ્વામી વના દાહડા, ક્ષણું વરસ સો થાય. હુંને૦ ૪

પદ ૧૭૮ મું.

નેણ લોભાણા નાથશું, પાછા મેં ન વલાએરે;
નરખતાં નરખતાં બાઇજી, રુદયામાં ટાઢું થાએરે. નેણ૦ ૧
દઈ આલિંગન રુદયામાં ભીડ્યો, શામળીયાને સંગેરે;
અધર અમૃત રસ પાન કરતાં, રજની વિતી રંગેરે. નેણ૦ ૨
કુસુમે રચી સેજ સમારી, તાંહાં પાતલીયો રમતોરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ભલે પામી, પ્રેમ ધરીને મળતોરે. નેણ૦ ૩

પદ ૧૭૯ મું–રાગ પ્રભાત.

ઓરા આવ અળગો, એક વાત નાની કહું, તુજને જમ હૈડામાંહે હર્ષ પામે;
કામની કામ અભિલાખ કરી બોલતી, ભુર ગોવાલિયા માંહે શુંરે રમે.
નેણ નીશાન, સનકારતી સુંદરી, નેણ કટાક્ષ ગુણ બાધુરી;
નવનવા રંગ કરી, દાખવું આપું અપૂરવ, તેડતી તારુણી પ્રેમે કરી.

ગોરસમાંહે, શો રસ ગોવાળીયા, અધુર અમ્રતરસ જેની ચાખી;
ચાખતાં ચાખતાં, પીયુષ પરહરે, તે વેળા તોરું મન સાખી.
સુરતસંગ્રામની, સાધના શીખવું, રીઝવું બહુપેરે ભાવ દાખી;
નરસૈંયાચો સ્વામી, ચરીત્ર કરી વાળવો, ભોળવ્યો ભુધરો અંગ આપી.

પદ ૧૮૦ મું–રાગ ધનાશ્રી.

અંબોડલો મારા નાથનો ઝળકે, ટળકે ચિત અમારું રે;
નેણુ સલોણા શામળીયાપર, તન મન ધન તે વારું રે. ૧
કંદ્રપ કોટ સરીખો સુંદર, પુરુષ લક્ષણુ બતીશે રે;
નવજોબન જાદવરાયજી, તે જેવો ક્રોડ વરીસે રે. ૨
આંગડલે ઉભી હું મહારે, મહારી આગળ થઇ જાયે રે;
જીવન મહારા સામું જોયે, મનમાં મોદ ન માયે રે. ૩
સુંદરવરશું સ્નેહ ધરીને, રેણી રમીએ રાસ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, અબળાની પહોંતી આશ રે. ૪

પદ ૧૮૧ મું.

અંબોડલે મારું મન મોહ્યું, જાણું અળગી ન થાઊં રે;
વદન નિહાળી વહાલા કેરું, ફુલી અંગ ન માઊં રે. ૧
ઘરનાં કામ વિસાર્યાં મનથી, શામળિયા સંગે રાતી રે;
આખો દહાડો આનંદ ભરી હું, વહાલાના ગુણુ ગાતી રે. ૨
શામળીયાને પ્રેમે ભરાણી, અવર કોયને નવ જાણું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રસપૂરણુ, અલવે ઉરપર આણું રે. ૩

પદ ૧૮૨ મું.

આજ મહારે વહાલાજીએ સામું જોયું, હશી હશીને બોલાવી રે;
મનગમતો મેં મચકો કીધો, વહાલાજીને મન ભાવી રે. ૧
મંદિરમાંહે આવ્યો મહારો વહાલો, ઉજમ આણી હીંડું રે;
સાન કરીને સામું જોયું, પિયુજીને કરજોડું રે. ૨
સેજ સમારું નાના વિધની, પિયુજીને ત્યાં પધરાવું રે;
સાંઇડું લીધું સંગમ રમતાં, રેણી રંગે મહલાવું રે. ૩

કંઠે બાહુડલીવાળી મ્હારે વહાલે, પ્રેમે ચુંબન દીધુંરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં, સુરત સમે સુખ લીધુંરે. ૪

પદ ૧૮૨ મું–રાગ કેદારો.

સુખનો સાગર મ્હારો વહાલો, આનંદે ઉરપર મ્હાલ્યો રે. સુખ૦ ટેક.
રખે એ ઉરથી અળગો થાયે, જાણું વીલસું ચારે જામ રે;
અનેક હાવ ને ભાવ કરીને, પૂરણ કીજે કામ રે. સુખ૦ ૧
ધન ધન થાયે આ રજની રુડી, ધનધન થાયે શણગાર રે;
ભણે નરસૈંયો ધન એ વહાલો, ધન ધન કરતો વેહાર રે. સુખ૦ ૨

પદ ૧૮૩ મું–રાગ કેદારો.

અંતર ટાળીને ઉરપર લીધો, ભાવે ભજતાં મનોરથ સીઝયો. અં૦ ટેક.
કંદ્રપ કોટ સરખો સુંદર, મોહી રહી મુખ જોતાં રે;
પ્રગટ પયોધર કશણ કશીને, ભાવે ભેટ કરંતાં રે. અં૦ ૧
રીઝવીયા સેજડીયે શામને, વહાલાને વશ કીધો રે;
ભણે નરસૈંયો રજની સઘળી, જોબન લહાવો લીધો રે. અં૦ ૨

પદ ૧૮૪ મું.

આ જોરે બાઇ નહાનડીયો, નીતનીત એમ કરતો રે;
વારું તો માને નહીં મારું, મુખ જોઇને નેણ ભરતો રે. ૧
ગોરસની ગોળી ઢોળી, મ્હારું મહિ મંદિરમાં ચાલ્યું રે;
આડો આવી શામળીયે મ્હારું, અલવે અંબરજ ઝાલ્યું રે. ૨
મરકલડે હું મોહી રહી, વીસરીયાં ઘર કાજ રે;
ભણે નરસૈંયો મનમાં ન આણે, કંસતણું એ રાજ રે. ૩

પદ ૧૮૫ મું.

મીઠડા બોલા મોહનજી, તમો માખણ સાકર લીજે રે;
દુધ કઢયું આણીને આપું, ઘુંટડે ઘુંટડે પીજે રે. ૧
શાલ દાલ ઘૃત તરતનું તાવ્યું, કુંવર કોળીયા ભરીયે રે;
ગોવાળીયાને સાથે આતાં, પુત્ર પછે જઇ રમીએ રે. ૨
પલવટવાળો સુખડલી આપું, જે તહારે મન આવે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામીતોતળો, તોતળું માતા માંડ બોલાવે રે. ૩

પદ ૧૮૬ મું.

ધન ધન દાહાડો આજુનો, જીવન મુજ ઘેર આવ્યા રે;*
સરવસ્ર વારુ વારણે, ગોવિંદજી મન સોહાવ્યા રે. ૧
કાને કુંડળ ઝળહળે, મુખ મરકલડો કીધો રે;
મોહી રહી મુખ નિરખંતાં, મેં આનંદે ઉર લીધો રે. ૨
દીવડીયો અજુવાળીયો, હું ગાઊં મંગળ ગીત રે;
નેણુ સલોણાં શામળિયાશું, બંધાણી મ્હારે પ્રીત રે. ૩
સાસુ નણદી નાટક જોતાં, તે તો અળગાં કીધાં રે;
નરસૈયાચો સ્વામિ રંગભરી રમતાં, વાંછિત કારજ સીધાં રે. ૪

પદ ૧૮૭ મું.

અંબોડલો વાળીને જોએ, મરકલડો કરે પિયુ મન મોહે; અં૦ ટેક.
વહાલે ઉરપે લઈ અંતર ટાળી, વહાલાને સંગ ભરતી;
સુરત સમાગમ શામળીયાશું, મનના મનોરથ કરતી. અં૦ ૧
સુખસાગર શામળીયો પામી, કરતી વિવિધ વિહાર;
ભણે નરસૈયો અળગો ન મેલું, મહારો પ્રાણુ આધાર. અં૦ ૨

પદ ૧૮૮ મું-રાગ પ્રભાતી.

ભલેરે ભગવાન પ્રગટ્યા, અમારે કાજે;
આટલા દહાડા છાંના રહ્યાતા, મુનીવરની લાજે. ભ૦ ૧
ગોકળીયામાં કોટિક નારી, શણુગાર સાજે;
ચાલેરે ગજગતિ ચાલે, પાયે નેપૂર વાજે. ભ૦ ૨
અહેવા માનશપે રહેવું, તને ન રાજે;
કામરસ ભોગ ભોગવ્યા, નીશાનાં વાજે. ભ૦ ૩
નારીરૂપે જુગત મોહે, લિલા સમ વાદે;
નરસૈયો ભવસાગર ઝીલે, પ્રેમની પાજે. ભ૦ ૪

પદ ૧૮૯ મું-રાગ પ્રભાતી.

આજ તો દીવાળી જસોદાયે જીવન જાયો;†
કંશનો વડારણુ પેલો, કાનુડો આયો.‡ આ૦ ૧

---

* પાઠ. "ગોવિંદજી ઘેર૦" † પાઠ "જસોદાએ જાદવ જાયો." ‡આવ્યો.

કેશર કેરાં છાંટણાં છાંટયાં, પરસાલ ધોળી;
પેર્યાં રે પીતાંબર અંબર, ચરણા ને ચોળી. આ૦ ૨
મોતી કેરાં તોરણ બાંધ્યાં, માનની મંગળ ગાયે;
ફુલીરે વ્રજ સુંદરી હૈડે, હરખ ન માયે. આ૦ ૩
જમનામાં પેસીને વહાલે, નાથ્યોરે કાલી;
નરસૈંયાચા સ્વામી પધારે, ત્યાં નિત્ય દીવાળી. આ૦ ૪

પદ ૧૯૦ મું-રાગ આશાવરી.

અળગો ન કરું એહને ઉરથી, શામલિયાને સજની રે;
મનગમતો શણગાર કરીને, રંગ ભરી રમશું રજની રે. અળ૦ ૧
ઓ પટોળી પહેરું મનગમતી, ચોળી નાના ભાતી રે;
હૈયે હરખ ન માયે માહરે, પુરતી રસાળી વાહતી રે. અળ૦ ૨
સુરત સમાગમે જેમ પીઉ રીઝે, અંતર મહાલી રહેશું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, ભાવ ધરીને ભજશું રે. અળ૦ ૩

પદ ૧૯૧ મું-રાગ ધનાશ્રી.

આજના દિનનાં ભામણાં લઉં, શામળીયો ઘેર આવ્યો રે;
શ્રી વત્સલાંછન ઓપે જાતે, મસ્તક મુગટ સોહાવ્યો રે. ૧
કાને કુંડળ ઝળહળે, અધુર પ્રવાલે રંગ રાતા રે;
પીતાંબર પેહેર્યું શ્યામ અંગે,*જેને જોવા મુનીજન ધાતા રે.† ૨
નાનાવિધનાં અન્ન નીપાવ્યાં, આરોગ્યા જગદીશ રે;
પ્રેમ ધરી નરખું મન હરખું, વાળી વાળી નામી શિશ રે. ૩
નિર્મળ જ્યોતિ પ્રગટ થઇ દીવડા, દીસે થયું અજુવાળું રે;
બ્રહ્માદિકને સ્વપ્ને દુર્લભ, તે સંગમ રસ મહાલું રે. ૪
સન્મુખ થઇને સાંઇડું લીધું, તનનો તાપ નિવારી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામિશું રમતાં, ધન ભૂતળ દેહ ધારી રે. ૫

પદ ૧૯૨ મું-રાગ ધનાશ્રી.

ક્ષણું આંગણે ક્ષણું મંદિરમાંહે, ક્ષણું ક્ષણું આવું દ્વાર રે;
મગન થઇ હુંને કાંઇ નવિ સુઝે, મોહી રહી નંદકુમાર રે. ૧

---

* પા૦ "પીતાંબર પહેર્યું પીત અંગે." બીજો પા૦-"પીતાંબર લીલાંબર શોભીત અંગે."
† પા૦ "જેને મહા મુનીજન૦"

આવંતો વહાલો ઉરપર લઈને, ભૂજબળે ભીડું નાથ રે;
મંદરિયામે પધરાવ્યો પ્રેમે, ઘાલી ગળામાં હાથ રે. ૨
ધનરેં મંદર મહારું સુંદર, ધનરે રેણી રસાળ રે;
કંદ્રપ કોટ સરીખા નટવર, હું કરતી કેલી વિશાળ રે. ૩
ઉરપર રાખી રહી હરી હું, સેજડીએ વાધ્યો રંગ રે;
એ સુખ મેં કોને કહેવાયે, અમી ઠરીયો અંગો અંગ રે. ૪
નેણેનેણ મેળવતાં મહારે, વાધી રંગની રેલ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રસપૂરણ, મોહન મોહનવેલ રે. ૫

પદ ૧૯૩ મું–રાગ ધનાશ્રી.

અંબોડો મહારા વહાલાજીનો સોહે, જોતાં તૃપ્ત ન થઈએ રે;
જોડે જમતાં વાત કરીને, વહાલો ઉરપર ધરીએ રે. ૧
મહારું મન તો મોહન સાથે, મંદરમાં ન જવાય રે;
જે જાણો તે કહોરે હુંને, વહાલા વિના કિમ રહેવાય રે. ૨
સાસુ નણદી કુટુંબ સહુ કોય, નીતનીત ઉઠી લવતાં રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મારો જીવન, કરશે મનનાં ગમતાં રે. ૩

પદ ૧૯૪ મું–રાગ ધનાશ્રી.

આજનો દિન સોહામણો, સોહાગણ કીધી વહાલે રે;
દુધે વુઠ્યા મેહુલા, મંદરમાં મોહન મહાલે રે. ૧
આગળ ઉભી વાયરું કરું, મહારા મનમાં હરખી રે;
કુલી અંગે ભોજન કરતાં, સુંદરવરને નરખી રે. ૨
મરકડલો કરી સણગટવાળું, સુંદર સેજ સમારું રે;
મહારા પ્રાણજીવનને પ્રેમે, મહારા ઉરપર ધારું રે. ૩
વહાલા સાથે તાળી દેતાં, ખળકે કંકણ ચૂડી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને સંગમ, રમશું રેણી રૂડી રે. ૪

પદ ૧૯૫ મું–રાગ ધનાશ્રી.

આજ મહારે સંગમ મંદર માંહે, દીવડીયો અજુવાળું રે;
નંદકુંવરને સાંઇડું દઈને, સુંદર વદન નિહાળું રે. ૧

ફુલડે પાગર ભરાવું શેરીએ, સહીયર સાથ તેડાવું રે;
મંદરદ્વારે રાખી વહાલો, મુક્તાથાળે વધાવું રે. ૨
સોવ્રણપાટ ઢળાવી વહાલો, હું ત્યાં લઇ બેસારું રે;
નાના વિધનાં અંન અનોપમ, ભાવે ભોજન કરાવું રે. ૩
આગળ અગર ઉવેખી મેહલું, ચુવા ચંદન સાર રે;
ભણે નરસૈંયો મંગળ ગાઉં, પામી પ્રાણ આધાર રે. ૪

પદ ૧૯૬ મું–રાગ ધનાશ્રી.

દુરિજન કેરું કાંઈ ન ચાલે, હું મલપતી મહાલું રે;
તન મન મહારું વારી વારી, ઉરવરથી હું નવ ટાળું રે. ૧
સણગટડા હું શાને રાખું, પ્રીત બંધાણી પિયુશું રે;
મહારો પ્રાણજીવન પાતળીયો, આનંદે અનુભવશું રે. ૨
કંઠે વિલાગી કહાનજીશું, વાત રસાળી કરશું રે;
ભણે નરસૈંયો સુખની લેહેરે, ભુજબળ ભીડી રહેશું રે. ૩

પદ ૧૯૭ મું.–રાગ ધનાશ્રી

આજનો દિન રળીયામણો ને રળીયામણું મંદિર મહારું રે;
સુંદરવર શામળીયો આવે, મનના મનોરથ સારું રે. ૧
આગળ આવી અગર ઉવેખું, મોતીએ ચોક પુરાવું રે;
વિધવિધનાં હું દાન દઈને, કુસુમે નાથ વધાવું રે.* ૨
ક્ષીર ખાંડ ઘૃત મોદક મુખમાં, મહેલંતાં મન હરખું રે;
સુંદર મુખ સોહામણું, વાળી વાળી નરખું રે. ૩
સુંદર બીડી મુખમાં મેહલી, ઢોળું વહાલાજીને વાય રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી પ્રેમે પોઢયો, હૈયે હરખ ન માય રે.† ૪

પદ ૧૯૮ મું.–રાગ ધનાશ્રી

મનમાં હરખ ન માય મ્હારે, તૃપ્તિ ન પામું જોતી રે;
શામળીયાને સંગમ રમવા, શણગારે સોહંતી રે. ૧
પટોળી પહેરી નવરંગી, પાયે નેપુર ધ્રુની‡ થાય રે;
નીલવટ ટિલડી નેણ સમારી, નરખું દરપણ માંહે રે. ૨

* પા૦ "વિધવિધના હું દોના દાખી, નટવર નાચ નચાવુંરે." † પા૦ "પ્રેમે ચાંપું પાયરે."
‡ ધ્વનિ.

ધન ધનરે આ જોબન મહારું, નંદકુંવર ઉર ધરશું રે;
આલિંગન આપીને અંગે, ભુજબળે ભીડી રમશું રે. ૩
લટકંતી લેહેકંતી શામા, શામળીયા સેજે આવી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રસમાં રંગ્યો, ભજતાં ભામની ભાવી રે. ૪

પદ ૧૯૯ મું-રાગ ધનાશ્રી.

હું સફરાણી કીધી મહારે વહાલે, પ્રેમે સામું જોયું રે;*
મરકલડો દેખી મોહનનો, તાંહાં મહારું મન મોહ્યું રે. ૧
સરવસ સાંપી ઉરવર આણું, ક્ષણું અળગો નવ રાખું રે;
માખણ સાકર મુખમાં મહેલી, વન્યો† વચન મુખ ભાખું રે. ૨
હાર કુસુમના ગુંથી કરશું, વહાલા કંઠે ઘાલું રે;
શોભંતો દેખી શામળીયો, ઘડીએ ઘડીએ નિહાળું રે. ૩
ચુવા ચંદન ચરચું અંગે, સોવણપાટ બેસારી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને સંગમ, મનના મનોરથ સારી રે. ૪

પદ ૨૦૦ મું-રાગ ધનાશ્રી.

સરવસ વારુ વારણે, શામળીયે સામું જોયું રે;
મરકલડો કર્યો મહારે વહાલે, મહારું મનડું મોહ્યું રે. ૧
દીવાળીરે દીવાળી જો, નંદકુંવર ઘર આવ્યો રે;
સોવણપાટ બેસારી વહાલો, મોતીડે લઈ વધાવ્યો રે. ૨
ધન ધન દહાડો આજનો, સહીયર સહુ તેડાવું રે;
કુંકુમ રોળ કરી મંદરમાં, મંગળ ગાન કરાવું રે. ૩
સથરુ દહીં જમ્યું અતિ સુંદર, માખણ સાકર સાથે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ઘોળી ઘોળી, મુખમાંહે મેહલે હાથે રે. ૪

પદ ૨૦૧ મું-રાગ ધનાશ્રી.

અણીયાળાં લોચન વહાલાજીનાં, માંહે રાતડલી રેખરે;
જો મન માને તહારું રાજી મુજનું, ઓલવડે રહી પેખરે. ૧
અવલોકતાં ઊતાવળાંરે, જમ બાણ છૂટેરે;
એક આશ્ચર્ય કહું સુણરે સજની, તન સાલે ઘટ પીડેરે. ૨

---

* રાસ સહસ્રપદીના ૫૦ મા પદની પ્રથમ ટુકની અડધી આને મળતી છે. † વિનય.

એક ઉપાય કહું સુણ બેહની, જેમ ભાંગે અંગે પીડરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીને મળીને, રુદયા સરસો ભીડરે. ૩

પદ ૨૦૨ મું-રાગ ધનાશ્રી.

અમ ઘેર આવે મહારો વહાલો, મોતીડે ચોક પુરાવુંરે;
ધસમસતી જઈ રુદયા ભીડું, હરખે હાર પેહરાવુંરે. ૧
જે જે ભાવે મહારા પિયુને, તે તે ભોજન નીપાઉંરે;
આનંદે આરોગે મહારો વહાલો, હું માતી મંગળ ગાઉંરે. ૨
સકળ સીંગાર સજું હું અંગે, સુંદર સેજ સમારુંરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીના ઉરપર, હું તનમનધન તહાં વારુંરે. ૩

પદ ૨૦૩ મું-રાગ ધનાશ્રી.

આજ સખી આલિંગન લીધું, શામળીયે ઘેર આવી રે;
મેં મારું તન મન ધન વાર્યું, ગ્રેહ તાપ સમાવી રે. ૧
મનગમતો મેં મચકો કીધો, મહારા વહાલાને ભાવી રે;
રેણી રંગભરી મહારા પિયુને, ભજીયો ભાવ જણાવી રે. ૨
ઉર ઉપર અમીરસ ઠરીયાં, વહાલે કીધું મનગમતું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, રસમાં વેહણું વીતું રે. ૩

પદ ૨૦૪ મું-રાગ ધનાશ્રી.

આજ સખી આનંદ ન માયે, વહાલોજી પ્રેમે પધાર્યા રે;
મેં હળવે આલિંગન લીધું, મહારા ઉરવર સોહાવ્યા રે. ૧
સુંદર મુખ સોહામણું, જોતાં તૃપ્ત ન થાઉં રે;
વહાલે ઉરવર વળીવળી જોતો, વારણે હું જાઉં રે. ૨
રેણી રંગે રમતાં વિહાણી, મનમાં મોદ ન માય રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મંદર મહાલે, ક્ષણું અળગો ન થાય રે. ૩

પદ ૨૦૫ મું-રાગ ધનાશ્રી.

આનંદે અનુભવિયે વહાલો, દુરીજનનો ભય ટાળી રે;
આઠે પહોર ન મેલું અળગો, કંઠે બાહુડલી વાળી રે. ૧
ક્ષણુ એક અળગી મેં ન રહેવાયે, પ્રગટ પ્રીત બંધાણી રે;
સરવસ સોંપી શામળીયાને, વિલસું તે ઉરવર આણી રે. ૨

જ્યાં લગી વહાલો સામું જોતો, ત્યાં લગી જોબન જાળવતી રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, મહારસ માંહે મહાલંતી રે. ૩

પદ ૨૦૬ મું–રાગ ધનાશ્રી.

અમારે ઉલટ વાધ્યો અંગે, શામળીયાને સંગે રે;
ધસમસતો મોહનજી આવ્યો, ભીડ્યો અંગોઅંગે રે. ૧
મસ્તકે મોળીયું મનોહર દીસે, કાને કુંડળ ઝળકે રે;
વાંસલડી વાહે મ્હારો વહાલો, વનમાળા ઉર લેંહકે રે. ૨
શી શોભા કહું તે વેળાની, હું મોહી મુખડું જોતી રે;
ભણે નરસૈંયો સુખ પામી હું, માખણ મુખમાં ધરતી રે. ૩

પદ ૨૦૭ મું.–રાગ ધનાશ્રી

આંગણુલે આવી શામળીયો, વેણુ મધુરી વાહાતો રે;
વાળી વાળી કરું વારણાં, અમથી અળગો ન થાતો રે. ૧
નિશદિન જાણે નંદકુંવરને, મ્હારા ઉરપર રાખું રે;
કંઠે બાહુલડી વાળી વહાલે, અધુર સુધારસ ચાખું રે. ૨
દુધ કઢી કઢી વહાલા કાજે, માંહે સાકર ભેળું રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી આરોગે, આરત મ્હારી મેળું રે. ૩

પદ ૨૦૮ મું–રાગ ધનાશ્રી.

ગેલ કરંતો ધેન સંઘાતે, આવે વાંસલડી વહાતો રે;
ગોકુળ (ની) નારીનું ઉર ભૂષણ, માહવો મન સોહતો રે. ૧
મંગળ ગાતી માનની આવે, મનમાં મોદ ન માય રે;
વદન સકોમળ શામળીયાનું, જોતાં તૃપ્ત ન થાય રે. ૨
માત જશોદા કુંવરને લઈ, મુક્તાથાળે વધાવે રે;
ભણે નારસૈંયો ભામણુલાં લઈ, મંદર માંહે પધરાવે રે. ૩

પદ ૨૦૯ મું–રાગ ધનાશ્રી.

બંસ મધુરો વાહે વહાલો, મંદિરમાં કેમ રહીયે રે;
સાંજ સમે આવંતો સજની, નેણ સફળ કરી ઠરીયે રે. ૧
મોર મુગટ કુંડળ ઝળકંતાં, મીઠાં* મીઠડાં કીજે રે;
એકલડો આવે આંગણુલે, હળવે ઉરપર લીજે રે. ૨

* પા૦ 'મુખનાં'.

ગોવાળાની ટોળીમાંહે, ધેન બોલાવે ધોળી રે;
ભણે નરસૈંયો એ વહાલાપર, વારું ગોરસ ગોળી રે. ૩

પદ ૨૧૦ મું–રાગ ધનાશ્રી.

લોચન અખળાનાં આધાર, મેં જોઉં વારંવારે રે;
દાણુ મશે આવીને વહાલો, ઉરવર* મહારું નિહાળે રે. ૧
મહારા મનમાં મોદ ભરાણી, જેમ કહાનજી લઇ કર ઝાલે રે;
હસી હસી ભુજમાં ભીડી સુજને, કંઠે બાહુડલી ઘાલે રે. ૨
મહીની ગોળી મસ્તકે લઇને, હળવે હળવે જાઉં રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીં(ની)મહા સંગે મળતાં, જોતી તૃપ્ત ન થાઉં રે. ૩

પદ ૨૧૧ મું–રાગ ધનાશ્રી.

લોચન શામળીયાનાં સજની, હું નિરખું વારંવાર રે;
અંગોઅંગે આનંદ વાધ્યો, જો આવે નંદકુમાર રે. ૧
આરત જાણી આંગણુલે આવ્યો, મહારો પ્રાણ આધાર રે;
મેં ઉઠી રુદયામાં ભીડો, સુંદર (વર) સુકુમાર રે. ૨
મંદરમાં પધરાવી વહાલો, મોતીએ ચોક પુરાવું રે:
નારસૈંયાચા સ્વામીનું મુખ જોતાં, વાળી વાળી વધાવું રે. ૩

પદ ૨૧૨ મું–રાગ ધનાશ્રી.

નેણ સલુણાં શામળીયાનાં, સજની ઉરવર દીજે રે;
મનમાન્યું તમ માહલે વહાલો, આપણ રંગ રમીજે રે. ૧
કરતી મનોરથ મંદર માંહે, જાણું જીવન જોઇયે રે;
પ્રેમ ધરીને પાતળીયાશું, અંતર ટાળી મળીયે રે. ૨
સરવસ વારું સંગમ કરતાં, કંઠે વિલાગી રહીયે રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, તે સુખ કહેને કહીયે રે. ૩

પદ ૨૧૩ મું–રાગ ધનાશ્રી.

કામણ કીધું શામળડાયે, મંદરમાં ન રહેવાય રે;
રાત દિવસ આરત રહે મનમાં, દીઠા વના ન સોવાય રે. ૧

---

*છાતી–સ્તન.

જળ જમુનાં મશે જોવા જઇએ, નંદકુંવર રઢીયાળો રે;
અમ દેખીને વેણુ વજાડે, કરે નેણુનો ચાળો રે. ૨
અંગોઅંગે આનંદ વાધે, જો વહાલો ઉર ધરીયે રે;
ભણે નારસૈંયો દુરિજનનો ભે, મનથી કાઢી ઠરીયે રે. ૩

પદ ૨૧૪ મું–રાગ ધનાશ્રી.

હું આંગણુલે ઉભી હુંતી, વહાલો વહાતો વાંસે વળી આવ્યો રે;
હું ફુલી રહી વદન જોતાં, મંદરમાં પધરાવ્યો રે. ૧
જે જે મહારા મનમાં હુતું, મેં તે ભોજન દીધાં રે;
સારી પેઠે શામળીયો આરોગે, મનવાંચ્છિત ફળ લીધાં રે. ૨
કુસુમ લઈને સેજ સમારું, સફળ કરું શણગાર રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી ઉરપર રાખી, રસમાં કરું વિહાર રે. ૩

પદ ૨૧૫ મું–રાગ ધનાશ્રી.

મુખ જોતાં શામળીયા કેરું, માયલે અંગે આનંદ વાધ્યો રે;
સન્મુખ થઈને સુંદરવરને, માયલા ઉરપર લાધ્યો રે. ૧
મંદરમાં પધરાવ્યો પ્રેમે, હરખી મંગળ ગાઉં રે;
માયલા વહાલાજી ઉપર, વારી વારી જાઉં રે. ૨
મનગમતો શણગાર કરીને, સુંદર સેજ સમારું રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, ધનધન જોબન મહારું રે. ૩

પદ ૨૧૬ મું–રાગ ધનાશ્રી.

ીવાળી આવી રે મહારે, દુધે મેહ વુઠાં રે;
દકુંવરને ઉરવર રાખ્યા, શું કરશે દુરિજન રુઠાં રે. ૧
ઘુગટડો હું શાને રાખું, મારે શામળીયાશું મનમાન્યું રે;
હોય તો પ્રગટ જણાવે, તે તો ન રહે છાનું રે. ૨
ગડે જાતાં મોરી એની, પ્રીત બંધાણી હરીશું રે;
સૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, ગમતી ગોઠડી કરીશું રે*. ૩

પદ ૨૧૭ મું–રાગ ધનાશ્રી.

દીધી શામળીયો પામી, મોરે હૈયે હરખ ન માય રે;
ભાડાં લઈ ભેટી વહાલો, ભીડ્યો રુદયામાંય રે. ૧

* મૂળ પાઠ 'હરશું' અને 'કરશું' છે. હરશું એટલે શિવ સાથે એવો અર્થ થવાથી પાઠ ફેરવ્યો છે.

નાના વિધનાં વહાલા કારણુ, ભાવે ભોજન નિપાઉં રે;
સથરુ દહીં લઇ આગળ મેલું, પુલી અંગ ન સમાઉં રે. ૨
સકળ શણુગાર સજીને અંગે, કરશું મનનાં ગમતાં રે;
નારસૈયાચો સ્વામી ભોગવતાં, હિંડે દુરિજન લવતાં રે. ૩

પદ ૨૧૮ મું-રાગ ધનાશ્રી.

ધન ધન દિવાળી મહારે આજ મુખ શામળીયાનું નિહાળું રે;
મનગમતો હું મચકો કરીને, માયલો મોહન મહાલું રે. ૧
મોતીએ ચોક પૂરાવું મંદર, સોવ્રણુપાટ ઢલાવુંરે;
વહાલે ઉરવર સરવસ વારી, મંગળ ગાન કરાવું રે. ૨
જમજમ રીઝે માયલો વહાલો, તમતમ ભાવ જણાવું રે;
નારસૈયાચા સ્વામીચે સંગમ, રમતાં રુડી ભાવું રે. ૩

પદ ૨૧૯ મું-રાગ ધનાશ્રી.

દીવાળી નીત્ય દીવાળી, જો નંદકુંવર વર વરીયો રે;
હું આનંદી અળગો ન કરું, જઈ મે ઉરવર ધરીયો રે. ૧
સહીયર સઘળી દેખંતાં, હું મલપતડી પિયુ મહાલું રે;
સુંદર મુખ શામળીયાકેરુ, વારી વારી નિહાળું રે. ૨
લજ્જા મેલી કુટુંબ સહુની, નણુદી મહેલી લવતી રે;
ભણે નરસૈયો ભરજોબનમાં, મોહનરસમાં માતી રે. ૩

પદ ૨૨૦ મું-રાગ ધનાશ્રી.

દીવાળી દીવાળી રે, વહાલે હુસી કર દીધી તાળી રે;
સોવ્રણુપાટ(લે) બેસારી વહાલો, હું રહી વદન નિહાળી રે.
આગળ અગર ઉવેખી મહેલાં, પેરપેરનાં પકવાન રે;
મુખમાંહે મહેલંતાં હું પુલી, પામી પરમ નિધાન રે.
ચુવા ચંદન અંગે અરચી, ધરું કુસુમના હાર રે;
નરસૈયાચો સ્વામી ઉરપર રાખી, રેણી કરું વિહાર રે.

પદ ૨૨૧ મું-રાગ ધનાશ્રી.

કુંકુમ પગલાં પ્રાણુજીવનનાં, નિરખી મંગળ ગાઉં રે;
મંદરમાં મહાલંતો મોહન, ફુલી અંગે ન માઉં રે. ૧

ધન ધન દહાડો આજ સખી રે, જો જીવન સામું જોવે રે;
નિશદિન જાણું શામળિયો, મ્હારા ઉરપર સોહે રે. ૨
જે જે મારા મનમાં આવે, તે તે ભોજન કરાવું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીની સેજે, માન તજીને આવું રે. ૩

પદ ૨૨૨ મું-રાગ ધનાશ્રી.

શામળીયો તે મ્હારો મોહન, વનથી આવે વહાલો રે;
આગળ ધેન ગોવાલા માંહે, વાહે વેણુ રસાળો રે. ૧
વનમાળા વૈજંતી ઉરપર, વનની ધાતુ સોહાવે રે;
નેણે નેણ ભેળું આઈરે, ગ્રેહ તાપ સમાવે રે. ૨
પિતાંબર અંબર ઓપંતું, મુખે વેણુતણી ધૂન થાય રે;
ભણે નરસૈયો શું કહું શોભા, ગેલ કરંતો ગાય રે. ૩

પદ ૨૨૩ મું-રાગ ધનાશ્રી.

આ જોરે આ વનથી વહાલો, વેણુ મધુરી વાહે રે;
ગોવાળાની ટોળી માંહે, આગળ ધેન સોહાયે રે. ૧
સાંજસમે શામળીયો શોભે, વનમાળા ઉર લળકે રે;
પિતાંબરની પલવટવાળી, કાને કુંડળ ઝળકે રે. ૨
સુંદર મુખ સોહમણું, જોઈ જોઈને વળી જોઇએ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી જુવતી જીવન, ઉરપર રાખી રહીયે રે. ૩

પદ ૨૨૪ મું-રાગ ધનાશ્રી.

મોહ લાગ્યો હુંને મોહ લાગ્યો, નિરખંતાં નંદકુમાર રે;
મહી મશે મારગમાં જાતાં, નંદતણે ઘેર દ્વાર રે. ૧
શી પેરે એહને મળીજે, દોહલો લોક વહેવાર રે;
સાન કરીને સ્નેહ જણાવે, સુંદર નેણ વિશાળ રે. ૨
કોય લીલાએ કરી અવતરીયો, કોય ન જાણે પાર રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી મુખ દીઠે, વિસાર્યાં પતિ પરીવાર રે. ૩

પદ ૨૨૫ મું-રાગ ધનાશ્રી.

મરકલડો કરીને શું હસો છો, વાત તમારી જાણી રે;
મનમાન્યા પાખે મારા વહાલા, પ્રીત ન હોય પરાણી રે. ૧

શું કીજે જે મન હરી લીધું, પેલે કહાનજી કામણગારે રે;
દેવર જેઠ સંતાપે હુંને, ને નણુદી મેહેણાં મારે રે. હું૦ ૨

* * * * *

* જો એ શામળીયા શું સાચું મહારે, તો કીજે આનંદરે. હું૦ ૩
નરસે થઈ વહાલો વશ કીધો, પ્રેમે આલિંગન દીધું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સદા સોહાગી, ત્યાં મારું (તારું) મન વીધુંરે. હું૦ ૪

પદ ૨૩૩ મું.

સુરીજન શામળારે, આવોને મહારા મંદિર માંહે;
નાના ભાવ ધરી તમ સાથે, રાખું રુદિયા માંહે. ૧
સેજ સમારી કુસુમ લઈને, સકલ કરું શણગારરે;
દીવડીઓ અજુંવાલી મેહેલું, મારા પ્રાણ આધારરે. ૨
રેણી રમતાં રમતાં, અલવેશું આલિંગન આપુંરે;
ભણે નરસૈંયો શામલીયારે, સરવશ તમને સાંપુંરે. ૩

પદ ૨૩૪ મું.

તમારું મુખ મેહેલ્યું નવ જાય, તમો છો અમારે મન ગમતા;
બ્રહ્માદિકને મોહ ઉપજાવ્યો, રૂપ લક્ષણ ગુણ સુંદરતા. ૧
વણા વાહો ને મધુરું ગાયો, ચંચળ નેણે ચપળતા;
સુંદર સ્વર કરી ધેન બોલાવો, માનનીયાંચા મન હરતા. ૨
મોર મુગટ ગુંજાફળ સોહે, વ્રજસુંદરીશું રંગરમતા;
નંદનંદન તમો કળ્યા ન જાઓ, લીલા ન જાણે વેદવદતા. ૩
અગમ નિગમ સર્વે જાણો, જાણો છો જનની મમતા;
નરસૈંયાચા સ્વામી તમને ન જાણે, તે નર હિંડે જગ વગુતા. ૪

પદ ૨૩૫ મું.

કાં ચાલો પરદેશ પિયુડા, શામળીયા સામું જોતો જા;
કહીએ મળશું મારા વાહલા, સાચો હાથ ગળે વહાતો જા. કાં૦ ૧
ચંચલ ચિત્ત તારું ભાવ નહિ રહે, તો અમશું પ્રીત કાં માંડી રે;
જેણી વેળા દહણી ગ્રેહ સંતાપે, તેણી વેળા શે ગુન્હે છાંડી રે. કાં૦ ૨

* "જો વહાલાશું સાચું છે તો, કીજે આનંદ અપાર રે." પાઠાંતર. બીજી પ્રતમાં ત્રીજી કડીનું પૂર્વાર્ધ ન સમજાય એવું છે.

તન મન પ્રાણ આવે તમ સાથે, જીવ વના કેમ ધરીએ દેહ;
નરસૈંયાચો સ્વામી એ શું કીધું, દુઃખ દૈને કાં ત્રોડ્યો સ્નેહ. કાં૦ ૩

પદ ૨૩૬ મું.

વહાલો મોરલી અધુરધરે, મ્હારો પિયુ પ્રેમ કરે રે;
નાદ સુણી શામળીયા વહાલા, ઉરવરરે અમી ઠરે રે. વ૦ ૧
અતિ ઉત્તમ છે મહીડું મહારું, તમવના કોને ન આપું રે;
વહેલા પધારો પાતળીયારે, તન મન તમને સાંપું રે. વ૦ ૨
સુંદર મુખ સોહામણું, ક્ષણું અળગું નવ કરીયે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, મ્હારે મંદરથી નવ ફરીયેરે. વ૦ ૩

પદ ૨૩૭ મું.

વહાલા નેણે નેણ મળે, મહારા ઉરવરસુ ભળે રે;
આશા વલુંધી અબળા બાળી, તું દીઠડે તાપ ટળે રે. વ૦ ૧
ગોધેન સાથે વન વન હીંડે, અધિક લીલા મનભાવે રે;
તમ વિના અમો આકુળવ્યાકુળ, મંદિરમાં ન સોહાવે રે. વ૦ ૨
તન મન ધન આવે તમ સાથે, ચરણે ચિત્તડું ધરિયે રે;
ભણે નરસૈંયો કૃષ્ણ વિનારે, બીજે નહીં અનુસરિયે રે. વ૦ ૩

પદ ૨૩૮ મું.

સુરીજન શામળીયારે, મહારા લોચનનો શણુગાર રે;
કંઠે ભુષણ કહાનજી મહારા, ઉરવર માંડણ હાર રે. સુ. ૧
કુમળ મુખ હરી દીર્ઘ લોચન, અધુરે અમ્રત સુખધામ રે;
અવિલોકવા મ્હારી આંખડી, અભિલાષ પુરણકામ રે. સુ. ૨
વન શીદ પધારીયા, મ્હારી દૃષ્ટે અંતર થાયે રે;
વદન સુંદર વિઠલા, શેં ન રહો મંદિર માંહે રે. સુ. ૩
ચિત્ર ચિંતામણી શામળો, મહારો જીવન પ્રાણાધાર રે;
નરસૈંયાની રસનાએ વસો, નવનિધ નંદકુમાર રે. સુ. ૪

પદ ૨૩૯ મું.

સખી હું તો રમઝમ કરતી હીંડુંરે;
વાહલા કેરું વદન નિહાળી, શણગટડો સંકોડુંરે. ૧

કર કંકણુ ઝાંઝરીયાં ઝમકે, તાલી દેતાં હાથરે;
વાત રસાલી કીજે વહાલા, આપણુ બેઉ સાથરે. ૨
આઠ પહોર હું પલઇ* વહાલા, જીવન જોવા કાજરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, પૂરો મનના મનોરથ આજરે. ૩

પદ ૨૪૮ મું.

મનના મોહન કરી રાખુંરે;
પ્રેમ ધરી પધરાવું વહાલો, વિનય વચન મુખ ભાખુંરે. ૧
આંગણુડે ઉભી રહું, કોઈ કહે હરી આવે રે;
જોઉં શામળિયા માહરાને, મનના તાપ સમાવે રે. ૨
* * * * પટોલી પહેરું ચંપાવરણીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, બોલું અમ્રત વેણીરે. ૩

પદ ૨૪૯ મું.

વેણુ રસીલાં બોલીરે;
નંદકુંવરશું નેહ ઝટ લાગે, તો રસમાં રહું ડોલીરે. ૧
અંગે આરત અતિ ઘણી, હુંને નેણે નિદ્રા ન આવીરે;
સુંદરવર શામળિયો સેજે, ભજતાં હુંને ભાવીરે. ૨
નલવટ ટીલડી ને હાર સમારું, ઝાલ ઝબુકે કાનરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી કંઠે વિલાગે, કરીએ અમ્રત પાનરે. ૩

પદ ૨૫૦ મું.

રમવા લાગી રંગેરે;
પ્રેમ ધરીને પાતળિયાને, ભીડી અંગે અંગેરે. ૧
હાસ્ય કરીને શામળિયાશું, કરતી વાત રસીલીરે;
અધુરતણો રસ પીવા કારણુ, કંઠે બાહુલડી વાલીરે. ૨
સુંદર વદને સર્વસ સાંપ્યું, અલવે આલિંગન લીધુંરે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, મનગમતું કીધુંરે. ૩

પદ ૨૫૧ મું.

કીધુ મનનું ગમતું રે;
સેજલડીએ શામળિયા સાથે, રંગ ભરી વેહણું વીતું રે. ૧

* પીલઈ.

પીન પયોધર ઉરપર રાખી, વિલસો ચારે જામરે;
પ્રીત બંધાણી પીયુજી સાથે, પહોંચી હૈયે હામરે. ૨
સહીયર માંહે થઇ સફરાણી, વાહલાને વશ કરતાંરે;
ભણે નરસૈંયો પ્રેમે પામી, હવે હીંડું લટકંતાંરે. ૩

પદ ૨૫૨ મું.

સખી હું તો મરકલડે મોહીરે;
સુંદરવર શામળિયા કેરું, વદન સકોમળ જોઈરે. ૧
મંદર જાવા મારગ ભૂલી, કાનજીએ કર સાહીરે;
અંગો અંગે હું વેંધાણી, જેમ વેણું મધુરી વાહીરે. ૨
આગળ થઈ નિસરીયોરે, પાછળથી હું ચાલીરે;
ભણે નરસૈંયો વ્રંદાવનમાં, મહારસમાં હું મહાલીરે. ૩

પદ ૨૫૩ મું.

મહાલી મોહન સાથેરે;
અળવેશું આલિંગન લીધું, ભીડી રહી બાથેરે. ૧
એકાંતે એકલડો વંહાલો, ભાવ ધરીને ભજીયોરે;
મેં મારું તન મન ધન સાંપી, વહાલ ધરી વશ કરીયોરે. ૨
આનંદી હું અંગ ન માઉં, જો સુંદરવર પામીરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી અનુભવતાં, ત્રેહ વેદના વામીરે. ૩

પદ ૨૫૪ મું.

વેદના વામી રંગે રમતાંરે;
અંગોઅંગે ઉલટ વાધ્યો, શામળિયો મળતાંરે. ૧
વાત કરંતા વહાલા સાથે, કંઠે ધરીને બાંહી રે;
અધુરતણો રસ પીતાં, મેં ન જાણ્યું કાંઈ રે. ૨
પ્રેમ ધરીને સહામું જોયું, શણગટડો મેં તાણ્યો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઉરપર રાખી, મનગમતો મોહન માણ્યોરે. ૩

પદ ૨૫૫ મું.

નેણુ બાણુ વહાલા કાં મારેરે;
દાણુમશેં કાં વળગો વહાલા, વારું વારે વારેરે. ૧

ઉરવર આલ ન કીજે આવડી, ફાટે નવરંગ ચોળીરે;
જો માગે તો ગોરસ નથી જે, ધરણે નાંખો ધોળીરે. ૨
કરશું રાવ જશોદા આગળ, મારગડા માંહે લૂટેરે;
નરસૈયાચો સ્વામી સાંઇડું લેતાં, કોઉ ઉરના હાર ત્રુટેરે. ૩

પદ ૨૫૬ મું–રાગ માલકાલેરો.*

આંખડીએથી અલગો અલિયલ, મોહન ઘડીએ ન મેહલુંરે;
આવંતો સુંદરવર સજની, રુદિયા ભિતર ભેલું રે. ૧
મીઠડા માંહે મીઠડો મોહન, દીઠડો જુમનાં તીર રે;
આગળ આવી શામળિયો તે, ભરી ભરી ભરતો નીર રે. ૨
મરકલડો કરી કહાનજીએ, કુચ ઉપર કર વા'યો રે;
ભણે નરસૈંયો છેલપણે, મહારો પાલવ સાહ્યો રે. ૩

પદ ૨૫૭ મું–રાગ માલ કાલેરો.

છેલપણું નવ કીજે, અમશું દેખે સહીયર સમાણી રે;
ગોરસની ગોળી શીર ભરી, બાહુડલી મેલી અમાણી રે. ૧
કાંચલડી કમખાની ફાડી, તોડ્યો હાર હૈયાનો રે;
પરાક્રમ તારાં કોઇ નવ જાણે, દીસંતો હરી નહાંનો રે. ૨
નેણ નચાવી વેંધી અંગે, કહાનજી કામણગારો રે;
ભણે નરસૈંયો અળગો ન કરું, જીવન પ્રાણ અમારો રે. ૩

પદ ૨૫૮ મું–રાગ માલ કાલેરો.

જીવન માયલો જોઇ જોઈ, જોતાં તન મન નાખું છોલી રે;
મીઠું મહી પીજે પાતલીયા, આ લો ગોરસ ગોળી રે. ૧
મારગડે મરકલડો કરતાં, મનડું મહારું મોહ્યું રે;
ચિતડે ચટકો લાગ્યો સઘળો, જમ તેં સહામું જોયું રે. ૨
જે જે તાહરા મનમાં ઉતું, તે તે આપણ કરીએ રે;
નરસૈયાચા સ્વામી કહું તમને, ચાલો વંદ્રાવન જઇએ રે. ૩

---

* આ સંગ્રહમાં જ્યાં જ્યાં રાગ નામ નિર્દેશ કર્યા છે, તે ખરા છે એવો નિશ્ચય થયો નથી. આ અને એની નીચેનાં કેટલાંક પદો ઉપર રાગ માલકાલેરો છે, અને એક પ્રતમાં રાગ પરજ છે. સારું ગાનારા એક મિત્રને બતાવતાં કહે છે કે બંનેમાં ગાઈ શકાશે.

પદ ૨૫૯ મું–રાગ માલ કાલેરો.

જે જે મનમાં હુતું મોહન, હૈયડલે લીધું રે;
કંઠે પરસ્પર બાહુડલી રે, અધુર અમ્રત રસ પીધું રે. ૧
કામ કામઘેલી ચાલી વે'લી, જમલાં જીવન જોડે રે;
મનમાં મોહ ભરાણી ભામની, શણગટડો સંકોડે રે. ૨
તાલી દેતાં વહાલા સાથે, ખલકે કંકણ ચૂડી રે;
ભણે નરસૈંયો સાંઇડું દેતાં, ઝળકે રાખડી રૂડી રે. ૩

પદ ૨૬૦ મું–રાગ માલ કાલેરો.

શામળિયાશું સાંઇડું લેતાં, માનની માન ધરતી રે;
અંતર હાલી આઘો લીધો, મનગમતું મન કરતી રે. ૧
વંદ્રાવનમાં વહાલા સાથે, આપોપુરે અરપંતી રે;
નેહ ઝડ લાગી રંગભરી રમતાં, વહાલા સંગે સોહતી રે. ૨
માંહોમાંહે રસ ભરીયાં, કામની ને વળી કાહાન રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી અળગો ન થાયે, કરતા અધુરરસપાનરે. ૩

પદ ૨૬૧ મું–રાગ માલ કાલેરો.

વાતલડી કરતાં માહરા વાહલા, ચિત્ત અમાણું ચલીયું રે;
સુંદિરવર શામળિયો જોતાં, મનડું માયલું મલિયું રે. ૧
મેં જે મનમાં જાણ્યું જીવન, તે તે આપણ કીજે રે;
એકલડાં એકાંતે થઇને, અધુર અમ્રત રસ પીજે રે. ૨
શામળિયા વહાલા કહું તુજને, પ્રિત નિરંતર કરીએ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, અંતર ટાળી મળીએ રે. ૩

પદ ૨૬૨ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મલિયે મોહનજી અમશું, મૂકી મનની લાજ રે;
દુધ કઢી ને વાટકડી જોઉં ઉભલી, રહ્યાંરે ઘરનાં કાજ રે. ૧
રેણી નિંદ ન આવે વહાલા, દિવસે જાણું જોયે જો સહી રે;
જો વહેલા પામું મહારો વહાલો, હ્રદિયા સરસો ભીડું રહીરે. ૨
દીઠા વણ મેં ક્ષણું ન રહેવાયે, તમ સાથે મન માન્યું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી આવો રમીએ, હવે શું રાખો છાનું રે. ૩

પદ ૨૬૩ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલા મોહનશુંહું મીઠડી, ભરી ભરી ગોઠડી કરતાં રે;
અંગોઅંગે ઉલટ વાધ્યો, શું કહીએ ઉર ધરતાં રે. ૧
સુંદિરવર શામળિયા સંગમ, રંગરેલ ઝકઝોલી રે;
મુખડું જોતાં ફૂલી ફૂલી, વાલી વાલી ને ધોલી રે. ૨
માય બાપ શું કરશે મુને, દુરીજનને ભે ટલીયો રે;
ભણે નરસૈંયો લાજ તજીને, કૃષ્ણ વર મેં વરીઓ રે. ૩

પદ ૨૬૪ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મરકલડો કીધોરે સહીયો, શામળે સાંઝી વાર રે;
પાલવ માયલો ચ્રાહીને ઉભલો, નહાનડો નંદકુમાર રે. ૧
જલ જમુનાં ભરતી હું ભૂલી, ચીતડે માયલે ચઢીયો રે;
ભામણડાં હુંલઈને ભેટી માયલો, ભૂજ બળ ભીડી મળિયોરે. ૨
કામણ કરી કહાનુડાશી, માયલે મંદર આણી રે;
ભણે નરસૈંયો ઘડિએ ન મહેલાં, શામળો સેજડી માણીરે. ૩

પદ ૨૬૫ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સેજ સમારી શામળો રાખાં, ગમતી ગોઠડી કરશાં રે;
માયરા ઉરવર ઉપર માયલો, ભીડી ભીડી ભરશાં રે. ૧
આંગણડે એકલડો આવી, વહાતો મધુરી વેણુ રે;
મુખડું એહનું જોતાં ફૂલી, સુંદર માયલો શેણ* રે. ૨
દુધ કઢીને સાકર ભેળાં, પાતલીયાશી પાશાં રે;
ભણે નરસૈંયો માયલો મોહન, મીઠડા ભરી ભરી જોશાં રે. ૩

પદ ૨૬૬ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મીઠડી મીઠી મોહન કેરી, કામણ કરતી લલાટે રે;
સરોવર જળ ભરવાને જાતાં, આવીને ઉભો વાટે રે. ૧
ચિતડા માંહે ચટકો લાગ્યો, મુખડું એહનું જોતાં રે;
કામણકરાં એ કહાનુડાશી, વેધી વાંસલડી વહાતાં રે. ૨

---

* પરોણો.

માયલું મન તાહ રીઉં સહીયો, કરડી કૃષ્ણે કાલે રે;
ભણે નરસૈંયો જીવન માહરો, આવીને મંદર માહલે રે. ૩

પદ ૨૬૭ મું-રાગ માલ કાલેરો.

સુંદરવર શામળિયો સહીયો, ચીતડી માયલી ચઢીયો રે;
ચિતડું માયલું ચલિયું સહીઓ, મરકલડો જે કરીયો રે. ૧
કામણ કરી મંદર કી જાંવાં, લટકે હું લોભાણી રે;
રુદેયા સરસો ભીડીને રાખાં, માયલાં ઉરપર આણી રે. ૨
કહાનુડાશી ગોઠડી કરશાં, મીઠડા મીટ મેલાવી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશી ભજશાં, દુધ કઢી પીયાવી રે. ૩

પદ ૨૬૮ મું-રાગ માલ કાલેરો.

મીટડી તાયરી મીઠડી મુશીં, લાગે માયલાં શેણ રે;
માયલે મંદિર આવની માવા, ભાંખાં મીઠડાં વેણ રે. ૧
વાંસલડી વહાતો જા જીવન, સાંભલતાં આંગણડે રે;
મનડું માયલું મલવા તુંશીં, આવની જાઉં ભામણડે રે. ૨
સેજડી તાયલી ફુલડે રચશાં, શણગારે શોહાવાં રે;
ભણે નરસૈંયો માયલો મોહન, ભૂજબળ ભરતી ભાવાં રે. ૩

પદ ૨૬૯ મું-રાગ માલ કાલેરો.

ભૂજબળ ભીડી ભામણા લેશાં, રાતડલી રંગભર રમશાં રે;
માયલા ઉરવર ઉપર રાખી, ગમતું ગમતું કરશાં રે. ૧
દીવડીઓ અજુંવાલી ઉભી, પંથડો તાયલો નિહાળાં રે;
સેજ સમાણી ભેટતી મુંશીં, તપ તમાયલી ટાળાં રે. ૨
મંદરમાં મનોરથ કરતી, જીવન માયલો પામાં રે;
ભણે નરસૈંયો વહાતો દેખી, શામલશી શીર નામાં રે. ૩

પદ ૨૭૦ મું-રાગ માલ કાલેરો.

માયલું મન તો મોહે રે માવા, આંખડલીને ચાલે રે;
અંગો અંગે વેંધાણી હું, વાહી વેણુ રસાલે રે. ૧
કામણકરાં હું મંદર જાઉં, જાણું તે જમલાં રહિયે રે;
કામણગારા કૃષ્ણજી, તુંને ઉરવર રાખી રહિયે રે. ૨

જળ જમુના ભરવાને હીંડી, ભરતાં નીર ન આવે રે;
ભણે નરસૈંયો માયલો મોહન, માયલે મંદિર આવે રે. ૩

પદ ૨૭૧ મું-રાગ માલ કાલેરો.

મંદિર માયલે આવની મોહન, મુખડે તાહરે મોહિલી રે;
તન મન ધન તું ઉપર વારાં, મીટડી ભરી ભરી જોઇલી રે. ૧
સથરુ દહીં તુંજ કારણુ રાખા, માખણુ મુખમાં મેહેલાં રે;
ભાંમણુડે તાયરે જૈને જીવના, સરસાં સાકર ભેલાં રે. ૨
આલિગન લેવા ઉભળી, વાટડી તાહરી જોવાં રે;
ભણે નરસૈંયો સૈંજ્જન અમારા, રુદેયા ભીડી રેહવાં રે. ૩

પદ ૨૭૨ મું-રાગ માલ કાલેરો.

રુદેયા સરસો ભીડી ભીડી, સજ્જન અમારો રાખાં રે;
વેણુ રસાલાં વીઠલા તુંશીં, વાલી વાલી ભાખાં રે. ૧
મલપતડો મોહનજી આવે, મોતીડે પાગ ભરાવાં રે;
શામળિયાશી સહાંમાં જઇને, ઉરપર લઈ વધાવાં રે. ૨
મંદરમાં પધરાવી માવો, ફુલી અંગ ન માઉં રે;
ભણે નરસૈંયો સરવસ સાંપી, આગળ અગર ઉવાઉં રે. ૩

પદ ૨૭૩ મું-રાગ માલ કાલેરો.

માયલે કાજે માયલો મોહન, આવે તો રસ વાજે રે;
મીઠડો મીટ મેલાવતાં સહીઓ, અળવે ઉરપર ગાજે રે. ૧
સુગુણુ શામળિયો તુંશીં, ગોઠડી કરતો ભાવે રે;
સુંદરવરના સંગમાં રમતાં, નવલો નેહ જણાવે રે. ૨
કૃષ્ણુ કૃષ્ણુ કૃષ્ણુ કરતી, ગાંજે હીંડાં જોતી રે;
ભણે નરસૈંયો કૃષ્ણુ પાંખે, મંદરમાં પરજલતી રે. ૩

પદ ૨૭૪ મું-રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે મોહન આવે, મીઠડી ભરી ભરી જોવાં રે;
મુખડું એહનું મોહનવેલડી, માયલે મંનથી મોહવાં રે. ૧
સથરું દહી શામળિયા તાયલે, સાકર ભેળી મેલાં રે;
આંગણુડે આવીને જોવાં, હમે દેખે દુરીજન પેલાં રે. ૨

મંદર માંહે મેં ન રહેવાયે, ચિતડે ચટકો લાગો રે;
ભણે નરસૈંયો શામળિયાએ, વંશ મધુરો વાસો રે. ૩

પદ ૨૭૫ મું.

વંશ મધુરોરે વાયલો એણે, કહાનુડે કામણ કીધલાં રે;
ગાંજે ગાંજે ભમતી ભામા, ચિતડાં ચોરી લીધલાં રે. ૧
જીવન જોવાં પાખે સહીઓ, ભોજન કીં ન ભાવે રે;
મલપતડો આંગણુડે માહરે, મોહન નેણ મેલાવે રે. ૨
(જી)જોવન માહરું ઉલટું સહીઓ, શામળીઆશી સાંપાં રે;
ભણે નરસૈંયો ગાંજી વાહાં, કાયરજી ન કાંપાં રે. ૩

પદ ૨૭૬ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે ગમતી ગોઠડી, કહાનુડા શી કરશાં રે;
મલપતડો મેગલજી આવે, માયલા ઉરવર ધરશાં રે. ૧
ચિત્ત અમાણે ચઢીઓ સહીઓ, મારગડે હું મોહી રે;
મંન હલકું ભાવુંચું સહીઓ, જીવન માયલો જોઈ રે. ૨
કાશર કાંઇ ન રાખાં સહિઓ, શામળિયો સાંભળતાં રે;
ભણે નરસૈંયો ભામણાં લેઇને, હું વારી વાંસલડી વહાતાં રે. ૩

પદ ૨૭૭ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલું મન ત્યાં ટલકું* સહીયો, ઇંદા† કૃષ્ણજી જોતી રે;
ક્ષાણું આંગણે ક્ષાણું મંદિર માયલે, કૃષ્ણ કૃષ્ણ ભણતી રે. ૧
ગાંજે મુંશે ગમે નહીં, શામલિયા શેણ પાખાં રે;
મંદર માયલે આવા મોહન, માયલે ઉરવર રાખાં રે. ૨
કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ માયલો, મારગડે કીં દીઠડો રે;
ભણે નરસૈંયો વાંસલડી વહાતો, મીઠડા માંહે મીઠડો રે. ૩

પદ ૨૭૮ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મીઠડો મોહન માયલો સહિયો, મુશીં કોણ મેલાવે રે;
મોતીડાનો હાર દેવાને વાંશીં, ભૂદરો ભભતો‡ ભાવે રે. ૧

---

* ટળક્યું–ચળ્યું. † ઇંદા–હિંડો–હિંડ્યોના અર્થમાં વપરાયલો છે. ‡ ભભકતો?

આંગણુડે આવીને ઉભી, જીવન માયલો જોવાં રે;
મોલિડાનો લટકો દેખી, મનડું માયલું મો'વાં રે. ૨
કુંડલ વનમાળા ઝલકતી, વાંસલડી મુખે વહાલો રે;
ભણે નરસૈંયો વનથી ઈંદ્રા, ગોવાળામાં ગમતો રે. ૩

પદ ૨૭૯ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ગોવાળામાં ગમંતો ગોવિંદ, રમતો રમ્મત રુડી રે;
શંખ શીંગલું મહાધુન વાધી, માંડતો મોહન મીટડી રે. ૧
સુંદરવર શોભંતો દીસે, પીતામ્બર પલવટડી રે;
નેપુર કંકણ રંમઝંમ વાજે, પાઉલિયે ઘુઘરડી રે. ૨
શામલ સરવે* ધેન બોલાવે, ગૌ રજ મુખડે લાગી રે;
ભણે નરસૈંયો ભામણાં લીજે, આરત માયલી ભાગી રે. ૩

પદ ૨૮૦ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મુખડે એણે મોહીરે સહિયો, જોતી તરપત ન થાવાં રે;
માયલે ગાંજે આવની મોહન, મોતીડે લઈને વધાવાં રે. ૧
દુધ કઢીયેલું મંદરમાં, મોહન માયલા પીજે રે;
આંખલડીથી અલગો ન કરું, ભામણાં તાયલાં ત્યાં લીજે રે. ૨
માયલું મન તો મલિયું તુંશીં, બીજે ચિત્તડે ન આણું રે;
ભણે નરસૈંયો ભેટી તુંશીં, માયલે ઉરવર તાણું† રે. ૩

પદ ૨૮૧ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ભામણાં લેતાં ભાવે રે મુંશીં, આવની ઉરવર લીજે રે;
ભાવતાં ભોજન કરીને કહાનજી, આપણાં ગોઠડી કીજે રે. ૧
સોવણ પાટ ઢલાવી મૂકાં, મોતીડે ચોક પુરાવાં રે;
મદગલતો મેગલજી આવાં, હું ફૂલડે પાગર ભરાવાં રે. ૨
સેજ અમાણી સજશાં સહિયો, દીવડીયો અજુવાલાં રે;
ભણે નરસૈંયો પાતલીયાશું, રંગ ભરી રેણી મહાલાં રે. ૩

* ધીમો ને મીઠો સ્વર. † તાણો–તાણવું, ખેચવું.

પદ ૨૮૨ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે આવની મીઠડા, મીઠડા તાયલાં કીજે રે;
દુધ કઢી ને સાકર સરસું, ભાવતું ભાવતું પીજે રે. ૧
ખીરખાંડ હું સરસી આપાં, મોહન મુખમાં મેહુલાં રે;
નીતપ્રત આપણુ જમલા જોડે, ભૂજબળે ભીડી ભેલાં રે. ૨
કંઠડે મોતી હાર આરોપાં, ચિત્તડાં નાથને ચરણાં રે;
ભણે નરસૈંયો પ્રીતડી તુંશીં, બાંધી શામળ વરણાં રે. ૩

પદ ૨૮૩ મું–રાગ માલ કાલેરો.

શામળા તુંજ પાખેરે મુંશીં, ઘરમાં ઘડીએ'ન ભાવે રે;
આંગણુડે હું ઉભી જોવાં, જીવન માયલો આવે રે. ૧
શણુગારે શોભંતી ઇંદ્દા, ચોલી ઉરવર ચળકે રે;
અવડો દેખી હું ભીડાં, નાગલડાને લટકે રે. ૨
મુખડું સુંદર દીઠે સહીયો, પુલી અંગ ન માવાં રે;
ભણે નરસૈંયો ભાવતાં ભોજન, કાનજી શા કરાવાં રે. ૩

પદ ૨૮૪ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ભેટ કરાં હું શામલિયાશી, નવલું અંગ સમારી રે;
માયલા ઉરવર ઉપર રાખાં, વાલી વાલી વારી રે. ૧
માયલે ગાંજે ગમતો મુંશીં, ગોવિંદ ગાતો આવે રે;
આંખલડી માયલી અમીરસ ભરશાં, મોહન મીટ મેલાવે રે. ૨
પાલવડો પીતામ્બર કેરો, સજન અમાણો સોહાં રે;
ભણે નરસૈંયો મલપતડી હું, મુખડું મીઠડું જોવાં રે. ૩

પદ ૨૮૫ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મુખડું મીઠડું મહાવા કેરું, ચિતડે માયલે ચઢીયું રે;
કામણકરાં સહીયર મારી, કહાનુડે કામણ કરીયું રે.* ૧
મારગડેરે મલીયો મુંશીં, શામળીસુરત શેણે રે;
ગમતી ગમતી ગોઠડી કરતાં, લોભાણી હું તેણે રે. ૨
મીઠડો માયલા આગલ ઉભી, મારતો મીઠડી નેણે રે;
ભણે નરસૈંયો વેંધાણી હું, વહાલો વહાતો વેણેં રે. ૩

---

* પાઠ "કામણગારો એ સહીયરરે."

પદ ૨૮૬ મું–રાગ માલ કાલેરો.

વેણુ રસાલો વાહ્યો રે વહાલે, મારગડે હું મોહી રે;
કાંકરડી મારીરે મુંશી, હું રહી મુખડું જોઇ રે. ૧
પાલવ ગ્રાહી પરવરીયો પ્રાણે, કહાનજી કંઠે વલગો રે;
રુદિયા સરસો ભીડી ભુદર, ઉરથી ન કરું અળગો રે. ૨
જાણું જીવન અળગો ન રાખાં; માયલે મંદિર આણું રે;
ભણે નરસૈંયો સરવસ સાંપી, શામળો સેજડી સમાણું રે. ૩

પદ ૨૮૭ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ગમતી ગોઠડી કરશો સહીયો, સજન અમાણો ઇંદો રે;
ગાંજી વશાં મંગળ ગાશાં, ગાંજી ગાંજે ગોવિંદો રે. ૧
ભાવતાં ભુષણ શામળા અંગે, મોતીડાં લઈ વધાવશાં રે;
પુલડાં કેરો હાર કરીને, કંઠડે લઈ સોહાવશાં રે. ૨
ભાવતાં ભોજન ભામણું લઇને, કહાનજી શી કરાવશાં રે;
ભણે નરસૈંયો સેજ સમારી, કહાનજીને પોઢાવશાં રે. ૩

પદ ૨૮૮ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સુંદરવર સેજડીયે પોઢે, આગળ અગર ઉવેશાં રે;
મનગમતો શણગાર કરીને, રમઝમ કરતાં આવશાં રે. ૧
મન ગમતો મનોરથ માયલો, રાતડી રુડી રમશા રે;
રુદિયા સરસો ભીડી ભીડી, કંઠે વિલાગી રહેશાં રે. ૨
કંદ્રપકોટ સરીખો સુંદર, દીઠડે મનડાં મોહ્યલાં રે;
ભણે નરસૈંયો પુલી અંગે, શામલે સામું જોયલાં રે. ૩

પદ ૨૮૯ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સેજડી માયલે પુલડે પુલી, સજન અમાણો માણે રે;
ભામણા લઇને ભેટું રે માવો, માયલા ઉરપર આણે રે. ૧
રાતડી રસમાં ઝીલાં રે સહીયો, દીવડીયો અજુંવાલાં રે;
માયલો જીવન મુંશી રમતાં, માયલો અંતર ટાલાં રે. ૨
પ્રીતડી માયલી શામલા સાથે, જડી કુંદન હીરલે રે;
ભણે નરસૈંયો ચીતડું ચલિયું, વાંસલી વાહી વિઠલે રે. ૩

પદ ૨૯૦ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મલપતડો મેગલજી આવે, શામળિયો સુજાણ રે;
વાલી ધાલી વારી ઉરપર, માયલો જીવણ પ્રાણ રે. ૧
ફુલે પાગર ભરાવાંરે મોહન, આવતડો હું જાણું રે;
ભેટ કરું હું ભામણાં લઇ, માયલા ઉરપર આણું રે. ૨
સહીયર સઘળી દેખંતાં હું, માણું મંદીર માહે રે;
ભણે નરસૈંયો શામળિયાશી, ઉભી ઢોલું વાયે રે. ૩

પદ ૨૯૧ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મરકલડે મોહન ને મોહિલી, માયલું ચિત તે ચલીઉં રે;
આંગણુડે આવીને વહાલો, મીટ ભરી ભરી જોઉં રે. ૧
વાંસલડી વહાતો પરવરીયો, હું તો કેડે ચાલી રે;
કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ ભણુતી, ઘુંઘટ મેહેલો ટાળી રે. ૨
મુખડું જોતી જોતી જીવન, કેમે તૃપ્ત ન થાવાં રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઘેર આવે, દુધ કઢીને પાવાં રે. ૩

પદ ૨૯૨ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલા મોહન કેરી મીટડી, માયલે ઉરવર માંડી રે;
સરવસ વારાં શામળિયાપર, કેમેં ન જાવા છાંડી રે. ૧
માયલે ગાંજે ગમતી ગોઠડી, કહાનજી શી હું કરશાં રે;
માયલે ઉરવર ભીડી ભીડી, ભામણડે હું જાશાં રે. ૨
માયલું મન ત્યાં મલિયું સહીયો, ઉભલો જમુના તીર રે;
ભણે નરસૈયો વાંસલી વહાતો, આવે શ્યામ શરીર રે. ૩

પદ ૨૯૩ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ચિતડે માયલે ચઢીયો સહીયો, શામળિયો સુજાણ રે;
આંગણુડે ઉભી હું જોવું, માયલો જીવન પ્રાણ રે. ૧
માંખણ સાકર સરસી રાખ્યા, મીઠડો મોહન આવે રે;
મુખડામાંહે મહેલો સહીયો; ભામણડાં લેતાં ભાવે રે. ૨
સુંદરવરશીં સાઇડાં લેતાં, કરીયે મનનાં ગમતાં રે;
ભણે નરસૈંયો અમીરસ વાધે, વહાલો ઉરપર ધરતાં રે. ૩

પદ ૨૯૪ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ચિતડું માયલું ચાલી ન શકે, વેંધાણી મુખડું જોતાં રે;
ગોરસની ગોળી હું ભૂલી, માયલો મોહન જોતાં રે. ૧
સજન અમાણો શામલો સહીયો, આંખડી માયલી વશીયો રે;
પ્રેમ ધરીને ઉરપર લીધો, કુંદન હીરો જડીયો રે; ૨
જાણ્યું જીવન જમલી ઇંદાં, ગમતી ગોઠડી કરશાં રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીના મુખમાં, માખણ સાકર મેલશાં રે. ૩

પદ ૨૯૫ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે મંદિર આવો રે સહીયો, શામલો મારો શેણ રે;
ગાંજે ગમતી ગોઠડી કરતાં, દાખાં મીઠડાં વેણ રે. ૧
પીતામ્બરની પલવટવાળી, મારગડે મેં દીઠો રે;
વાંસલડી વહાતો વહાલો, માયલા ચિત્તમાં બેઠો રે. ૨
કામણ મુંશીં કરીયું સહીયો, મોહન મીટડી મલતાં રે;
ભણે નરસૈંયો ભુદર ભાવે, માયલા ઉરપર ધરતાં રે. ૩

પદ ૨૯૬ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મલપતડો મોહનજી ઇંદો, મોતીડે લઇ વધાવાં રે;
ભામણડાં લઈને ભેટી માયલો, મીટડી મેલવતો ભમાવાં રે. ૧
મંદર માયલે આવી બેઠો, વહાતો મધુરી વેણ રે;
મુખડે માયલું મનડું મોહ્યું, શામલો માયલો શેણ રે. ૨
ગોઠડી કરતાં કરતાં સહીયો, માયલે ઉરવર લીધો રે;
ભણે નરસૈંયો કંઠે વિલાગી, કહાનજીશો વશ કીધો રે. ૩

પદ ૨૯૭ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મલશેરે મારગમાં મુંશીં, શામલો માયલો શેણ રે;
મુખડા ઉપર તન મન વારાં, નીરખી માયલે નેણ રે. ૧
રુદિયા સરસો ભીડી ભીડી, માયલા સુંદરવરશી રાખાં રે;
ગોરસ માયલું મીઠડું પાઈ, વેણ રસાલી ભાખાં રે. ૨
ગોઠડી કરતી કરતી સહિયો, ગાંજે માયલે માણ્યાં રે;
ભણે નરસૈંયો માયલો મોહન, અલવે મંદર આણ્યાં રે. ૩

પદ ૨૯૮ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મોલીડાંને લટકે સહીયો, માયલું મન તે મોહ્યું રે;
કામણુ' કરાં મારગડો ભૂલી, શામલે સહામું જોયું રે. ૧
જીવન અમાણો અલવે ઉરવર, ભામણાં લઇ ભુજ ભરીયો રે;
કંઠે વિલાગી કહાનુડાશી, અંતર અળગો કરીયો રે. ૨
ગુણવંત કંથ કોડીલો પામી, સેજડી કુલડે રચેશાં રે;
નરસૈયાચો સ્વામી ભલે મલિયો, રાતડી રંગભરી રમેશાં રે. ૩

પદ ૨૯૯ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ગોવિંદ ગોઠડી કરતાં મીઠડી, મીટડી માંડી જોતો રે;
મરકલડો કરી મોહન માયલું, ચિતડું ચોરીને લેતો રે. ૧
વાલી વાલી ધોલી ઉપર, વાંસલી વહાતો જોઈ રે;
હૈડા સરસો ભીડી રાખ્યો, મુખડે એણે મોહી રે. ૨
તન મન માયલું શામલો સહિયો, આંખડી આગલ રાખાં રે;
ભણે નરસૈયો ભાવતાં ભોજન, કહાનજી શી કરાવશાં રે. ૩

પદ ૩૦૦ મું–રાગ માલ કાલેરો.

મુખડે તાયલે મોહી રે માવા, મોહન મીટડી મેલાં રે;
ગાંજો ગમતી ગોઠડી કરશાં, માયલે ઉરવર ભેલાં રે. ૧
સજન અમારી સહીયો, વાટડી તાયલી જોયાં રે;
દીવડીયો અજુંવાલી ઉભી, આવતો સેજડી શોહાં રે. ૨
મન ગમતોરે મચકો માયલો, કીધો કૃષ્ણને કારણે રે;
નરસૈયાચો સ્વામી હુ ભેટી, વારી જાઉં વારણે રે. ૩

પદ ૩૦૧ મું–રાગ માલ કાલેરો.

કાંઇ કરાં હું સહીયર મોહીલી, મોહીલી મારગ જાતાં રે;
અંગો અંગે વેંધાણી હું, મોહન મીટડી મેલાતાં રે. ૧
ક્ષણ આંગણે ક્ષણ મંદર માંહે, પાંજરે પીડા ચાલી રે;
માયલા સુંદરવરને ભીડી, કંઠે બાહુડલી વાલી રે. ૨
માયલો મોહન આવે સહીયો, ઉઠી ઉરવર લેશાં રે;
ભણે નરસૈયો વેદના વામી, સરવસ શામળિયાને દેશાં રે. ૩

પદ ૩૦૨ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે આવજો માવા, ભામણું તાયલાં લીજે રે;
આંગણુડે ઉભી રહેશાં, ગમતી ગોઠડી કીજે રે. ૧
ધમલી કેરું દુધ કઢીને, સાકર સરસું આપાં રે;
માયલા ઉરવર ઉપર મોહન, સરવસ તુશીં સાંપાં રે. ૨
એકલડા એકાંતે મલિયે, દુરીજનનો ભેં ન આણું રે;
ભણે નરસૈંયો મલપતડો, બેહુ સેજ સુરંગી માણું* રે. ૩

પદ ૩૦૩ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે આવીને, વહાલે વાંસલડી તે વાહી રે;
મનમાં જાણું શામલિયાને, ઉરવર લીજે ધાઇ રે. ૧
દુરીજન માયલા દુર કરીને, ગમતી ગોઠડી કીજે રે;
રુદીયા સરસો ભીડી ભીડી, અધુરતણો રસ પીજે રે. ૨
મીટડી ભરી જોઇ જીવનશીં, ભામણડાં તે લીજે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઘેર આવે, ક્ષણું અળગો નવ કીજે રે. ૩

પદ ૩૦૪ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સરોવર જળ ભરવા ચાલી, મારગડે હું મોહી રે;
કહાનજીયે મહારો પાલવ સાહ્યો, હું રહેતી મુખડું જોઈ રે. ૧
આજલગે કોય એહવો દાણી, નેણે મેં નવ દીઠો રે;
મરકલડે હું સહામું જોઉં, ચિતડે માયલે બેઠો રે. ૨
કેમ કરીયે જો દુરીજન દેખે, એકલડો એ ઘેર આવે રે;
ભણે નરસૈંયો તનમન વારી, કીજે જે મન ભાવે રે. ૩

પદ ૩૦૫ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સજન અમાણો શામલિયા તું, આવની ઉરપર લીજે રે;
ગોરસ માયલું છે અતિસારું, ભાવતું ભાવતું પીજે રે. ૧
મીટડી માયલી મોહનવેલડી, નિરખંતડાં વશ થૈયે રે;
પ્રીત વધારણ પાતલીયા આપણ, એકલડા વન જૈયે રે. ૨

---

* માણું–માણવું–ભોગવવું.

રમતાં રમતાં શામલિયા આપણ, રંગભરી સાંઇડાં લીજે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કંઠે વિલાગી, અધુરતણો રસ પીજે રે. ૩

પદ ૩૦૬ મું-રાગ માલ કાલેરો.

માયલા મનમાં વશિયો વિઠલો, બીજો ચિતડી ન આવાં રે;
જાણું જમલાં રહિયે જીવન, ભુદરો મુંશીં ભાવાં રે. ૧
ચિત્ત અમાણું ચલિઉં તે, કહાનજી કામણગારો રે;
મોહી રહી મરકલડે મોહન, જીવન પ્રાણ અમારો રે. ૨
દાણ મશેં મારગમાં આવી, પાલવ ગ્રાહીને રાખે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સરવસ સાંપું, અધુરતણો રસ પાજે રે. ૩

પદ ૩૦૭ મું-રાગ માલ કાલેરો.

ચિતડી માયલી ચટકો લાગો, કેમ કરી મંદર જઇયે રે;
કામણ તાયલાં કીકી માંહે, જીવન જમલાં રહીયે રે. ૧
જો મન માનું તાયલું વહાલા, સાઇડું રુડિ પેરે લીજે રે;
આપણ બેઉ એકઠા થઇને, રમણતણો રસ પીજે રે. ૨
બલિયો બાથ ભરે એ વહાલો, વંદ્રાવન મોઝાર રે;
ભણે નરસૈંયો રંગભરી રમતાં, નારી નંદકુમાર રે. ૩

પદ ૩૦૮ મું-રાગ માલ કાલેરો.

મારગડે વલગે શે મા'વા, ઉરવર આલિંગન કાં લીયે રે;
છમકલડા આવીને વાહો, કહો કેઈ પેરે કીયે રે. ૧
દાણમશેં પાલવ કાં ગ્રાહો, અમો એકલડી જાણી રે;
અંગો અંગે વળગતા આવાં, દેખાં સહીયો સમાણી રે. ૨
કરશું રાવ જસોદા આગળ, નીતનીત એમ જ કરતો રે;
ભણે નરસૈંયો જો વારું તો, ભાજન ભાંજી ભરતો રે. ૩

પદ ૩૦૯ મું-રાગ માલ કાલેરો.

ભરીયુંરે કાં ઉરવર માયલું, ગોરસ ગોળી ઢોળી રે;
કર સાહી રહ્યાં રે કહાનજી, તાંહાં ભરી નવરંગી ચોળી રે. ૧
મા મા કરતે માયલું અંબર, શે ઉલાલી લીધું રે;
પીનપયોધરશું મુંને ભીડી, મુખ લેલી ચુંબન દીધું રે. ૨

દુરિજન પેલાં અણુઘટ બોલાં, નણદી નાટક જોવતી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી કહું તમને, કરીયે વાત સોહવતી રે. ૩

પદ ૩૧૦ મું–રાગ માલ કાલેરો.

સજન અમાણો મારગે મળશે, ગમતું ગમતું કરશાં રે;
સહિયર સઘળી જાવા દઈને, અલવે ઉપર ધરશાં રે. ૧
મીઠડું દહી માયલું છે તે, વહાલાજીને પાશાં રે;
પીતાં પીતાં પાતળિયાનું, નેણ ભરી મુખ જોશાં રે. ૨
છેલપણે છમકલડો વહાશાં, માન ધરી નવ રેહેશાં રે;
ભણે નરસૈંયો એકલડાં બેહુ, લઈ વંદ્રાવન જાશાં રે. ૩

પદ ૩૧૧ મું–રાગ માલ કાલેરો.

ચિતડું માયલું ચોરી એણે, કહાનજીએ કામણ કીધલું રે;
વાંસલડી વાઈ એણે વહાલે, હીર હૈયાનું લીધલું રે. ૧
કોઇ મેલાવે માયલો મોહન, સ્નેહ વેદના વ્યાપી રે;
પરવશ થઇ મુને કાંઇ નવ સૂઝે, કામ બાણ સંતાપી રે. ૨
કોણ ઉપાય કરું રે બહેની, વહાલા વિના ન રહેવાયે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રુદેયા ભીંડે, તો આ વેદના જાયે રે. ૩

પદ ૩૧૨ મું-રાગ માલ કાલેરો.

ઘડીએ ઘડીએ માયલું મન તે, જીવન જોવા જાયે રે,
માયલે મંદર આવીને વહાલો, વાંસલડી તે વાયે રે. ૧
મોતીએ ચોક પુરાવીએ, વાલી વાલી વારણે જાઉં રે;
સુંદરવરનું મુખડું જોતાં, ફુલી અંગ ન માઉં રે. ૨
ફુલડે પાગર ભરાવું શેરીયે, કુમકુમ રોલ કરાવું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી આવે તો, મોતીડે થાળે વધાવું રે. ૩

પદ ૩૧૩ મું–રાગ માલ કાલેરો.

માયલે ગાંજે* આવની ગોવિંદ, ગોઠડી મીઠડી કરવા રે;
સુંદર રે શામલિયા તાયલું, દુર્લભ દર્શન દેવા રે. ૧
આછી પોળી ધીયે ઝબોળી, સુખડલી દીયાં સારી રે;
જીવંના જીવનશીં જોઈને, જાઉં નેણાપર વારી રે. ૨

---

* આંગણે.

સરસી સાકર ભેલી મેલાં, સથરુ દહીં રાખાં રે;
બોલડીયે આપનોરે વીઠલા, વળી વળી વેણુ ભાખાં રે. ૩
મનડું* મળવા કાજે તલખે, હૈડું માયલું હીશે રે;
એકલડો એ આવ એકાંતે, મનછા શુદ્ધ મલીશે રે. ૪
બોલડીયા બહુનામી તાયલા, રુદેયા માંહે રસીયો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલીયો, વેદ વેદાચો વશીયો રે. ૫

પદ ૩૧૪ મું-રાગ માલ કાલેરો.

ભામણે તાયલે જાઇશાં માવા, મારગડે મલશાં પહેલાં રે;
આણે આણે પગલે હું આવીશ, પાણીડાં બીન હેલાં રે. ૧
જાણુ છો રે જાદવા ગોલણી, મુંશે જાણી વાહેલી રે;
સમ કરું મહારા મા'વા, દુરજન નણદુલી ઘેર રાહેલી રે. ૨
વંસીવટની છાહુંડીયે તમે, ના ઉભા રહેજો રાજ રે;
આણે આણે પગલે હું આવું, સમોવણ કાજ રે. ૩
ગોલણી કેરા બોલડાં મીઠાં, ગોવિંદને મન ભાવાં* રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલિયો, ઘડુલા ઉતરાવાં† રે. ૪

પદ ૩૧૫ મું-રાગ માલ કાલેરો.

શામલિયો તે મહારો મોહન, વનથી આવે વહાલો રે;
આગળ ધેંન ગોવાલામાંહે, વાહે વેણુ રસાલો રે. ૧
વનમાલા વૈજંતી ઉરપર, વનની ધાતુ સોહાવે રે;
નેણે નેણાં મેલવું બાઇરે, વ્રેહે તાપ સમાવે રે. ૨
પીતાંબર અંબર ઓપતું તાંહાં, વેણુતણી ધૂન થાયે રે;
ભણે નરસૈંયો શી કહું શોભા, ગેલ કરંતો ગાયે રે. ૩

પદ ૩૧૬ મું.

માચીએ‡ બેઠાં આવીને વલગાં, સાંભલરે તું મોરી સહી;
આગે સાસુડીશું સંતોષ નોહોતો, મેં જાણ્યું શું થાશે સહી. ૧
ગૌ દોહિણુની વેલા હુતી, નિશા અંધારી ને મંદર દૂર;
નંદનંદનશું નેહ જડ લાગી, મુકી જવાય ના ઉગીલા સૂર. ૨

*ભાવ્યાં. †ઉતરાવ્યા. ‡ગોવાલણી ગૌ દોહવાને બેસે છે તે માચી.

આલિંગન લેતાં અધુર રસ પીતાં,મેં જાણ્યું અબલા ધંનધંન;
સુખની સીમા કહી નવ જાએ,વૃથા ગયા પેલા પાછલા દંન. ૩
હોનાર હોય તે એણી પેર હોયે, મુરખ મન વિમાસે ફોક;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, જખ મારે પેલા દુરજન લોક. ૪

પદ ૩૧૭ મું.

ઘણે ઘણે દહાડે ઘેર પધાર્યા, હવે કરી રહો મન હેઠું રે;
સગુણ શામલિયો સહેજે પામી, તો દોહેલા દંન શે વેઠું રે. ૧
સફલ કીધી ને સમરથ સ્વામી, માયલા અંતરયામી રે;
મંદર માંહે પ્રેમ ધરીને, થિર થૈ રહો બહુનામી રે. ૨
માયલા મનમાંહે ને ચિત માંહે,નોતું તે પરમાનંદ પામી રે;
અણચિંતવાંઆવીઆલિંગન લીધું, મલ્યો નરસૈંયોચો સ્વામીરે. ૩

પદ ૩૧૮ મું-રાગ કેદારો.

મોરચંડક* તણો મુગટ મસ્તક તમો, રમી રહી આવિયા અર્ધ રજની;
માગે† ભાગ્યનિધ ભામની કોણ, જોવા સરખી અંગોઅંગ સજની. ૧
અધમલાં નેત્ર તે અધિક ઉજાગરા, ભરાંરે તંબોલ અતિ રસ રસાલા;
કોમલ કલીવર, કુસમ કાહાનાતણું, ભોગવો કામની વિધવિધ બાળા. ૨
સકલ સુંદરી વદન, ચંદનો ચંદ્રમા, એને ચતુરચો ચારેશ ચંદ્ર લાગે;
મોહ નેત્રે ભરાં, રંજે રસદા, તેહમાં દંતતણા દસન ભાસે. ૩
વદન મકરંદમાં‡, મદન દમન કરે,દમલો§ ભલો અલિડા‖ લડેલડે¶ લોલ$લોભે;
નાયક નિટ+ સંગીત સૂત ઘરરુમા (?), આ૦યો એણીપેરે અધિક શોભે. ૪
લડથડો નાથ ઉચેલ અંગે લીધો, ચારપોહુર પીધો તૃપ્ત નયણે;
આવરતુ સુખ, શું કહું સજની, અંગે સુણ્યું નારસૈંયા વચણે. ૫

પદ ૩૧૯ મું.

સરોવર પાણી હું ગઇ, વાહલો મારી તે મરડેરે બાંયરે;**
પીનપયોધર†† ગ્રહી તે રહો, અધુર અમૃત રસ પીયે પાયરે. ૧
સાસુ પુછે સુણ વહુઆરુ, આ અધુર ડંક‡‡ કાંહાં લાગો રે;
સરવર કુંભ§§ ચઢાવતાં હુંને, સહીયરનો નખ વાગો રે. ૨

---

* મોરના પીંછામાં જે ચાંદલો હોય છે તે. † મારાથી. ‡ કમળ (કમળવદન.) § દમ્યો. ‖ અલિ–ભમર–ભમરો. ¶ ગુંજારવ કરતાં. $ ભમે. + સુઘડ. ** હાથ. †† કઠણ કુચ. ‡‡ ઘા. §§ ઘડો.

જાતાં ગઇ ઉતાવળી, વાહુલે વલતી વલવા* ન દીધી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલેરે મળિયો, આપ સરીખડી કીધી રે. ૩

પદ ૩૨૦ મું.

કાજલ તાહારું કામણુગારું, ઘોળીને આંખે ઘાલું† રે;
મનમથચી‡ પીડ દોહલી દેખી, જોબન ન રહે ઝાલું રે. ૧
નલવટ ટીલી§ નયણુ સમારાં,‖ શોભે ફૂલડી શોહેરે;
મુનિજન સઘલા મોહ પમાડ્યા, ઇંદ્ર ઉભો રહી જોયે રે. ૨
ધ્યાન ધરતા મહાદેવ ચૂક્યા, જાણે સુંદરી કોયે રે;
નારી નયણે અંજન દેતાં, વિશ્વપર્ણુલા¶ મોહે રે. ૩
તંત્ર મંત્રને ઓખધ ભૂલી, એણીપેરે કાજલ કીધું રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળ્યો, કાજ અમારું સીધું રે. ૪

પદ ૩૨૧ મું.

અમારું મન તાં તમશુ સાચૂં , તમારા મનની કોય નવ લહે;
પરનારીશું પ્રિત જ માંડો, તે સતીયા નારી કયમ સહે. ૧
તમો છો વાહલાજી ચતુર શિરોમણુ,સહુ કોયનાં સુખદુ:ખ જાણો;
શોકલડીને પ્રેમે બોલાવો, અમશું અંતર શે આણો. ૨
સ્નેહ કીજે તે સાચો કીજે, સાચા વિણુ તે મોહ કશો;
આઠે પોહોરરે રહેવું એકઠડાં, જાણો હીરો કુન્દન રસો.$ ૩
અનેક નારીઓ હાથ તમારે, અમારે તમ વિના નહિ કોય;
તે નારીનાં ભાગ્ય વડાં× જે, નારસૈંયાચો સ્વામી નયણે જોય. ૪

પદ ૩૨૨ મું.

મીઠડાશા બોલ બોલે વાહુલો, અબોલડે બોલાવે રે;
કાંઇક દૃષ્ટે મોહે જોઇને, જાણે મોર શો** મદન જગાવે રે. ૧
મેં જાણ્યું હું હવે નહિ બોલું, વન ગઈ પીયું પહેલી રે;
કંદ્રપ કોટી†† કલિવર‡‡ સુંદર, નીરખતાં થઇ ઘેહેલી રે. ૨

---

* પાછી ફરવા. † ઘાલવું. આંજવું. ‡ કામદેવની. § ટીકો. બીનકી. ‖ અંજન આંજ્યું–સોળ શણગારમાંનું એક. ¶ આ શબ્દ મને અજ્ઞાત છે. હું ધારું છું કે આ લીટી આ પ્રમાણે હોય. 'વિશ્વપતિ' કે 'વિશ્વપાળક મોહેરે.' $ રસેલો. × મોટાં. ** પ્રથમ–પૂર્વેથી. †† કરોડ કામદેવ. ‡‡ કલેવર–અંગ.

રુષણુડે હું રહી અલગી, મદન છંડાવે માન રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, કાનડ ચતુરસુજાણ રે. ૩

પદ ૩૨૩ મું.

જાઓ જુઠડા બોલા જાદવા દૂર, હવે ન માનું તમારા બોલ;
વાચ* દઇને વાહી ગયા વિઠલા, નિર્ગુણશું ગોવાળો નઠોર. ૧
મીઠડા માણસને નવ ધીરીયે, તેહતણું કપટ તે કોય ન જાણે;
મધુરી વાણી મુખ મોરલી ઉચરે, વિખ હાલાહાલ સર્પ ખાણે. ૨
ક્ષણ આંગણે ક્ષણ મંદર માંહિ, ટોડલે ઉભા રયણી ગઈ;
આશાબંધનો, હ્રદય રડતાં, કુસમચી† શેજ સૂની રહી. ૩
નાથ નોહરી‡ કરે, નાર મન ત્રેહ વધે, પરમાનંદશું પ્રેમ બાંધ્યો;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, વિરહિણીનો પ્રભુએ ત્રેહ ભાંગ્યો. ૪

પદ ૩૨૪ મું.

નાનડિયો અતિ સુંદર બાઈરે, કર ગ્રહ્યો ને ઉરપર લીધો રે;
નિમિખમાંહે§ જોબનો થઇને, અધુર અમૃત રસ પીધો રે. ૧
પંથ તજી વંદ્રાવન ચાલ્યો, કુંજ મહોલમાં બેઠો રે;
આશ્ચર્ય દેખી મન આસંગી, કોટિ કંદ્રપ મેં દીઠો રે. ૨
રાસ વિલાસ રમાડ્યાં બહુ પેરે, મદન થઈને મન હસીયો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ચતુર શિરોમણ, હૃદયા માંયલે વસીયો રે. ૩

પદ ૩૨૫ મું.

નાનડીયો પીયું તેહ ન જાણે, તો શું કીજે સૂનો શણગાર;
અંતરથી વહાલો મોહ ઉપજાવે, અંગોઠડા જેવડો ભરતાર. ૧
કંઠ આરોપે, દ્રગ‖ નિમેષ માંડે, મંદિરમાંહુથી મોરલી વદે;
સાસરડે આવંતો જાતે, નવલનારશું નેહ ધરે. ૨
જો મુને વહાલોજી પ્રેમે બોલાવે, તો તન નવલી નેહ ધરું;
ભણે નરસૈંયો કારમી કાયા, અંતરયામી કૃષ્ણ વરું. ૩

પદ ૩૨૬ મું.

શે ન સરજી તાહુરા વદનની વાંસલી, જે અધુર અમૃત રસ પાન કરતે. શે ન૦ ૧
જન કોટાણુકોટ ઈશ્વર ઓલંગા, અગન આફૂલડી દેહ દીધી;
પૂરવ જનમનું સુકૃત્ય શું એહનૂં, તે તારા મૂખની હામ લીધી. શે ન૦ ૨

---

*વચન-વાયદો. †ફુલની. ‡અકારી-પ્રીતિ વગરની. §જોત જોતામાં, આંખના પલકારામાં. ‖આંખ.

રાઈ રુકમણી લાછ ચંદ્રાવલી, અધિક નારાયણી પેર બોલે;
લોલ સહસ્ર અંતે હરી તાહરે, નહીં કોય વલ્લભ વંસ* તોલે. શે ન૦ ૩
વનતણી વાંસલી ક્યમ ગમી તમને, જે પૂરવ જનમની શોક માહરી;
ભણે નરસૈંયો શામલો શ્રી હરી, કૃષ્ણુમાં વેણું† કામણગારી. શે ન૦ ૪

પદ ૩૨૭ મું.

ચાંદલો તપેરે લલાટ;‡
કર અવિલંબી રહીરે કપાટ. ચાંદલો૦ ટેક.
શીરપરે સોહે રાખડલી રે, કંઠે મુક્તાહાર;
ગોફણડે ઘુઘરડી ઘમકે,તમી§ રહિ જાજો વનમાંહરે એહેની. ચાંદલો. ૧
કરતી મનોરથ મલવારે, મોહન સેજ રચીરે રસીલી;
નરસૈંયાચો સ્વામી તેણીવેળા,આવ્યારે શ્રીવનમાલીરે એહેની. ચાંદલો૦ ૨

પદ ૩૨૮ મું.

ચાંદલો સોહે મૃગ નયણી;
પીયુશું રંગભર રમતાંરે રયણી. ચાંદલો.
ટીલી કીધી કુસુમે કરી, ઝાલ ઝબુકે કાન;
પ્રેમ ધરી વદન નીહાલું, કંઠ વીલાયો કાહાન રે. ચાંદલો.
નાના માન ધરી પીઉ સાથે, કરતી કેલ વિલાસ;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળ્યો,પોહોતી મનની આશ રે. ચાંદલો.

પદ ૩૨૯ મું.

ચાંદલો ઘુઘટમાં ઝલકે;
તાલી દેતાં ઝાંઝર ઝમકે. ચાંદલો.
કંઠ ધરી એહુ આહોડલી રે, દરપણ માંહે નીહાલું;
જમજમ રીજે શામલીયોરે, તમતમ સંગમ માહલું રે એહેની. ચાંદલો.
સેજડીયે સુંદરવર પામી, વામી વેદના ભારી;
નરસૈંયાચો સ્વામી સેજસોહાવે, રાખ્યો ઉરપર ધારી રે એહેની. ચાંદલો.

પદ ૩૩૦ મું.

ચાંદલો ચતુર ચિત ચાલે;
દીપકને અંજવાલેરે એહેની. ચાંદલો.

* વાંસ-વાંસલી. † એક પ્રતમાં 'વેણુ' છે. ‡ કપાળ. §

મરકલડો કરી વહાલે સામું જોયે, તમતમ હરખ ન માયે;
શામલિયાશું નેહજડ લાગી, જાણું રખે રયણી વાહાયરે* બેહેની. ચાં૦
ધન ધન આ રયણી ને ચંદર, આ જોબન ધન ધન કીધા શૃંગાર;
નરસૈંયાચો સ્વામી સૂર સનેહી, ધન ધન કરતાં વિહાર રે બેહેની. ચાં૦

પદ ૩૩૧ મું.

ચાંદલો કામા કર કર્યો;
જાણે શશી ઉપર દિનકર ધરયો. ચાંદલો.
કર કંકણ નેપૂરીયાં વાજે, કર કિંકણી ઝણકાર;
સૂરત સમાગમે મહા રસ વાધ્યો, વિલસે પ્રાણ આધાર રે. ચાંદલો.
ચોલી ઉપર હાર હુલાવે, નયણે નયણ મેલાવે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મનનો મોહન, ભજતાં વાહાલો મન ભાવે રે. ચાંદલો.

પદ ૩૩૨ મું.

ચાંદલો ભામનીને ભાવે;†
નિરખતાં વહાલો પ્રેમ જણાવે. ચાંદલો.
મૂખ ઉપરે મૂખ કરીને રહીરે, કરતાં અમૃત રસ પાન;
વહાલો વહાલ ધરી બોલાવે, તેણે કરી ગયું રે મોહન માહરું માનરે. ચાંદલો.
રાતડી રઢિયાલી કીધી, વહાલોજી સંગમ મહાલે;
નરસૈંયાચો સ્વામી માહરો જીવન, મરકલડા મને મારેરે. ચાંદલો.

પદ ૩૩૩ મું.

ચાંદલો સકલ ગુણવંતો;
રંગભર રમતાં પીયુ મન હરતો. ચાંદલો.
નયણ સફલ કીધાં વહાલે, વદન નિહાલું કરતાં વાત રસાલી;
અંગોઅંગ માહરે, અમી રસ છાંટ્યાં, રંગની રેલમાં હું માહાલી રે. ચાંદલો.
સેજ સફલ થઈ પીયુ ઉર લીધો, સફલ થયો શણગાર;
ભણે નરસૈંયો સફલ આ રયણી, સફલ થયો વિહાર રે. ચાંદલો.

પદ ૩૩૪ મું.

ચાંદલો પીયું મનરંજન;
શા સુખ કહીએ જે માહાલે મોહન. ચાંદલો.

---

* વીતી જવું. † ભાવવું-ગમવું.

કંદ્રપ કોટ સરીખો સુંદર, તે મ્હારે મન વસીયો;
નયણે નયણાં નિહાળી રહીરે, ભાવ ધરીને ભજીયો રે. ચાંદલો.
સકલકલાશશી શામલીયો રે, સુરવસ વનિતા કીધો;
ભણે નરસૈંયો એહુ રમી રહ્યારે, મનનો મનોરથ સીધો રે. ચાંદલો.

પદ ૩૩૫ મું.

ચાંદલો સોહાગીર મારો;
વહાલોજી નિહાલી ઉર લીધોરે, એહેની. ચાંદલો.
નયણ સલૂણો માહરો શામલીયોરે, મરકલડે મન મોહ્યું;
વિહ્વલ થૈ હું કંઠ વિલાગી, ધિરજ માહરું ન રહ્યુંરે એહેની. ચાંદલો.
ઉદયો દિવાકર મેં નવ જાણ્યો, પીયુંશું રંગભર રમતાં;
ભણે નરસૈંયો સુખની લેહેરે, મગન થઈ અનુભવતાંરે એહેની. ચાંદલો.

પદ ૩૩૬ મું.

ચાંદલોં સફલ મેં કીધો;
વહાલાજીશું પ્રેમ પ્રઘલ* રસ પીધો. ચાંદલો.
સાંભલ સજની આજની રજની, મહાલ્યો પીયું મનગમતો;
સુરત સમાગમ શામલિયોરે, મહારા ઉરપર રમતોરે એહેની. ચાંદલો.
જીવન માહારો જમજમ માહાલે, તમતમ હરખ ન માયે;
ભણે નરસૈંયો એ લીલારસ, તુજ વિના કહેને કહેવાયેરે એહેની. ચાંદલો.

પદ ૩૩૭ મું.

આજ મૂહને કાંઇ કાંઇ થાયરે એહેની, જાણૂ જાણૂ રહેથી ન મૂકૂં;
રંગભર રમતાં કરું મનગમતાં, અંગોઅંગે ભેલુંરે એહેની. આ૦
કૂર કુકડારે તું કને માનજ માગૂં, મહારો વહાલોજી રસ માંહે રાતો;
નરસૈંયાચા સ્વામી ઉરવરે માહાલે, રખે તું વયણ† ઉચરતોરે એહેની. આ૦

પદ ૩૩૮ મું.

વાંસલડીએ શાંતવન કીધાં રે;
અધુર ધરીને વનમાં ગાજે; ચિત હરીને લીધાં રે. વાંસ૦ ૧

---

* મૂળમાં સંસ્કૃતમાં 'ગલ્લ' છે. તેને 'પ્ર' ઉપસર્ગ લગાડેથી પ્રગલ્લ થાય છે અને તેનું આ રૂપ હોવું જોઇએ; કારણ કે તે વિના બીજો અર્થ બેસતો નથી. પ્રઘલ એટલે ગાલ. † શબ્દ.

આઠે પોહોર ન મૂકું અલગી, શામળિયા સંગ રાજેરે;
અમે અબલાના ઉરવર વીંધે, આવી બાણુ થઈ વાગે રે. વાંસ૦ ૨
કામણુ મોહણુ જાણે સઘળું, માહારા વાહાલાજીને મોહે રે;
ભણે નારસૈંયો થઈ સફરાણી, મલપતડી માનની શોહે રે. વાંસ૦ ૩

પદ ૩૩૯ મું.

કાહાનજીએ કામણુ કીધું;
વૃંદ્રાવનમાં વેણુ વજાડી, ચિત્ત હરીને લીધું. કાહાન૦ ૧
તનમન જાણું સોંપુ સજની, અમ ઘેર નણુંદ ધૂતારી;
સાસૂ આગલ જૂઠું બોલે, વાત કરે વધારી રે. કાહાન૦ ૨
કોણુ ઉપાય કરુંરે એહેની, વાહાલોજી સંગમ આવે;
નારસૈંયાચો સ્વામી દે આલિંગન, વિરહ તાપ સમાવે રે. કાહાન૦ ૩

પદ ૩૪૦ મું.

જોબન તેહેનું પરમ સોહાગી, જેણે જાદવને વશ કીધો રે;
સેહેજડીએ આવંતો બાઈરે, આનંદે ઉર લીધો રે. ૧
સુરત સંગ્રામે શામળિયાશું, રમતાં ન્યુન ન રાખી રે;
ઓચિંતો રમ્યો એક થઈને, અધુર અમ્રત રસ ચાખી રે. ૨
તે વહાલા વિના ઘડીય ન રહેતાં, વાહાલોજી જાહાંતાંહાં આવે સાથે રે;
ભણે નારસૈંયો તેહને મેં કર્યો જે, એનો કર ગ્રહ્યો માહરે નાથે રે. ૩

પદ ૩૪૧ મું.

કહાના શી વળગે છે રે, કહાનજી મારગમાં અમ દેખી રે;
વહેલી આવીશ કહું છું વિઠ્ઠલ, સહિયર આપું સાખી રે. ૧
આ જુગે અમારે ઉરપર, બીજો કોઈ નવ વશીયો રે;
કાળો સરખો કૃષ્ણજી, તે ચિત્ત અમારે ચડીયો રે. ૨
ગોકુળમાંહે ગોવાલણીનું, જીવન જાદવરાયે રે;
નારસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, ક્ષણું અળગો ન થાયે રે. ૩

પદ ૩૪૨ મું.

કૃષ્ણ કૃષ્ણ કૃષ્ણ પામ્યા, માંખણુ મુખ માંહે મેહેલાં રે;
જીવન માયલો જોતાં સહીયેર, રુદેયા સરસો ભેલાં રે. ૧

માયલો મોહન કારણ સહિયો, આંબલાનો રસ ઘોળ્યો રે;
પાતલીઓ લઈ આવ્યા રે સહિયો, ઝાઝે ઘીયે ઝબોળ્યો રે. ૨
મીટડી* મુશીં મલતાં સહિયો, શામલા ઉરપર ઘોળી રે;
ભણે નરસૈંયો આલિંગન આપે, કંઠડે બાહુડી વાલી રે. ૩

પદ ૩૪૩ મું.

નથલડીનો† લહેકે રે, મોહ્યો દેવ દયાલો રે;
દાણ મસે દામોદર વળગે, નંદતણો ગોવાળો રે. ૧
સહેજે શામલો સામે આવે, જેને ત્રિભુવંન મોહે રે;
મોહનજી છેડલે વળગે, ગોવાલણી નિરખી જોયે રે. ૨
જોગી, જતી,‡ સંન્યાસી, જેહને લાગી તાળી રે;
બ્રહ્મા આગળ વેદ વખાણે, ધન તે ગોરસવાળી રે. ૩
બ્રહ્માદિક ઇંદ્રાદિક નારદ, શંકર પાર ન પામે રે;
ભણે નરસૈંયો તેહેણું લોભે, કહાનજી નેતરું§ તાણે રે. ૪

પદ ૩૪૪ મું.

કહાનજીને કો લાવો રે, મારા તનની પીડા તે જાણે રે;
મદન સંતાપે મુને, વહાલો મન ન આણે રે. કહાન૦ ૧
ચિતડામાં ચટકાવી સહિયો, ત્રણ ઘર એને કાલે રે;
વખની‖ વેંધી ગોવાલણી રે, તે વખ વિઠલ વાળે રે¶. કહાન૦ ૨
ઓસડીયા મા કરશો સહિયો, ઘણું ઘણેરું થાશે રે;
આણી આણી લહેરડીએ, જીવડલો મારો જાશે રે. કહાન૦ ૩
સકળ સહિયરો મળીને, સમર્યો અંતરજામી રે;
ભગતવત્સલ મલ્યો રે, નારસૈંયાચો સ્વામી રે. કહાન૦ ૪

પદ ૩૪૫ મું.

આજ મેં દીઠો દેવ, જમુનાંને તીર રે;
ભરતાં ભરતાં ઘડુલે, કોયે ન આવે માંહે નીર રે. આજ૦ ૧
માય ને બાપ મા વઢશો, ને મા વઢશો માહારા વીર રે;
આજનું મ્હારું મન સવશ નહિ, વિકળ થયું શરીર રે. આજ૦ ૨

---

* દૃષ્ટિ. † નાકની વાળી. ‡ મૂલમાં 'જપી' છે. § વલોણાની દોરી. ‖ વિરહરૂપી ઝેરની. ¶ ઉતારે.

શીર ઉપરથી ખસીયાં, નવરંગા ચીર રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, હેરુ હૈયાનું હીર રે. આજ૦ ૩

પદ ૩૪૬ મું.

કહાન દેવને કોડામણે ભામણે, મહીડું વલોવી જાણે રે;
ગોળો રવાઇયો ગુણિયલ ગોવિંદો, તરત નેતરું તાણે રે. ૧
બ્રાહ્મણ કોઇ ભગતને ભેલે, મહેલે મહી અજ માણે રે;
જે રસ બ્રહ્માદિકને દુર્લભ, તે અલવે* આહીરડાં માણે† રે. ૨
કોઇ વિચાર વધારે વિઠ્ઠલ, માંખણ અતિ ઘણું આણે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, જેહને વેદ વખાણે રે. ૩

પદ ૩૪૭ મું.

આંખલડીથી અલગો રે, માહારા વિઠ્ઠલ મુ‡ જાઇશ વલી§ રે;
મનમાન્યું મહાવાશું મલતાં, તતક્ષણ લાગી તાળી રે. ૧
અમે ભરવાડાં ભુધરા, ઓઢણ કંબલ કાળી રે;
મ્હારા જીવના જીવનરે જાદવા, હું ન શકું કાંયે સંભાળી રે. ૨
કામણગારા કહાનજી, તારા ચર્ણ ઉપર ચિત્ત વાલી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલીયો, ભવસાગર લે ટાલી રે. ૩

પદ ૩૪૮ મું.

તવતવડી ટોળી મળીને, ચાલી જુમનાં તીર રે;
મારગડામાં આવીને મલીયો, સુંદર શ્યામ શરીર રે. ૧
અલવે શું આઘેરા આવીને, લટકે બાહુડી‖ ઝાલી રે;
મરકલડે મુખ ચુંબન દઇને, વદન નિહાળ્યું વહાલી રે. ૨
લાખેણો કમખો¶ ફાડ્યો, ફોડી મહીની ગોળી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, તું ઉપર મહી ઘોળી રે. ૩

પદ ૩૪૯ મું.

આજ મેં નયણે નીરખ્યો નાથ,
અભે કર આપ્યો કરુણા શ્રી, નયણા મ્હોવાં મારા નાથરે. આજ૦ ૧
પારવતી તે પતિ શ્રી બોલ્યાં, સુણીએ સ્વામી વાત;
દયા કરો આ સુત જાણી, પ્રગટે ત્રિભોવન નાથરે. આજ૦ ૨

---

* સહેજે. † ભોગવે. ‡ નકારના અર્થમાં-નહિ (જતો.). § પાછો. ‖ પહોંચો. ¶ ચોળી.

શંભુએ શરણાગત રાખી, મુખ કમળ કર વાહો;
માગ માગ શંકર એમ બોલે, અધુર અમૃતરસ પાયો. આજ૦ ૩
હું માગું છું મહારા સ્વામી, હૃદે તારા રસગુણવાન;
સંકટ તો સાધારણ થાજે, કરતાં હરિ ગુણ ગાન. આજ૦ ૪
વંદ્રાવનમાં મધ્યે મોહનજી, ગોરી કરતી ગાન;
કહે કમળાવર તું માગ નરસૈંયા, પુરી આશ આપું માનરે. આજ૦ ૫

પદ ૩૫૦ મું.

બાઈ મ્હારે શોણૂ* કે સાચું;
નંદકુવરશું રંગભેર રમતાં, અંતરગતિ રાચુંરે. ટેક.
સહીયર મોયે હેતે બોલાવી, મરકલડો કીધો;
આલિંગન લીધું આવીને, અધુર અમૃત રસ પીધો. બાઈ૦ ૧
અબોલડા ટાલીને વાહાલે, માનીતી મજ કીધી;
ભણે નરસૈંયો પછે ભેતજીને, ઉરપર ઉચળી લીધી. બાઈ૦ ૨

પદ ૩૫૧ મું.

આજ મારે દિવાલી દિવાલી, ઘેર આવ્યા શ્રીવનમાલી રે;
ઘણા દિવસનો તાપ સમાયો, પ્રેમે બોલાવી રે. આજ૦ ૧
ઝલહલ મલહલ કરેરે દીવડા, મોતીએ ચોક પુરાવું રે;
માનની મલી મલી મંગલ ગાયે, ઓ ઢોલ દદામા વાહું રે. આજ૦ ૨
મસ્તક મૂગટ પહેર્યો પીત અમ્બર, ચોહોસર ચાંપ લેંહેકે રે;
ભરાં તંબોલ ગલ પ્રસ્થલ ઝલકે, ચૂઆચંદન બહેકે રે. આજ૦ ૩
સનાથ કીધાં સ્વામી મારા, તારા ગુણ શા કહીએ રે;
નારસૈંયાના સ્વામી એટલું માગું, મારે મંદિરથી નવ જઈએ રે. આજ૦ ૪

પદ ૩૫૨ મું.

નીરમલીયો† ન કર તું દીવા, સેજડીએ શામલીયો આવે રંગભેર રમવા. ૧
‡કુલી કુલી કશણુ મચોડી સજની, ન હોય રે મનગમતો રયણી. ૨
દીવડારે તું મ કરી ચોરી, નોહે દેવાકર શિર રાખડી મોરી. ૩
દીવડો દેખી સુંદરી સુખ પામી, ભગવત્સલ મળ્યો નરસૈંયો સ્વામી. ૪

---

* સ્વપ્નું. † ઝાંખું. ‡ લીટી અસ્પષ્ટ છે.

પદ ૩૫૩ મું.

મહારા પરણ્યાના પગમાં, કોટડી* મશે નમી જાઉરે;
દુરીજન દેખતાં કેમ નમુરે, દોહેલો લોકાચારરે. ૧
છાની છાની કહું એક વાતલડીરે, આઘેરો આવેલોરે;
તમ દીઠડે મોરા અનંગ જાગીલા, ભૂતલ મલજે વહેલોરે. ૨
તહારી લીલાએ તું ઝટ લે, હું ટળી તું શે ન ટળ્યોરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુંદરી ભુરકવા, મારગમાં વહેલો મળ્યોરે. ૩

પદ ૩૫૪ મું.

નંદુલીયે પરવશ કીધાં, વહાલોજી આવતો ન જાણ્યોરે સજની. ટેક.
સાસુડી છાનો મેં શણગાર કીધો, રુચિ રુચિ સેજ સમારી;
જાણું વહાલાજી શું રંગભેર રમશું, વેરણ રયણી વીહાણી ન જાણીરે સજની. ૧
ધીક ધીક પડ્યો, એ નિશ્ચે જડીઓરે, જેણે મહારો વહાલોજી કંઠે ન લાગે;†
નરસૈંયાચા સ્વામીને મલવા રદયામાં, ધસમસ્યો આવ્યો ન જાણ્યોરે સજની. ૨

પદ ૩૫૫ મું.

મારગ માંહે ઉભી રાખી, મૂલવી ભૂદરજીએ મટકી. ટેક.
મૂકો મૂકો વહાલાજી, મારી જાયરે સખીની ટોળી;
શીરપર ભાર મારે, ન અરથ સારે, ફૂટે મહીડાચી ગોળી. મારગ૦
રહો રહો સજની આવશું સાથે,
પાલવડો ગ્રહ્યો મહારો શ્રીવૃજનાથે;
કામણગારે કંઇ કામણ કીધું,
નરસૈંયાચે સ્વામી મહારું મન હરી લીધું. મારગ૦

પદ ૩૫૬ મું.

મારગડા માંહે વાહલ સાથે, પાલવડો ગ્રહ્યો શ્રીવ્રજનાથે. ટેક.
ગોપીના વહાલાજીશું, માહારું કંઈ નવ ચાલે;
છેડલો મહેલાવું તો, માહરી બાંહડલી ઝાલે. માર૦
સકલ સંયોગે સુંદરવર પામી;
પ્રેમ સહિત મળ્યો, નરસૈંયો સ્વામી. માર૦

---

* કોટી તેનું રસીલું રૂપ કોટડી. અર્થાત્ કરોડ નિમિત્તે. † એ તુક અસ્પષ્ટ છે.

પદ ૩૫૭ મું.

નણુદી વેરણ રે, મોરી આવંત ડાહેરી રે. ટેક.
એકબાર સાસુ ને નણુદી, બેહુ ગડબડતાં હુતાં;
અધબોલું મેં કંઈક પ્રીછ્યું, એના મૂખ મીઠા ચીત વુઠા.* નણુદી૦
સાસુ આપણ ને સસરો વીંછી, નાહુરીયે† મૂહને મારી;
સકલ વિશ્વનો તું સાધારણ, તે માટે હું દાસ તમારી. નણુદી૦
જો મારો વહાલો મુને પ્રેમે બોલાવે, તો તોં સહુને નટકરાધું;‡
નરસૈયાચા સ્વામીને મળી વરીએ, સાસરડે ન આવું પાછું. નણુદી૦

પદ ૩૫૮ મું.

સાઇડું લીધુ રંગભેર રજની, શામલીયાને સંગમ રમતાં રે;
મનતણા મનોરથ પૂરવારે, સુખ પામી ઉરપર ધરતાં રે.
સાન કરી મહારો શણુગટ ટાળ્યો, સુરત સમે વહાલે લોપી લાજ;
અધુર અમ્રતરસપાન કરતાં, સાર્યાં અમારાં સઘલાં કાજ.
પુરુષોતમશું પ્રીત બંધાણી, શુ કરે દુરજન કરતાં તાંત;§
જે રસ બ્રહ્માદિકને દુર્લભ, તે નરસૈંયે જાણી વાત.

પદ ૩૫૯ મું.

સુંદરી તનમુખ ચંદ અવિલોકચ્યા, સનમુખ શામળે દ્રષ્ટિ કીધી;
નયણ નયણાં મલ્યાં, વિરહાતુર ટળ્યાં, અવલ|| મોરે નાથે અર્ધાંગ લીધી. ૧
કંઠે બાંહે ગ્રહી, સનમુખ ગુણ ઉચરે, તુમસી મમ જીવન ઇમ નાથ બોલે;
તુમસી શૃંગાર ઉર હાર મમ ભૂષણ, તુમસી મમ મગન ચિત્તસંગ ડોલે. ૨
પ્રીતપૂરણ કરી, એમ કહે શ્રીહરી, માન મ્રગલોચની વચન મહારું;
યદ્યપિ મુખથકી વીસર્યો વલ્લભા, હૃદયામાંહે સખી ધ્યાન તહારું. ૩
ધન કુલકામિની કૃષ્ણ તેને કહે, જેહેનું ધ્યાન સૂર બ્રહ્મ રટતાં;
નરસૈંયાચો સ્વામી સુખતણો સાગર, એહની સુકૃતને અરજ કરતાં. ૪

પદ ૩૬૦ મું.

આંખડલી અણિયારી શ્યામા, મૃગમદ અંજન સારુ રે;
શામલીયો મલવાને કાજે, નવલૂ અંગ સમારુ રે. ૧

---

* વંઠેલા. † નાહુલિયો. સ્વામી–ધણી. ‡ લેખક દોષ હોવો જોઈએ. 'આરાધું' બંધબેસ્તું છે.
§ પીંજારાની તાંત–વારંવાર એકની એક વાત–નિંદા કરવી. || પ્રથમ.

લલાટે ટિલી ને નાકે વેસર, કાને ઝાલ ઝબુકે રે;
રાખડલી રતનાલી શોભે, ગોફણુડે ઘૂઘરી ઘમકે રે. ૨
નીલાંબર*તન તારુણી શોભે, કાંબી કડલા ખળકે રે;
મરકલડે કરી શણુગટવાળી, અધૂર તંબોલે બેહેકે રે. ૩
ભરજોબનમાં મદમાતી, પીયુને મળવા ચાલી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ઉરપર લીધો, રજની રંગભેર મહાલી રે. ૪

પદ ૩૬૧ મું.

પાયલે* નેપૂર રમઝમ વાજે, શામલીયા સંગમ રમતી રે;
ભરજોબનમાં કામઘહેલી, મોહન મળવા ધમતી† રે. ૧
વિધ વિધના શણુગાર કરીને, હંસતણી ગતિ ચાલે રે;
ચોલીબંધ કશીને બાંધ્યા, મુનિજન ધ્યાન તાં હાલે રે. ૨
પ્રેમ ધરીને સહેજે આવી, કરતી હોડલીવાળી‡ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતી, અબલા અંતર ટાળી રે. ૩

પદ ૩૬૨ મું.

શામળિયાની સ્નેહની બાંધી, રુચિ રુચિ સેજ સમારું રે;
પ્રેમ ધરી પાતળિયો આવે, તનમન ધન ત્યાં વારું રે. ૧
સાસૂ નણદીની લાજ તજીને, સકલ કરું શણુગાર રે;
શામલીયાશું સાંઇડૂ લેતાં, ઉલટે અનંગ અપાર રે. ૨
જે માગે તે આપુ તેહને, પ્રેમ વચન મૂખ ભાખું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, નૂન§ કાંઈ નવ રાખું રે. ૩

પદ ૩૬૩ મું.

શણુગટડો સોહાવે શામા, મરકલડે મન મોહે રે;
હૈયા ઉપર હાર હુલાવે, ચંચલ નયણે જોયે રે. ૧
કસંમસ કરતી કાંચલડી પહેરી, લટકે વહાલો આવે રે;
શામળિયો મલવાને કાજે, ના'ના ભાવ જણાવે રે. ૨
ભરજોબનમાં કામઘહેલી, વહાલા સેજે આવે રે;
* * * * ૩

* પગે. † આકુળ વ્યાકુળ થતી; ગાભરી ગાભરી દેખાતી. ‡ હોડ=સરત કરવાવાળી. § ન્યૂન=ઓછું.

ગોપી ગરવ ભરી અંગ ડોલે, બોલે મધુરી વાણી રે;
ભ્રકુટી ભાવ ધરાવે ભમરની, નયણ કટાક્ષ રહી તાણી રે. ૪
શકલ શણગાર કરી મનગમતા, દર્પણ માંહે નીહાળે રે;
નલવટ્ટ ટીલી ને નકવેસર, ગજગમની ગત ચાલે રે. ૫
પાયે કાંબી કડલાં ખલકે, જાણે મદગલ આવે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગમ, ભામિની ભેદ જણાવે રે. ૬

પદ ૩૬૪ મું.

મલપતિ દરપતી મૂખ અધુર ધરતી, શામળિયા સંગ રાતી રે;
દરપણમાંહે જમલા જોડે, વહાલે વંદન જોતી રે. ૧
વહાલે પ્રેમ ધરીને જોયું, મૂખ મરલકડો કીધો રે;
કંઠ બાહોડલી વાળી કરીને, અધુર અમૃત રસ પીધો રે. ૨
હાસ્ય કરીને વહાલા સાથે, તાલી દે છે હાથે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી માન છંડાવી, ભુજબલ ભીડે બાથે રે. ૩

પદ ૩૬૫ મું.

મરકલડો કરી મોહન સાથે, રયણી રંગભેર રમતી રે;
સકલ કલા રસ શામળિયો રે, અલવે આલિંગન લેતી રે. ૧
ભરજોબનમાં પીઉડો પામી, મનનું ગમતું કરતી રે;
પ્રેમ ભરાણી પીઉ અંગ ભરતાં, અધુર અમૃત રસ પીતી રે. ૨
મુખશું મુખ મલી, કલીશું કલી, માનની માન નિવારી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, શું કરે નણદી મારી* રે. ૩

પદ ૩૬૬ મું.

રીઝી રહી શામળિયા સંગમ, આનંદ અંગથી ટાળે રે;
પીઉડે પ્રેમ જણાવ્યો પૂરણ, રંગરેલમાં મહાળે રે. ૧
જહાં લગી એ રસ જાણ્યો નહોતો, ત્યાંલગી અલગી રહેતી રે;
ભરજોબનમાં પીઉડો પામી, હવે હેડે મલપતી રે.† ૨
શું કરે સાસુ શું કરે નણદી, પ્રગટ પીઉ ઘેર આવે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સેજ સુરંગી, મહા રસ માંહે મહલાવે રે. ૩

* પાઠ. "બીચારીરે." † પાઠ. "હવે હેડેથી થઇ છતીરે."

પદ ૩૬૭ મું.

મહાલી રે નરભે થૈ પીઉશું, મહારે વહાલે સોહાગણ કીધી રે;
જે મહારા મનમાંહે હોતું, તે વહાલે હઠ લીધી રે.* ૧
મેં ન જાણ્યું એમ જ થાશે, વહાલો અઢલક ઢળીયો રે;
મેં મહારે શણગાર કરીને, વહાલો ઉરપર ધરીયો રે. ૨
જહાં લગી હું નહાની હુતી, સાસરીયાં વશ હુતી રે;
ભણે નરસૈંયો થઇશ પટરાણી, વહાલા સંગમ રમતી રે. ૩

પદ ૩૬૮ મું.

નયણ સલુણાનાંરે રતિ રસ ઘોલાં,† સોમ સમુદ્ર તરંગે ભેલાં. ૧
અધમેલાં‡ અલશાણાં§ ડોલે, તું ન બોલે પણ એહ જ બોલે. ૨
માહારીરે લાજ હજી તુને સજની, મેં અર્પું આતમ ગતિ રજની. ૩
નાચે નારસૈંયો એ સુખ જોઇ, બેહુ તાંહાં અવર બીજો ન કોઇ. ૪

પદ ૩૬૯ મું.

આજ માહુરે વાહલેજીએ સાંહાંમું જોયું, હશીને બોલાવીજી;
મનગમતો મેં મચકો કીધો, નોહોલીયા‖ મન ભાવી.
એ સુખની વાત તે કહી નવ જાએ, સાંભળો સહિયર માહરીજી;
આનંદે અમ ઘેર પધાર્યા, કયમ ઘણે દહાડે સંભારીજી. ૨
આપણી ઈચ્છાએ સેજે બેઠા, આલિંગન તે લીધુંજી;
નારસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, માહુરા મનગમતું કીધુંજી. ૩

પદ ૩૭૦ મું.

આજ માહુરો વહાલો મારે મંદિર આવ્યો, માનની મંગલ ગાયોરે;
મોતીએ ચોહોક પૂરાવો સજની, ઢોલ દદામા વાયો રે. ૧
માંડવે મલપતો આવો નાથજી, ભૂવનદત્ત નિહાલું રે;
જાણું જાણું મનમાંહે દેઉં આલિંગન, વાહુલા સંગે મા'લું મા'લું રે. ૨
સનાથ કીધા એણે શામળિયે, પૂર્યા માહરાં મનનાં કોડ રે;
નારસૈંયાં સ્વામી કૃષ્ણ મળ્યા રે, સરખા સરખી જોડ રે. ૩

---

* પાઠ. "તે વહાલે વાત કીધીરે." † પાકાં લાલ ધીલોડાં જેવાં. ‡ અર્ધે મીંચેલાં. § કેફ કરવાથી ઘેરાયલાં હોય તેવાં. ‖ (નાવલિયો.) શૃંગારમાળાનું પદ ૧૮૨ ની પ્રથમ કડીના એક શબ્દ વિના સર્વ એક જ છે.

પદ ૩૭૧ મું.

છત્રપતિ ગજપતિ રાય રે, જાણો રે નંદજીનો લાડીલો;
નથી મલો* નિરંકુશ નાથરે, તાંહાં લગે ધરે મન માન તૂં. ૧
એ સુણી બોલી સામા સાહેલડી, મ બોલીશ મોહોટા બોલરે;
ભૂવન સુંદર (માહરું) માહરી સુંદરી, તાહરો કૃષ્ણ નહી સમતોલ રે. ૨
કાંહાંરે હુંતો તાહરો કૃષ્ણજી જોગેશ્વર, લેહેતા† ન કોય રે;
માહરી પ્રેમદાની પ્રીત મેં પ્રગટ્યો,હવે મોહોટા કેહ સહુ કોય રે. ૩
તેવારે બોલી કૃષ્ણજીની સાહેલડી, તું મન મ ધરીશ અભિમાન રે;
વિશ્વભૂષણ માહરો શામલો, તાહરી સુંદરી નહી તે સમાન રે. ૪
એહની આંખલડી અણિયાલડી, જોતાં નયણાં તૃપ્ત ન થાય રે;
એહવો રુડો દેખશે તારી સુંદરી, તેવારે લાગશે આવીને પાય રે. ૫
તમે શું કરો છો તે હું કરું, ટાળું તમ બેહુની વઢવાડ રે;
કહી સજ થઇ ચાલી વાહાલે, શું રાડની મારામાર રે. ૬
ચાલીરે મદનભર માનની, સુંદર પ્રભુ સુખડાને કાજ રે;
નારસૈંયો ત્યાંરે રંગમે આનંદ્યો, જાણે રાંક બેસારું રાજ રે. ૭

પદ ૩૭૨ મું.

માનની માન ન કીજીએ, શામલડી પહેરો શણગાર રે;
વિલસે વનમાં આવીને, સેજડીએ દેવ મુરાર રે. ૧
વળતી વિનતા એમ વદે, દૂતી કહુ સૂણ એક વાત રે;
સહિ સમાણી સાંભળે, દુરજન વાધે ખ્યાત રે. ૨
બ્રહ્માદિક પામે નહી, મુનીશ્વર નાવે ધ્યાન રે;
તે તામેશું રંગ રમે, કહે તું તો રૂપનિધાન રે. ૩
મહેલોરે માન મનમાં ધરી, મૂકી રે હૈયાનો રોષ રે;
અધુર સાંપી ભાવશું મળીને, ટાળ્યો હૃદયનો રોષ રે. ૪
પહેર પટોળી પદ્મિની, ચોલીશું ચિત્ત લગાડ રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી વિના, તુંને કોણ લડાવે લાડ રે. ૫

---

* મળ્યો. † ઓળખતા.

પદ ૩૭૩ મું.

સેજડીયે રમે સુંદરી, વાધ્યો છે રંગ અપાર રે;
ભજરે સુંદર શામળો, તારો મહાદેવ મુરાર રે. ૧
ચોલી ચીર બહેકે ઘણું, પહેરચો છે નવસર હાર રે;
કાને ઝાલ ઝબૂકતી, પાય નેપૂરના ઝમકાર રે. ૨
વેણુ ગુંથી વિશેષશું, ગોફણુડો લચકે અંગ રે;
રાખલડી રતને જડી, ફૂલ સેથે શિશફૂલ ઉમંગ રે. ૩
આલિંગન અબલા લે, ઉરમાંહે રાખ્યો નાથ રે;
અધુરરસ પ્રેમે પીયે, કામિની કંઠે હાથ રે. ૪
વિલશે બેહુ રસ ભરચા, પીઉને ખવરાવે પાન રે;
હરખે હાસ્ય વિનોદશું, દેતી અતિ ચુંબન દાન રે. ૫
પ્રેમદાની પ્રીતે થકી, સુખ પામ્યા શ્રી મહારાજ રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી ભોગવો,ભવસાગર તરવાને કાજ રે. ૬

પદ ૩૭૪ મું-રાગ કેદારો.

આંખ્ય અણિયાલી સહુ કોય આંજે, આંજ્યા માંહે વેહેરો* રે;
જાંહાં લગી પીઉજી પ્રેમે ન બોલાવે, કંઠમાળા પણ ડેહેરો† રે. ૧
મોહ મચકોડે મોહન નવ વશ થાએ,હૃદયા ભીતર જુએ ગુણ રે;
આવલકેરાં ફૂલ સુંદર તે, શીશ ઘાલે કુણ રે. ૨
સત ભાવે સાચે મન રાચે, સનમુખ સંગમ ઝામે રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી રસરુદે ભરી, લેવો કુઘટ શા કામે રે. ૩

પદ ૩૭૫ મું-રાગ મારૂ.

કામણીએ રે કહાને, મુને કામણી‡ રે;
ન જાણે એ વાંસલડી માંહે, મહેલ્યો મંત્ર ભણી રે. ૧
ભૂલી રહી મુને ભુવન ન ભાવે, ક્યમ કરી ધીરજ ધરીયે રે;
સુંદરવર શામળિયો આવે, પ્રેમ ધરીને મલીયે રે. ૨
અંગે આકુલ વ્યાકુલી રે, જાં લગે નયણે ન દેખું રે;
નારસૈંયાચા સ્વામી વીણુ બાઇરિ, દુઃખતાણું નહી લેખું રે. ૩

---

* આંજવા આજવામાં ફેર (વેહેરો-ફેર). † ઢોરને ગળે બાંધવાનું લાકડું. ‡ કામણ કર્યું.

પદ ૩૭૬ મું.

વાત કરતાં વહાલો આવે, સાંભળરે તું મોરી સહી;
અંગ ભીડી આલિંગન લીધું, ચોળીયાચી કસ તૂટી ગઈ. ૧
સુંદર વહાલો શામલો અંગે, હું માહરે મન ગોરી રે;
રજનીયે મુને રંગ રમાડી, મનમથ ઇચ્છા પૂરી રે. ૨
પુરુષોતમશું પ્રીત ઘણેરી, જણાવે તે જાણે રે;
નારસૈંયાચા સ્વામી દર્શન સુલભ, મન મોટાઈ નાણે રે. ૩

પદ ૩૭૭ મું-રાગ કેદારો-પ્રભાત.

પાછલી રાતના નાથ પાછા વલ્યા, શું કરુંરે સખી હું ન જાગી;
નિર્ખતાં નિર્ખતાં નિદ્રા આવી ઘણી, ઓલ દીયોની વહાલા બર્દ થાપી. ૧
સોલડી સુણસે કૃષ્ણજી હાંસશે, એહને જઇને પાય લાગું;
સરલ છે શામલો મેલશે આંમલો, માહાવજી કને ખમા* જઈને માગું. ૨
ઉઠ આલસ તજી નથી ગયા નાથ હજી, તે આંગણે ઉભા હેત જોવા;
નારસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, ઘેર જઇએ હવે ધન† દોહોવા. ૩

પદ ૩૭૮ મું-રાગ પ્રભાત.

ધન ધન રયણી મારે આજ થૈરે, શામળિયે સામું જોયું રે;
નયણ નયણ મેલાવાં વાહાલે, મરકલડે મન મોહ્યું રે. ૧
પ્રેમ ધરીને ઉરપર લીધો, રાખો ચારે જામ રે;
રંગભર રમતાં થઉંરે વિહાણું, સીઝળાં સઘલાં કામ રે. ૨
અધુર સુધારસ પીતાં પીતાં, કા'નાએ કરુણા કીધી રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, નારી ઉરપર લીધી રે. ૩

પદ ૩૭૯ મું.

ઘુંઘટડા માંહે લોચન ઝળકે, જાણે કાંઇ ઉદયો ભાણુ રે;
શામળિયાશું રમતાં રમતાં, સફલ થઉ વિહાણું‡ રે. ૧
પ્રેમભરાં ડોલે મદમાતાં ઘોળે, પૂરણ પ્રીતે સીચાં§ રે;
જઈ સેજડી સુંદરવર સાથે, સંગમ મોહન મીચાં રે. ૨

---

* ક્ષમા. આ અને બીજા પદોમા જ્યાં 'ખમા' અને 'ખણુ' શબ્દ છે, તે ક્ષમા અને ક્ષણના અર્થમાં વપરાયા છે. † ગાય. ‡ પ્રભાત. § ભરેલાં.

વશ કીધો વહાલો એણે, વિલસી સાંઇડ રસેયો રે;
ભણે નારસૈયો કૃષ્ણ વિનારે, બીજો કોઈ ન જોતો રે. ૩

પદ ૩૮૦ મું.

અલિયાં બલ કાં કરીને ગ્રહોરે, કુચ ફલ છે નાથ નાહના રે;
અધુર ડંક દીધા અતિ અબલાને, કયમ રાખું છાના રે. ૧
રમતાં રંગે વીતાણી રયણી, પાલવ મેલોની માહરો રે;
જમ વારુ તમ રદયા ભીડો, શો સ્વભાવ તમારો રે. ૨
માહરું મનશું તાંહ તમારું માનું, તો બીજો શે ભજીએ રે;
નારસૈયાચા સ્વામી વીનવતાં આવ્યા, કૃષ્ણજી ઉરપે ધરીએ રે. ૩

પદ ૩૮૧ મું.

છેલકડા વાહોરે છાના, હું છું વહાલા નાહની રે;
ઉરવર કર કાં અડોરે કહાનજી, એ વાત કોહો ન સારી રે. ૧
તમને બ્રહ્મચારી કેહ તે ઘેહેલા, તમે સદા વિભીચારી રે;
અમ સતીયાના પાલવ તાણો, અનંગ હેત મુરારી રે. ૨
તમ સાથે નાથ શબ્દે વિલશે, તે તમ સરખી કામી રે;
નારસૈયાચા સ્વામીશું રમતા, નહી અવતરીએ વલી રે. ૩

પદ ૩૮૨ મું.

જાગો નાથ નિદ્રાલુડારે, રજની વિતિ વહાલા રે;
પુરુષ વિકલથા ભૂતલ વિચરે, પણ અબલા મારગ દોહેલા રે. ૧
જાણ્યા પાખે જે કલ લીજે, તાંહાં તેવા થઈ રહીએ રે;
થયું વિહાણું અંગ વેધાણું, મંદીરમાં કયમ જઇએ રે. ૨
વાલિ વાલિ ન વરાંશીયેરે, સંગમ કરશું આલી* રે;
નરસૈયાચા સ્વામીશું રમતાં, નહીં આલ આવે વા'લી રે. ૩

પદ ૩૮૩ મું.

રાતલડી રઢિયાલે મુંશું કપટ કીધું, હાર ઉતાર્યા વિના સાઈડું લીધું;
કુચ વચે ખુચી રહ્યો પ્રગટાં ચેહેન, કંઠથી બાંહોલડી કા'ડો શામળિયા શેણ. ૧
જાવા દોની આત્તાર મુને અસુર† થઉં, અધુર ચુંબન દેતાં કાંઇ ન રહું;
પ્રાતઃ થઉંરે વહાલા પંખીયા બોલે, ભણે નારસૈયો વહાલો તોયે ન મેલે. ૨

---

* અલી. † મોડું.

પદ ૩૮૪ મું.

નયણુ નીહાલી જોઓ શામળિયા વહાલા;
દીનકરુ ઉદે થયો મ કરો ચાલા.
કાજલ ભરેલો રે કાંટો ન ગાલે સમાય;
અધુરુના ડંક દીધા દીસે ગાલની માય. ૧
અંબર મહેલોની માહરું પહેરું સાડી;
લૈ રુદયા ભીડી રહો બલીયો વનમાલી. ૨
મરકલડો કરીને વહાલે હાસ્ય કીધું;
મુખ શું મુખ મેલી* પ્રેમનું ચુંબન લીધું. ૩
આનંદે ઉભીરે અબળા ઓ વનમાલી;
ભણે નારસૈંયો રમતાં રયણી વીતાડી. ૪

પદ ૩૮૫ મું.

શામલાનું સખીરે સુખ કહું ન જાયે, સુરત સંગ્રામે વહાલો અલગો ન થાયે. ૧
પૂરણ પ્રીતે વહાલો ઉરશું લીધો, ચાર પહોર રસભર સંગમ કીધો. ૨
ઘડીએ ઘડીએ કાંહાન કરે નવલા રંગ, તમતમ વાધો મારે ઉલટ અંગ. ૩
આ મુહને મંદીરમાં કાંઈક થાએ, નારસૈંયાચો સ્વામી, વશો† નયણા માહે. ૪

પદ ૩૮૬ મું-પ્રભાત.

નવલ અંબુજશાં નયણ નાગરી, રયણી ઉજાગરી આંખ દીશે;
કાજલ ગેરેલાં ને વેણી શર લટકે, માન તું માનની જો અરીશે. ૧
અધુર ખંડન થયો હાર ઉરપર રહ્યો, અલશાણા થઉં સખી અંગે ડોલે;
શશી વદનશું મદન સકલશો સૂમ, ભોગવી ભામની મધુર બોલે. ૨
સગુણ સહેજે મલો ચતુર નર શામલો, સરવરી પૂરણ ચંદ્ર રીતે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું મહા સંગ્રામ રમણ, માનવા ધુસરી વચે ન જીતે. ૩

પદ ૩૮૭ મું.

જાગો જીવન પીઉજી વનના, પંખી મધુરું બોલે રે;
પ્રીતની વાત તે પ્રગટ જણાએ, દીવડીયો અતિ ડોલે રે. ૧

---

* (મેલવી.) †. વસ્યો-રહ્યો.

મુગતા હાર શીતળ ઉર લાગે, જાણું રખે દીનકર ઉગે રે;
નણદી મારી નાહક જોએ, મહેણાં દેતી આગે રે. ૨
કંઠ બાહોલડી કાં ભરી રહોરે, ઉશ્વર અલગું કીજે રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી વળ્યો વહેલો, આ રજની રંગભર રમીને રે. ૩

પદ ૩૮૮ મું.

મેં ઘુંઘટડો ટાળ્યોરે, લાજ લોપીને વહાલો મા'ળ્યો રે. ટેક.
એકલડાં એકાંત થઈને, રયણી રંગભર રમીએ રે;
મનનો મેલ તજી અનુભવતાં, સ્નેહ વેદનાથી ટલીએ રે. મેં૦ ૧
થઈ નિઃશંક અંગ આપીને, નાથ આપણો કીજે રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીને મલીયે, તો ઉત્તર કેહને ન દીજે રે. મેં૦ ૨

પદ ૩૮૯ મું.

કૃષ્ણ કહે કામની સુણ સાચું કહું, તું મુહને અતિ વહાલી રે;
અનેક સુંદરી છે મળવા, તે સુખ નહી તીહારી રે. ૧
કહે તો ઉભો વેણુ વજાડું, કહે તો મધુરું ગાઉં રે;
કહે તો આપણ રંગભર રમીએ, મંદીરથી નવ જાઉં રે. ૨
શામા વચન સુણી વહાલાના, હસી હૈયામાં લીધો રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલીયો, અધુર અમ્રતરસ પીધો રે. ૩

પદ ૩૯૦ મું.

રુસણડાં લીધાં મારે વહાલે, હું હરખી મંગલ ગાઉં રે;
શામળિયાશું સાંઇડાં લેતાં, વાલિ વાલિ વારણે જાઉં રે. ૧
મન ગમતો મેં મચકો કીધો, વા'લેજીરે સામું જોયું રે;
હાસ્ય કરીને રદયા ભીડી, માહરે પ્રેમે મન મોહ્યું રે. ૨
મંદીરમાં મોહનજી મહાલે, જીવન જાદવરાય રે;
કામ કરું ને વદન નિહાળું, જાણું અલગો ન થાય રે. ૩
વિનય કરીને નીરખ્યો વહાલો, સેજડી સેજડીએ રંગ વાધો રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, સકલ મનોરથ સીધો રે. ૪

પદ ૩૯૧ મું.

કંઠ બાહોડી વાલી મહારે વહાલે, મરકલડો મુખ કીધો રે;
હાસ્ય કરીને વહાલે મજના કુચ ઉપર કર દીધો રે. ૧

દરપણમાંહે નીહાલી કરીને, આનંદે ઉરપે લીધો રે;
મેં વહાલાશું અંતર ટાળી, સેજડીયે અનુભવી પીધો રે. ૨
કાલે ભૂજબલ ભીડી રાખી, માહાલ્યો ચારે જામ રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી પ્રેમની લહેરે, પૂર્યાં મનનાં કામ રે. ૩

પદ ૩૯૨ મું.

કામકલા રસ પીઉજી પનોતો, તે મેં ઉરપર લીધો રે;
શામળિયાશું સનમુખ થઇને, મનનો મનોરથ કીધો રે. ૧
વહાલે વહાલ જણાવ્યું મજને, રાત સમે રંગ રમતાં રે;
સાસુ નણદી અણુરવા* કરેરે, તે મેં મેહેલાં લવતાં રે. ૨
જોબન માહરું સફલ થઉંરે, પીઉજી શું પ્રીત બંધાણી રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી ઘડીએ ન મહેલું, કોક કલા રમતી સંધાણીરે. ૩

પદ ૩૯૩ મું.

કોક કલા રસ ગતિ સાથ મારી બાઇરે, વહાલો માહરો રસીયો રે;
કંઠ વિલાગી અધુરરસ પીધો, સેજ સુંદરવર વસીયો રે. ૧
†કર કુઠાર બે નયણ પ્રકાશે, માહરો વહાલોજી રંગમાં રાતો રે;
અંતર ટાલી એક થયોરે, પ્રબલ પ્રેમરસ પાતો રે. ૨
આજ નિશા તે ધન થઇરે, વહાલાશું વિલસતી રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, સહીયર માંહે સમોહતી રે. ૩

પદ ૩૯૪ મું.

સહીયર માંહે સમોહતી કીધી, વહાલોજી રંગભર માણ્યો રે;
શામળિયાશું સાંઇડું લેતાં, અંતર કાંઈ નવ આણ્યો રે. ૧
પેરપેર પીઉજી પ્રેમ જણાવે, મુખ ઉપર મુખ ધરતાં રે;
સુખની સીમા કહી નવ જાયે, અધુર અમ્રતરસ પીતાં રે. ૨
હાસ્ય વિલાસ મહારસ જીલી, રયણી જાતી ન જાણી રે;
નારસૈંયાચાસ્વામી, સંગ રંગ રાતી, તો સાસરડે સફરાણી રે. ૩

---

* ફોકટનો બડબડાટ (અણુ—નકામા, રવા—રવ—શબ્દો.) † મૂળ પ્રતમાં 'કર કુહડાર બે વયણુ' એવો પાઠ છે, પણ તે બંધબેસ્તો ન લાગવાથી, ઉપર પ્રમાણે સુધારો કર્યો છે. એનો ભાવ એ થાય કે, હાથ ઘણા જ મજબૂત છે તથા નેત્રો પ્રકાશિત છે.

પદ ૩૯૫ મું.

સાસરીયાં શું કરશે મુને, ગોવિંદશું મન માનું રે;
નણદી સઘળે લવતી હીંડે, તો હું શા રાખું છાનું રે. ૧
નીરભે થઇ વાહાલે ઉર લીધો, જે સહુ કહેશે તે સેહશું રે;
પીઉજી મહારો પ્રગટ પધારે, પ્રેમ ધરી વહાલો ભજશું રે. ૨
અંગોઅંગે અમીરસ વાધો, નયણે નયણાં મેલતાં રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી અલગા મ થાશો, આ યૌવન રહો રેલતાંરે. ૩

પદ ૩૯૬ મું.

યોવન માહરું થયુંરે સફરાણું, જો સુંદરવર પામી રે;
કામણ મોહણ અનેક કરાંરે, તોયે હું નાથ ન પામી રે. ૧
મેં માહરું અભિમાન તજ્યું, તો વહાલે સામું જોઇ રે;
સેજડીએ રમતાં મન ગમતાં, તે તો જાણે ન કોઇ રે. ૨
થઈ સોહાગી શામળીયો, જોતાં હર્ખી મંગલ ગાઉં રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, હું અળગી નવ થાઉં રે. ૩

પદ ૩૯૭ મું.

આજ સખી આનંદે વહાલો, રયણી રંગભર રમતો રે;
સુરત સમાગમ રમતાં રંગે, અંતર ટાળી મલતો રે. ૧
દીપક જ્યોત પ્રગટ કરીને, હું રહી રહી વદન નિહાળું રે;
અંગોઅંગે ભીડી રહીરે, ખણ અળગો નવ ટાળું રે. ૨
ઘેર ઘેર ધૂન વલોણે વાજે, માનિની મંગલ ગાયે રે;
ભણે નારસૈયો રંગમાં રાતો, રાખો રદયામાંહે રે. ૩

પદ ૩૯૮ મું.

હૃદયા સરસો હું ભીડી રહીરે, રાખ્યો ચારે જામ રે;
રંગમાં રાતી પીઉ સંગ માતી, પૂરા મનનાં કામ રે. ૧
સકલ શૃંગાર કરી ઉર લીધો, રયણી રમતાં ન જાણી રે;
મેં માહરો મનોરથ કરીને, "માંહા રસ માંહે વેંધાણી રે. ૨
વહાલો મારો મંદિર મહાલે, ફુલી અંગ ન માઉં રે;
ભણે નારસૈયો આનંદ માંહે, હું રહી રહી મંગળ ગાઉં રે. ૩

પદ ૩૯૯ મું.

મંગલ ગાઉં મ્હારો વહાલોજી વશ થયો, મોતીએ ચોક પૂરાવું રે. ૧
રમજમં રમજમ કરતી હીંડું, લટકે બાહુ લોડાવું રે;
સોવણ પાટ ઢોલાવી કરીને, તાંહાં માહરો નાથ પધરાવું રે. ૨
મરકલડો કરીને સામું જોયે, તેમ તેમ મોદ ન માયે રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી જીવન માહરો, જાણું રખે અળગો થાયે રે. ૩

પદ ૪૦૦ મું–રાગ ધનાશ્રી.

સેજડી સોહાવતી રામા, રમતી ને જગાવતી અનંગ;
અતિ વહાલા સંગ ભાવે ભજતી, મન વાધ્યો અતિ રંગ. ૧
પીઉ સંગ વિલસે ને વદન નીરખે, કરે રે અમૃતપાન;
ભુજ બલ ભીડ્યોરે, ઉરપર લીધોરે કાહાન. ૨
કંચુકી કસણ કસમસેરે, ઉરપર લટકે હાર;
અધર ડસે ઉરવર ધસેરે, જોબનમાતીરે નાર. ૩
હાસ્ય કરંતી ઉમંગી અબલા, સબલાં સનમુખ શ્યામ;
કોય ન ઓશરેરે રમતા, શૂરાનો સંગ્રામ. ૪
ધનધન કૃષ્ણ ને ધનધન નારીરે, ધન એ લીલા અવતાર;
નારસૈંયો નિરખતોરે હરખે, પોહોતી રે નંદકુમાર. ૫

પદ ૪૦૧ મું.

હરિ ઉર લીધોરે પીધલો ચારે જામ;
સ્નેહ ધરી માહરે સંગમ આવ્યો, વીલસો સુંદર શામ. ૧
સુણ સુણ સખી માહરી, પ્રભુ સેજડી થયા ઝકઝોલ;
પ્રાણપીઉશું પ્રીત બાંધી મેં, કીધલો સંગમ કલોલ. ૨
આરે અમીઢરાં અંગો અંગજ મહી, વિંધાયું વાહલા સંગ;
નયણે નયણાં મલાં રહ્યાં તાંહાં, વાધ્યો અતિ રંગ. ૩
અધુર ધરી કીધું પાન તેણે, ગયું માહરું માન;
અંતર ટાળી એક કીધાં, પામી વર હું કાહાન. ૪
ધનધન માહરો નાથ નાનકો, આજલાં કીધાં સનાથ;
નારસૈંયા રંગ રોલ માંહે, હસી હસી દીધી તાલી હાથ. ૫

પદ ૪૦૨ મું.

બાઈ હુંતો જાતી પુલુરે;
શામળિયાને કંઠે વળગી, અંગોઅંગે ભૂલું રે.
રમઝમ કરતી મંદીર માંહે, શણુગટડા સંકોડું રે;
શામળિયાનું વદન નિહાળી, હળવે અંગડું મોડું રે.
ધન ધન જોબન ધન ધન રેણી, વહાલો ઉરપર મહાલે રે;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, અંગ અનંગને ટાલે રે.

પદ ૪૦૩ મું.

અંતર ટાળીને ઉરપર રાખું;
ભૂજબળ ભીડી શામળિયાને, વિનય વચન મુખ ભાખું રે.
નાના વિધનાં અન્ન નિપાઉં, વહાલા મુખે મેલું રે;
એકાન્તે આલિંગન આપું, જો અવાયું વહેલું રે.
મનગમતો શણગાર કરીને, વાળી વાળી જોઉં રૈ;
નારસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, મરકલડેશું મન મોહું રે.

પદ ૪૦૪ મું.

બાઈ હું તો મરકલડે વેધાણી રે;
શામળિયો આવ્યો મંદિરમાં, લટકે ત્યાં લોભાણી રે.
મોતીએ ચોક પૂરાવું પ્રેમના, કુમકુમની રોલ કરાવું રે;
સૈયર મારી માનતી મીઠું, મંગળ ગાન કરાવું રે.
સોવ્રણપાટ બેસારી વહાલાની, આરતી ઉતરાવું રે;
નારસૈંયાચો સ્વામી રુદીયા ભીડો, ફૂલી અંગ નમાવું રે.

પદ ૪૦૫ મું.

આજની રુડી રાત વાત, વહાલે મારે રંગે રમ્યું રે;
મેં સકલ કર્યા શણુગાર, પીયુને મન ગમ્યું રે.
વહાલાની સાથે વાત કરીને, કંઠ બાહુલડી વાળી રે;
એણે હસતું વદન કરીને, દર્પણે જોયું નિહાળી રે.
માન તજીને પીઉજી મહાલો, પીઉશું પ્રેમ રસ ચાલે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે આનંદ્યો, મારા ઉરપર મહાલે રે.

પદ ૪૦૬ મું.

મ્હારો મોહન મારા સંગે રે;
દીપકને અજવાળે વહાલે, ભીડી અંગો અંગે રે.
કુસુમે રચી મેં સેજ સમારી, ચુવા ચંદન સાર રે;
જોબન મારું સફળ થયું, હું પામી પ્રાણ આધાર રે.
અંગોઅંગે અમી ઠરેરે, ને હરખે ઉરપર લીધો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ભલે મળિયો, લા'વો સઘળો લીધો રે.

પદ ૪૦૭ મું.

આજની રુડી રાત, વહાલો મારો રંગે રમ્યોરે. ટેક.
સ્નેહી શામળા રે આવોને, મારા પ્રાણ આધારરે;
સકલ શણગાર કરી અંગેઅંગ આપું, રેણી કરતાં વિહારરે. આજ૦
અગમદ અંજન નેણે કરીને, ચલકે ચોળી અપારરે;
રુદીયા સરખો ભીડી રાખું, અલગો ન મૂકું લગારરે. આજ૦
મળવા મનડું અતિ તલસે વહાલા, મંદિરમાં ન રહેવાયરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી આરત ટાળી, ધીરજ મેં ન ધરાયરે. આજ૦

પદ ૪૦૮ મું.

ધીરજ મેં ન ધરાયે સ્નેહી શામળારે, હું વારી વારંવાર;
આવો તો આલિંગન લીજે, સુંદર નંદકુમાર. ધીરજ૦
સેજ રચી નાના વિધની, જાણું જીવન આવે રે;
અલવડેશું શામળિયો મારો, મારે ઉર સોહાવે રે. ધીરજ૦
દૂધ કઢી માંહી શાકર ભેળી, મારા વહાલાજીને પાઉં રે;
વાટ જોઉં આંગણુડે ઉભી, આકુળ વ્યાકુળ થાઉં રે. ધીરજ૦
કેમ કરીએ ને કોને કહીએ, મારા મનની વાત રે;
તેમ તેમ અંગે અનંગ જગાવે, કેમ રહું મંદિર રાત રે. ધીરજ૦
મનમે ચિતમે ધ્યાન ધરી, જીમ તીમ વાટડી જોઉં રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી આવી ભેટો, રાતલડી રહી મોહું રે. ધીરજ૦

પદ ૪૦૯ મું.

વહાલો વાંસલડી વાહે;
તેમ તેમ. અંગે અનંગ જગાવે, કેમ રહું મંદિર માંહે. વહા૦ ૧

કોણ મીલાવે મારા પીયુને, તેને લાગુ પાયેરે;
તનમન વારી શામળિયાને, ભીડું રુદિયા માંહેરે. વહા૦ ૨
વાટ જોઉં નીત વહાલા કેરી, સકલ કરી શણગારરે;
અલગ ગઈ હું આલિંગન લેવા, ખણું આંગણુ ખણુ વારરે. વહા૦ ૩
સર્વસ સાંપું શામળિયાને, શું આવે ઘર માંહિરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મેલાં* વણ, વેદના કેમ જાયેરે. વહા૦ ૪

પદ ૪૧૦ મું.

મુને વેદના વ્યાપીરે;
આવોને ઉરપર વહાલા, મુજને કાં સંતાપીરે. મુને૦
કુસુમે રચી મેં સેજ સમારી, કેમ કરી ધીરજ રાખું રે;
શામળિયો આવે તે વેળા, વિને વચન મુખ ભાખું રે. મુને૦
અંતર પ્રીત જોઇને વહાલો, મંદિર માંહે હુંતો રે;
ભણે નરસૈંયો આનંદ વાધ્યો, અબળા ઉર સોહંતો રે. મુને૦

પદ ૪૧૧ મું.

ધન ધન ઉરવર મારું આજ;
સ્નેહ ધરી શામળિયો મહાલે, મૂકી વહાલે મનની લાજ. ધન૦
દીવડીઓ અજવાળી વહાલે, ખણુ અલગો ન મૂકું રે;
ગાય દોહીને દુધ કાઢું હું, માંહે સાકર ભેળું રે. ધન૦
થઇરે સોહાગણુ વહાલો પામી, અવર કોઈ નવ જાણું રે;
ભણે નરસૈંયો મારો મોહન, માન તજીને માંણું રે. ધન૦

પદ ૪૧૨ મું.

વહાલા તૂટે કસ કાંઈ;
નેણુ નચાવે અવર દેખીને, ચાહી બાહુડી લાજ લેઈ. વહાલા૦
જો મન માને તો હસી બોલો, મારગમાં કયાં રાખીરે;
કામણુ તારી કીકી માંહે, કાંયક ભુરકી નાંખીરે. વહાલા૦
મલકલડો કરી મોહનજીએ, માનની મોહ પમાડીરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી હાસ્ય કરીને, રુદિયા સાથે ભીડીરે. વહાલા૦

---

* મળ્યા.

પદ ૪૧૩ મું.

વહાલે મુને રુદીયા સાથે ભીડી;
મા મા કરતાં કાનજી, મારી બાહુડલી મોડીરે. વહાલે૦
શા માટે શામળિયા વહાલા, અંબર અળગું કીધુંરે;
કંઠે વળગી અધુરરસ પીધો, મુખ ભેલી ચુંબન દીધુંરે. વહાલે૦
અંગે ઝેણુ જણાયે વહાલા, વહાલ કરી મંદીર જઈએરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સૈયર દેખે, ઉત્તર તેને શો દઈએરે. વહાલે૦

પદ ૪૧૪ મું.

વહાલા ઉત્તર શો દીજે;
તમે તમારા રંગમાં રહ્યા, અમે અબળા ભોલી શું કીજેરે. વહાલા૦
મન માંના પાખી પાતળિયા, અધુર રસ કેમ દીજેરે;
એકલડા આવો એકાન્તે, આ પ્રાણ અરપીજેરે. વહાલા૦
સર્વસ સાંપી શામળિયારે, ચાલો વનમાં તમ પાડરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી નરભે થઇને, કરીએ રંગ વિહારરે. વહાલા૦

પદ ૪૧૫ મું.

રંગ ભરી કીજે મન ગમતા;
અંતર ટાળી આલિંગન આપું, ભાવ ધરીને ભજતાંરે. રંગ૦
મનમાન્યું તમ સાથે વહાલા, રમતાં રુડી ભાવુંરે;
દુરિજન હુંને શું કરે વહાલા, શું હું કોને સમજાવુંરે. રંગ૦
એકવાર આખા દહાડા માંહે, લટકંતા ઘેર આવોરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી જીવન જીવના, મારા ઉરપે સોહાવોરે. રંગ૦

પદ ૪૧૬ મું.

આઈ હું તો મોહનશું મા'ળી;
જાણું રુદિયા ભીડીને, રાખું કંઠે બાહુલડી વાળી રે. આઈ૦
મારગ માંહે મોહન ઉભો, વેણુ મધુરી વા'તો રે;
મુખ દેખી મરકલડો કરતો, સરવે સાદે ગાતો રે. આઈ૦
મેં જાણું જો વાત કરુ તાં, આવી ઉરત્તર ભર્જાયો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ભલે મળીયો, મહારસ માંહે રસીયો રે. આઈ૦

પદ ૪૧૭ મું.

રસથી મારે મારો મોહન;
જાણું નિશ દિન આવે અમ ઘેર, જોઇ જોઈ જીવું જીવનરે. રસીયો૦
આંખલડીથી ન કરું અળગો, દુરીજનનો ભે ન જાણું રે;
પ્રેમ ધરી હું મારા પીયુને, રેણી સઘળી માણું રે. રસીયો૦
નાના વિધનાં અન નીપાઉં, વહાલો વહાલે જમતો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળીયો, મારા મનમાં ગમતો રે. રસીયો૦

પદ ૪૧૮ મું.

વાહાલોજી રંગં રમીયો રજની, વહાલ ધરી વશ કીધો રે;
કંઠવિલાગી કહાનજીને, અધુર અમૃત રસ પીધો રે. ૧
શાશા સુખ કહીએ સંગનાં, મીઠડાંમાંહે મીઠડો રે;
દરપણ માંહે નીહાળી જોતાં, કંદ્રપકોટ રૂપ દીઠડો રે. ૨
વહાલો મારો છે રઢિયાળો, મીન કરે મન ગમતી રે;
ભણે નરસૈંયો પ્રગટ ન કીજે, રાખો વાત એ છમતી રે. ૩

પદ ૪૧૯ મું.

ભામની ભેદ જણાવે મજરું, હળવે આલિંગન લેતી રે;
શામળિયાને ઉરપર મહાલે, લજ્યા સઘળી લોપી રે. ૧
માન તજીને મોહન સાથે, હું કરતી વાત રસાળી રે;
અધુર સુધારસ બાનક રેખા, કંઠ બાહોડલી વાળી રે. ૨
ચંપાવરણી ચોલી ઉપર, લટકે મુગતા હાર રે;
ભણે નરસૈંયો ઉલટી અબલા, કરતી રંગ વિહાર રે. ૩

પદ ૪૨૦ મું.

ઉલટી અબલા રજની રણુ ઝીલે, કંઠ વિલાઈ કહાન રે;
અંગે અંગે આનંદ વાધ્યો, કરતાં અધુરરસ પાન રે. ૧
ભાવતાં ભૂષણુ અંગ ધરીને, ચોળી પો'ળી ચલકે રે;
શામળિયાશું સાઇડં લેતાં, કંકણુ ચૂડી ખલકે રે. ૨
મૃગમદ અંજન નયણે સારુ, જમ વહાલાનું મન મોહે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીચે સંગ રમતાં, મરકલડે મુખ જોએ રે. ૩

પદ ૪૨૧ મું.

મરકલડો કરી ઉભી રહી, શામળિયે ઉર લીધો રે;
રયણી રંગભેર રમતાં રમતાં, વહાલાને વશ કીધો રે. ૧
દીવલડીયો અજવાળી મેં તો, પ્રગટી જોત અપાર રે;
યૌવન માહરું સફલ થયુંરે, પામી પ્રાણ આધાર રે. ૨
તનમન વારુ એ વહાલા ઉપર, ઉરથી અલગો ન કીજું રે;
અલવેશું આલિંગન આપી, જમ ઝીઝે તમ ઝીઝું રે*. ૩
ફૂલી રહી વાહલા મૂખ જોતાં, સેજડીએ રંગ રમતાં રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ચતુર શિરોમણ, કીધાં મનનાં ગમતાં રે. ૪

પદ ૪૨૨ મું.

મનનું ગમતું કીધું મારે વાહલે, સફલ થયો શણગાર રે;
ઉરવરપે ધરી રહી હું હોંસી, વારી વારમવાર રે. ૧
મેં જાણ્યું એ માહરો વાહલો, રખે ખણુ અલગો થાય રે;
ધનધન જોબન મહારું બાઈરે, રાખો† રદીયામાંય રે. ૨
થઈ સફરાણી શામળિયો પામી, સેજ સોહાગણ કીધી રે;
ભણે નરસૈંયો મહારસ માંહે, વાહલે ઉરપર લીધી રે. ૩

પદ ૪૨૩ મું-રાગ કેદારો.

ઓરો આવ અલબેલડા, સગુણ ગુણ ઘેલડા, લાજ લોપી રુદેમાંહે ચાંપું;
દેવને દુર્લભ, પેર પામે નહિ, પ્રગલ અધર‡ રસ પાન આપું. ૧
નવલશાં રંગરાં, અમલ અમૃત ભર્યાં,§ તુજ વિના ચતુર નર‖ કોણ ચાખે;
કામ રસ કેલીને,¶ કારણે મુજ વિના, જત્નશું જાળવી કોણ રાખે. ૨
ગાલ કોમળરું, કળેવર કમલ તાહરું,$ અધિક કોમલ વપુ સેજ મહારી;
રંગ રમતાં રખે, અંગ અલગું થતાં, મુલ મોઘૂ પ્રનર નાહો+ નારી. ૩

---

* ઝીઝે-ઝુઝુમે. ઝુંઝું=સામી થાઉં અથવા ઝુઝુમું. † રાખ્યો. ‡ "છેલ અમૃત" એવો એક બીજો પાઠ છે § રા. રા. તનસુખરામ મનસુખરામ ત્રિપાઠીની પ્રતમાં "નવલ નારંગડાં, અમૃત રસે ભર્યાં" એવો પાઠ છે. ‖ પાઠ "ચતુરવર." ¶ અત્રે સ્વીકારેલો પાઠ રા. રા. તનસુખરામની પ્રતિનો છે. 'હામ રસ કામને' એવો બીજો પાઠ છે. $ રા. તનસુખરામની પ્રતમાં "નીલકમલ કોમલ કલેવર તાહરુ" એવો પાઠ છે. + સ્વામી-પતિ અથવા પરમેશ્વર. નાથનું પ્રાકૃતમાં 'નાહ' રૂપ થાય છે અને નરસિંહ મહેતાના પ્રદોમાં એ રૂપ વિશેષ જોવામાં આવે છે. વળી હિંદી ભાષામાં પણ 'નાહ' શબ્દ આજ અર્થમાં વપરાય છે. "ઇતતુમ નાર વિહારમે, હો નિમગ્ન નર નાહ; ચઢી આયો તુમ નગરપર, મહમદ ઘોરી શાહ." પૃથુરાજ રાસો

રસિક જન લહે, રસના રસને, અવર કોઈ નવ લહે, વિષય વાહ્યાં;
નરસૈંયાચા સ્વામી, અંતરયામી, સંગમાં વિલસતાં તેજ ડાહ્યાં. ૪

પદ ૪૨૪ મું–રાગ કેદારો.

નવ સાત વરસની, સરસ શ્યામા અતિ, શ્યામ સુંદર તણી સેજ આવી;
અતિ ચતુરતા, દુતિકા ભોળવી, જતીશી પરિ કરી રત્ન લાવી. ૧
ચકિત નેણે કરી, નીરખીયા શ્રી હરિ, હરખી નાથે ભુજ બાથ ભીડી;
કસકસે કામની, જાણે ધ્વજ દામની, ખણું એક ચપળતા દૂર કીધી. ૨
જુધે ચઢા સઘળા, રણ ખેત આવી મળ્યા, જુધે તે ચઢા દોહુ રસીયા;
બિબફલ* મધ્ય જેમ, કમલ બીકસી રહી, તેણે આવી લીધું કુસુમ ગ્રશીયા. ૩
ચાર ચંપક કળી, હરશુ જ્યા કરી, મધુપ મંડલી અહી સાથ જડીયા;
માન જન બેહુ, રીહા અતી ઓસરી, હંસહુ કદલી શિખર ચડીયા.† ૪
વ્રજનાથના વદનપર, શ્રમ જલકણ ઝરે, જાણે અમરે અભિષેક કીધો;
મદન મહીપતિતણું, માન મૂકાવીયું, સુરતસંગ્રામનો સુજશ લીધો. ૫
કુંજતરુ અંતરે, નરખી બેહુ નાગરી, નરસૈંયો નાહોના સુજશ બોલે;
નંદનંદન, વ્રષભાણુ નંદની, ત્રિભુવન પટંતરે નહીરે તોલે. ૬

પદ ૪૨૫ મું–રાગ કેદારો.

સુંદરી વદન વીધુ, કુમુદ કમલાપતી, જડીત્ર ચિંતામણિ હેમ રત્ને;
સેજપર સેજડી, વીલસે વહાલો ચઢી, રતિશુ રણધીર મલી બેહુ યત્ને.‡ ૧
લસત નાભીસર, હંસ મુકતાવલી, ચકોર થકીત થયાં બેઉ સંગે;§
ઉદધિ લહેર જ્યારે નીરદ‖ ઉપર વળી, તૃપત ત્રિલોક તે તેને રંગે. ૨

---

* 'અધરપુટ.' આ પાઠ રા. તનસુખરામની પ્રતિમાંથી સ્વીકારેલો છે. અમારી પ્રતિમાં 'વિબલ' એવો પાઠ છે. તેનો આવો અર્થ થઇ શકે એમ છે. મૂળ બિબલ શબ્દ છે. બલ એટલે પાંદડું અને 'વિ' એટલે નિર્મળ; ચોખ્ખું. અર્થાત્ સાફ પાદડામાં. † બીજી પ્રતનો પાઠ "હસી હસી કેલી શિખર ચઢીયા" છે. હંસહુ એટલે હસીને, કદલી–કેળની ટોંચ–કોમળ શરીરપર ચઢયો, એવો અર્થ થઈ શકે, અથવા હંસ કેળની ટોંચપર બેસે તેમ શાધા સાથે રંગરમે. આ વિપરીત રતિ છે. ‡ આ પાઠ રા. તનસુખરામની પ્રતિનો છે. અમારી પ્રતિમાં 'રતિફણન, ધીર બેહુ મલ્યાં' એત્રો પાઠ છે. § 'ચકોર તે શશીને સંગે,' એવો પણ પાઠ. છે. ‖ એક પાઠ 'જલજ' છે અને બીજો પાઠ 'વીરદ' છે, પરંતુ વીરદનો અર્થ બરાબર બેસતો નથી 'ની'ને બદલે 'વી' લખાયો છે એમ માનીએ, જે માનવાને સબળ કારણ છે, તો નીરદ એટલે ઘનશ્યામ એવા શ્રીકૃષ્ણ એવો ધ્વનિ નીકળી શકે છે

ચંપક ચંપા કળી, હાર વેણુ ચોકડ વળી, ઝાલ ઝબુકાતી મકર મીટે;
ક્વિ જન કેમ કહે, દ્દષ્ટિગોચર નહિ, નરસૈંયો નાહ્યની પલંગ હેઠે. ૩

પદ ૪૨૬ મું–રાગ કેદારો.

કોટ કંદ્રપનો દર્પ એવા હરિ, ભૂતળ ભોગીનું રૂપ લીધું;
કામની કેલ કરવા કળિ કાળમાં, અધમ જનને અભેદાન દીધું. ૧
ચાર જુગને વિષે મુક્તિ નહી નારને, જુગત જાણી એમ વેદ બોલે;
ત્રીજ તણી નાર વિધિ ચાર ભાવ ભવે, રંગ રાતો સદા સંગ ડોલે. ૨
સારમાં સાર શણગાર રસ કીધલા, માનની જુથ મળી અંગ મોડે;
તે રસ રેલમાં રસીક જન રેલશે, કંથ કમલાતણો હાથ જોડે. ૩
અધમ ઓધારવા અવતર્યા શ્રીહરિ, એવું જાણીને જે જ્ઞાન કરશે;
તેહના ચરણની રેણુમાં લોટતા, નરસૈંયા સરખા રંક કોટિ તરશે. ૪

પદ ૪૨૭ મું–રાગ કેદારો.

તે નાર તણે વશ શું હશે શ્રી હરિ, નાથ તે નાથ કહી વિનોદ કરશે;
આફ્લી આફ્લી આવશે આ શરે, જો રસિયાતણું બરદ ધરશે. ૧
એવા ધૈર્ય ગુણ, ચાતુર વચન શ્યામા વદે, નીત પ્રત્યે નાથશું તેજ વીલસે;
અંગોઅંગ શોભા શી કહું સુંદરી તણી, નીરખવા નાહોનાં નેણ તરશે. ૨
હરિ મિત્ર મહારો સદા, નાથ અવરાં તણો, મુજ વિના અમૃતે કોણ ભરશે;
નરસૈંયાચા સ્વામી જગ્ત ભમશો સદા, રસસિંધુ મગ્ન તે હાર્દ ઠરશે. ૩

પદ ૪૨૮ મું–રાગ કેદારો.

વાંસની વાંસળી, અમ થકી થઈ ભલી, હેતે શું શામળે અધુર રાખી;
જે રસ પ્રેમદા, દુર્લભ છે સદા, તે રસ દિન નીશ રહીરે ચાખી. ૧
વાલમો વશ કર્યો, તેણે કાંરે કરો પરો, અધુર અમ્રત રસ પાન કરતી;
શોક જોડે થઈ, કેમ રહીયે સહી, હરનીશ નાહોના શ્રવણ ભરતી. ૨
કોણ તપ કીધલાં, પુન્ય આવી મળ્યાં, તેણે કરી નાથને અસંખ્ય વહાલી;
નીચ ને ઉંચનું, ત્યાં નથી પારખું, પ્રેમ દીઠો તેને રહ્યોરે ઝાલી. ૩
ઘેર લગે કામની, શ્રવણે જેને સુણી, સીદ લીધા તેના પ્રાણ તાણી;
નરસૈંયાચો સ્વામી, શોકને વશ થયો, કામની કૃષ્ણને વશ જાણી. ૪

પદ ૪૨૯ મું–રાગ કેદારો.

ત્રિભુવન જે પતિ તે પતિ તાહરો, જેની તું ભામની ભાગ્ય તારું;
મુનિવર યોગીને સ્વપ્ને આવે નહિ, તે કહે સુંદરી પ્રાણ મહારું. ૧
માનની માનુની વલ્લભ સ્વામીની, ભજને શ્રી કૃષ્ણને ભેદ ટાળી;
ચૌદભુવન તણો નાથ વશ તાહરે, તુજ સમાન નથીરે કોઈ વહાલી. ૨
તવ હરી કામની, હુતી ત્યાં જામની, ભુદર ભેટવા સંગે ચાલી;
નરસૈંયાચા સ્વામીમાં અંગ મેળાવીયું, પ્રેમશું રુદીયા માંહે ઘાલી. ૩

પદ ૪૩૦ મું–રાગ કેદારો.

આજની રાતનો, રંગ સખી શો કહું, સન્મુખ શામળે સાંઇ લીધું;
ભોગ ભાવે કરી, ભોગવ્યો શ્રી હરિ, પ્રેમેશું ચુંબન ગાલે દીધું. ૧
ઠામ ઠામ ડંક, દીધા ઘણા પ્રેમશું, પ્રીતની વાત તે પીયુશું કીધી;
સુરત સંગ્રામમાં, ન્યૂન રાખી નહિ, કર સાહી કૃષ્ણજીયે ઉર લીધી. ૨
પિનપયોધર, મરડ્યા માવજી, કંચુકી બંધ તે ગયા છે છુટી;
નરસૈંયાચો સ્વામી, રંગે રમિયો બહુ, જનમ જનમની બીક છુટી. ૩

પદ ૪૩૧ મું–રાગ કેદારો.

આજની રજની, સફલ અવતાર જે, પ્રેમ ધરી પીયુ મારી સેજે આવ્યા;
નેણાં નિદ્રાલવાં, ભોગવો ભામની, કુસુમચા હાર તે કંઠે સોહાવ્યા. ૧
હું સન્મુખ રહી, નાથ હાથે ગ્રહી, તાપ તનનો ટાળ્યો સાંઈ લેતાં;
સુખતણો સિંધુ તે, આજ ભોગવો હરિ, અધુર અમ્રત રસ પાન કરતાં. ૨
ઉલટ અંગે અતિ, પ્રેમ વાધ્યો ઘણો, સેજનું સુખ તે આપ્યું વહાલે;
નરસૈંયાચા સ્વામી, સુરજ ઉગ્યો હવે, ત્યાં લગી નાથજી મેહેલે મહાલે. ૩

પદ ૪૩૨ મું–રાગ કેદારો.

શ્રી રાધીકા સુંદરી, સબળ સોહામણી, વિઠ્ઠલ પાસ એ દાન માગું;
ક્ષણું એક બાથથી, હાથ અળગો કરે, મુકય મમ નાથને પાએ લાગું. ૧
એ અધર તેં બાંધીઓ, અજીત તેં જીતીયો, શ્યામળા સંગ બહુ કેલ કરતી;
ચાલતીસી ઘેરતી, મોહ દીસે ઘણો, સમુદ્ર તનયા ફરે આંખ ભરતી. ૨
પુરુષને પુરુષનો, સ્નેહ શા કામનો, જારી પુરુષનો સ્નેહ રુડો;
જે તણી માયામાં જગ્ત સહુ વહી ગયું, તે હરિ રાધીકા સંગ વુઠ્યો. ૩

છોરે ચંચળ અતિ, ગર્વ ના કીજીએ, અહંકાર જાશેરે જોતાં જોતાં;
ભણે નરસૈંયો મુકય મમ નાથને, નિસરશે કાદવ કોઠી ધોતાં. ૪

પદ ૪૩૩ મું.

નહિ દીયા આણી વારરે, મહીડાંનું દાણુ નહિ દીયાં. ટેક.
ક્હાન તારે લોચનીયે લેલાટેરે, ક્હાન તુને ધુતરડો જાણું આગેરે;
ક્હાન ઉભો અધુર સુધારસ માગેરે. મ૦ ૧
ક્હાન મારી મહીની મટુકી ફોડીરે, ક્હાન તેં તો બાંહુડલી મરોડીરે;
ક્હાન મ્હારી કસ કાંચલડીની તોડી રે. મ૦ ૨
હું તો રાજા કંસ તણી છું મૈયારીરે, ક્હાન મારો પાલવ મેલ મોરારીરે;
હું તો તારાં ચરણુ કમલપર વારી રે. મ૦ ૩
ક્હાન હું તો એકલડી રહીરે, વનડામાં સાથડીયો નથી કોઈ રે;
હું તો મેહેતા નરસૈંયા સ્વામી સંગે મોહી રે. મ૦ ૪

પદ ૪૩૪ મું.

તું ક્યાંનો દાણી રે ધગડમલ્લ, તું ક્યાંનો દાણી રે;
તુંને જાશું મથુરા તાણીરે, ધગડમલ્લ તું ક્યાંનો દાણી રે. તું૦ ૧
નહિ તું ગામ ગરાશીયો રે, નહિ તું રાજકુમાર રે;
નંદ આહીર ગોકુળમાં વસે, તે તણો પીંડાર રે. તું૦ ૨
મોટપણું મનમાં આણો, જાણ્યા છાં એ જાત તારી રે;
રાવણે જૈને રાજ કરેશું, કહી ન શકું તુને વારી રે. તું૦ ૩
જજ્ઞ પુરુષ તું નાદવારે, મધુરો વાયો વંશ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીની લીલા, જેમ રાવણુ તેમ કંસરે. તું૦ ૪

પદ ૪૩૫ મું.

છેડ ન કરીએરે છબીલા રણુછોડજી, છેડ ન કરીએ રે;
તમને નિર્લજને લાજ નહી, અમે લાજીને મરીએ રે. છેડ૦ ૧
મહી માટે માતાએ બાંધ્યો, નવલખ લખડુ (?) ગાતાંરે;
સાન નવ આવી શામળા, તુંને નિત્ય પ્રવ વારતાં રે. છેડ૦ ૨
ગોરસનો રસ ભાવે તેટલો, દા'ડી ઉઠી શું દાણુ રૈં;
નરસૈંયાચા સ્વામી શું કહું તુજને, તનમન સોંપ્યા પ્રાણુરે. છેડ૦ ૩

પદ ૪૩૬ મું.

લેશેરે મહીનાં દાણ શામળા, લેશે રે મહીનાં દાણ;
અમે મથુરાંની ગોપી કહાવીએ,તું છે ગોકુલીઆનો કહાન. લેશે૦ ૧
અમે જીતુ હારુ નહિ, મહારા વહાલાજીશું રાખું માન;
નરસૈંયાચા સ્વામી હજી લગે, તુજને ન આવી સાન. લેશે૦ ૨

પદ ૪૩૭ મું.

લેશે રે મહીનાં દાણ શામળા, લેશે રે મહીનાં દાણ;
અમો ગોકુલના ગોવાળીયા, તને શી સમજણ શી સાન. લેશેરે૦ ૧
કેને જોરે કામની, અમ શું કરે છે વાદ;
ઇંદ્ર સરખો અલગો રહે, તેનો ઉતારણ નાદ. લેશેરે૦ ૨
આવડાં શાં અભિમાન તારાં, બોલે છે બળ ભર્યાં બોલ;
મટુકી ઢોળીને મહી ચાખશું, ત્યારે શું રહેશે તુજ તોલ. લેશેરે૦ ૩
ડહાપણ જવા દો તમે ઘેલી, આપી જાઓ આજ;
નરસૈંયાચા સ્વામીને રસ દ્યો, મને નિર્લજને નહિ લાજ. લેશેરે૦ ૪

પદ ૪૩૮ મું.

મહીડાંનું દાણ ન હોય મારા વાલાજી, મહીડાંનું દાણ ન હોય. ટેક.
કાનુડા ખોટી નવ કીજે, પરનારીશું શું પ્રીત;
ભાવે તો મહી મહીડાં લીજે, પણ દાણ તણી નહીં રીત. મહીડાં૦
વડીરે વારનો વીઠલો તું, બેઠો છે રોકીને ઘાટ;
સરવે મળી સમજાવતું, નહી આવુંરે આણી વાટ. મહીડાં૦
પ્રીત વચન સુણી પ્રેમદાનાં, હસીયા તે વૈકુંઠરાએ;
ચિત ચરણમે ધારું તે, નરસૈંયો તો પરાણે જાએ. મહીડાં૦

પદ ૪૩૯ મું.

વાહાલે મુને મારગ રાખી;
ન જાણું ભુદરજીયે ભુરકી રે નાખી. ૧
જાવા દીયો જાદવરાય, જાય મટુકી ઢોળી;
અમશીર તપે વહાલાં, મહીડાની ગોળી. ૨
ક્ષણું એક રહો તો આવું લગે સાથે;
પાલવ ગ્રહ્યો મારો વ્રજના નાથે. ૩

સકલ સંજોગે સુંદરવર પામી;
માનની મન રંજન મળ્યો, નરસૈંયાનો સ્વામી. ૪

પદ ૪૪૦ મું.

દુર મા જાઇશ રે, હરિ મ્હારી દ્રષ્ટિ થકી અલગો;
ગોપીશું પરવરીયો, આવી આવી બ્હોડલી વલગો. ૧
તાહરૂં હુને ધ્યાન, રુદયા વ્યાકુલ થાઉં;
નેણુ સલુણો શામળિયોરે, તહારે ભાંમણુલડે જાઉં. ૨
ઓરા આવો ખાણું એક બેસો, મ્હારી ધેન દોહુ જ્યાંહ;
નરસૈંયાચા સ્વામી થીર થઇ રહેજે, જ્યાં લગી જીવું ત્યાંહ. ૩

પદ ૪૪૧ મું.

નિદ્રાએ ભરીયાં છે, નયણે રોહ રોહ સજની;
કહી સુઆગણ જેની સેજે પધાર્યા, રંગભેર રમ્યા સૌ રેણી. ૧
કુમકુમ આડ લેલાટ બિરાજે, અંજન કીધો અંગ રેણુ;
વાસે ચુડી રમ્યા કાં રંગે, ભુજ ભરીયા છે કેણુ.* ૨
નીલામ્બર અંગે લપટાણું, હું પુછું છૌ તેણુ;†
ગાલે ઝાલ અનુપમ અવલી, કરમાણાં કુસમ નેણુ. ૩
લીલા લલિત લઘુવર લાહવો, હવે નહી માને વેણુ;
નરસૈંયાનો સ્વામી મુખનો મીઠો, સોકલડી સુખ દેણુ.‡ ૪

પદ ૪૪૨ મું-રાગ પ્રભાત.

નેણુ નિંદ્રાલવાં નાથ નારીતણાં, બહુ સોહામણાં આજ દીસે;
ઉઠ ઉજાગરા બાહુડી કંઠ ધરી, વદન નીહાળતા મન હીસે. ૧
કંચુકી વધે શીતળ થવા સુંદરી, પ્રગટ થયાં ચીહ્ન ને અંગ ઓપે;
નીલ પદ પ્રીત તે પલટ્યાં પરસ્પરે, કૃષ્ણ લઇ કામની હાથ સોંપે. ૨
મરકલડો કરી મોહ પમાડતાં, ભાવતી અબળા સોહે સાથે;
ભણે નરસૈંયો સુખ ઘણુ હવું, હસી હસી તાળી દેરે હાથે. ૩

પદ ૪૪૩ મું.

સૌભાગ્ય શ્રૃંગાર અતિ રૂડો,
નંદકંદ નંદકુંવર સહેજે તું પામી, અખંડ એહેવાતણુ ચૂડો;
બાઈ તાહરો સૌભાગ્ય શ્રૃંગાર અતિ રૂડો.

---
* કોણે. † તને. ‡ દેનારો.

સહસ્ર મુખ કરી ગોપીને, ગમતું ગમતું નીત નીત બોલે;
તે વહાલાને તેં ઉરપર રાખ્યો, કમલાજી નહિ તુજ તોલે. બાઈ૦
શામળીઓ વર અતિશે બળીયો, તુજ આગળ દીન કહાડે;
ધન ભાગ્ય ધન ભોવન તારું, વણુ તેડ્યો ઘેર આવે. બાઈ૦
અનંત કોટિ બ્રહ્માંડતણો પતિ, સુરીનર સ્વપ્ને ન આવે;
શીવ વીરંચી જેનું ધ્યાન ધરેરે, તે તુજને લાડ લડાવે. બાઈ૦
પ્રેમ વિના પુરુષોતમ દુર્લભ, કોટી જનમ તપ સાધે;
જન્મો જન્મ નરસૈંયોરે જપતો, એ લગની પ્રેમરસ વાધે. બાઈ૦

પદ ૪૪૪ મું.

પ્રાણજીવન ધન મારું, મુખડેથી રમાડું રે હો સજની. પ્રા૦
ગુંજ કરોરે બાઇ તવ તવડીમાં, જો હા હોયેજ વકીરે તારી;*
એક મોટી ને એક નાનકડી રે સખી, સહીયરો જારી જાણે,
મારી રે હો સજની. પ્રા૦
આશ કરો એવાતણ કેરી, તો આપોપું વશ આણો;
નરસૈંયાચા સ્વામીને સંગ રમતાં, સંસારીયો નવ જાણોરે,
હો સજની. પ્રા૦

પદ ૪૪૫ મું.

દુધડે વુઠાંરે મેહુલ્યા, સાકરનાં ટીમ જામ્યાં રે, હો સજની. દુધડે૦
આજ મારો વા'લોજી મારે મંદીરે પધાર્યા, પ્રીતે આલિંગન લીધું;
મીઠી મીઠી કહી વા'લે એક વાતડલીરે, મનડાનું ગમતું તો કીધું,
હો સજની. દુધડે૦
ચાર પહોર ગયા મારે અનુભવતાં, સાંભળ રે તું બે'ની;
નરસૈંયાચા સ્વામીને કોણ મોપર આણે, કર જોડી દાસી થઉં તેની,
હો સજની. દુધડે૦

પદ ૪૪૬ મું.

આંગણુડે આવંતો દેખી, શામળીયાને સુખડી લાવીરે. આં૦ ટેક.
આનંદે ઊછરંગે લીધો, આંપી ચુંબન દેતીરે;
માખણ શાંકર વા'લા મુખમાં, મોહનને મેલંતીરે. આં૦ ૧

* અસ્પષ્ટ છે.

મંદીરમાં આવીને માતા, દુધ કઢું તેં પાયેરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી જેમ જેમ નાશે, માતા કેડે ધાયેરે. આં૦ ૨

પદ ૪૪૭ મું.

મંદિરમાં આવ્યો મ્હારો વહાલો, નિરભે થઇને રહેશું રે;
કોઇની બીક ન આણું મનમાં, આનંદે ઉર ધરશું રે. ૧
લવતાં હોય તે લવતાં હીંડે, હું માતી મંગળ ગાઉં રે;
દુધ કઢી સાકર માંહે ભેળું, પ્રેમે વહાલાને પાઉં રે. ૨
શકળ શણુગાર તમ સારુ કરેશાં, આવો વહાલા રમીયે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તમને, ગમતું ગમતું કરીયે રે. ૩

પદ ૪૪૮ મું.

આજની રજની રંગે વિહાણી, મારા વહાલાજીશું રમતાં રે;
પ્રેમ ધરીને કંઠે વળગી, કાજ કર્યાં મન ગમતાં રે. ૧
પિનપયોધરશું મરડી મુને તેડી, તવ મેં ઉરપર લીધો રે;
ચોળીનાં બંધ વછુટ્યા સઘળા, અધુર અમ્રત રસ પીધો રે. ૨
સેજતણું સુખ કહ્યું નવિ જાયે, જે પીયુજી પ્રેમ ધરીજે રે;
જેનું ધ્યાન ધરે બ્રહ્માદિક, તેશું રંગે રમીજે રે. ૩
દુરીજન કેરું કાંયે ન ચાલે, જેને સન્મુખ સ્વામી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, અબળા આનંદ પામી રે. ૪

પદ ૪૪૯ મું.

હરિ સંગમથી હરખી રાધા, નીજ મંદિર ભણી ચાલી રે;
ચરણ સામું જોયે ચતુરાં હસી હસી, મુખ પાલવ રહી ઝાલી રે. ૧
વિવિધનો વિનોદ કરતી મનશું, ગોપીનાથ વશ કીધો રે;
જે રસ શિવસનકાદિક દુર્લભ, તે નેત્ર ભરી ભરી પીધો રે. ૨
અધુરતણા ડંક જણાય અલગા, તે પ્રગટ પ્રેમે દીઠા રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીનો અધુરરસ, અમૃત પે અતિ મીઠા રે. ૩

પદ ૪૫૦ મું.

જોરે બાઈ એણીપેરે મેં વશ આણ્યો, વયરી સુરતે માણ્યો રે. જોરે૦
ના ના કહેતો નાશી જાતો, મા મા કહેતો ઉર લીધો રે;
નેણ નેણશું. અધુર અધુરશું, અમૃતની પેર પીધો રે. જોરે૦

એક સમે મેં ઉરપર લીધો, જેમ કહ્યું તેમ માણ્યો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, સંસારીડો જાતો નવ જાણ્યો રે. જોરે૦

પદ ૪૫૧ મું.

મીઠડાં બોલા મોહનજી, તમો નિશદિન અમ ઘેર આવો રે;
આપણ બંને રંગભેર રમતાં, મ્હારે ઉર સોહાવો રે. મીઠડાં૦
મારે મનશું પ્રીત બંધાણી, બીજો કોઈ ન જાણું રે;
અલવેશું આલિંગન લેતાં, સેજ સુરંગી માણું રે. મીઠડાં૦
તન મન તમને સોંપું વહાલા, ક્ષણું અલગા ન થાશો રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી તો જાવા દઉં, જો સામા સમ તમે ખાશો રે. મીઠડાં૦

પદ ૪૫૨ મું.

મન માન્યું રે મારું મન માન્યું, શામળીયા સાથે મન માન્યું રે;
વંદ્રાવનમાં રંગભેર રમતાં, ધાઈ ચુંબન લીધું ગાલે ના'ણ્યું રે. મન૦ ૧
સૈયર સઘળી સાથે હુતી, તેણે કાંઈ ન જાણ્યું રે;
પૂરણ પ્રીત જણાવી વહાલે, સાન કરી અંબર તાણ્યું રે. મન૦ ૨
આઘેરા જઈ જીવન મને સાહીને, આલિંગન દીધું ધાઢું રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી ઉરપર રાખ્યો, રુદિયાભીત થયું ટાઢું રે. મન૦ ૩

પદ ૪૫૩ મું.

મીઠડાં કરુંરે મોહનજી તમને, મલપતડા ઘેર આવો રે;
નેણ ભરી ભરી નિરખતાં વહાલો, ત્રિવિધિના તાપ સમાવો રે. મીઠડાં૦
મારગે જાતાં શામળીયે મુને, સાન કરીને જોયું રે;
તે દહાડાનું સજની મારું, મનડું એણે મોહ્યું રે. મીઠડાં૦
અંગે આકુળ વ્યાકુળ કરવા, આંગણુડે આવી જોય હુને રે;
ભણે નરસૈંયો વહાલો આવે, દુરીજન બોલે સહુને રે. મીઠડાં૦

પદ ૪૫૪ મું.

દુરીજન બોલડા સુણીને વહાલા, નિશદિન રંગભેર રમીયે રે;
સકળ શણગાર કરીને, આનંદ અંગે અંગ ધરીયે રે. દુ૦ ૧
ચુઆ ચંદન પ્રેમ પુરણ, વહાલા અંગે કરીએ રે;
મુક્તાફળની થાળે વધાવી, પ્રેમ ધરી ધરીને* મળીએ રે. દુ૦ ૨

* પ્રાઠ. "ધાઈ ધાઈ નેનભરી મળીએરે."

સોવણુ પાટ ઢળાવી વહાલાને, હું ત્યાં લઈ બેસારું રે;
ભણે નરસૈંયો બેઉ કરજોડી, સર્વસ ઉપર વારું રે. હુ૦ ૩

પદ ૪૫૫ મું.

સરવસ વારુંરે સુંદરવરપર, દુધ તે કઢીયલ પાઉં રે;
સરસ સાકર ભેળું ગમતી, ફુલી અંગે ન માઉં રે. સરવસ૦
જેમ જેમ વહાલો સામું જોયે, રહી રહી વદનનીહાળું રે;
નાના વિધના હાર કુસુમના, વહાલાને કંઠે ઘાલું રે. સરવસ૦
સેજ સમારું શામળીયાની, મનમાં હરખ અપાર રે;
ભણે નરસૈયો (આવી) સોડે પોઢે, મારો પ્રાણ આધારરે. સરવસ૦

પદ ૪૫૬ મું.

સુરત સ્નેહી શામલિયો, વાછડી લાવ્યો હેરી રે;
અમને આરત અતિ ઘણી, મહાલો રુદિયા માંહેરી રે. ૧
દીસંતો હરિ નાનકડો રે, ગળકશું* આવે જાયે રે;
અધુર સુધારસ સિંચીએ, તો મોટેરો થાયે રે. ૨
વંદ્રાવનમાં વિલસતાં, કંઠે બાંહુડી સોહાયે રે;
અંગો અંગે ભીડતાં, સુખ સેજે થાયે રે. ૩
રાસ રમતાં રસભેર, ગોપીશું ગાયે રે;
નરસૈયો ત્યાં ઉભો રહી, જોતાં તૃપ્ત ન થાયે રે. ૪

પદ ૪૫૭ મું.

પ્રીત બંધારણુ પાતળીયા, મંદિરમાં આવો રે. (ટેક.)
સાંઈડું લીજે રસ ભરી, મહારે મન સોહાવો રે;
આંગણુડે વેણુ વજાડો વીઠલા, વળી વળી મધુરું ગાઓ રે. પ્રીત૦ ૧
જસોદાજીને જીવને જાણીયું, આવ્યા તેણી વાર રે;
ભણે નરસૈંયો બેહુ ભેટીયાં, હુલી હુલી વ્રજની નાર રે. પ્રીત૦ ૨

પદ ૪૫૮ મું.

કહાનજીએ ગોવરધન ધરીયોરે, સકલ સુંદરીએ એ વર વરીયો રે. કહાન૦ ૧
એકે હાથે વેણુ વજાડેરે વહાલો, બીજે હાથે માખણુ ખાય રે;
ત્રીજે હાથે કરે કામનીશું ચાળા, ચોથે કરે ચારે વન ગાય રે. કહાન૦ ૨

---

* ગપ દઇને–ઝડપથી.

એવા કૃષ્ણ તે ભક્તવચ્છલરે, આપણા સહુજન ઉગાર્યા રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી તેં તારીઆ, સઘળાના તાપ નિવાર્યા રે. કહાન૦ ૩

પદ ૪૫૯ મું.

મહી વલોવે રે ગોપી, મહી વલોવે રે ગોપી;
પરવશ થઇને પ્રેમે ભરાણી, તન મન હરિને સોંપી. ગોપી મ૦
ભરજોબન માંહે કામની ઘેલી, નાદે નેપુર વાજે;
વલોણું અતિં વાચે ભરાણું, મેઘ પે રહી રહી ગાજે. ગોપી મ૦
હૈયા ઉપર હાર હુલાવે, પાછળ કુમકુ ફરકે;
કામા કૃષ્ણ' તણે રંગે રાતી, શીશ રાખડલી ઝળકે. ગોપી મ૦
કટી માંહે તો ઘુઘરડી ઘમકે, ઝાંઝરીયા ઝમઝમકે;
ગાયે ગુણ ગોવિંદતણા રે, વિંછીડાને ઠમકે. ગોપી મ૦
મગન થઈ ગોરસ ભૂલી, કૃષ્ણ કૃષ્ણ મુખ બોલે;
શીશફુલ વેણી લટ લટકે* લટકે, જાણે મણીધર ડોલે. ગોપી મ૦
મહી વલોવે માખણ કાઢે, જાણે વહાલો આવે;
માખણ સરસુ સાકર ભેળું, જેમ જીવનને ભાવે. ગોપી મ૦
પ્રેમદાની પ્રીતે નાથ પધાર્યા, વાંસલડી રે વા'તા;
નરસૈંયાચો સ્વામી વનિતા સાથે, મોહે જેને સુરીનર ધાતા. ગોપી મ૦

પદ ૪૬૦ મું.

પ્રેમદા પ્રીત ભરી મહી મથતાં,સર્વાંગે વ્યાપી અનંગે નાથ જોતાં. પ્રેમ૦
સ્નેહ ઝાળ લાગી શામળીયાશું, ઘુમે ગર્વ ભરી રે;
કરકંકણ ચુડી અતિ ખલકે, વ્યાકુળ અંગ ભરી રે. પ્રેમદા૦
નાકે વેશર મોતી અતિ (અતિ) લલકે,ઝાલ ઝબુકે કાનેરે;
ભણે નરસૈંયો અવર ન ભાવે, કહાન દીઠે મન માને રે. પ્રેમદા૦

પદ ૪૬૧ મું.

ગાજે ગાજેરે ગોરસ ગોળી;
શીરથી ચીર ખસી ગયુંરે, ચતુરાની ચળકે ચોળી. ગા૦
નીલવટ ટીલડી કંકુમકેરી,નેણીએ (એશાં) સારંગ લલકેરે;
શ્રમ ભર્યાં બેહુ ગલસ્થલ સોહે, જાણે મુકતા ઝલકે રે. ગાજે૦

---

* લેં'કાથી–હાલે.

મનના મનોરથ ભોમી ઉપર, ભજવાને વનમાળી;
ભણે નરસૈંયો રસમાં ઉલટી, રામા રઢીયાળીરે. ગાજે૦

પદ ૪૬૨ મું.

કામા કૃષ્ણ તણે રંગ રાતી;
લેહ લાગી મળવાને મોહન, મહીરસ માંહે માતી. કામા૦
ખણું ઉભી મથતું મહેલી, ખણુ ખણુ આવે બહારરે;
ખણુ એક નેણાં નિર્મળ કરીને, નીરખે પ્રાણ આધારરે. કામા૦
જીવન મારો શામળો આવે, ખણુ એક અલગો નવ કરીયે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી આવંતો દેખી, હળવેશું ઉર ધરીયે રે. કામા૦

પદ ૪૬૩ મું.

ગોપી ગોવિંદના ગુણુ ગાતી;
કટી ચીર પલટી શામળીયા સંગ રંગ રાતી. ગોપી૦
મોહી રહી મુખ મોહન કેરે, અવર કોઇ ન જાણે રે;
સુખસાગરની લેહેર પેરે, કરે નેત્રુ તાણે રે. ગોપી૦
આ વેળા આવે મારો વહાલો, ગમતું ગમતું કીજે રે;
દૂધ કઢીયલ મુકું મંદિરમાં, સકળ મનોરથ સીધે રે.* ગોપી૦
ભાવ ભામનીનો જાણીને, પાછળ આવી ઉભા રે;
ભણે નરસૈંયો નાથ નિહાળે, શું કહીયે એ શોભા રે. ગોપી૦

પદ ૪૬૪ મું.

ગોપી મગન થઈ મહી મથતાં;
અંગોઅંગે ઉલટ વાધ્યો, કૃષ્ણુ કૃષ્ણુ મુખ કહેતાં.† ગોપી૦
જેમ જેમ વહાલો ઘણું વલોવે,તેમ તેમ માનની મહાલે રે;
‡ચોલી ચીર સ્થિર થઈ, વેણા લઇ અંગ ડોલાવે રે. ગોપી૦
નાથ નાથ કહી ઘેર આંગણે બેસે,મોહન માનની માણે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સન્મુખ ઉભો, તે કોઈ નવ જાણે રે. ગોપી૦

---

* પૂર્ણ થાય. † પાઠ "કા'ન કા'ન મુખ રટતાં." ‡ સ્તન પણ ઉછળતા સ્થિર થઇ ગયા.

પદ ૪૬૫ મું.

ગોપી માખણ કાઢે, ગોળી માંહેથી કર વલગું;
જતન કરીને જાળવે, તે ન કરે કરથી અળગું. ગોપી૦
ખણુંરે જોયે ખાણું મેહેલે, પીયુજી કારણ કામા રે;
વિલંબ કરે કહાનજી, આવી મેહેલે મુખમાં રે. ગોપી૦
સર્વ અંગે સુખ હોયે તે વેળા, જેમ જેમ નીરખે નેણે રે;
નરસૈંયાંચા સ્વામીને સર્વશ સોંપું, બોલે અમૃત વેણે રે. ગોપી૦

પદ ૪૬૬ મું.

વહાલો વાંસલડી જેમ વાહે;
તેમ તેમ છંદે મહી વલોવે, રીઝી રહી મન માંહે. ૧
નેણે નેણાં મેળવી કરીને, વહાલાને ઉર ધરીયો રે;
માનની મોદ ભરાણી અંગે, અધુર અમ્રત રસ ઠરીયો રે. ૨
જે જે મનોરથ કરતી હુતી, તે તે મનોરથ પામી રે;
ભણે નરસૈંયો શાં સુખ કહીયે, ગ્રેહની વેદના વામી રે. ૩

પદ ૪૬૭ મું.

ગોપી ગર્વ ભરી ગુણ ગાયે;
શામળીયાને સંગે રમતાં, બીજું કાંયે ન સા'યે રે. ગોપી૦
કંઠે વળગી વહાલા સાથે, દરપણ માંહે જોતી રે;
પ્રેમ ધરીને વાતડી કરતાં, અધુર અમ્રત રસ પીતી રે. ગોપી૦
છેલપડે છેડો ઉર લેતી, મરકલડા મુખ કરતી રે;
અંતર ટાળી અલવે અબળા, ઉર આલિંગન ભરતી રે.* ગોપી૦
શામળીયાને સન્મુખ ઉભી, સ્નેહ ધરી નચાવે રે;
પીન પયોધર કશણ કસીને, લટકે બાહુ બોલાવે રે.† ગોપી૦
જીવન મારો જમલો જાણું, મહાલું દુરીજન સાથ રે;
આંખલડી આગળથી ન કરું, અલગો મારો નાથ રે. ગોપી૦
ધન ધન જોબન નારીતણું રે, તે નિશદિન ઉર આણે રે;
સોહાગી શામળીયો સુંદર, સેજડીયે સુખ માણે રે. ગોપી૦

* પાઠ. લેતીરે. † પાઠ. "લટકે બાહુડી હલાવે રે."

સંતોકી શામલીયે શામા, વામી વેદના વાહાલી રે;*
ભણે નરસૈંયો શાં સુખ કહીયે, સંગ વિલસે વનમાળી રે. ગોપી૦

પદ ૪૬૮ મું.

ગોપીને મનમાં મોદ ન માયે;
ધન ધન મંદિર મહારૂં બાઇ, જે મહાલે મોહન માંહે રે. ગોપી૦
કામકાજ ગૃહ ભૂલી સર્વે, રામા રસમાં રાતી રે;
લચી શી† ચતુરા ઉભી, જૂવતી જોબન માતી રે. ગોપી૦
હાસ્ય કરીને હાર કુસુમના, વહાલાને કંઠે ઘાલે રે;
વારેવારે ભૂજ ભરી ભેટે, ખણુ એક દૃષ્ટ ન ટાળે રે. ગોપી૦
સુખસાગર શામળીયો પામી, વામી સ્નેહ અપાર રે;
દુરીજનશું બોલું નહી લેતી, ઉર લીધો પ્રાણાધાર રે. ગોપી૦
ઉછરંગે લાવી અબળા, નાના ભાવ ધરતી રે;
તન મન ધન છે શામળીયો, તૃપ્ત ન થાયે જોતી રે. ગોપી૦
એ વહાલો વહાલો અતિ વહાલો, વને કરી વશ કીધો રે;
મરકલડે મુખ ચુંબન દઇને, અધુર અમૃત રસ પીધો રે. ગોપી૦
મહારો મોહન છે રઢીયાળો, હાવભાવ રસ જાણે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મહા રસ થઇ, સેજ સુરંગી માણે રે. ગોપી૦

પદ ૪૬૯ મું.

માણે મોહન અમશું રે;
અંતર આણી અબલા કેરી, પરવરીયાં અમો તમશું રે. ૧
જે જે બોલો તે તે સહીયેં, પ્રાણ રહિત તે કેમ રહીયે રે;
તમ કારણ અમે સર્વત્ર વહાલા, તે તો મનમાં ન ધરીયે રે. ૨
આરત જાણી અંતરજામી, વાત હસીને કીધી રે;
ભણે નરસૈંયો વંદ્રાવનમાં, અબળા ઉરપર લીધી રે. ૩

પદ ૪૭૦ મું.

ઉરપર લીધી રે વહાલે;
કંઠે વિલાગી કામનીને, (ગોપી) મંડળમાં મહાલે રે. ૧

* પાઠ. "વામી વેદના ટાળી રે." † લચકાઇને; કેડમાંથી છટાદાર રીતે વાંકી વળીને

જેમ જેમ નાચે શામલિયોરે, શ્યામા સંગે ગાયે રે;
વાજાં વાજે (વાદે) ઘુઘરી ઘમકે, થૈ થૈ શબ્દ સોહાયે રે. ૨
કૃષ્ણ કામની રસમાં ઝીલે, સપ્ત સ્વર ઓચરતાં રે;
ભણે નરસૈંયો વિનતા આવી, વહાલાને ઉર ધરતાં રે. ૩

પદ ૪૭૧ મું.

માયલો મોહન મલપંતો, મંદિર માંહે આવે રે;
નાના ભાવ ધરી હું સાથે, પ્રેમ ધરી બોલાવે રે. ૧
મુખની શોભા શી કહું (મારી આલી), નેણે નેહ જણાવે રે;
ભાંમણડાં લીજે પીયુનાં, નીત નીત લાડ લડાવે રે. ૨
સહીયર સઘળી દેખતાં વહાલો, હસી હસી કર દે તાળી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી મરકલડો કરીને, કંઠે બાંહુડલી વાળી રે. ૩

પદ ૪૭૨ મું.

જેમ જેમ નિરખું શામલીયાને, તેમ તેમ હરખ ન માય રે;
સકળ શણગાર કરી વહાલાને, ભીડું રુદિયા માંહ્ય રે. ૧
મોતીયે ચોક પુરાવું પ્રેમે, ફૂલી (ફુલી) મંગળ ગાઉં રે;
કરી આરતી વદન નિહાળું, આગળ અગર ઉવેખી જાઉં રે.* ૨
સ્નેહ ધરી મહારા વહાલા સાથે, મન ગમતાં સુખ કરીએ રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, મન અતિ માન ન ધરીએ રે. ૩

પદ ૪૭૩ મું.

એ સુખ સખી મેં કહ્યું ન જાયે, મારો વાહાલોજી સામું જોયે રે;
કર સાહીને વાત કરંતાં, તેમ (તેમ) મહારું મન મોહે રે. ૧
રસમાં વહાલે વેણુ વગાડી, હું ત્યાં જમલી ગાઉં રે;
શોભાસાગર શામળીયાની, રીઝવી ભામણે જાઉં રે. ૨
ઘડીયેં વહાલો રુદીયા ભીડે,† કરે અધુર રસ પાન રે;
વિવશ થયું કોયે ન જાણું,. ન રહી શુદ્ધ બુદ્ધ સાન રે. ૩

---

* પા૰ "અગર તગર સુકી મક્લાઉં રે." † પા૰ "ઘડીયે વાહલો રુદિયા ચાંપે."
બીજો પાઠ, "ઘડીયે ઘડીયે વા'લો ઉરપર ચાંપે, ઘડીયે ડંકે અધુર રસપાન રે."

સેજડીયે હું વહાલા સાથે, રહી કંઠે હું વળગી રે;*
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલિ મલિયો, ત્હેે વેદના થઈ અલગી રે. ૪

પદ ૪૭૪ મું.

બેઠી મનોરથ કરતી હુતી, ઓચિંતાં ઘેર આવ્યા રે;
ધસમસતી જઈ રુદીયા ભીડ્યા, મંદિરમાં પધરાવ્યા રે. ૧
મેં જાણ્યું એ શું હવું રે, આનંદે રસ ભરી વાહીયો રે;
તે વેળા મેં તન મન વારી, વહાલો ઉરપર ધારીયો રે. ૨
ધન ધન રે આજુની રેણી, ધન જે સે'જ સમારી રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી રંગભેર રમતો, પૂર્વની પ્રીત સંભારી રે. ૩

પદ ૪૭૫ મું.

મીઠડાબોલા મેં જાણ્યું, મહારા મંદિર આગળ થઈ જાયોરે;
કામ કરતી હું કાન દઉં, મહારી શેરી આગળ શે ન આવોરે. ૧
મંદિરમાંથી મેં ન રે'વાયે, હાથ નથી રે'તું મહારા ઘરનું કાજરે;
શામળા તારું સાઇંડું લીજે, ન કરું રે પેલાં લોકની લાજરે. ૨
ટળવળતી દેખીને વિનતા, કૃપા કરી ઘેર આવ્યા કહાનરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, લીધું આલિંગન રાખ્યું માનરે. ૩

પદ ૪૭૬ મું.

આજ પીઉડો રીસાણો સજની,
મનડું મહારું ઇમ જાય ન રહ્યુંરે;
નાહોલીયો રંગ ભરી ભરી રમ્યો,
આવો રમીએ તાં ઇમ કાંઇ કહ્યુંરે. ૧

એક વચન ઉતું ઉઘાડું, તે મેં કહેતાં કહેવાણુંરે;
મેં જાણ્યું પીયુને હસીને હસાવું, અવળું થાતું ન જાણુંરે. ૨
એક અપરાધ અમારો સજની, જે મેં કહ્યું હોય કાંઈરે;
તનનો તાપ જાયે જુક્તે, હસી હસી દો વહાલા સાંઇરે. ૩

* પા૦ "૦ રહી રહી કંઠે વિલાગી રે; નરસૈંયાચો સ્વામી મળિયો ન મળિયો, અનંગ વેદના અંગ જાગી રે."

પીતામ્બરીયાને પાયે લાગું, કૃપા કરો જદુરાઈરે;
નરસૈંયાચો સ્વામી જેટલે રીઝયા, તેટલે રેણી વિહાઈરે. ૪

પદ ૪૭૭ મું.

પીયુજી તને પાયે લાગું, રુષણુડે નવ રહીએ રે;
સર્વસ મહારે શામળીયા તું,અમે અબળા કેમ સહીએરે. ૧
સકળ શણગાર કરીને ઉભી, સુંદર સેજ સમારી રે;
જોતી વાટ તમારી વહાલીડા, નેણે નિંદ્રા નિવારી રે. ૨
લટકંતો બેહકંતો આવ્યો, અંગે ચેન મેં દીઠડાં રે;
બોલાવવાની બુધ કરીને, મેં વચન કહી કહી મીઠડાં રે. ૩
જો હું આવડું જાણુત વહાલા, તો હું શાને કહેતત રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીશું રમતાં, મનમાં જાણી રહેતત રે. ૪

પદ ૪૭૮ મું.

અનંગ અંગેરે, મહારે ઉલટચોરે, આવો મારા પ્રાણ આધાર;
કામણ કીધુંરે, કોણે મારા કહાનનેરે, રસ માંહે કરતો વિહાર. ૧
પંખીડારે, મધુરા સ્વર કરેરે, કેમ કરી રાખું મનશું ધીર;
વહાલાજી વનારે, વેદના કેમ ટળેરે, વ્યાકુળ થયું આ શરીર. ૨
સેજ રચીરે,મહારી એમને એમ રહીરે,કરમાણા તે કુસુમના હાર;
વાટડી જોતાં રે, નિદ્રા મેં તજીરે, ઉભી રહી મંદિરયાને દ્વાર. ૩
સુંદરવરરે, ત્યાં લોભી* રહ્યોરે, હળવે આવો રે મહારા મોહંન;†
ભણે નરસૈંયોરે, માનની મહાલતીરે, ધન ધન તેનું જોબન. ૪

પદ ૪૭૯ મું.

ધન ધનરે, જેને ઉર વસ્યોરે, કાંઈક કરતો સારી વાત;
શામળીયાના, સંગમાં શામા પ્રેમશુંરે, રંગભેર રમતીરે રાત. ૧
ધન ધનરે, તેહની આંખડીરે, ધન જેણે નીરખ્યો મહારો નાથ;
આલિંગન લેતાંરે, અંગે અમી ઠરીરે,વા'લાજીને કંઠે ઘાલી હાથ. ૨
ધન ધનરે, ભૂષણ તેહતણાંરે, ધન પટોળાં પહેરી ગાત્ર;
સેજડીયેરે, સુખ સાગર ઝીલતાંરે, સંગમ નંદકુમારસું રાત્ર. ૩

---

* લોભાઈને. † પા૦ "૦ માહારા મનડાનારે મંન."

ધન ધનરે, જોબન તેહતણુંરે, ધન ધન માણે સુંદીર શ્યામ;
નરસૈંયાચારે, સ્વામીને ભોગવોરે, પહોંચી હૈડા કેરી હામ. ૪

પદ ૪૮૦ મું.

અનુભવીયાં રસમાં માણે, તે જે જાણે તે જાણે મહારી સજની. ટેક૦
એ અનુભવ બ્રહ્માદિક દુર્લભ, સનક સનંદ રસ ભોગીરે;
તે વ્રજનાર નિરંતર માણે, તે માણે નંદનંદન રસ ભોગીરે. અ૦ ૧
ચૌદ લોકથી અપાર જેહને કહીએ,સદા આનંદ્યો સુખ રાશીરે;
તે પુરુષોત્તમ ગોકુળ પ્રગટ્યો, નંદગોપી નિરખે રહેવાશીરે. અ૦ ૨
જ્યાં આનંદ ત્યાં પરમાનંદ છે, વેદ કરે રે વિખાણરે;
આનંદ નંદ જસોદા જનુની, આનંદ વરતે છે આણરે. અ૦ ૩
આનંદ શ્રી ગોવરધન પર્વત, વંદ્રાવન સુખ ધામરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી અંતરજામી, આનંદ ગોપી પૂરણ કામરે. અ૦ ૪

પદ ૪૮૧ મું–રાગ માલવ.

અલિયો ભુજબલ ભરતી ભરતી, ભામની કરતી છુંરર સચાંનેરે;
તાલ દઇ દઇ નાદ વેનાદિ, સુન્યું બકરતી સાને રે.
વહાલા કાછ કછી કામની સોહે, નેપુરની ધૂનિ થાયે રે;
ઘુઘરડીને ઘમકે ગોરી, ગર્વ ભરતી ગાયે રે.
કરશું કર નેણ નેણાશું, સુંદરવર ને શ્યામા રે;
ભણે નરસૈંયો રસરંગ ડુલ્યો, વહાલો મહાલે વનમાં રે.

પદ ૪૮૨ મું–રાગ માલવ.

વંદ્રાવનમાં મહારસ ઝીલે, ગોપી ગોવિંદ સંગે રે;
થઇ થઇ થઇકાર કરીને, મલીયો અંગોઅંગે રે.
કુચશું કુચ અધર અધરશું, તાલીશું તાલ દે તાલી રે;
આનંદી અબલા ઉરવર રાખ્યો, વશ કીધો વનમાલી રે.
સુરીનર મુનીજન જે જે બોલે,ધંન ધંન ધંન એ જોડી રે;
ભણે નરસૈંયો ધંન વ્રજનારી, ધંન રમતા રમત રુડી રે.

પદ ૪૮૩.

નયણ સમારુ મહારા વા'લાજીને કાજે;
કાંઈ નીલવટ ટીલડી હું કરુંરે કુકમચી. ૧

ચોલીયાંચો કરણુ કસનકસ સાંધૂ;
નયણુ કટાક્ષ ભ્રકુટી બાણુ સીધૂ. ૨
* * * *
પ્રેમનું સાંઈડું ઉરપે રાખી લીધૂં. ૩
સકલ શૃંગારચા શ્રીહરિ ભોગી;
નરસૈંયાચો સ્વામી સદા સંયોગી. ૪

પદ ૪૮૪ મું.

મારે દેહ ધર્યાનું ફળ એહ, લ્હાવો દર્શનનો. ટેક.
નંદતણે ઘેર આવું ને જાઉં, નંદ કરે ન કોઇની સેવરે;
જશોદાજીને કરુંરે વિનતિ, મારે શામળીયાસું સ્નેહરે. લ્હાવો૦
નીત નીત નવલા નેહ ધરું ને, સજું મુજ અંગ શણગારરે;
પ્રેમતણો ભોગી પાતલીયો, તે તો લટકે આવે આ'રરે.. લ્હાવો૦
જમના જળ ભરવાને જાઉં, વાહુલા ન કરું કોઇનો સંગરે;
એક વાર પાણી અદકું રે જાવું, મારે તેમ તેમ અતિ આનંદરે. લ્હાવો૦
ધન્ય વૃંદાવન ધન્ય આ વસવું, ધન્ય અબળાનાં અંગરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતાં, મારો અવિચળ વાધ્યો રંગ. લ્હાવો૦

પદ ૪૮૫ મું.

મોરલીનેવાળોરે, બાઈ મારે મન વસ્યોરે, સુંદર મુખડું શ્યામ વદન;
મોર મુગટરે, વા'લાજીને શોભતારે, કુંડળ ઝળકે હરિને કરણુ. મોર૦
લીલવટ આડરે, શોભતી કેસરતણીરે, જાણે મુખે ઉગ્યો શશીયર ભાણુ;
શ્યામને જોતાંરે, સુરનર મોહી રહ્યારે, જેના ગુણ ગાય વેદ ભારે માન. મોર૦
ભ્રકુટિ ભ્રમરરે, ધનુષ્યાકાર છેરે, વા'લાજીનાં નેણુ દીસે છે બાણુ;
પ્રેમ ધરીનેરે, નાખે વા'લો અમ ભણીરે, વા'લે મારે વેંધ્યાં મન ને પ્રાણુ. મોર૦
અધર મધુરીરે, વાગે ઝીણી વાંસલીરે, તેણે હું તો ભૂલી સુધ ને સાન;
નરસૈંયાનો સ્વામીનેરે, મલવાને મન હીસેરે, આ * * * મોર૦

પદ ૪૮૬ મું.

શરદ નીશાએ શ્રી મહારાજ, કે વનમેં આવીયા રે લોલ;
મધ્ય નીશાએ વજાડી વિણુ, કે ગોપીકા ચાલીયાં રે લોલ.

શ્રવણે સુણી મોરલીનો નાદ, કે સહુ વ્યાકુળ થયાં રે લોલ;
જે જેમ હતું પોતાને ધામ, તે તેમ નીસર્યાં રે લોલ.
જોયે પૂરણ ચંદ પરિબ્રહ્મ, કે સુધ બુધ સર્વે ટળી રે લોલ;
જુએ નયણાં ભરી ભરી નાર, કે ગોપીકા સહુ મળી રે લોલ.
વચન બોલ્યા શ્રી મા'રાજ, કે કહો કેમ આવીયાં રે લોલ;
વળતી બોલી વ્રજની નાર, કે તમ આશ્રયે આવીયાં રે લોલ.
રંગભર રાસ રમાડો નાથ, કે શરદ સોહામણી રે લોલ;
ઉગ્યો સોળ કળાનો ચંદ્ર, કે હાલડી રળીયામણી રે લોલ.
પૂરણ પ્રીત જોઈ પરિબ્રહ્મ, કે રુદીયા ભીડીયાં રે લોલ;
રંગભર રમવા માંડ્યો રાસ, કે કારજ સીઝીયાં રે લોલ.
વાજે તાલ પખાજ ને ઝાંઝ, કે વિણા* વાંસળી રે લોલ;
નાચે નરસિંહ નંદકુમાર, કે ગોપીકા સહુ મળી રે લોલ.
ચોકમાં ફરતી વ્રજની નાર, કે વચ્ચે રાધા હરિ રે લોલ;
નવ સતાં† સજ્યા શણગાર, કે પાવલે ઘુઘરી રે લોલ.
હમચી‡ લે હરજીની સાથ, કે તાલી લે હાથમાં રે લોલ;
નાચે નટવર મદન ગોપાળ, કે જુવતીના સાથમાં રે લોલ.
અંતરીખ દેવતા રહીને જુએ, કે પુષ્પે વધાવતા રે લોલ;
રૂપે રૂડો નરસૈંનો નાથ, કે મનમાં ભાવતા રે લોલ.

પદ ૪૮૭ મું.

કે શમીઠાં (?) જઇને પોત્યાં, કે રાધાજીના કાનમાં રે લોલ;

* * * * *

* * * * *

રાધાજી કુંજ ભુવનના દ્વાર, કે ઉભાં હેરવા§ રે લોલ;
વાહાલે મારે લીધો દડુલો હાથ, કે માંડ્યો ફેરવા રે લોલ.
રસીએ ઉછાળીને નાંખ્યો, કે રાધાજીના ઊરમાં‖ રે લોલ;
રાધાજીએ સંતાડ્યો કાંચલડી માંહે, કે સુખના પૂરમાં રે લોલ.
ત્યારે હરિએ નાંખ્યો હાથ, કે વળગાઝમ થઇ રે લોલ;
રાધા રોળી વ્રજની નાર, કે અંગની સુંધ ગઇ રે લોલ.

---

* પા૦ "ઝીણી." બીજો પા૦ "મધુરી." † નવ ને સાત=સોળ. ‡ દશ બાર સ્ત્રી કે પુરુષ ગોળ ફરતા ને તાળી પાડતા ગરબે રમે તે. § હેરેપરથી હેરવું=જોવું. ‖ છાતી ઉપર.

વાહાલે મારે રોળી વ્રજની નાર, કે રંગની રેલ વહી રે લોલ,
રસીએ લીધાં નથનાં મોતી, કે કૌતક ખેલવા તંહી રે લોલ.
જોતાં નાક થઇ તપાસ, કે ગઈ રાધા લેહેરીએ* રે લોલ;
રસીયા આપો નથનાં મોતી, કે નાકે પેહેરીએ રે લોલ.
સહીયર જાણુશે એવી વાત, કે ઘેર જઈ સોંપશે રે લોલ;
પરણ્યો જાણુશે એવી વાત, કે ગડદા થાપશે† રે લોલ.
પરણ્યો પોંકશે‡ સારી રાત, કે આંખ રાતી થશે રે લોલ;
ચોંટી ખણુશે§ ગોરે ગાલ, કે મીઠડી લાગશે રે લોલ.
નણુદલ જાણુશે એવી વાત, કે જાણે ગઇ ગાંસડી રે લોલ;
જુઓ જેઠાણીના ઢંગ, કે ઘેર ઘેર વાતડી રે લોલ.
જેઠ મારો શ્રી મહારાજ, જઈ કેશે માતને રે લોલ;

* * * * *

બાપને લાડકડી છઉં નાથ, કે બીજી કો નહીં રે લોલ;
લાવો લાવો પારિજાતકનાં ફૂલ, કે નાથને વધાવીએ રે લોલ.
નાચે નરસૈંયો સુખશ્વાસ,|| કે લીલા જોઈ નાથની રે લોલ;
સદા રમે છે હેડે રાસ, કે લીલા બ્રહ્મ પ્રકાશની રે લોલ.

પદ ૪૮૮ મું.

વાંસલડી વેરણુ મારી રે, હાં રે વશ કીધા તે વૈકુંઠનાથ રે;
નાર ધૂતારી. ટેક.

ક્યાં રે ઘડાણી બંસી ક્યાં રે કટાણી,¶ કોણુ દાન તપ કીધાં રે;
વાંસલડીનો શબ્દ સુણીને, હો રે મારાં મનડાં હરીએ લીધાં રે; નાર ધૂતારી.
પોતે પોતાનાં ગોપી તન રે છેદાવીને, વા'લાજીના મુખ પર આવી રે;
સોકલડીનું સાલ જગાવી, હાં રે વા'લાને તો મન ભાવી રે; નાર ધૂતારી.
વૃંદાવનનાં તે વન પક્ષી જ મોહ્યાં, મોહ્યાં ત્યાં પશુઓ પ્રાણી રે;
સોલ સહસ્ર ગોપીજન વલ્લભ, તેમાં તું પટરાણી રે; નાર ધૂતારી.
કામણુગારી તેં કામણુ કીધાં ને, કર્મે હમારે કાં જાગી રે;
નરસૈંયાના સ્વામીની વાંસલડી, કર કંગન થઈ વાગી રે; નાર ધૂતારી.

---

* લટકા કરતી. † ગડદા=મુક્કા, થાપવું=મારવું. ‡ વ્યંગમાં મારશે. § દેવી–ખણુવું–નખથી.
|| પા૦ "સુખરાસ." ¶ કપાઈ.

પદ ૪૮૯ મું.

વાંસલડી વા'તો રે, કા'નો મોરલી વા'તોરે.
હાથમાં ગેડી ને ઘેન ચરાવે, વૃંદાવન જાતો રે; કા'નો.
ગોપી તણાં ગોરસડાં જોઇને, દુર થકી ધાતો રે; કા'નો.
મોર મુગટ્યા ને કાનેરે કુંડળ, ગોપીઓમાં ગાતોરે; કા'નો.
ભલે મળ્યો મે'તા નરસૈંયાનો સ્વામી, રંગમાં રાતોરે; કા'નો.

પદ ૪૯૦ મું.

તારી મોરલીએ મન મોહ્યાં રે, વૃંદાવન મોરલીવાળા,
મેં તો ઘરનાં કામો ખોયાં રે, વૃંદાવન મોરલીવાળા.
હું તો દો'તાં દોણી ભૂલી રે, વૃં૦ નાથ નિરખતા ગઈ ડુલી રે, વૃં૦
તારું મુખડું જોઈ જોઈ પુલાણી રે, વૃં૦ હું તો જમના ગઇતી પાણી રે, વૃં૦
મેં તો પ્રેમે વાછરડાં ધવડાવવા રે, વૃં૦ મેં તો અવળાં આભ્રણ હોડ્યાં રે, વૃં૦
મેં તો સામે છેડા મેલ્યા રે, વૃં૦ મેં તે મહીંના માટો રેળ્યા રે. વૃં૦
કાનુડો કાળો ને છોગાળો રે, વૃં૦ * * *
મને કાંઇ એક કામણુ કીધાં રે, વૃં૦ મારાં ચિતડાં હરી મન લીધાં રે, વૃં૦
મેં તો રોતાંજ બાળક મેલ્યાં રે, વૃં૦ મેં તો ધાવતાં બાલ વછેડ્યાં રે, વૃં૦
* * * વૃં૦ મને મલ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી રે, વૃં૦

પદ ૪૯૧ મું.

મારે પ્રભુજી પરુણા ઘેર આવ્યા રે; મેં તો મોતીડાંને ધૂપે વધાવ્યા રે.
મારો વા'લોજી બોલાવે વારે વારે રે; મને ભવજળ ડુબતી તારે રે.
મારે રસીયા સંઘાતે રંગ લાગ્યો રે; મારે જન્મ મરણાનો ભો ભાગ્યો રે.
વાગ્યાં પ્રેમનાં તે બાણુ કેમ રૂઝે રે; તાલી રંગની રસાળી વા'લી લીજે રે.
ભલે મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી રે; સર્વે ગોપીકા આનંદ પામી રે.

પદ ૪૯૨ મું.

સખી આજની ઘડી રળિયામણી રે; મારો વા'લોજીને જવા વધામણી રે.
પૂર પૂર સોહાગણુ સાથીયો રે; મલપતો આવ્યો હરિ હાથીયો રે.
સખી મોતીડે ચોક પૂરાવીયે રે; આપણા નાથને તાં પધરાવીયે રે.
સખી ફૂલડે પાગરણુ ભરાવીયે રે; ત્યાં છબીલાજીને પધરાવીયે રે.
સખી નીર ગંગાજળ લાવીયે રે; રુડા ચત્રુભુજના ચરણા પખાલીયે રે.

સખી ચાર સોહાગણુ આવશું રે; આપણા નાથને ફુલડે વધાવશું રે.
સખી આ રસ મીઠો અતિ મીઠડો રે; મે'તા નરસૈંયાનો સ્વામી દીઠડો રે.

પદ ૪૯૩ મું.

મને કૃષ્ણ જોયાનાં કોડ, સહીયર ચાલો રે;
હું તો લાગું તમને પાય, હરિવર આલો રે. ટેક.
જાદવ જમનાને કાંઠલે રે, વાહે વિણુ રસાળ;
નાદમાં મોહી ગોપી નિસર્યાં રે, ઘેરે રોતાં મેલ્યાં બાળ. સહીયર.
દે'રે દે'રે દીવા કરું રે, પૂજું સઘળા દેવ;
શામળીઓ વર જો મળે તો, શંભુ કરું રે તમારી સેવ. સહીયર.
અમે જળ જમના ઝીલતાં રે, ન્હાતાં નિર્મળ નીર;
વસ્ત્ર હરિ ગયો વિઠલો રે, શેને ઢાંકુ કોમળ શરીર. સહીયર.
સાસુ હમારી જશોમતિ રે, સસરો શ્રી નંદરાય;
કૃષ્ણ કોડીલો કાનજી રે, મારું સાસરું ગોકુળ ગવાય. સહીયર.
ગોકુળ ગામની ગોવાળણી રે, આવે ઘુરકતી ઘોર;
મુખપર માવજી મોહી રહ્યા રે, એના ઉરપર નાચે મોર. સહીયર.
ગાય શીખે ને સાંભળે રે, હરિ રાધાનો રાસ;
તે નર વૈકુંઠ પામશે રે, ગુણ ગાય નરસૈંયો દાસ. સહીયર.

પદ ૪૯૪ મું.

ચતુર રસકડી નાર વે'લી રે, વેળાસર થાય ચાલતી રે. ટેક.
વા'લો મારો તેડે છે વનમાં રે, હજી શું છે તારા દિલમાં રે. ચતુર.
બાંવડીએ તું બાંધ બાજુ રે, ટીલડીએ તો બાંધ ખાજુ રે. ચતુર.
વેળાસર આંખડીએ કરી લે અંજન રે, મુખડીએ કરી લે મંજન રે. ચતુર.
સાલુડો તો પે'ર સોરંગી રે, દીસે તનડું બહુ રંગ રંગી રે. ચતુર.
નરસૈંયાનો સ્વામી શામળીઓ રે, સહુ જોવા તેને મળીયો રે. ચતુર.

પદ ૪૯૫ મું-રાગ સામેરી.

કુંજનો વિહારી રે, મા મુને સાંભરે રે,
હવે ક્યાં દેખું દીન દયાળ;
મોળીડું ને બાંધે રે, મોહન મલપતો રે,
આંગણીએ વા'તો વિણુ રસાળ. કુંજનો.

મધુવન જાતાંરે, માખણ મહી વેચવા રે,
    માર્ગે આવીને માગતો દાણ;
હાસ્ય વચનરે, વા'લો મારો સાંખતો રે,
    ભાખે મીઠડાં વેણ કરે વિખાણ. કુંજનો.
સુખના વિસરામરે, અમને તો આપતોરે,
    નીત નીત ઉત્તમ નવલોરે નેહ;
નરસૈંયાના સ્વામીરે, વિના હું તો વ્યાકુળીરે,
    તેણે મારી દુર્બળ થઈ છેરે દેહ. કુંજનો.

પદ ૪૯૬ મું-રાગ સામેરી.

કુંજનો કલ્લોલી* રે, કાનજી તો કયાં ગયોરે,
    જેની સંગે રમતાંતાં રંગ વિલાસ;
મહીએર મેલાવ્યું રે, એણે મારું સાસરું રે,
    કીધી મને દાસ તણીરે દાસ. કુંજનો.
સુંદરતા એની રે, સખી શું વરણવું રે,
    જેણે એનું જોયું રૂપ રસાળ;
પતિ તે વ્રતા રેહતા રે, પ્રભુને પેખતાં રે,
    જોતામાં જાય જન્મ મરણ જંજાળ. કુંજનો.
માસે માસે આવે રે, મંદિર માહરે રે,
    મુજને તો જોવા જાદવરાય;
સાસુને મ્હારી રે, મુજને તો સાચવે રે,
    લાજ તજીને લાગતી હું તો પાય. કુંજનો.
જમતીને વેળા રે, જીવણ મુને સાંભરે રે,
    ત્યારે મ્હારે કંઠે ના ઉતરે અન્ન;
ત્રિકમજીને જોવારે, હું તો તરફડું રે,
    ત્યારે મ્હારું તપીને ઉઠેરે તંન. કુંજનો.
ઘેલી મુને કે' છે રે, ઘરમાં ઘરધણી રે,
    બાહેર વગાડી કેહછે લોક;
નરસૈંયાના સ્વામીરે, જ્યારે મુજને મળેરે;
    ત્યારે મ્હારો ટળે હૈયાનો શોક. કુંજનો.

* કલ્લોલ કરનારો.

પદ ૪૯૭ મું–રાગ સામેરી.

મોહની લગાડીરે, મા મને મોહને રે,
  રસીએ દેખાડી રંગનીરે રેલ;
જીવતર સુધાર્યુંરે, સખી મ્હારૂં શામળે રે,
  નીત નીત થાય વૃંદાવન ખેલ. મોહની.
આડી આડી દૃષ્ટેરે, જુએ વા'લો અમો ભણીરે,
  જુએ મ્હારા નખશિખના શણગાર;
મે'ણુંને દે છેરે, સાસુડી સાસરે રે,
  વહુ તારે ગિરધરસું ઘરવેવાર.* મોહની.
રાધા ને માધવરે, બેઉ વળગ્યાં બેલડી રે,
  અંગો અંગ નયણામાં લપટાય;
સોલ વરસનીરે, શોભે સુંદરી રે,
  અંગે સજી શણગાર હરખાય. મોહની.
ધંન ધંન લીલારે, લક્ષ્મીવર તણી રે,
  ધંન ધંન ઉત્તમ રંગ વિલાસ;
ધંન ધંન ગોપીરે, ગોકુળ ગામની રે,
  ધંન ધંન ગાય નરસૈંયો દાસ. મોહની.

પદ ૪૯૮ મું–રાગ સામેરી.

આંખડલીને ચાળેરે, શામળો મન લેઇ ગયો રે,
  હવે કેમ જીવુંરે મોરી માય;
મોર પીછનોરે, મુગટ સોહામણો રે,
  કુંડલ મીનાકારી કાનેરે સોહાય. આંખડલીનો.
આજ ને ઉભીરે, મ્હારે આંગણે રે,
  આણી વાટે જાતા હતારે કહાન;
મીઠાનો મેળાવોરે, હમને ત્યાં હવો રે,
  વા'લે મ્હારે કીધી નેણની સાન. આંખડલીનો.
વિણુ વગાડીરે, વનમાં તેડીયાં રે,
  હવે મેં મેલ્યાંરે ઘરનાં કામ;

* પાઉ. "ઘર સસાર."

વા'લો મ્હારો રમ્યારે, આંખમીંચામણી રે,
હરિ હાવે હુવારે અંતરધ્યાન. આંખડલીનો.
અમે વન સાહેલીરે, જોવા નીસરી રે,
જોયું જોયું વૃંદાવન મોઝાર;
નરસૈંયાના સ્વામીરે, પ્રીતે ત્યાં મળ્યા રે,
ધંન ધંન આહીરનોરે અવતાર. આંખડલીનો.

પદ ૪૯૯ મું-રાગ સામેરી.

કુંજનો કલ્લોલીરે, કાનુડો કાંહાં ગયો રે,
જેની સંગે રમતાં રજની જાય;
શેરડીએને જાતાંરે, વીણુ વજાડતો રે,
ઉભી ઉભી ચંચળ જોઉં મુકી તેની લજાય. કુંજનો.
આ'વું નો'તું જાણ્યુંરે, નમેરા નાથજી રે,
મેં જાણ્યું જે વે'રો નહિ કરે લગાર;
જમતાં ને જીવણુરે, બાઈ મુને સાંભરે રે,
હાવે મને અન્ન ના ભાવે લગાર. કુંજનો.
અતિ દવ વ્યાપ્યોરે, એ'ની મારા અંગમાં રે,
સેજડીએ સુતાં નવ લેવાય સાસ;
નરસૈંયાનો સ્વામીરે, બાઇ મને ત્યાં મળ્યોરે,
વા'લે મારે ફરી રમાડ્યાં રાસ. કુંજનો.

પદ ૫૦૦ મું-રાગ સામેરી.

શરદની રાતેરે, વા'લે વાહી વાંસલી રે,
વા'લે મારે માર્યાં મોહનાંરે બાણ;
શ્રવણે સુણીરે, અમે સઉ નિસર્યાં રે,
વા'લે મારે હર્યાં અમારા પ્રાણ. શરદની.
લોકડીયાંની લજ્યારે, અમે સર્વે પરહરી રે,
દરશન કરવા . દીન દયાળ;
જમનાને તીરેરે, અમે સઉ ઉભાં રહ્યાં રે,
વા'લે મારે સામી ચઢાવી આળ. શરદની.

અરધ નીશાએરે, તમે કેમ નિસર્યાં રે,
તમે તોડી પરણ્યા કેરી પ્રીત;
તમે ગુણવંતાંરે, એવું કેમ કરો રે,
એ તો નો'ય તમારા કુળની રીત. શરદની.
એવાં એવાં વચનરે, વનમાળી બોલ્યા રે,
વેણુ સુણી અબળા થઇ રે નિરાશ;
અમો અબળાનેરે, નવ તરછોડીએ રે,
વા'લા રે આવ્યા તમારી રે પાસ. શરદની.
દીન વચન રે, શ્રવણે સાંભળી રે,
હસીને કર ગ્રહ્યો શ્રી રણછોડ;
નરસૈંયાના સ્વામી રે, ભાવે ભેટીયા રે,
વા'લે મ્હારે પૂર્યા મનનાં કોડ. શરદની.

પદ ૫૦૧ મું–રાગ સામેરી.

રાતલડી રમીને રે, વા'ણે તે વાહી ગયો રે,
શા શા કહું રાતલડીના રે રંગ;
મંદિરીએ હમારે રે, જાવા મન થાય નહિ રે,
કેમ મે'લું શામળીઆનો રે સંગ. રાતલડી.
રાધા ને નારી રે, મોહન મહામણી રે,
સુંદર જોયું કુંજ ભોવંન;
સજની તે રજની રે, રંગભેર ઝીલતાં રે,
સુખનો શો લ્હાવો કહીએરે, જાગ્યો અંગ અનંગ. રાતલડી.
મંદિરીએ મ્હારે રે, મહી વલોવતાં રે,
માથે મા'રે હરજી કેરો રે હાથ;
નરસૈંયાના સ્વામી રે, સંગે રંગ ઝીલતાં રે,
ગોપીઓ સરવે થઇ છે સનાથ. રાતલડી.

પદ ૫૦૨ જું.

કેણી પેરે ભરીયે આછાં નીર રે, જમનાને આરે વા'લા;
ધુતારા છે ગોકુળીયાના લોક રે, શામળીયા વા'લા.

સોના રૂપાનો મારો ઘડ્યો રે, ઘડુલો વા'લા;
ઊઢણીએ છે રતન જડાવ રે, શામળીયા વા'લા.
તાણુ મા તાણુ મા હાર રે, મારો ટૂટે વા'લા;
મોતીડાં વેરાશે ગિરધર લાલ રે, જમનાને આરે વા'લા.
માથે મટુકી ગોપી રે, વનડામાં રોકી વા'લા;
જાય છે મારી સહીયરોનો સાથરે, શામળીયા વા'લા.
નરસૈંયાનો સ્વામી રે, મને મળીયો વા'લા;
ઉતાર્યાં છે ભવ પાર રે, શામળીયા વા'લા.

પદ ૫૦૩ જું.

ઘેલી રે ગોવાળણી, કરગરતી કાં ગોરસ સારુ;
આજ તારું ગોરસ ચાખવું મારે, મન ઇચ્છે મારું રે. ઘેલી રે.
આજ ગોવાલણ કહું છું તુજને, તારી ધેને દોહવા નવ દીધું;
કુશળ રે' રોજ ધેન જ તારી, કાલે કારજ ન સીજ્યું રે. ઘેલી રે.
આપ ગોવાલણ આજ ધેન જ જાણજે, કઠણ મન કમ કીધું;
વાગી ઠેસ વાટડીએ જાતાં, ગોરસ સઘળું ઢોળી પીધું રે. ઘેલી રે.
સુરનરને સ્વપ્ને ના આવે, મુનિ જન દેહ દમે;
નરસૈંયાના સ્વામી શું કરીએ તમને, પીતાં ગમે અમને રે. ઘેલી રે.

પદ ૫૦૪ થું.

ચાલો સહીયો જોવાને રે જઇયે, વિનતી તો જઇ વા'લાને કહીયે;
સુખ દુઃખ તો હૈડામાં રે સહીયે, કોને જોઇને તાં રે રહીયે. ચાલો.
આજનાં સુંદર રે સુખડાં, વા'લાજીનાં જોવાં સરખાં મુખડાં;
દુઃખનાં દાણા રે દરીએ, ભોજન લેઈ વા'લાને ધરીએ. ચાલો.
સાંભળ મોરી રે સજની, આવી રુડી રમવા સરખી રજની;
મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી, ગોપી સહુ આનંદ રે પામી. ચાલો.

પદ ૫૦૫ મું.

ભલે રે સર્જ્યાં અમો લોક ભરવાડાં, નિત્ય વલોણાં વલોવતાં રે લોલ. ભલે.
લખ ધેન ગોઠ* આવા નંદ ઘેર દુઝે, મેરુ રવૈયો ઘાલી રે લોલ. ભલે.

* ગોષ્ટ. ગાય રાખવાની જગ્યા.

એકી પા ઘૂમે રાધીકા રે ગોરાં, એકી પા કાનજી કાળા રે લોલ. ભલે.
હળવા હળવા ઘૂમજે રે કા'નજી, ગોળી નંદાશે મ્હારી રે લોલ. ભલે.
ગોળી નંદાશે ને ચોળી છંટાશે, ટુટશે મોતીની માળા રે લોલ. ભલે.
કાળીનાગનાં નેતરાં રે કીધાં, મેરુ કીધો રવૈયો રે લોલ. ભલે.
સાત સાહેરની ગોળી રે કીધી, ને ચંદ્રો સૂરજ બે સાખી રે લોલ. ભલે.
ભલે મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી, સાત સાહેર વલોવતાં રે લોલ. ભલે.

પદ ૫૦૬ ઠું.

લોક લડાવે છોકરડાં ને, મારે તો છેલ છબીલો રે;
નંદકુંવર હરિ નાંધડીયો વર, ઘડીએક ન મેલું વીલો રે. લોક.
બારે માસ મારે બારણે તોરણ, કુંકમ કેસર ઘોળું રે;
રંગભરી રાધાને માધવ નિરખે, હર્ખે ભરી હિંડોળું રે. લોક.
છપન ભોગ છબીલાજી તમને,વસ્ત્ર આભૂષણ પહેરાવું રે;
સેજ તળાઈ ને પુષ્પ પીછોડો, પ્રેમ કરીને પોઢાડું રે. લોક.
માનુની મળીને મંગળ ગાઇએ, જાણે મંડપમાં મા'લું રે;
માથેથી માંડ હેઠો નવ મેલું, મલપતી વળી ચાલું રે. લોક.
સંત સખા સાંબેલા હરિના, પૂજીને પધરાવું રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી અતિ રે લાડકડો, નટવર ઘોડે ચઢાવું રે. લોક.

પદ ૫૦૭ મું.

જોની બે'ની ગોવાળામાં ગોવિંદજી રે, કરમદડો જમતો રે;
જગન કરે તેને સ્વપ્ને ના આવે, વા'લો આહીરડામાં રે રમતો રે. જોની.
આપ આપણાં હાથ થાળા લેઇને, જાદવરાય આગળ દાખે રે;
નાના વિધનાં શાક પાક રે, તે લેઇને જાદવરાય ચાખે રે. જોની.
બ્રહ્માએ મનમાં એવું વિચાર્યું, આપણ મીનતણું રૂપ લીજીશું રે;
જળ જમનામાં ચળું* દેશે, ત્યારે મહાપ્રસાદ પામીશું રે. જોની.
અંતરજામીએ તતખણ જાણ્યું, બ્રહ્મા મીનતણું રૂપ લાવ્યા રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી ચતુર શિરોમણિ, તે કામળીએ કર લોવડાવ્યા રે. જોની.

પદ ૫૦૮ મું.

રંગ લાગ્યો મુને તારો, રંગીલા રંગ લાગ્યો મુને તારો;
જન્મોજન્મ શામળીયા વા'લા, સંગ ના છોડું તારો. રંગીલા.

---

* ચળું–હાથ ધોવા.

રજની થોડી ને રંગ ઘણેરો, જોબન હે'રે જાએ;
પારકું ચિત્ત ચોર્યાની રે વિદ્યા, કાંહાં શિખ્યો એ ચાળો. રંગીલા.
તેં મારાં મનડાં વશ કીધાં, કર્યો નેણુનો ચાળો;*
આવો તો મન મેલીએ, પ્રીતતણાં ફૂલ ઠારો. રંગીલા.
ચૂવા ચંદન ઓર અર્ગજા, કસ્તૂરી રંગ રોરો;
ભલે મળ્યો નરસૈંનો સ્વામી, નીતનીત જાગે કયમજોરો. રંગીલા.

પદ ૫૦૯ મું.

લાવ લાવ સખી એક કાગળ લખીએ હરિને રે;
નાથ શો રે હમારો વાંક, કે ન આવ્યાં ફરીને રે. ૧
સ્વસ્તશ્રી મથુરાં માંહે, મોહનજી મા'લે રે;
નાથ કુબ્જાને કરી પ્યાર, રાધે કહી ચાલે રે. ૨
તમારાં ચરણ કમળની આણુ, નથી હમે લોપી રે;
છો સકળ ગુણનિધાન, ગાય છે ગોપી રે. ૩
ચૌદ વિદ્યા ગુણ છો જાણુ, લક્ષણ બત્રીસ રે;
છો બોત્તર કળા પ્રવિણ, કે રાગ છત્રીશ રે. ૪
ગંગાજીનાં નિર્મળ નીર, નિર્મળ જેવા રે;
પૂર્ણ પુણ્ય પવિત્ર, કે ભવ સુખ દેવા રે. ૫
છો તરસ્યાના સરોવર, કે વિવેકી સાગર રે;
વા'લા અધિક કળા પ્રવિણ, કે નટવર નાગર રે. ૬
વાસુદેવ દેવકીના તંન, કે નંદ દુલારા રે;
છો જાદવકુળની જ્યોત, કે જીવણ મારા રે. ૭
છો આશાના વિશ્રામ, મુને છો વા'લા રે;
બીજું અપરંગ અહિં ખેમકુશળ, તમ પ્રતાપે સારા રે. ૮
* * * * *
* * * મલીએ રે. ૯
તમે મેલ્યું ગોકુળ ગામ, નાથજી આવો રે;
નાથ કાલિંદ્રીને તીર, કરે મન ભાવો રે. ૧૦
નાથ તે દા'ડાનો સ્નેહ, લગાડીં અમને રે;
હવે વળતી દો છો છેહ, ઘટે નહિ તમને રે. ૧૧

* મૂળપાઠ 'ચારો'' છે.

લખીતંગ ચરણ રજ દાસ, રાધિકા નારી રે;
વા'લા એટલી આશીશ, વાંચજો મારી રે. ૧૨
ફરી ફરી લખજો પત્ર, કે કુબ્જા કે'તો રે;
હાવે ચરણે લાગે તારી દાસ, કે નરસિંહ મે'તો રે. ૧૩

પદ ૫૧૦ મું–રાગ કેદારો.

સખી જોબન રે તારું પરમ સોહાગી, અલી તેં વા'લો વશ કીધો રે;
સેજલડીએ હુતો પીઉડો, આનંદે ઉરપર લીધો રે. જોબન.
સુરતસંગ્રામ શામળીયા સાથે, રમતાં ન્યૂન ન રાખી રે;
હાં રે ભીતરમાં એકએક* થઇને, અધર સુધારસ ચાખી રે. જોબન.
તેની વા'લો કેડ ન મૂકે, જાહાં જોઉં તાંહાં સાથે રે;
ભણે નરસૈંયો ભો કર્મે નહિ, જેનો કર સાહ્યો મારા નાથે રે. જોબન.

પદ ૫૧૧ મું–રાગ કાલેરો.

જાણી જાણી તમારી જાત, જાવજી જાણી રે;
એવી ન હોય મોટાની રીત, કોને ઘેર માણી રે. જાવજી૦
રાસ રમી ઘેર આવીયા રે, રવિ ઉગમતે સૂર;
સુખડાં આપ્યાં પેલી નારને રે, વા'લે હમને તે મેલ્યાં દૂર. જાવજી૦
શેરીએ સા'મા મલ્યા રે, નીચાં ઢાળ્યાં નેણ;
બોલાવ્યા બોલે નહીં રે, પ્રભુ વિપ્રીત તમારાં વેણ. જાવજી૦
વિસાર્યાં વિસરે નહીં રે, પળ એક અળગા ના થાય;
નરસૈંયાચા સ્વામી અંતરજામી, વા'લા ભીડ પડે ત્યાં ધાવ. જાવજી૦

પદ ૫૧૨ મું.–રાગ રામગ્રી.

વૃંદાવન રુડું રે રમતાં, પેલી નણદીના મન ગમતાં,
હાં રે મારી બાઇજીના સમ તાહાં,
ખીર ખાંડ ઘૃત મધ ભેલીને, જેવું લાગે જમતાં. વૃંદા૦
મુક્તિ પે અવતાર ભલા રે, હૈડા હોયે વસતાં;
આલિંગન ચુંબન અવિલોકન, વહાલાસુ સુરતતાં. વૃંદા૦
મોટા મુનીવરને સ્વપ્ને ન આવે, દેહ ઘણું દમતાં;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં, હાવે રાખ્યાં ભમતાં. વૃંદા૦

---

* પા૦ એકમેક.

પદ ૫૧૩ મું.

આજ મારે દીવાળી દીવાળી, મારે ઘેર આવીલા વનમાળી;
ઘણારે દીવસના તાપ નિવાર્યા, તો પ્રેમે બોલાવી રે. આજ૦
ઝળહળ મલહળ કર્યો રે દીવડો, મોતીડે ચોક પુરાવો;
માનનીઓ મળી મંગળ ગાઓ, તો ઢોલ દદામાં વાહો રે. આજ૦
મુસ્તક પાઘ પીતાંબર સોહે, ચાંપા ચોસર લેહેકે;
ભર્યાં રે તંબોળ ગલસ્થળ ઝમકે, તો ચુવા ચંદન બહેકે રે. આજ૦
સનાથ કીધા રે સ્વામી માહારા, તારા ગુણ શા કહીએ;
નરસૈંયાચા સ્વામી એટલું માગું, મારે મંદિર થકા નવ જઇએ રે. આજ૦

પદ ૫૧૪ મું.

જાલવરે દીવડો રે સોહાસણ, જાલવરે દીવડો;
અણપુલા મંદિરમાં હો, સખી જાલવરે દીવડો. સોહા. ટેક.
ઘણે દહાડલે પીયુ પ્રાહુણલા આવ્યા, આદર ગોરવા દીજે;
તેલ દીવેટ કોડીએ પુરીને, અખંડ દીવડો કીજે. સોહા. ૨
અંતરગત ઓલવડે રાખજે, પવન લહેર રખે લાગે;
તહાં લગી અબળા કર અજવાળુ, જ્યાં લગી પીયુડો જાગે. સોહા. ૩
નિર્મળ જ્યોત કરો રે દીવડા, જાહાં રેહ તાહાં રાત;
નરસૈંયાચા સ્વામી અનુભવીને, રુદીયા ભીતર દાખ. સોહા. ૪

પદ ૫૧૫ મું-રાગ રામગ્રી.

જશોદા પરણાવોરે કાહાન, હાંરે બાઈ તમો છો ચતુર સુજાણ;
કન્યા છે વ્રીખભાન નંદની, છે રુડી રૂપ નિધાનરે. જશો.
શુભ નક્ષત્રે લગન જ લ્યોની, ગુણે ગુણ મળશે;
સદા નીરંતર રંગભેર રમશે, તો એક એકને હલશે રે. જશો.
રચો મંડપ મંગળ ગાઓ, વાઓ ઢોલ નિશાન;
ગુણ ગાય ગાંધ્રવ બંદીજન બોલે, જય જય શ્રી ભગવાનરે. જશો.
સુરિનર મુનિજન નારદ સહુકો, વહેલા પધરાવો જાન;
વર વિઠ્ઠલ પરણવા ચાલ્યા, તાં નરસૈંયો ખવરાવે પાન રે. જશો.

પદ ૫૧૬ મું–રાગ ધનાશ્રી.

સુણ સાહેલડી રે, રજની રંગે વિહોણી;
શામળીયાસુ રંગભેર રમતાં, જાતી નવ જાણી. સુણ. ૧
પ્રેમ ધરીને મારે પીઉડે બોલાવી, ઉતાવળી હું આવી;
સંગે રમતાં કીધાં મન ગમતાં, નાહોલીઆ મન ભાવી. સુણ. ૨
સ્નેહ ધરીને શ્રી હરી હેજે, સે'જે પામી સુખ;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રમતાં, ભાંગ્યાં ભવનાં દુઃખ. સુણ. ૩

પદ ૫૧૭ મું–રાગ કેદારો.

ગોકુલીઉં તે ગામરે અતિ રળીઆમણું રે, જ્યાં મારા વા'લાજીનો વાસ;
વ્રજ નારીઓ સહુ ટોલે મળી રે, રંગભેર રમવા આવ્યાં રાસ. ગો૦ ૧
* * * * * * * હાંરે કાંને દીઠા નંદકુમાર;
થેઈ થેઈ નૃત્ય કરતો કાનુવો રે, વા'લે મારે કંઠ આરોપ્યો હાર. ગો૦ ૨
સુંદર જમુનાજીને કાંઠે રે, ઉગ્યો શરદ પુનમનો ચંદ;
રાસને મંદિરીયે પ્રભુએ ત્યાં રચ્યોરે, ગોપિકા પરમ પામી આનંદ. ગો૦ ૩
એક એક ગોપીરે વચ્ચે મારો વાલમો રે, હમચી ખુંદે ને વળી* ગાય;
વાંકેને અંબોડેરે મન વીંધીયાં રે, વાંકા વાજંત્ર તે નવલા વાય. ગો૦ ૪
વાંકાં વાંકાં વેણુરે અતી રસાળુવાં રે, વાંકાં વળી ગાય મધુરાં રે ગાન;
નરસૈંયાચા સ્વામી રે જાઉં બલીહારીરે, જેણે મને દીધું સુખનિધાન. ગો૦ ૫

પદ ૫૧૮ મું–રાગ કેદારો.

તટ જુમનાનુંરે એ તો રળીઆમણુંરે, જેણે તટે ખેલે ગોપી ગોવાળ;
જીવન હમારોરે વચ્ચે માહાલે વા'લમો રે, વા'લો મારો વાહ્યો વેણુ રસાળ. તટ. ૧
તમે તરુવર રે અમે દ્રુમ વેલડી રે વા'લો મારો ગ્રેહણીઆચી વેલ;
ગુણવંત સાથે રે મારે શી ગોઠડી રે, જીરે રઢીઆલો રંગની રેલ. તટ. ૨
સુખડાંને જોઈ જોઈ રે વૃજ જન મા'લતાંરે, હીંચી હમે હીંડતાં જોરાજોર;
વા'લાજીને ઝલકેરે કુંકુમ કાંબલી રે, ઉપર ભ્રમર કરેરે ગુંજોર. તટ. ૩
વા'લાજીને સોહીએ રે કુંકુમ મોગરોરે, હરી મારો હૈડા કેરો હાર;
ચૌદશ ચમકેરે વનિતા વીજળી રે, વા'લો મારો ગાજે રે નંદકુમાર. તટ. ૪

* પા૦ "કુદી કુદી હમચી ખુંદે ને વળી વળી ગાય."

મહા જલદશોરે શ્યામા શ્યામ વદેરે, મને ગમે શામળીયાનો શો’ર;
નરસૈંયાચા સ્વામી પ્રતે અમો લેણુલા રે, વા’લો મારો પુર જુગલકિશોર. તટ. ૫

પદ ૫૧૯ મું.

માલણુ લાવે મોગરોરે, કાચી કલીનો હાર;
આવતાં ભીંજે ચુંદડી, રણુ મેઘ ન પડે ધાર;
તંબોલણુ લાવે કમલીઆં પાન,
મારે ઘેર આવ્યા શ્રી ભગવાન. ટેક.
રૂપલા કેરી ઊંઢાણુલીરે, સોના કેરી થાળ;
પીરસે પદ્મિની પાતળી, તમે આરોગો નંદલાલ. તં૦
ચંદ્ર વિના શી ચાંદનીરે, દીવડા વિના શી રાત;
હરજી વિના શી ગોઠડી, મારે જવું શામળીયા સાથ. તં૦
પાંચ સાત ગોપીઓ ટોલે મળીરે, ઉભી ચાંપલીઆ હેઠ;
છેલ કાનુડો આવશે, પેલી પાતલડીને ઘેર. તં૦
આંબુડો વાવો મલગુગડો, જાંબુડો લહુરેરે જાય;
ભલે મળ્યો મે’તા નરસૈંનો સ્વામી, મારી હૃદયા ટાઢી થાય. તં૦

પદ ૫૨૦ મું

છાનો માનો આવ્યો કહાન, પાછલી રે રાતે;
વેણુમાં તહી રવ ગાયો, આવીને પ્રભાતે. છાનો૦ ૧
સમ ખાઇ સુતી હું, નહીં બોલું જાતે;
દ્વાર ઉઘાડી પાય લાગી, મોરલીને નાદે. છાનો૦ ૨
તમે તો પ્રાણાધાર, પેલી શોકલડીને આવે ખાર;
ઓળખ્યા હૈયાનો હાર, દીઠો તો પડો વાદે. છાનો૦ ૩
વાયદો કીધો તો આવીશું, ગાવડલી રે દોતાં;
નરસૈંયાચા સ્વામી પધાર્યા, વલોણું વલોતાં. છાનો૦ ૪

પદ ૫૨૧ મું

ભલેને પધારા કાંહાંન, વાટડી રે જોતાં. ટેક.
ઝાંઝરનો ઝણુકારો, જાણે સીતનો સણુકારો;
વાજેરે ભણુકારો, બધી રેણુ ગઇ રોતાં. ભલે૦

ઉગ્ર તપ કીધું મેં તો, આહીરડાંની જાતે;
નરસૈંયાચા સ્વામી, મોહ્યા અબલાની વાતે. ભલે૦

પદ ૫૨૨ મું

સખી આજની ઘડી રળીઆમણી, મારો વા'લોજી આવ્યાની વધામણી જીરે. સ૦
આ કુંકુમ કેસરની ગારે ઘસોઇઓ, કેસરનો સાથીઓ પડાઇઓ જીરે. સ૦
સખી આલા લીલા વાંસ વઢાવીએ, મારા વા'લાજીના મંડપ રચાવીએ જીરે. સ૦
સખી ગંગા જમુનાનાં નીર મંગાવીએ, મારા વા'લાજીના ચરણ પખાલીએ જીરે. સ૦
તરીયાતોરણ બારે બંધાવીએ, મોતીડે ચોક પુરાવીએ જીરે. સ૦
સહુ સખીઓ મલીને વધાવીએ, મારા વા'લાજીને મંગલ ગવરાવીએ જીરે. સ૦
પુરો પુરો સોહાગણ સાથીયો, ઘેરે મલપતો આવે હરી હાથીયો જીરે. સ૦
અતી મીઠડા થકી થાય મીઠડો, મેહતા નરસૈંયાનો સ્વામી મેં તો દીઠડો જીરે. સ૦

પદ ૫૨૩ મું–રાગ ગરબી.

નહિ મેલું નંદના લાલ, છેડલો નહિ મેલું,
પાતલીઆ પ્રાણાધાર, છેડલો નહિ મેલું;
મીઠી લાગે રે તમારી ચાલ, છેડલો નહિ મેલું. ટેક.
છો તમે રસીઆ હૃદય કમલમાં વસીઆ, હવે કેમ થાશો અલગા રે;
છો બલીઆ અમ અબલા ઉપર, બલ કરી કયાં પલકા રે. છેડલો.
ત્રીકમ તમારી પાઘડીએ રે, કાંઈ લલકે મોતી સેર રે;
સાંકડી શેરીમાં સામા રે મળીઆ, બેઠીલાની શી પેર રે. છેડલો.
એકવાર આવજો વૃંદાવનમાં, આપણે કરીશું ખેલ રે;
તારું મુજને લઘરુ લાગ્યું, નરસૈંયાની રંગ રેલ રે. છેડલો.

પદ ૫૨૪ મું–રાગ કાલેરો.

ચાલો રે ચાલો હરિ જોવા, આવતડાં ગોવાલાની સાથ;
મોર પીછ શિર મુકુટ બીરાજે, સુંદર મોરલી હરિને હાથ. આવો.
(કામની) થાલ ભરી સરવે સુંદરી, ઘેરે ઘેરથી ગાતી આવે;
સુંદરવર વિઠ્ઠલને વધાવી, મોતીની થાલ ભરી લાવે. આવો.
ગોપી નિસર્યાં નરહરિ જોવા, શ્યામા સોલ શણગાર ધરી;
ટોડલે ટોડલે ઉભા રહીને, નિરખ્યા નેણાં ભરી રે ભરી. આવો.

મંડળી મધ્યે મલપતો રે આવે, શામળીઓ સુંદર ગોપાલ;
નરસૈંયાચા સ્વામી સંગે રમતાં, સેવક જન કેરો પ્રતિપાલ. આવો.

પદ ૫૨૫ મું–રાગ માળવ.

હાં રે શામળીઆજી સઉ દેખતાં, સામાં તે નયણાં નચાવીશ મા;
હાં રે એ પેલા દુષ્ટ દુર્જન દેખે, તે રે સાંભળતાં બોલાવીશ મા. શા૦
હાં રે અદેખા લોક તે અદકા બોલે, હાંરે તેને તે વચમાં લાવીશ મા;
હાં રે સાને સંતલસ કરી સંભલાવે, તે સાથે કંઈ કા'વીશ મા. શા૦
હાં રે હું તુજપર રીસાઉં મારા વા'લા, તું મુજપર રીસાવીશ મા;
નરસૈંયાના સ્વામીને રાસ મંડપમાં, તે ચરણુ કમળથી વિસારીશ મા. શા૦

પદ ૫૨૬ મું–રાગ મારુ.

આજ સપરમો દહાડો, મારા વા'લા રે,
હરિ આવ્યા મારે ઘેર, કાહન છોગાલા રે.
શેરી વળાવું સોહામણી, મારા વા'લા રે,
પુલડીયાં વેરાવું નીત, કાહન છોગાલા રે.
સેજ પાથરણાં પાથરુ, મારા વા'લા રે,
તે ઉપર બેસો પ્રાણાધાર, કાહન છોગાલા રે.
કુંકુમ કેસર છાંટણા, મારા વા'લા રે,
તોરણ બંધાવું હું વર, કાહન છોગાલા રે.
અગર કપુર કરું આરતી, મારા વા'લા રે,
તન મન ધન નીવારું, કાહન છોગાલા રે.
પીતલ લોટા જલે ભર્યા, મારા વા'લા રે,
દંતી દાતણ દઈશ, કાહન છોગાલા રે.
તાંબા કુંડીઓ જલે ભરું, મારા વા'લા રે,
મોગરા મર્દન દઈશ, કાહન છોગાલા રે.
ખાનપાન પકવાન ખવડાવું, મારા વા'લા રે,
બીડલે બાસઠ પાન, કાહન છોગાલા રે.
પુષ્પે પાથરણાં પાથરું, મારા વા'લા રે,
હું તો વીંજણે ઢોલું વાય, કાહન છોગાલા રે.

નરસૈંયાચો સ્વામી મળ્યો, મારા વા'લા રે,
વા'લે રમાડ્યાં રાસ, કાહન છોગાલા રે.

પદ ૫૨૭ મું.*

મનોહર ગયો રે વનમાં વાહીને રે, હવે કેમ જીવું રે મોરી માય;
કાલજું નખે વિદારું કપટી કાનુંડે રે, તેણે સમે ઘરમાં નવ રહેવાય. ૧
જીવણજીને જોતાંરે મરી અમે નવ ગયાંરે, રહ્યાં રહ્યાં ગત રંગ લેવા કાજ;
ભાલ બતાવે રે કોય ભુધર તણી રે, સખી હવે કહું છું મૂકી લાજ. ૨
વૃંદાવન શોધ્યું રે શ્યામા, અમે સૌ મળી રે, જોયું જોયું જમુનાજીનું તીર;
કાનુડો છોગાળો રે કોઇએ દીઠો નહિ રે, આંખડીએ તો ભરી ભરી આવે નીર. ૩
મનનો મેલાપી રે કોઈ અમને મેળવે રે, તેને આપું હૈડા કેરો હાર;
નરસૈંયાનો સ્વામી રે સુંદર શામળો રે, સઘળી સહીયરનો શણગાર. ૪

પદ ૫૨૮ મું-રાગ કેદારો.

બોલાવીશ મા હું નહિ બોલું, મારા વા'લા વા'લજી વારુ વારોવાર;
અમો છું કુલવધુઆં નારી, તમે છો નંદતણા કુમાર. બોલા૦
પરપુરુષોસું વાતુંઉ કરતાં, મારા વીરજી આવે અમને લાજ;
દુરીજન લોકડાં કાંઈ વિચારેલા, એહને એ સાથે શું કાજ. બોલા૦
કામ તણે જે સંગ વલુંધ્યા, તે નર મોહોના શૃઠા;
નરસૈંયાચા સ્વામી તમ સરીખડા, ભૂતલમાં કો નવ દીઠા. બોલા૦

પદ ૫૨૯ મું-રાગ કાલેરો.

ગોકુળ વે'લા પધારજો, મથુરા જાવ તો મારા સમરે લાલ; ગોકુળ. ટેક.
અક્રૂર આવ્યા તેડવા, તે તો મારા દુખડાનો દેનાર રે લાલ; ગોકુળ.
બળીભદ્ર બેઠા રથમાં, હરિ હળધરનું જુગતે જોડું લાલ; ગોકુળ.
આણી આણી શેરડીએ પ્રભુ મારા, રથ પાછા લાવો લાલ; ગોકુળ.
રાણી રાધા બેઠાં આડાં થઈ, પ્રભુ મારા રુદીયાપર રથ ખેડો લાલ; ગોકુળ.
વા'ણામાં જોતી વાટડી, પીયુ મળસ્કે હમને તજ્યાં લાલ; ગોકુળ.

* આ પદની લીટીઓ ૧-૪-૫, વસંતનાં*પદ ૯૫ ની ૧-૪-૫ લીટીઓ સાથે. અનુક્રમે મળે છે. વસંતના ૯૫ મા પદની ૫ મી લીટીનો ઉત્તર ભાગ આ પદની ૬ ઠ્ઠી લીટીના ઉત્તર ભાગ સાથે મળે છે.

ગોકુળ મથુરા છે બે ગામડાં, વચમાં જમનાજી ભરપૂર રે લાલ; ગોકુળ.
મથુરામાં મામાને મળવા જતાં, વા'લા કેમ રાખ્યું ન હેત લાલ; ગોકુળ.
જગજીવન મારો જીવાડો, મથુરામાં જાવ તો પ્રાણ નાખું કાઢી લાલ; ગોકુળ.
નરસૈંયાનો સ્વામી શામળો, વા'લે મારે ફરી રમાડ્યાં ન રાસ લાલ; ગોકુળ.

પદ ૫૩૦ મું-રાગ મારુ.

ચંપો મોર્યો રે, વૃંદાવન ચંપો મોર્યો રે. ટેક.
એ ચંપો ઉતારવાને હું ગઈતી, દીએરીંઓ રખવાળ;
ચંપો ઉતારી પાછાં વાળ્યાં રે, પાયે નેપૂરનો ઝમકાર. વૃંદા૦
એ લીલો હતો ત્યારે લળજતો, સૂકાઈ સૈલવરો છાર;
વેડનારો વેડી ગયો રે, એ તો ઝુડાઈ ગયો નિર્ધાર. વૃંદા૦
એ વૃંદાવનમાં ચંપો મોર્યો, કરનારો કરતાર;
ભલે મલ્યો મે'તા નરસિંહનો સ્વામી, વા'લે ઉતાર્યાં ભવપાર. વૃંદા૦

પદ ૫૩૧ મું-રાગ રામગ્રી.

રામને વા'લો સુગ્રીવ, સીતાને વા'લા શ્રી રામ,
ઈશ્વરને વા'લાં પાર્વતી, જેમ ગોપીને વા'લો કાન;
કોઈ મને કૃષ્ણ બતાવો રે, આલું રે વધામણી,
હઈયા કેરો હાર આપું રે, માથા કેરી દામણી; રે કોઈ.
વા'લે મારે હમણા જોયું, ત્યારે ગયા મુને વાહીને;
પાંપણીઓ ખરી ગઇઓ છે રે, આંસુડાં લોહીને;
ભલે મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામીરે, ગોપી સર્વ આનંદ પામીરે; રે કોઈ.

પદ ૫૩૨ મું.

આ મારગડામાંહાં જાતાં તદી, પ્રભુ માહારાં મહીનું દાણ માગે રે;
કાંહાંનોરે વધેલો કોહાનો જણેલો, આંહાં શું તાહારું લાગે રે. આ મારગડા.
કાહાનજી કાળા ના કરેશ ચાળા, અમે નહીં તારા લોક રે;
અમે કઠીઆરાં કંસ રાયનાં, તમે ભરવાડાં ફોક રે. આ મારગડા.
મેહેર કરશો તો માખણ આપીશ, નહીંતર વસ્ત્ર લેશું રે;
ચાલો જઇયેરે તારી જશોદાની પાસે નંદજીને ઉત્તર દેશું રે. આ મારગડા.
દહાડી દાણ લેતો મારગમાં, નથી મળી હું સરખી રે;
ભણે નરસૈંયો વૃંદાવન માંહાં, મુખડું જોઇને હરખી રે. આ મારગડા.

પદ ૫૩૩ મું.

આજ તો આનંદ અતિ ઘણા રે, દેવકીનંદન કૃષ્ણ પરોણા રે;
અમે શેરીએ શેરીએ કાચ ઢલાવશું રે, કૃષ્ણજીને મંદિર •પધરાવશું રે.
અમો ચંદન કાઠ વેહેરાવશું રે, અમો તેહેનાં પાટ ઘડાવશું રે;
અમો નીર ગંગા જળ લાવશું રે, અમો કૃષ્ણજીના ચર્ણ પખાળશું રે.
અમો બાવના ચદન લાવશું રે, અમો કૃષ્ણજીને ઉગંટ કરાવશું રે;
અમો ગોરડી ગાય દોવડાવશું રે, અમો કૃષ્ણજીને નૈવેદ્ય કરાવશું રે.
અમે ચંદન ચોક પૂરાવશું રે, અમો કૃષ્ણજીને મોતીડે વધાવશું રે;
અમો ચાર સોવાગણ આવશું રે, અમો કૃષ્ણજીનાં મંગળ ગાવશું રે.
પુરો પુરો સોવાગણ સાથીયો રે, મલપતો આવે હરિ હાથીયો રે;
અમૃતપે હરિ રસ મીઠડો રે, મેહેતા નરસૈંયાનો સ્વામી દીઠડો રે.

પદ ૫૩૪ મું.

આજ માહારે આનંદના ઓઘ વળીયા;
અષ્ટમા સીદ્ધિ આંગણીએ ઉભી, કનકનાં કળસ ઢળીયાં. આજ.
પૂર્ણાનંદ હું પૂરણ પામી, ત્રિવિધી તાપ સહુ ટળીયા; આજ.
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રમતાં, હરિસન્મુખ થઈને મળીયા. આજ.

પદ ૫૩૫ મું.

ભલે ને પધાર્યા નાથ, દાડલા સફળ ફળ્યા;
હાંરે હું તો ધરતી ધ્યાન તમારું રે, તનના તાપ ટળ્યા. દાડલા. ટેક.
ઘણા રે દિવસની અળગી રે હુતી, ધરતી ધ્યાન તમારું રે;
માયા કરીને મુખ રે દેખાડો, તેણે દુખડું જાશે મારું રે. દાડલા.
બરદ તમારું રે સબળ સાંભળ્યું, તે તો સર્વે દીઠું સાચુંરે;
હરિઆનંદ મારે અંગે ન માયો,હું તો મગન થઈને નાચું રે. દાડલા.
હરિઆજનો દીન દીવાળી મારે, નાથજીએ દર્શન દીધું રે;
ધંન ધંન રે આંખડલી માહારી, નયણે અમૃત કરીને પીધું રે. દાડલા.
હાંરે એક પલક અળગા નહીં મેલું, ચર્ણે વળગીને માગું રે;
અખંડ હેવાતણ આલો વ્હાલા મારા,વળી વળી ચર્ણે લાગું રે. દાડલા.
ધંન ધંન રે વૈષ્ણવના વાહાલા, ધંન ધંન કાનડ કામીરે;
ધંન ધંન રે નરસૈંયાના સ્વામી, હરિ હું કોણ પુણ્યે પામી રે. દાડલા.

પદ ૫૩૬ મું.

મથુરાના વાસી કાહનજી, તારું ગોકુળ જોવાને આવ રે. ટેક.
ગોકુળીયું રળીયામણું રે, સોહામણું જમનાનું તીર;
જશોદાના જીવન કાહાનજી રે, બળીભદ્રજીના વીર રે. મથુરાના.
અક્રુર આવ્યો તેડવા રે, મેં ના જાણ્યું હૈયામાં કૂડ;
પાલવગ્રહીને રાખશું રે, વ્હાલો મે'લીને ગયો દૂર રે. મથુરાના.
કાહન વળાવી રે હું વળી રે, હું ઉભી વડલા છાંહ;
આંસુડે ભીંજે મારો કંચવો રે, કાંઈ ડસકલે ભીંજે હાર રે. મથુરાના.
નહીં કોઈ જોષી એટડો રે, તેડી જોવરાવું જોષ;
ગોકુળ વેહેલા આવીયે, પ્રભુ અમને ના દેશો દોષ રે. મથુરાના.
મ્હોંનું રે માગું આપીએ રે, કોઈ છે રે મથુરા જાય;
કાગળ લખીએ કાહાનને રે, હૈયે રે ધારણ થાય રે. મથુરાના.
વ્હાલા વ્હાલપણું વિસારીએ રે, કાંઈ સમજો મન માંહ;
નરસૈંયાના સ્વામી આવજો રે, ફરીને ગોકુલ માંહ રે. મથુરાના.

પદ ૫૩૭ મું.

શ્રી ગોકુલમાં આંબો મોર્યો રે, જોવા જઈયે રે;
હરિને વારણે વારેવાર, વિનતિ કહીયે રે. શ્રી ગોકુળ.
* * * * ગુણવંતને અતિ નીચો રે;
શ્રીનંદાનંદજીએ સુકૃત વાવ્યો, જશોદાજીએ સીંચ્યો રે. આંબો મો.
સાખ રે પાત્રનો પાર ના લાધે, ચૌદ ભુવન વીંટીયો રે;
શિવ સનકાદિક પંખી બેઠા, તે તો વેદ ના જાયે વર્ણ્યો રે. આંબો મો.
શ્રી ભૂતલ માંહાં અમૃત ભરવા, બ્રહ્માએ યાચીને તેડ્યો રે;
ભણે નરસૈંયો આંબો સફળ ફળ્યો, વ્રજનારીએ આંબો વેડ્યો રે. આંબો મો.

પદ ૫૩૮ મું.

જાઓ રે મદન ગોપાલ, ગુણ ગર્જન. ટેક.
અધમ નર ઓધાર્યો પ્રેમ પાતો;
સુપેર શ્રદ્ધા કરે, સનક શુકદેવસુ રાતો;
નિરંતર હરિ તારું નામ લેતો;
કોટી જપ કોટી તપ, કોટી સાધન કર્યાં રે તેણે. ગુણ.

કોટી યજ્ઞાદિક હવન કરે;
ગંગા આદે લેઈ સકલ તીર્થ કર્યાં;
જેણે પ્રેમસું કૃષ્ણ નામ લીધાં,
એ જન શાસ્ત્ર સકળ આરાધન કર્યાં. ગુણ.
અનુસરે નામ ગોવિંદ કેરું;
નરસૈંયો એમ કહે ભવ ફેરા ટળ્યા;
કૃષ્ણ થકી નથી દુજો કોઈ રે;
જોયા મદન ગુણ ગર્જન. ગુણ.

પદ ૫૩૯ મું.

આજ રે કાનુડે વ્હાલે, અમસુ અંતર કીધો રે;
રાધીકાનો હાર હરિએ, રુકમણિને દીધો રે. આજ રે.
શેરીએ શેરીએ સાદ પડાવું, ઘેર ઘેર હીડું જોતી રે;
રાણી રુકમણિની કોટે મ્હેં તો, ઓળખ્યાં મારાં મોતી રે. આજ રે.
જાગતી તો લેવા ના દેતી, કર્મ સંજોગે સુતી રે;
વેરણ નિદ્રા મુને આવી, હરિ હરિ કરીને ઉઠી રે. આજ રે.
આગળ જોઉં તો ગંગા ભરેલી, થરથર જીવડો કાંપે રે;
પ્રાણ તજું મારા પ્રભુજીની આગળ, મોતી મારાં આપે રે. આજ રે.
પેરણ આછી લોંબડીનાં, ઓઢણ કમખો કાળો રે;
ભલે મળ્યો નરસૈંયાનો સ્વામી, કાનુડો ધૂતારો ચાળો રે. આજ રે.

પદ ૫૪૦ મું.

તમે મુજને તે બોલ જ આપ્યો, મારી નણદીનું મન ઘણું દાધ્યું રે;
એવું પૂછયું મારી ભાભીજી રે, પાન તે કયાં થકું ખાધું. રે. તમે મુ૦.
મનોજે મારા દાંત જ રંગતાં, અળતો હાથે અડીયો રે;
મુખની રે માખી ઉરાડતાં રે, રંગ તે દાંતે રે ચઢીયો રે. તમે મુ૦.
જોઉં રે ભાભી જીભ તમારી, બેકેક* બાહારી કા'ડો રે;
જેની જીભલડી હોશે લાખેરી, તે કાહડશે આંખો દા'ડો રે. તમે મુ૦.
તમે ભાભી કાંઇ કુડું ના માનો, નીત સ્વારથ ભાખું રે;
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રે રમતાં, ગામ તે જાણે આખું રે. તમે મુ૦.

* થોડીક.

પદ ૫૪૧ મું-આરતી, ચાલ છંદની.

રાધા માધવને કરું આરતી, શોભા કહી નવ જાયરે;
પ્રભુજીને આરતી ઉવારતાં,* ભવનાં પાતક જાયરે. રાધા૦ ૧
મોર મુકુટ મસ્તક ધર્યો, કંઠે સોહે વનમાળારે;
શ્રવણે કુંડળ ઝળકતાં, સંગે શોહે વૃજ બાળારે. રાધા૦ ૨
હરિ નૃત્ય કરે વૃંદાવનમાં, સંગે લઇને રાધારે;
ડુમડુમ છંદે બોલતી નાચે, મધુરી મૃદંગ વાજાં રે. રાધા૦ ૩
તાથેઇ તાથેઇ થેઈ રહી, થાય શબ્દનો પ્રકાશ રે;
નેત્રે ભ્રુકુટી છંદે નાચતાં, જોઇ કૌતુક મન ઉલ્લાસ રે. રાધા૦ ૪
રુમઝુમ ચરણે શોભતાં, રુડાં નેપુર વાજે રે;
રાધા માધવ ઠમકે રમે, ભલી જોડી વિરાજે રે. રાધા૦ ૫
ઘમઘમ કરતી ઘુઘરી વાજે, પ્રભુ નાચે સણુણુણાટ રે;
કર કંકણ કામિનીતણા, થાય ઝણુઝણુઝણાટ રે. રાધા૦ ૬
શ્રી ગિરિધર નમી ગાય ગોપિકા, ઉંચે ગરુવે સાદે રે;
મોહનવરને દેખી કરી, સુમુગત મન લાજે રે. રાધા૦ ૭
એવી શોભા રુડી વૃંદાવન તણી, હું તો જોવાને જાઉં રે;
સુંદર મુખ જોઇ કરી પ્રભુનો, દીવેડીઓ થાઉં રે. રાધા૦ ૮
એ આરતી ગાયને સાંભળે, તેનાં પાતક સહુ જાય રે;
કરજોડી નરસૈંયો વીનવે, પાપી પાવન થાય રે. રાધા૦ ૯

શ્રી કૃષ્ણ જન્મ સમાનાં પદ.

પદ ૧ લું.–રાગ રામગ્રી–સાખી.

શ્રી ગુરુનેં પ્રણામ કરીને, વર્ણવું શ્રી જદુરાય;
શ્રી કૃષ્ણની લીલા સાંભળતાં, પાતિક દૂર પલાય.

ઢાળ.

અસુર વાધ્યા ભૂમિપર, સાધુ દુઃખ પામ્યા ઘણું;
અમર લોકે સહુ ટોલે મલીને, સ્મરણ કીધું શામળીયાતણું.
સાહે થાજો શ્યામળા, વ્હારે ચઢજો વૈકુંઠરાય;
કષ્ટ જાણી દેવનું, પ્રભુ અમર પાસે જાય.
અંતરીક્ષ રહીને ઉચરે, હરિ અમર પ્રત્યે બોલ્યા વાણી;
જાઓ ગોકુલમાં અવતરો, અવતાર લેઈશું નિર્વાણી.
ભાર ઉતારી ભૂમિતણો, તમોતણી પુરશું આશ;
અવતાર લેઈશું વસુદેવ ઘેર, રહીશું જશોદા પાસ.
વચન આપી દેવને, હરિ હુવા અંતરધ્યાન;
અમર નરસૈંયે અવતાર ધર્યો, જહાં ગોકુલ વૃંદાવન.

પદ ૨ જું.–રાગ આસાવરી.

મથુરા નગરીનો કંસ રાજા, મહા મોટો રાજન રે;
ભગિની દેવકી વાસુદેવને દીજે, એવો વિચાર કીધો મન રે. મથુરા.
ગર્ગાચાર્ય ત્યાં જોષી તેડાવ્યા, લગ્ન લીધાં નિરધાર રે;
દેશ દેશના ભૂપ તેડાવ્યા, તે મથુરા મધ્યે અપાર રે. મથુરા.
ચૈત્ર શુદી દ્વાદશી સોમવાર, મંગળ વરત્યાં ચાર રે;
ભગિની દેવકીને સાસરે વળાવી, કંસ હરખે અપાર રે. મથુરા.

આકાશ વાણી અગોચર ઉપની, રાજા માનજે નિરધાર રે;
અષ્ટમો ગર્ભ ભગિની કેરો, તુજને કરશે ઠાર* રે. મથુરા.
કાઢી ખડ્ગ કંસ રાય ઘણું કોપ્યો, તારુણી ચોટલે ત્યાં સાહી રે;
પ્રથમ મારું ભગિની દેવકી, પછે મુને ભય નાહી રે. મથુરા.
વાસુદેવ કંસને પાયે પડીયા, સ્ત્રીનો શો વાંક રે;
અષ્ટ બાલક તુંને આણી આપું, એ તો અબળા રાંક રે. મથુરા.
કંસે કહ્યું માન્યું વાસુદેવનું, એને કારાગ્રેહેમાં નાખો રે;
ભણે નરસૈંયો એટલું જાણો, રહોની ભોગળ * * * રે. મથુરા.

સાખી.

કારાગ્રેહેમાં રાખીયાં, ત્રિલોકની જે માત;†
સાધુ જન સહુ કોઈ પીડીયા, તેનો થયો માહા ઉત્પાત.

પદ ૩ જું–રાગ કાલેરો.

કારાગ્રેહેમાં કંસ રાય આવ્યો, વસુદેવ દેવકીને તેડી રે;
કારાગ્રેહેમાં બંનેને બેસાડી, ત્યાં લોહની ભોગળ ભીડી રે. કારાગ્રેહે.
બંદીગીરી કીધી બંનેની, સહસ્ર મૂક્યા રખવાલ રે;
ભાઈઓ ખેપ કરી સાચવજો, આવતું કહેજો બાલ રે. કારાગ્રેહે.
અખાડ શુદિ અગીઆરસ રવિવાર, દેવકીએ પુત્ર જાયો રે;
કારાગ્રેહેમાં બાલ રોવા રે લાગ્યું, તે સુણી અનુચર ધાયો રે. કારાગ્રેહે.
કંસરાય આગળ જઈને પોકાર્યો, ભગ્નિએ જાયો બાલ રે;
કંસરાય ઉઠીને ધાયો, હું છું એનો કાળ રે. કારાગ્રેહે.
કંસે ભાગી ભોગલ લોહની, વસુદેવને બોલાવ્યા રે,
લાવ દેવકી સંતાન તાહારું, ત્યાં વસુદેવ લેઈ આવ્યા રે. કારાગ્રેહે.
જઈને કુંવર કંસને સોંપ્યો, કંસે કીધો વિચાર રે;
પાપી પંડે મેં મહા દુઃખ દીધું, આ બાલ મને શું માર રે. કારાગ્રેહે.
કંસે કુંવર વસુદેવને આપ્યો, તું લેઇને મંદિર પધાર રે;
મહા દુઃખે મેં બ્હેન સંતાપી, ધિક ધિક મુજ અવતાર રે. કારાગ્રેહે.

---

* પા૦ "પાર." † પા૦ 'ત્રિલોક તુજ માત.'

તે સમે ત્યાં નારદ આવ્યા, વચન કહ્યું તે દહાડે રે;
કંસ કહે તે અષ્ટમો ગર્ભ, ત્યાં નારદ ગણી દેખાડે રે. કારાગ્રેહે.
કંસે કુંવરને ફરી મંગાવ્યો, લેઈ શલ્યા સાથે પછાડ્યો રે;
કહે નરસૈંયો કુંવર માર્યો કંસે, ત્યાં નારદે મર્મ દેખાડ્યો રે. કારાગ્રેહે.

સાખી.

નારદે મર્મ દેખાડીયો, કુંવર માર્યો કંસરાય રે;
વહારે ચઢજો વિઠલા, ઘણું દુઃખ પામે તુજ માય રે.

પદ ૪ થું-રાગ કાલેરો.

ત્રાહે ત્રાહે સઉકો કરે નગર લોક, ભલો ભલો તુજ અવિચાર રે;
સાહે થાજો શ્યામળા, મુખે વદે તે નર ને નાર રે. ત્રાહે ત્રાહે.
દુષ્ટે દેવકીને મહા દુઃખ દીધું, એવો પાપી વિખની જ્વાલ રે;
દુષ્ટે દયા ના આણી મનમાં, ખટ માર્યાં ત્યાં બાલ રે. ત્રાહે ત્રાહે.
મહા દુઃખ પડ્યું વસુદેવ દેવકીને, દુઃખે સુકાઈ બેઉની કાય રે;
એટલું દુઃખ પડે પૃથ્વીપર, ફાટીને રસાતળ જાય રે. ત્રાહે ત્રાહે.
સ્તુતિ કરતાં શામળીયાની, સાહે થજો શ્રી મહારાજ રે;
વહારે ચઢજો હો વિઠલારે, લજ્જા રાખજો શ્રી જગનાથ રે. ત્રાહે ત્રાહે.
દુઃખ જાણ્યું રે માત પિતાનું, ક્ષય આણું કંસરાય રે;
કહે નરસૈંયો સાતમો ગર્ભ, તે બળીભદ્ર કહેવાય રે. ત્રાહે ત્રાહે.

સાખી.

સાતમો ગર્ભ બળીભદ્ર કેરો, વહારે વિઠલજી ધાય રે;
કષ્ટ જાણી વડા વીરનું, પ્રભુએ આરાધી યોગમાય રે.

પદ ૫ મું-રાગ કાલેરો.

વડા રે વીરની રક્ષા કરવા, આરાધી જોગ માય રે;
માત પિતાનાં બંધન છોડું, કોડ પૂરૂં કંસરાય રે. વડા વીરની.
સ્મરતાં આવ્યાં ઉમિયાજી, દો આજ્ઞા હું દાસી રે;
કહે સ્વામી જાઓ કારાગ્રેહેમાં, જાઓ દેવકી ઉવાસી રે. વડા વીરની.
ગર્ભ ગાળજો દેવકી કેરો, રખે દેતાં દુઃખ રે;
ગર્ભ લઈને જોવું ગોકુલમાં, જઇ મૂકો રોહિણી કૂખ રે. વડા વીરની.

સ્વામી ગર્ભ ગાળતાં સ્ત્રી કેમ જીવે, તે માનજો નિર્માણ રે;
કહે પ્રભુજી એ માયા મારી, તેનો કોઈ ન જાણે મર્મ રે. વડા વીરની.
ગર્ભ ગાળ્યો ઉમિયાજીએ, નારી પામી સૂખ રે;
કહે નરસૈંયો ગર્ભ લેઇને, મૂક્યો રોહિણી કૂખ રે. વડા વીરની.

સાખી.

ગર્ભ ગાળ્યો ઉમિયાજીએ, નારી પામી સુખ ઘણું રે;
કંસે નવ જાણ્યું ગર્ભ ગળીયો, તે પરાક્રમ ન જાણ્યું પ્રભુતણું રે.

પદ ૬ ઠું-રાગ કાલેરો.

કારાગ્રેહેમાં તેજ ઘણું વ્યાપ્યું, ઉદય થયા મહારાજ રે;
કહે દેવકી જાગો પીયુડા હમારા, શીદ રાખો છો અહિં લાજ રે. કારાગ્રેહેમાં.
નહિ પીએરમાં માતા મારી, નહિ સાસુ નણંદ જેઠાણી રે;
દોહેલી વેળાએ નહિ કોઈ પાસે, શાને રહ્યા છો લાજ આણી રે. કારાગ્રેહેમાં.
લાજ મૂકી રાય પાસે આવ્યા, કહો ભામની સમાચાર રે;
કહે દેવકી પુત્ર આવ્યો તમારો, અધૂરીએ અવતાર રે. કારાગ્રેહેમાં.
કુંવર લેઈ વસુદેવ બોલ્યા, પુત્ર શીદ હમારું ઘર વાસ્યું રે;
પાપી મામા તમને મારશે, એમ કહી ઢાળ્યાં આંસું રે. કારાગ્રેહેમાં.
ધરીયું રૂપ ત્યાં શ્રી મહારાજે, અમો કરીશું મામાનું કામ રે;
ચિંતા ન કરો ઘણું સુખ પામશો, મને લેઈ જાઓ નંદને ધામ રે. કારાગ્રેહેમાં.
મુને ત્યાં મૂકીને ભગ્નિને લાવજો, કહેજો જે આ તુજ સંતાન રે;
પાપી મામો બહેનને મારશે, ઉડી જાશે આ કાંત રે. કારાગ્રેહેમાં.
ચિંતા ના કરશો માતા મારી, અમો છું નાનું બાલ રે;
વરસ અગીયાર રહીશું ગોકુળમાં, પછી આણીશું મામાનો કાળ રે. કારાગ્રેહેમાં.
એવાં વચન સુણી બોલ્યાં માતા, પુત્ર વે'લી લેજો સંભાળ રે;
ભણે નરસૈંયો વચન દીધું માતાને, પ્રભુ થયા ન્હાનું બાળ રે. કારાગ્રેહેમાં.

પદ ૭ મું-રાગ આશાવરી.

કહે દેવકી સુણો કુંવર હમારા, હમો દુખીયાંની લેજો સંભાળ રે;
રખે પુત્ર હમોને વિસારતા, નહિ તો આવશે હમારો કાળ રે. કહે.

હો દુઃખે દાઝી માતા તમારી, દુઃખે દમીયા છે તાત તમારો રે;
પાપીનો લે ભાગ્યો પુત્ર વળાવું છું, ઘણું દાઝે જીવ હમારો રે. કહે.
પર ઘેર પુત્રને કોઈ ન વળાવે, જેની માતા હોય મુઈ રે;
પરવશ પિંડ પડ્યો હમારો, તો રાત દિવસ રહું છું રોઈ રે. કહે.
કારાગ્રેહેમાં સુખ માતા પિતાનું, તમે જો જો નયણે નીહાલી રે;
આ સુખ જોઈને નિરાંતે રહેજો, હમો રહીશું ગોકુલ સામું ભાળીરે. કહે.
પુત્ર ધન કમાઈ જશોદા કેરી, માતા તે કહેવાશે રે;
મિથ્યા માતા હું પુત્ર તું મારો, પર ઘેર તોરણ બંધાશે રે. કહે.
પુત્રને આપી માતા આંસુડાં ઢાળે, પુત્ર છેલી અરજ હમારી રે;
ક્રોડ વરસ આયુષ્ય હજો પુત્રને, માતા લૂણ નાંખે ઉતારી રે. કહે.
પ્રભુપે અમર લોક અંતરીક્ષથી, પુષ્પની વૃષ્ટી કરાવે રે;
ભણે નરસૈંયો ગયા ગોકુલમાં (થઈ), ત્યાં વૃજનારીઓ વધાવે રે. કહે.

પદ ૮ મું–રાગ આશાવરી.

વસુદેવ કુંવર દેવકીએ જાયો, આઠમ દિન જન્મીયા રે;
લોહની ભોગળ ભીડી દ્વારે, દોદશથી ઉઘડીયા રે. વસુદેવ.
આંગણે ચોકી કંસરાયની, દ્વાર રોકીને બેઠી રે;
વસુદેવ કુંવરને લેઈ સધાર્યા, પ્રભુએ અઘોર નિદ્રા મેલી રે. વસુદેવ.
વસુદેવ કુંવર લેઇ સધાર્યા, અંધારીયું ઘનઘોર રે;
માથે મેવલીઓ ધાર નાંખે છે, જમના વહે ભરપૂર રે. વસુદેવ.
જોઇને જમના વિસ્મય પામ્યાં, હાવે કોણ કરવી પેર રે;
મનમાં વિચાર કરી પાછા વળીયે, ત્યારે જમનાએ દીધો સેર* રે. વસુદેવ.
જેમ તેમ કરીને પદ રજ પામું, અહિં થઈ જદુપતિ જાય રે;
ધાયું નીર કુંવર લીધો રે ઉંચો, ત્યારે પ્રભુએ ચાંપ્યા પાય રે. વસુદેવ.
જઇને કુંવર નંદને સાંપ્યા, બાઈ વીજળીને લીધાં રે;
લેઇને વસુદેવ પાછા વળીયા, જઈ દેવકીને કન્યા દીધાં રે. વસુદેવ.
દોદશથી તે દ્વાર દેવાયાં, જેવું હતું તેવું કીધું રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી નાશી ગયો, જઈ ગોકુલમાં દર્શન દીધું રે. વસુદેવ.

* માર્ગ.

પદ ૯ મું–રાગ આશાવરી.

ધાયો કંસરાય વધ કરવાને, કારાગ્રેહેમાં જાય રે;
આડો વિષધર ઉતર્યો કંસને, તો પણ ધાયો જાય રે. ધાયો.
કંસે દ્વાર હાથે ઉઘાડ્યાં, ભાંગી લોહની તાલ રે;
લાવ દેવકી બાલ તાહારું, નહિ તો આણીશ કાળ રે. ધાયો.
કહે દેવકી સુણોં વીરા મારા, દીકરી દીવો રેહ એવું ધારો રે;
બાઈ વીજળીને લેઈ કરીને, પાયે ઝાલી ભૂપ ભડા* રે.† ધાયો.
લેઈ શલ્યા સાથે પછાડતાં, એક વચન વીજળીએ કહ્યું રે;
છટકીને ગઈ આકાશમાં, તારો વૈરી પ્રકટચો ગોકુળ મયું રે. ધાયો.

* * * * * * *

સૂણી કંસરાયને ત્રાસ જ પડીયો, થઈ મૂર્છા ને ઢળીયો રે. ધાયો.
કંસરાય મન ભે ઘણું પામ્યો, વચન વીજળીએ જે કહ્યાં રે;
કહે નરસૈંયો ગોકુળમાં વસ્યા, તે પરાક્રમ કંસે ના લહ્યાં રે. ધાયો.

પદ ૧૦ મું–રાગ કાલેરો.

કારાગ્રેહેમાં વસુદેવ દેવકી, છોડ્યા તે કંસરાય રે;
મહાદુઃખ પાડ્યું મેં ભગ્નિ મારી, તે દુઃખ ન આણુશો મનમાય રે. કારાગ્રેહેમાં.
હું અપરાધી મહા અજ્ઞાની, પાપી મહા અહંકારી રે;
મહા પાપે મેં બેહેન સંતાપી, પાપે અવધ આવી હમારી રે. કારાગ્રેહેમાં.
મનમાં વિચાર કીધો કંસરાયે, ધન્ય મારી કમાઈ રે;
મારે પાપે દુઃખણી કરી ભગ્નિ,‡ દર્શન દે જદુરાઈ રે. કારાગ્રેહેમાં.
જંમ તંમ કરીને દર્શન પામું, કરું મહા જુદ્ધનો ઉપાય રે;
જાદવ સરવે દુઃખ પમાડું, સદ્યમુક્તિ જંમતંમ થાય§ રે, કારાગ્રેહેમાં.
ઝેર ચોળીને પૂતનારે મોકલી, તે રહી જઈ ગોકુલ ગામ રે;
પડી પૂતના નંદ છાપરે, કાયા દીપે કોટીક કામ રે.‖ કારાગ્રેહેમાં.
સુણી કંસરાય ત્રાસ બોહુ¶ પામ્યો, મોકલ્યો શકટાસુર રે;
કરી કીલકલાટ પગ પ્રહારે, મારી કીધો ચકચૂર રે. કારાગ્રેહેમાં.

* ભડા–ઉભો. † પા૦ "ભૂપ ખડો રે" ‡ પા૦ "પ્રજાને." § પા૦ "ધાયરે." ‖ પા૦ "તે તો રહી છે થઇ ગોકુલ ગાયરે; * * * તેની કંદ્રપ દીસે કાયરે." ¶ બોહ–બહુના અર્થમાં.

લીલા કવિતા વિસ્તારી, લીલા ધર્મ અપાર રે;
કૃપા કરો હવે નરસૈંયાને, રાખો શરણ આધાર રે. કારાગેહેમાં.

પદ ૧૧ મું—રાગ કાલેરો.

કંસરાય મન તો ઘણું દુ:ખ પામ્યો, વચન વીજલીએ કહ્યું રે;
વેરી તારો પ્રકટ્યો ગોકુલમાં, પરાક્રમ કંસે ના લહ્યું રે. કંસરાય.
બકી ભેદી ને શકટ ભેદ્યો, તૃણાવત તત્ક્ષણ હણ્યો રે;
વૃક્ષ ઉપર પ્રલંભ નાખીને, અંત આણ્યો તેહ તણો રે. કંસરાય.
બકાસુરની ચાંચ મરડીને, વન ઘેરીને વેડાવ્યો રે;
ઉદરમાં ઘણું વૃદ્ધી થઈને, એમ અઘાસુર માર્યો રે. કંસરાય.
એક સમે પ્રભુ વૃંદાવનમાં, ચારે નવ લખ ગાય રે;
એક અસુર થઈ ગોવાલો આવે, સાથી કર્યા આવતા વિદાય રે. કંસરાય.
એક સમે પ્રભુ ગોકુલમાંહી, બેઠા નંદજી સહિત રે;
બંબારવ કરતો રે આવ્યો, આવ્યો કેસી દઈત' રે. કંસરાય.
કરડે દંત, ભૂરને* મારે પગસું, પરાક્રમ કોઈ ના જાણુ રે;
ઝેર ચોળીને હાથ મૂક્યો મુખમાં,(તેણે) પુછડે પછાડી છોડ્યા પ્રાણ રે. કંસરાય.
એક સમે દાવાનળ આવ્યો, વન પ્રજાલી દીધો રે;
ગોપી ગોવાલાની આંખ મીચાવી, ધીરજ ધરીને પીધો રે. કંસરાય.
બંબાસુર હતો કદલી વનમાં, જાવા ન પામે કોઈ રે;
ઝાલી વન ઢંઢોળ્યું શ્યામળે, ગોપી ગોવાલા રહ્યા જોઈ રે. કંસરાય.
બહુ ગર્જના કરી ઉછાળ્યો, બધું વન ઢંઢોળીને કાઢ્યો રે;
ઘણું એક† રંગે રમાડીને, ઝાલી પુછડે પછાડ્યો રે. કંસરાય.
તેરે સમે ત્યાં નારદ આવ્યા, છાની વાતો હરિસું કરીઓ રે;
કંસે મોકલ્યા કાકા તેડવા, અક્રૂરે રથ જોતરીઓ રે. કંસરાય.
સ્નાન કરવા જમનાજીમાં ગયા, રથ છોડ્યો રાજન રે;
અક્રૂરજીને પરાક્રમ દેખાડ્યું, માંહી દેખાડ્યું ચૌદભુવન રે. કંસરાય.
પહેલી પોળે માર્યો પર્યટને,‡ પછી લીધી કુબજાની અર્ચા રે;
બીજી પોળે માર્યા ગજને, ત્રીજી પોળે મલ્લ મસળ્યા રે. કંસરાય.

* ભૂર=પૃથ્વી. † પા૦ "ઘડીએક." ‡ ધોબી.

ચોથે મહાર્થી ઝાલ્યો મામાને, બાંહે ઝાલી બહાર કાઢ્યો રે;
લાવ પામી મારાં માત પિતાને, કંઠ ઝાલી કંસ પછાડ્યો રે. કંસરાય.
વેર જમાઇનું લેવા જરાસંધ, આવ્યો તેણી વાર રે;
સત્તરવાર તો નાશી ગયો, આવ્યો અઢારમી વાર રે. કંસરાય.
કારાગ્રેહેથી માત પિતાને, છોડ્યાં શ્રી મહારાજ રે;
યાદવકુળમાં આનંદ હુવો, ઉગ્રસેનને આપ્યું રાજ રે. કંસરાય.
કંસને મારી ભાર ઉતાર્યો, દેવ સહુ નમીયા માવ રે;
ભણે નરસૈંયો જાદવકુળને, દ્વારામતિ લેઈ જાવ રે. કંસરાય.

શ્રીકૃષ્ણ જન્મ વધાઇનાં પદ.

પદ ૧ લું–રાગ કાલેરો.

આનંદ વાધ્યો અતિ ઘણો રે, હરખ્યાં સુર નર લોક રે;
જાદવકુળમાં જીવન* જાયો, માતાના ટળીયા શોક રે. આનંદ.
મનમાં વિસ્મય થયાં માતાજી, કારણ કુંવર આવ્યો રે;
દુષ્ટ વિદારન સંકટ તારન, ગોકુલમાં પધરાવ્યો રે. આનંદ.
દુંદુભી નાદ અંતરીક્ષ વાગે, પુષ્પની વૃષ્ટી થાય રે;
નરસૈંયાના સ્વામી જશોદા ખોળે, વસુદેવ મૂકીને જાય રે. આનંદ.

પદ ૨ જું–રાગ કાલેરો.

મનમાં વિસ્મય થયાં માતા જશોદા, પાસામાં દીઠો બાલ રે;
ચૌદભુવનનો લીલાકારી, અવતર્યો કંસનો કાળ રે. મનમાં.
પ્રથમ નયણે નિરખું કુંવરને, પછે જગાડું નંદરાય રે;
જાગો પ્યારા સબળ સારુ, જાગ્યું ભાગ્ય તમારું વરણાયાં† રે. મનમાં.
જાગ્યા નંદજી આનંદ પામ્યા, જોયા જગદાધાર રે;
કોટી રવિ શશી પ્રગટ્યા, કોટી કોટી દીવડાની હાર રે. મનમાં.
શંખ ચક્ર ગદા પદ્મ વિરાજે, નિરખી મોહ પામ્યાં નરનાર રે;
નંદ કહે સુણો ભામની મારી, દીસે છે લીલાકાર રે.‡ મનમાં.

---

* પાઠ "જાદવ." † પાઠ "વખણાય રે." ‡ પાઠ "લીલા અવતારરે." એ પાઠ માત્ર એક જ પ્રતમાં છે. ત્રણ પ્રતમાં રાખેલો પાઠ છે.

વ્રજલોકનું પ્રતિપાલણુ કરવા, અસુર હણુવાને કાજે રે;
ભણે નરસૈંયો લીલા વખાણું, અવતાર લીધો મહારાજે રે. મનમાં.

પદ ૩ જું.

ધન્ય ધન્ય દિવસ આજ અનોપમ, ધન્ય ધન્ય શ્રીગોકુલરાયરે;
ધન્ય ધન્ય નંદ(જી) જશોદા, ઘેર ઘેર ઓચ્છવ થાય રે. ધન્ય ધન્ય.
ઘેર ઘેર સાદ જ દેઈને ગોપી, જમના ઝીલવા જાય રે;
તરીયા તોરણુ દ્વારે શોભતાં, માનુની મંગળ ગાય રે. ધન્ય ધન્ય.
જશોદા રોહિણી કુંવરને નિરખી, આનંદ ઊર ન માય રે;
અંતરીક્ષ રહીને જુવે દેવતા, દુંદુભી વાજાં સોહાય રે. ધન્ય ધન્ય.
ધન્ય ધન્ય શ્રાવણુ વદી અષ્ટમી, ધન્ય શ્રી ગોકુલ ગામ રે;
નરસૈંયાના સ્વામીની સંગે રમતાં, પૂર્યાં તે મનનાં કામ રે. ધન્ય ધન્ય.

પદ ૪ થું.

નંદને આંગણે નર ઘોષ વાધ્યો, પંચમ શબ્દના પૂર્યા નાદ રે;
ધોળ મંગળ આલાપે બાલા,* શ્રી ગોકુળમાં પડીયો સાદ રે. નંદને.
ઘર ઘરથી નિસરી રે ગોપી, સરખા સરખી ટોળી રે;†
દધી કીચ મચ્યો નંદ આંગણે, શીરથી ઢોળી ગોળી રે. નંદને.
શ્રાવણુ માસ અષ્ટમી અંધારી, ભાગ્ય રોહિણીએ રુડાં કીધાં રે;
નરસૈંયાના સ્વામી મધ્ય રેણીએ, જઈ ગોકુલ દર્શન દીધાં રે.‡ નંદને.

પદ ૫ મું.

જશોદાના આંગણીએ, સુંદર શોભા દીસે રે;
મુક્તાફલનાં તોરણુ બાંધ્યાં, જોઈ જોઈ મનડું હીસે રે. જશોદાને.
મહાલા મહાલ કરે માનુની, આનંદ ઊર ન માય રે;
કેસર કુંકુમ ચર્ચે સહુને, ઘેર ઘેર ઓચ્છવ થાય રે. જશોદાને.
ધન ધન લીલા નંદભુવનની, પ્રકટ્યા તે પૂરણુ બ્રહ્મ રે;
રંગ રેલાયો નરસૈંયો ગાયે, મન વાધ્યો આનંદ રે. જશોદાને.

---

* પા૦ "બાલીશી." † પા૦ "ઘેરઘેરથી ગોરસડાં લઇ નિસરી, ગોપી સરખા૦" ‡ પા૦ "૦ ભેગરોહિણીએ કીધાં રે; નરસૈંયાચો સ્વામી પ્રકટ્યો મધરજની, સુરનર જે જે કીધાં રે."

પદ ૬ ઠું.

ચાલો સખી આપણ જઇએ, નંદકુંવરને જોવા રે;
કંચન થાળ ભરી મુકતાફલની, મંગળ ગાન કરેવા રે. ચાલો.
ધંન જશોદાએ જીવન જાયો, પૂર્વે મહાતપ કીધાં રે;
પૂરણ બ્રહ્મ અભિલોકી જોતાં, મનવાંછિત ફળ દીધાં રે. ચાલો.
ભક્તતણું સુખ પૂરું કરવા, નારાયણ અવતરીયા રે;
કૃપા કરો હવે નરસૈંયાને, ગુણ તમારા ઉચરવા રે. ચાલો.

પદ ૭ મું.

પારણે પોઢ્યા પુરુષોત્તમજી, માતાનો હર્ખ ન માય રે;
આનંદ વ્રજવાસી સહુકો, માનુની મંગળ ગાય રે. પારણે.
સાવ સોનાનું રે પારણું, માણુક મોતીએ જડીયું રે;
ચોદશ રત્નની કાન્તિ વિરાજે, ઝાઝા હીરલે મઢીયું રે. પારણે.
હિંડોળે ઉભલાંરે ઉલ્લાસે, ઘમઘમ ઘુઘરી ઘમકે રે;
કુંવર કનૈયો અલૌકિક નાનો, માનુનીનું મન ઠમકે રે. પારણે.
ધંન ધંન માતા જશોમતિ, ધંન ધંન ગોકુલ ગામ રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી શામળીયો, પૂર્યાં તે મનનાં કામ રે. પારણે.

પદ ૮ મું–રાગ પ્રભાત.

નાનું સરખું ગોકુળિયું મારે, મારે વાહલે* વૈકુંઠ કીધું રે;
બ્રહ્માદિકને સ્વપ્ને ન આવે, આહીરને દર્શન દીધું રે. નાનું૦ ૧
ખટદર્શને ખોળ્યો ન લાધે, વેદ પુરાણ એમ ગાયે રે;
અવનવી લીલા વૃન્દાવનમાં, વન વન ધેન ચરાવે રે. નાનું૦ ૨
પુરુષોત્તમ લીલા અવતારી, દેહ ધર્યો અવિનાશી રે;
કર જોડીને કહે નરસૈંયો, ગોવાળિયા વૈકુંઠ વાસી રે. નાનું૦ ૩

હીંડોલાનાં પદ.

પદ ૧ લું–રાગ કલ્યાણનો હીંડોળો.

ઓ સખી શ્રાવણ આયોરે, એ શ્રાવણ આયોરે, શ્રાવણ આયોરે. ટેક.
ચાલો સખી ઝુલિયે સુવર્ણ હીંડોળે, કીજે શ્યામ મન ભાયો;
હાવભાવ ખંજન મનોહર, કંચુકી કંકન સોહાયો રે. ઓ૦
નિત્ય* જપત વૃષભાન નંદિની, રસિકરાય વર પાયો;
મન માન્યો દેખી મન મોહી, જઇ હાથ હરિનો સાહાયો રે. ઓ૦
શ્રાવણ માસ સોહામણો, સોહામણો સહુ વૃજ સાથ;
પરમ સોહાગી શ્યામ મારો,† કોડામણો છે પ્રાણનાથ રે. ઓ૦
સદા રમણ વૃંદાવન સોહિયે, નીત પ્રતે રાસ વિલાસ;
શ્રી જમુનાજીને કાંઠડલે કંઇ, આહીરડાનો છે વાસ રે. ઓ૦
સખી મળી છે તેવતેવડી, ચાલી આવી છે રમવા રાસ;
મધ્યે વિરાજે શ્રી સ્વામિનીજી, જેનું સદા નિરંતર રાજ રે. ઓ૦

* * * * * * * *

જેને કાજે વાહલો વ્રજમાં પ્રકટયા, નંદ તણે ઘેર આજ રે. ઓ૦
એ શોભા મેં કેમ રે કેહવાયે, કદી શંકર પૂછે વાત;
કહેનાર શેષ સરીખા હારે, ત્યાં પામરની કોણ જાત રે. ઓ૦
વૃંદાવનની કુંજગલનમાં, શ્યામ હીંડોળેરે હીંચાય;
મારો વાહલોજી ઘાલે ઘુમડલી, ગોપી હમચી લેઈ લેઈ ગાય રે.‡ ઓ૦
મારા વાહલાજીસું વાત કરતાં, ઘુમરી થઈ દશ વીશ;
વેણ વછૂટી ને હાર જ તુટયો, અંબર ખશિયાં શીશ રે. ઓ૦

---

* પાઠ "કામે." † પાઠ "સ્વામીજી." ‡ પાઠ "સહિયરો માંહોમાંહે ગાય."

હીંડોળો રાખો મારા વાહાલા, અંગ ઉઘાડાં થાય;
મારી સહિયેર સર્વે હાસ્ય કરે છે, તેમાં તમારું શું જાય રે. એ૦
આવા નિર્લજ થયા તે મેં નવિ જાણ્યા, લાડકવાયા નાથ;
નહિ બોલું નહિ ચાલું વાહલા, આજ પછી તમ સાથ રે. એ૦
એવાં એવાં વચન સુણી હરિ હસીયા, રસિકવર સુકુમાર;
પ્રસન્ન થયા શ્રી સ્વામીનિજી, નરસૈંયાને આપ્યો એકાવળ હાર રે. એ૦

પદ ૨ જું—રાગ સોરઠનો હીંડોળો.

સખી ઝરમર ઝરમર વરસે મેહ, તંમ નાથને નારી સંગ વાધે નેહ;*
લપટાઇ તે અબળા અંગે, ઘુમલડી† ઘાળી નાચે સંગે. સખી.
અબળાએ અંબોડો વાળ્યો, ઉર અંબર અંતર ટાળ્યો;
ચતુરાની તે ચોળી ચમકે, જંમ વિજ ગગનમાં દમકે.‡ સખી.
મધ્યે મોર મધુરા ટૌકે, કોયલડી માંહી કૌકે;
વાંસલડી વહાલો વાયે, તંમ તંમ ગોપી નાચે ને ગાયે. સખી.
કામા કામે ઘેલરડી ડોલે, મોહી મોહનસું હસીને બોલે;
ગોફણડે ઘુઘરડી ઘમ.ઘમકે,§ ચતુરાની તે ચોળી ચમકે. સખી.
માંહી હીંચે હીંડોળે વનમાળી, વારે ઓવારણાં વાળીવાળી;
ઘાલે કંઠ મુક્તાનો હાર, મોહ્યા મરકલડે નંદકુમાર. સખી.
એક ઉભી નાથને નિહાળે, એક ચાલીને ચમ્મર ઢાળે;
એક ફૂલી તે અંગ ન સમાય, એક ભીડી રહી હૃદયા માય. સખી.
એક કરે દુંદભિના નાદ, શ્રવણે સુણી શ્યામનો સાદ;
કરે પુષ્પ વૃષ્ટિ અપાર, મુખે બોલે તે જેજેકાર. સખી.
લીલા જોઈને તરપત થાઉં, તાળ લઈને પુઠળ ગાઉં;
નરસૈંયો તે પ્રેમે ભરાણો, સખી સંગ માંહે સમાણો.‖ સખી.

પદ ૩ જું—રાગ કાલેરાનો હીંડોળો.

મેઉલો ગાજે ને માધવ નાચે, રુમઝુમ વાજે ઘુઘરડી;
આછાં ચીર ચરણાં ને ચોળી, માથે લીલી લોબરડી.¶ ટેક.

---

* પા૦ "૦ વરસે, તેમ નાથ ને નારી વિલસે." † ફેરકુદડી. ‡ ઝબકે—ચમકે. § પા૦ "૦ ઘુઘરડી ઘમઘમ ઘમકે." ‖ પા૦ "લપટાણો." ¶ એક જાતનું વસ્ત્ર. કાઠિયાવાડી સ્ત્રીઓ—આહીરાદિ—ચણિયાની જગે, ગાંઠ બાંધીને પહેરે છે.

તાળ પખાજ વજાડે ગોપી, શ્યામ વજાડે વાંસલડી;
દાદુર મોર બપૈયા બોલે, મીઠિ સ્વરે બોલે કોયલડી. મેઉલો.
ધન વૃંદાવન ધન જમુના ત્રટ, ધન કૃષ્ણે અવતાર લિયો;
ધન નરસૈંયાની જીભલડીરે, ધન ધન રાગ કાલેરો કહ્યો. મેઉલો.

પદ ૪ થું-રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

ઝાંઝરીયાં ઝમકે ઘમકે ઘુઘરી રે, કાંઈ ફરતી ફરતી હીંચે હરિના સંગ રે;
ઘુમડલી ઘાલે શ્યામલાને સહુ મલી રે, વાજે તાલી તાલ મ્રદંગ રે. ૧
કાંઈ સાન કરે સુંદર શ્યામને રે, અબલા આલાપે પૂરણ પ્રેમસું રે;
કાંઈ વાધો વાધો અંગમાં આનંદ અપાર રે, ગોપી નાચે મુકી સહુ નેમસું રે. ૨
એક એકને સાંઈડાં* દે શ્યામલો રે, કરતાં કરતાં અધુર અમ્રતરસ પાન રે;
ઝલકેને હીંડોલો સર્વે શ્યામનો રે, ગમતાં ગમતાં ગોપી કરતાં ગાન રે. ૩
સુરીનર ને મુનિજન ત્યાં મોહી રહ્યા રે, નિરખી નિરખી ગોપી ને ગોપાલ રે;
અંગે અંગે ત્યાં સુધ બુધ વીસરી રે, અર્પે અર્પે ગોપી કુસુમની માલ રે. ૪
નરસૈંયો તેના તે રસના ગુણ કેટલા કહે રે, લીલા લીલા અગણિત સાર રે;
તારુણીના ટોલામાં અણુમનીને† મલપતોરે, તેમાંથી એક કણકાનો વિસ્તારરે. ૫

પદ ૫ મું-રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

હીંડોલે હીંચે નારી નાથસું રે, વાધો વાધો ઘુમણુડી અતી રંગ રે;
શ્યામલિયો શ્યામાને ભુજે ભરી રહ્યો રે, અલગાં અલગાં પાસે અંબર અંગ રે. ૧
ચુવા ને ચંદન પ્રેમલ અતિ ઘણા રે, વિધ વિધ આણ્યા કુસુમના હાર રે;
છેલપણે રે આવી ખોળે નાથને રે, ભામણુડાં લેતી વારંવાર રે. ૨
ઝલકે મુગટ ને પાણે‡ રાખડી રે, વાદે વાદે ઘુમડલી ઘાલે નાર રે;
મરકલડો કરતી માનુની મદ ભરી રે, ઝમકે ઝમકે નેપૂરની ઝમકાર રે. ૩
પલવટડીવાળી પટોલી ચુંદડી રે, કરતી કરતી કામા કુંકુંમ રોલ રે;
અંગો અંગે શ્યામા સહુ શોભતી રે, વાધો વાધો વહાલાસું ઝકઝોલ રે. ૪
ચોદશથી મોર મધુરાં બોલતાં રે, ઝીણી ઝીણી ઝરમર લાગી ધાર રે;
નરસૈંયો તંહી લાવે બીડાં પાનનાં રે; તાંહાં આરોગે નારી ને નંદકુમાર રે. ૫

---

* સાંઈ=ભેટવું. † અણુમણી=ઉન્મન્યુ=વિકાર રહિત. ‡ હાથે.

પદ ૬ ઠું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

ઠંમઠંમ રે વરસે મેહ સોહામણો રે, હીંચે હીંચે હીંડોલે અતિ રંગ રે;
શામલિયો ને શામા બેહુ શોભતાં રે, નિલામ્બર પિતામ્બર ઓપે અંગ રે. ૧
ઘુમડલી ઘાલે ગોપી રસભરી રે, શામલિયાને સન્મુખ કરતી સાન રે;
મરકલડો કરતી માનુની મોદસું* રે, નાચે ને વલી ગાયે મધુરું ગાન રે. ૨
બોલે રે કોયલ મોર સોહામણા રે, ગાજે ગાજે ગગન ઘેરું ગંભીર રે;
વંદ્રાવન અતિ સોહામણું રે, સોહે સોહે જુમના તીર રે. ૩
વાહેને વેણાં મહુયર વાંસલી રે, વાજે વાજાં તુાલી તાલ મ્રદંગ રે;
મગ્ન થઈને વહાલાજીને નિરખતાં રે, ઉલટયો ઉલટયો અબલાને આનંદ રે. ૪
ઉપરથી કુસુમ બોહુ વરખી રહ્યા રે, સુરીનર મુનિજન બોલે જય જયકાર રે;
નરસૈંયો નિરખી હરિગુણ ઓચરે રે, ધન ધન કામની કૃષ્ણ વેહાર રે. ૫

પદ ૭ મું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

હીંડોલે ને હીંચે સુંદર શામલો રે, હીંડોલે હીંચોલે વ્રજની નાર રે;
મુસ્તકે મુગટ સોહામણો રે, કાને કાને કુંડલ સાર રે. ૧
ઝળકે શ્યામાને શીર રાંખડી રે, લટકે લટકે મુક્તાફળના હાર રે;
ખલકે ખલકે કંકણ† કંકણી રે, પાયે પાયે નેપુરનો ઝમકાર રે. ૨
ભામણડાં લેતી રે સર્વે સુંદરી રે, હીંડોલે હીંચતાં વાધો છે અતિ રંગ રે;
સંગમાં મહાલે મળી માનુની રે, અંબર અંબર ઓપતાં અંગ રે. ૩
મધુરેને રાગે આલાપતી રે, મીઠા મીઠા બોલે છે મોર રે;
તેમ તેમ વહાલો વહાએ છે વાંસલી રે, ગાજી ગાજી રહ્યો છે ઘનઘોર રે. ૪
નરસૈંગોને નેણે ત્યાં નીરખતો રે, ફુલ્યો ફુલ્યો અંગ ન માય રે;
કૃષ્ણ કામની જ્યાં રંગે રમે રે, ધન ધન લીલા ગુણ ગાય રે. ૫

પદ ૮ મું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

હીંડોલો શોભે હરીને હીંચતાં રે, તેવતેવડી શ્યામા સોહે સંગે રે;
ઘુઘરડીને ઘમકે ઘુમણ રસ ચઢી રે, વાધો વાધો આનંદ અબલા અંગે રે. ૧

---

* પા૦ "મદસું રે." † એક પ્રતમાં પાઠ–"ખલકે કર કંકણ ને કીંકણી રે." પણ બે પ્રતનો પાઠ રાખ્યો છે–જો કે એક પ્રતનો પાઠ સારો છે.

કામની કૃષ્ણસું ક્રીડા કરે રે, કીધા કીધા સકલ શણગાર રે;
વહાલાને વહાલે મોહી મલપતી રે, પામી પામી પ્રાણાધાર રે. ૨
જોબનમાતી માનુની મદભરી રે, ચાલે ચાલે ચમકતી ચાલ રે;
(પાયે) કાંબી ખલકે કનકની રે, ખલકે ખલકેરે કાને ઝુમણુ ઝાલ રે. ૩
નયણાં નિહાળ્યા કરે રે કહાનસું રે, ગર્વ ભરી ભીડે ગોરી શ્યામ અંગ રે;
ઘુમડલી ઘાલે ને શ્યામા સ્વર કરે રે, વાજે વાજે તાલી તાલ મ્રદંગ રે. ૪
જીવન ને જુવંતી બેહુ મળી રહ્યાં રે, બાહુડલી તે કંઠે સોહે રે;
નરસૈંયાની રસના શ્યામવર રટે રે, વસિયો હૃદયા નયણાં મોહે રે.*૫

પદ ૯ મું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

આજે રે આ વહાલો રમતો રસ ભર્યો રે, હીંડોલે હીંચતાં દે છે હેલ રે;
શામલીયો ને શ્યામા બેહુ એમ કરતાં રે, ગમતે ગમતે ગમતે કરતાં ગેલ રે. ૧
વનિતાસું વહાલો અતિ વાદે ચઢ્યો રે, ઘુમડલીનાં ઘુમણુ ઘાલે નાથ રે;
અંગેથી અંબર ખસીયું અંગનાનું રે, ભીડી ભીડી ભામનીને ભરી બાથ રે. ૨
નિરખતાં નાથને નારી ભાળી રહી રે, હરખે હરખે હૈયે હરખ ન માય રે;
મુસ્તક મણી મહાઝલકે કનક વેલડી રે, શોભા શોભા કહી નવ જાય રે. ૩
ચમકતી આવી રે ત્યાં ચંદ્રાવલી રે, મરકલડાસું બોલે વહાલા સંગ રે;
હીંડોલો રાખો રે સુંદર શામલા રે, કંપે કંપે કામા કેરાં અંગ રે. ૪
ધન ધન ગોકુલીયા કેરી નારને રે, ધન ધન તે સુરીનર ઉપરથી કરે રે;
નરસૈંયો ત્યાં અંગો અંગે ફૂલીયો રે, નિરખી નિરખી નરખે રંગ વારે રે. ૫

પદ ૧૦ મું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોળો.

હીંડોલે હીંચે વહાલો હરખશું રે, જોડજ મલી શશીવદની કુમાર રે;
આનંદ વાધ્યો અંગે અંગ અંગનારે,† હીંડોલો હીંચોલે ગોકુલ નાર રે. ૧
વાહેરે મહુયર વેણુ વાંસલીરે, વાજાં વાજે નાચે નારી રંગ રે;
પાયે ઝાંઝર નેપૂર રણઝણેરે, આલાપીને‡ ગાયે ઉલટી અંગ રે. ૨
અંગેરે ભુષણુ ભામની ભાવતાંરે, ચોલી પટોલી ચલકે નારી રંગ રે;
મરકલડે મોહે કામની કૃષ્ણને, ઉલટયો અબલા આનંદ અંગોઅંગ રે. ૩

* પાઠ૦ "૦ શ્યામવર રમે રે, વસિયો વસિયો નયણાં માંહેરે." † પાઠ૦ "૦ અંગ નારીરે."
‡ પાઠ૦ "અલવીને."

વહાલાને વહાલે અગર ઉવેખતી રે, ભામણુડાં તે લેતી વારંવાર રે;
પેર પેરનાં પકવાન આગળ અરપણ કરે રે, આરોગે આનંદે પ્રાણાધાર રે. ૪
ઘુમણુડી ઘાલે રે ગોપી રસભરી રે, કરતી કરતી શ્યામા નેણે સાન રે;
નરસૈંયો તે લીલા રસમાં લલવલો રે, કરુણા કીધી સુંદર શ્યામ રે. ૫

પદ ૧૧ મું.

શામળિયો ઓહ બળિયો, હીંડોલે હીંચતો રે;
રંગ ભરી શ્યામાનું, મરકલડે મુખ જોતો રે. ૧
સર્વ મળી શામળિયાસું, સંગમ શૂરી શ્યામા રે;
ઘુમણુડી ને રસ લે ઘણો, વાદે ચઢી છૈં વામા રે. ૨
છેહેલ છેહેલપણે, છબીલાને છલ કરતી રે;*
બુદ્ધિ ઘણી બુદ્ધિ ઘણી તે,અલવે આલિંગન લેતીરે. ૩
ગોવિંદજી ગોવિંદજી, ગોપી સંગે સોહે રે;
નરસૈંયો ત્યાં તાલ લઈને, કૃષ્ણતણા ગુણ ગાએ રે. ૪

પદ ૧૨ મું.

આ જોને આ જોને, હરિ હીંડોલે હીંચતો રે;
શામલીયો શ્યામાને કંઠે, બાહુડલી ધરતો રે. ૧
પ્રેમેસું પ્રેમેસું પ્રેમદાને, ઘુમડલી ઘાલે રે;
મદભરી માનુની તે, હંસભરી ગત ચાલે રે. ૨
રસભરી રસભરી કાયે, કરતી મનનાં ગમતાં રે;
વારણે જઇએ ગોપી, વહાલાજીને વળતા રે. ૩
નરસૈંયો નીરખે થઈ, એ લીલા રસ ગાયે રે;
કરુણાએ કૃષ્ણજી થૈ રાખો, જુવંતી જૂથ માહેરે. ૪

પદ ૧૩ મું.

જોરે સખી આ રુડુ આ રુડુ, અવર સહુથી આ રુડુ રે;
વંદ્રાવનમાં હર્ષે હીંચે, શામળિયો શ્યામા જોડુ† રે. ૧
ઝરમર વરસે મેહુલો, વચે વચે વીજ ઝબકે રે;
નારી નાથસું તે રસ ભરી,‡ અંબર અંગે ઝલકે રે. ૨

---

* પા૦ "છેહેલપણે છેહેલપણે, છબીલાને છળકલ જોતીરે." † પા૦ "શામ શામાનું જુગળ જોડુ રે." ‡ પા૦ "નારી નાથ તે રસભરાં."

સુંદર અંગ* સોહામણું, જોતાં નયણાં તૃપ્ત ન થાયે રે;
આગળ ઉભી અંગના, તે મધુરુ મધુરુ ગાયે રે. ૩
એક એકપે ધાઈ આગલ, ગોપી ઘુમલડી ઘાલે રે;
મરકલડો કરી માનસું, વહાલે વદન નેહાળે રે. ૪
મગન થઇ સહુ મોહનસું, આનંદે ઉરપર આણે રે;
બ્રહ્માદીકને જે રસ દુર્લભ, તે નરસૈંયો માણે રે. ૫

પદ ૧૪ મું.

ધન જોડું ધન જોડું સહીયો, રંગ ભરી રમતાં શોભંતુ રે;
શામલિયો ને શ્યામા ગોરી, મુસ્તકે ફૂલ તે લટકતું રે. ૧
ઝલકે કુંડલ શ્યામા કાને, રાખડલી રતનાલી રે;
કંઠ પરસ્પર બાહુડી, રુડી પલવટડી વાલી રે. ૨
આગલ પાછલ આનંદે, ચતુરા તે ચમર કરતી રે;
ભામણડાં ભલી ભાવસું,† ભામની હર્ષે લેતી રે. ૩
હડિલો હીંડોલે કાંઈ, ઘુમણી ઘાલે ગમતી રે;
ઉર અંબર ઉલટ્યાં કાચે, ઉલટી અબલા કંપતી રે. ૪
આ શોભા આ શોભા, એહુની એહુને સોહે રે;
રંગરેલ નરનારી કરી, નરસૈંયો તંહી જોયે રે. ૫

પદ ૧૫ મું.

મંગલ ગાયે માનુની, હરિ હીંચી‡ ઉતરીયા રે;
આરતી વારતી વ્રજની નારી, જે જે શબ્દ ઓચરીયા રે. ૧
સુંદર વાજાં વાજતાં, કૃષ્ણ મંદિર પરવરીયા રે;
કુસુમે વધાવે દેવતા, મનના મનોરથ કરીયા રે. ૨
મુકતા થાલ ઉતારી ઉપર, માતા હરખ ન માય રે;
ભામલડાં લઇ કુંવર કેરાં, બોહુ વિધ દાન દેવાય રે. ૩
ઉછરંગે બેસારી માતા, આનંદે આરોગાવે રે;
તૃપ્ત ન થાયે ત્યાં નરસૈંયો, હરિ લીલા મન ભાવે રે. ૪

---

* પા૦ "મુખ." † પા૦ "૦ ભામણડલી ભલી ભાવસું કાંઈ કાંઈ." ‡ પા૦ "હરી હીંચોલે."

પદ ૧૬ મું-રાગ કાલેરો માલવગોડી.

હીંડોલે હીંચતાં રંગે, સંગે શ્રી વનમાળી રે;
ઘુમણુડી ઘાલે ગજગામની, દેતી પરસ્પર તાલી રે. ૧
શ્યામા તે શામલીઆ સન્મુખ, ઓહ મરકલડા કરંતી રે;
સણુગટડો વાલી જોયે, ભજવા ભાવ ધરંતી રે. ૨
મથે છે મનગમતી મોહના, શશીવદની કુમાર રે;
રંગભરી રમતાં ગાયે ગોપી, રીઝી રહ્યા મોરાર રે. ૩
હાસ્ય કરીને વહાલે વનિતા, કહાનજીએ ઠર સાઈ રે,
મનગમતું કીધું સુંદિરવર, ચુંબન દીધું ધાઇ રે. ૪
પૂરણ પ્રેમ પ્રવાહે ઝીલે, કો કહેને નવ જાણે રે;
ભણે નરસૈયો રંગ રસ વાધે, કૃષ્ણ કામની માણે રે. ૫

પદ ૧૭ મું-રાગ કાલેરો (માલવગોડી).

માણે મોહનશું માનુની, જુગતે જોડું દીસે રે;
પ્રેમ ધરીને ભુજબલ ભીડે, હીચંતાં મન હીસે રે. ૧
નિલામ્બર તન તારુણી સોહે, પિતામ્બર પાતલીયો રે;
સઘળાં માંહે થઇ સફરાણી, જો વહાલો ઉર ધરીયો રે. ૨
એક નાચે એક ગાન કરેરે, એક ઘુમડલી ઘાલે રે;
એક વિધ વિધના કુસુમે વધાવે, એક વદન નિહાલે રે. ૩
તાલ પખાજ વેણા રસ વાજે, ઝાંઝર નેપુર વાદે રે;
પાર ન પામે મુનિજન મહોટા,સુરીનર બ્રહ્મા આદે રે. ૪
પ્રેમે મગન ઉલટ અતિ વાધ્યો, સુખસાગરની સીમા રે;
ભણે નરસૈંયો ધન એ નારી, વહાલો વિલસે વનમાં રે. ૫

પદ ૧૮ મું.

હીંડોલે હીંચંતાં રુડુ જ, મળ્યા જાદવરાય રે;
ઘુમણુડી ઘાલે ઘણેરી, જેમ વહાલો વશ થાય રે. ૧
ઉલટી અબળા જોબનમાતી, કહ્યું ન માને કાંઇ રે;
કોપીત કમલા કંઠે વિલાગી, વહાલે દીધું સાંઇ રે. ૨
સાન કરીને સામું જોયું, માંહોમાંહે દેતાં તાલી રે;
જો કહો તો હળવે હીંચોળું, સુંદિરવર વનમાળી રે. ૩

પીતામ્બર તે પીયુજી કેરું, અંગેથી અલગું થાયે રે;
તેમ તેમ તારુણી મનમાં હરખે, ઉલટ અંગ ન માયેરે. ૪
સંતોષી સર્વે સુંદરી, ફરતી ફરતી હીંચે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી સન્મુખ, અધુર સુધારસ સીંચે રે.* ૫

પદ ૧૯ મું–રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

હીંડોલે આવે રે વહાલો, અમને ઘુમણુ ઘાલે રે;
ઘુમણી ઘાલીને અમને, પ્રેમે બોલાવે રે. ૧
હીંડોલે તો હીંચું મહારા વહાલા, ઘુમણી ઘાલે લાંબી રે;
પડશો રે પડશો રે કહાનજી, સંભાળુ પગની કાંબી રે. ૨
પલવટ છુટે ચીર ચંપાયે, વેણી ઉઘાડી થાયે રે;
ઘુમણુડી ઘાલોજી હળવે, હીંડોલે ન રહેવાયે રે. ૩
તમારું પિતામ્બર અમારું ચીર, આપણુ બન્ને ભીંજીયેરે;
આવો રે આવો રે કહાના, રંગેસું રમીજીએ રે. ૪
ચુવા ચંદન અગર કસ્તુરી, છંટાવુંજી અંગે રે;
અમો નાનડીયા તમો નાનડીયા, નીત નીત નવલાં રંગેરે. ૫
આંબા ડાલે સરોવર પાળે, તહી રમતાં રંગ લાગ્યો રે;
આવો આવો સાહેલીયા સર્વે, નાથ કને કાંઈ માગો રે. ૬
કાંચલી મધે શ્રવણી ત્યાં, હીંચી હીંચી દ્રાયા† રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મલિયો, જે જે ગોકુલરાયારે. ૭

પદ ૨૦ મું–રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

ઘુમણુ ઘાલે ગાયે ગોપી, વહાલાનું મુખ નિહાળો રે;
વાદ ચહડી વનિતા વહાલાસું, તારુણી દેતી તાળી રે. ૧
રમઝમ રમઝમ નેપૂર વાજે, કંકણી ધ્વની થાએ રે;
તંમ તંમ વહાલો વહાલ ધરીને, વેણુ મધુરી વાહે રે. ૨
ઉલટી અબલા સન્મુખ આવી, શામલિયા રંગ રાતી રે;
હીંડોલો હીંચોલે હરખે, જુવંતી જોબનમાતી રે. ૩

* પા૦ "નરસૈંયાચો સ્વામી સન્મુખ રહી, સહુને અધુર૦." † ધરાયા.

અબલા અંગે અંબર ઓપે, સણુગટડામાં જોયે રે;
ભમરી દેતાં ભામની ભાવે, વહાલાનું મન મોહે રે. ૪
નરસૈંયો આનંદે અંગે, કૃષ્ણ લીલા ગુણ ગાયે રે;
સુરીનર મુનિજન કુસુમે વધાવે, દેવ દુદુંભી વાહે રે. ૫

પદ ૨૧ મું–રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

ધન ધન આ વંનની શોભા, જ્યાં સુંદિરવર મહાલે રે;
ધન ધન રે હીંડોલે હીંચે, ગોપી ઘુમણુ ઘાલે રે. ૧
ધન ધન રે પ્રેમે મળ્યાં જોડે, કંઠડે બાહુડલી વાલી રે;
માન કરી મરકલડો કરીને, રહી વદન° નિહાલી રે. ૨
ધન ધન રે વિધવિધનાં વાજાં, ઉપર અંબર ગાજે રે;
ધન ધન ધન નાચંતા રંગે, ઝાંઝર નેપુર વાજે રે. ૩
ધન ધન રે જુમનાજીને તીરે, મોર મધુરા બોલે રે;
ધન ધન રે ગોકુળની નારી, નહિ કોય એહને તોલે રે. ૪
નરસૈંયાની રસના એ રસનો, કરુણાએ કૃષ્ણ આવી રે;*
ફુલ્યો અંગે મનમાં વહાલો, હરી લીલા મન ભાવી રે. ૫

પદ ૨૨ મું–રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

હીંડોલે હીંચતાં શ્યામલીઓ શ્યામા મન હીશે રે;
નિલામ્બર પિતામ્બર ઝલકે, શોભા સુંદીર દીશે રે. ૧
માનુની મનમાં મોહે મોહન, જંમ જંમ જીવન જોતી રે;
આનંદી આગળ આવીને, ઘુમણુડાં ઘાલંતી રે. ૨
વાંસલડી વહાલે જંમ વાહે, તંમ (તંમ) નાચે નારી નાદે રે;
વિધવિધનાં ત્યાં વાજાં વાજે, ગાયે સરવે સાદે રે. ૩
શણુગારે શોભંતી સર્વે, ઉરપર હાર હુલાવે રે;
નેપૂર ધ્રૂની ઘુઘરડી ઘમકે, તારુણી તાન મેલાવે રે. ૪
લતા કુસુમની આવી ઉપર, સંગ સખીરી લહેકે રે;
વંદ્રાવન રળિયામણી ત્યાં, પ્રેમલ પૂરણુ બહેકે રે. ૫
સુરીનર મુનિજન અતિ આનંદ્યા, પુષ્પવૃષ્ટિ તંહી થાયે રે;
ભણે નરસૈંયો નરમલ કીધો, હરખે હરિગુણુ ગાયેરે. ૬

* એ લીટી અસ્પષ્ટ છે.

પદ ૨૩ મું–રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

ધન ધન રે જુવતી જીવનશું, હીંડોલે હીંચંતી રે;
શામલિયાની કંઠે વિલાગી, કામની કેલ કરંતી રે. ૧
જોબનમાતી રસમાં રાતી, પ્રેમદા પ્રેમ ભરાણી રે;
થૈ થૈ કરીને તાન મીલાવે, ગાયે મધુરી વાણી રે. ૨
આલાપે અબલા, ઉલટી સહુ અંગે, ગગન ઘટા થઈ આવી રે;
વાજાં વાજે નાદે નાચે, ભામની ભેદ ભુલાવી* રે. ૩
ઘુમણુ ઘાલે મનમાં મહાલે, વહાલાજીનું વદન નેહાલી રે;
મોર કોકીલા કરે કલારવ,† ધન ઋતુ રઢીયાલી રે. ૪
નિલામ્બર પિતામ્બર ઝળકે, ઝાંઝર નેપૂર વાજે રે;
સન્મુખ શ્યામા સુંદિરવરસું, તાલી દઈ દઈ ગાજે રે. ૫
ધન વંદ્રાવન ધન જુમનાં તટ, ધન ધન લીલા જોઈ રે;
ભણે નરસૈંયો કૃષ્ણ કામની, સમોવડ આવે ન કોઇ રે. ૬

પદ ૨૪ મું.

હીંડોલે હીંચંતાં રુડુજ, મળ્યા જાદવરાય રે;
વાજાં વાજે ઝાંઝર ઝમકે, નેપૂર નાદ સોહાય રે. ૧
તાલ પખાજ મહાધૂની લાગી, નાચે નારી છંદે રે;
વહાલા કેરું વદન નેહાલી, ઉલટ વાધ્યો અંગે રે. ૨
ઝીણી ઝડ લાગી ઉપરથી, બીચ બીચ વીજ ઝબૂકે રે;
ઉલટ્યો અંબર ગાજી રહેતાં, મોર મધુરા ટહૂકે રે. ૩
સન્મુખ આવી શ્યામા સર્વે, કરી કુસુમના હાર રે;
જીવનને કંઠે આરોપી, કરે નેણુના માર રે. ૪
શામલિયો ને શશીવદની તે, જોડજ મળ્યાં રાજે રે;
ઘુમડલી ત્યાં વાદ ચઢીરે, ગાન કરીને ગાજે રે. ૫
નરસૈંયાની રસના રુડી, ગોવિંદના ગુણ ગાયે રે;
કૃષ્ણ લીલામાં લોભી રહ્યો રે, જોતાં તૃપ્ત ન થાયે રે. ૬

---

* પા૦ "ભેદ જણાવી રે." † પા૦ "કલાહલ."

પદ ૨૫ મું–રાગ ગોડી.

ધન ધન રે ગોકુળની નારી, ધન ધન જીવન જોતી રે;
ધન ધન રે હીંડોલે આવી, હરી સંગે હીંચંતી રે. ૧
ધન ધન રે વન્દ્રાવન ફૂલ્યું સજની, ધન તે અબલા બાલી રે;
ધન ધન (ધન) કોકીલા બોલે, ધન વાહે વેણુ રસાલી રે. ૨
ધન ધન વાજીં વાજે ત્યાં, ઝાંઝર નેપૂર નાદે રે;
ધન ધન રે આનંદી અબલા, ઘુમણુ ઘાલે વાદે રે. ૩
ધન ધન રે જુમનાં જળ ઉલટ્યું, ત્રિવિધ પવન ત્યાં વાહેરે;
કુસુમે વધાવે લતા સમીપે, પ્રેમલ પૂરણુ થાયે રે. ૪
ધન ધન રે નવઅંકુરતણી, શોભા કહી નવ જાયે રે;
કેલ કરંતી કહાનજીશું, તારુણી તૃસ ન થાયે રે. ૫
સુરીનર ઉપર કુસુમે વધાવે, બોલે જેજેકાર રે;
નરસૈંયો ત્યાં નેણ સફલ કરી, નીરખે કામા કૃષ્ણુ વેહાર રે. ૬

પદ ૨૬ મું–રાગ ગોડી.

હીંડોલે રંગ રાતી શ્યામા, બાહુડલી કંઠ વિલાગી રે;
જંમ જંમ ઘુમણુ ઘાલે સઘળી, ઉરથી ન થાએ અલગી રે. ૧
નિલામ્બર પિતામ્બર સજીયાં, વનિતા ને વનમાળી રે;
ઉલટી અબળા કહ્યું ન માને, હસી હસી કર દે તાળી રે. ૨
માનુની મોદે ભરાણી મનમાં, હસી બોલે બળવંત બાળીરે;
કહો તો હીંડોલો રાખીએ વહાલા, કહેતી વદન નેહાળી રે. ૩
મગન થયાં મહાલે જુવતી જન, પ્રેમવચન મુખ ભાખીરે;
વહાલી વહાલે કરે રે વારણા, હીંડોલો જમ તમ રાખી રે. ૪
ચમકતી ચતુરા આવીને નેહે, વહાલાને વાય કરતી રે;
એક આવીને શ્રમ જળ લોહે, મુખ મરકલડો કરતીરે. ૫
પુરણુ પ્રીતે પામી પ્રેમદા, મોહનસુ રહી લોભી રે;
નરસૈંયાને કીધો કૃતારથ, કૃષ્ણુ લીલા મુખ શોભી રે. ૬

પદ ૨૭ મું–રાગ ગોડી.

શામલીયો ને શ્યામા સોહે, હીંડોલે હીંચતી રે;
ચોદશ ચતુરા ચમર કરતી, મહારસ માંહે મહાલતી રે. ૧

એક આવી ભામણુડાં લેતી, ભામની ભાવ જણાવતી રે;
એક આવીને શામલિયાને, નાના કુસુમે વધાવતી રે. ૨
એક આવી સુંદિરવરનું, વદન નેહાલી રહેતી રે;
એક આવી આલિંગન લેતી, એક બીડાં આપેતી રે. ૩
એક આવીને ચુવા ચંદન, ચરચે વહાલા અંગે રે;
એક આવીને સબલી શ્યામા, ઘુમણુ ઘાલે રંગે રે. ૪
જુવતી જુથ મલીને આગળ, નાચે ને વળી ગાયે રે;
સુખસાગરમાં ઝીલે ગોપી, મોહન મહારસ પાયે રે. ૫
કૃષ્ણ કૃપા કરી પુલી અંગે, નરસૈંયો તેણી વાર રે;
પ્રાણનાથની લીલા જોતાં, ન રહે કાંઈ વિકાર રે. ૬

પદ ૨૮ મું-રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

શામલીયાસું નેહ ઝડ લાગી, ફુલ્યાં ગોપી અંગે રે;
શશીવદની ને સુંદિરવર તે, શોભતાં બેઉ સંગે રે. ૧
પિતામ્બર પહેર્યું પાતલીયે, નિલામ્બર તન ગોપી રે;
શ્યામા શ્રવણે* ઝાલ ઝબુકે, કુંડળ દેવ મોરારી રે. ૨
વનમાળા વહાલા ઉર લટકે, કામની કંઠે હાર રે;
માંહોમાંહે મરકલડો કરતાં, શોભાનો નહી પાર રે. ૩
કટીમેખલા† કંકણી ખલકે, પરસ્પર હીંચતાં ધૂન થાયે રે;
મધુરે નાદે ગોપી ગાયે, વહાલો વાંસલડી વાહે રે. ૪
ગગન ઘટા ને ઝરમર ઝીણી, ઉલટો અંબર ગાજે રે;‡
ઘુમડલી ઘાલંતી અલવે, નેપુરની ધૂન વાજે રે. ૫
કુસુમે વધાવે સુરીનર હરખે, દેવ દુંદુભી થાયે રે;
નરસૈંયો ત્યાં નરભે થઈને, કૃષ્ણતણા ગુણ ગાયે રે. ૬

પદ ૨૯ મું-રાગ ગોડીનો હીંડોલો.

કૃષ્ણ કામની મહારસ ઝીલે, હીંડોલે હીંચતા રે;
ગાયે ગોપી આનંદ વાધ્યો, શામલિયો ઉર ધરતા રે. ૧

* કાને. † કંદોરો. ‡ પા૦ "ઉલટે અબલા ગાજેરે."

સન્મુખ શ્યામા સાન કરીને, મરકલડે મુખ જોયે રે;
શોભાસાગર સુંદિરવર તાંહાં, માનુનીચા મન મોહે રે. ૨
ઉલટ• અંગે નંદકુવર નેહાલી, હીંડોલે રંગ વાધો રે;
ઉલટી અબલા ઘુમણુ ઘાલે, વહાલાને વશ કીધો રે. ૩
નાના વિધનાં કુસુમ અનોપમ, કામા કરતી હાર રે;*
અળવેસું આવીને ઘાલે, કંઠે પ્રાણાધાર રે. ૪
તાલ પખાજ વેણા ને મહુયર,† મધ્યે વાંસલડી વાહે રે;
નાચે નારી નેણુ નચાવી, મધુરુ મધુરુ ગાયે રે.‡ ૫
ના'વે ધ્યાન ધરતાં મુનિજન, તે તારુણી રંગ રાતો રે;
નરસૈંયો તાંહાં નીરખી નીરખી, હરિલીલા રસ માતો રે. ૬

પદ ૩૦ મું—રાગ ગોડી.

આવી રે રુતુ રંગ રમવાની, હીંડોલે હીંચતાં રે;
નંદકુંવરને ભુજ બલે ભીડી, કરશું મનનાં ગમતાં રે. ૧
મણિમય ઝલકે હીંડોલો, ત્યાં સુંદિરવર રાજે રે;
ઘુમણી ઘાલે સન્મુખ ઉભી, ગર્વ ભરી અતિ ગાજે રે. ૨
ઝરમર ઝરમર ઉપર વરસે મેહુલો મોરલો ટહુકે રે;
નારી નાદે નાચંતાં, પાયે ઘુઘરી ઘમકે રે. ૩
શામલીયો ને શશિવદની, તે શણગારે શોભંતી રે;
નિલામ્બર પિતાંબર પલવટડી, માંહે માંહે મા'લંતી રે. ૪
જમનાં તીરે લહેર સમીરે, કેલ કરે કૃષ્ણ કામા રે;
ભણે નરસૈંયો લીલા જોતાં, આનંદ વાધ્યો મનમાં રે. ૫

પદ ૩૧ મું—રાગ ગોડી.

આનંદ વાધ્યો અબલા અંગે, જો વહાલો વશ થાયે રે;
પ્રેમ ધરી પાતલીયાને, રીઝવીએ રસ માંહે રે. ૧
હીંડોલે હીંચોલી હરખે, કરી સન્મુખની સાન રે;
મગન થઇને મહારસ માંહે, કરી મધુરાં ગાન રે. ૨

* પા૰ "કરતી કામા વેહાર રે." † પા૰ "મધુકર." ‡ પા૰ "ગરવે સાદે ગાયેરે."

વહાલ ધરીને વહાલા કેરુ, વદન નેહાળી રહીએ રે;
મરકલડો* કરી મોહન માથે,† ચાલો ચમ્મર કરીએ રે. ૩
નાના• વિધનાં કુસુમ લઈને, કરીને‡ સુંદર હાર રે;
વહાલા કંઠે હોડી ઘાલે, ઉલટ અંગ અપાર રે. ૪
ચુવા ચંદન ચરચી અંગે, વહાલો ઉરપર લીજે રે;
ભણે નરસૈંયો ભાવ ધરીને, કેલ કૃષ્ણસું કીજે રે. ૫

પદ ૩૨ મું–રાગ ગોડી.

ધન ધન શામળિયો ને શ્યામા, હીંચતાં મન હીસે રે;
ધન ધન રે સુંદિરવર શોભા, હીંડોલાની દીસે રે. ૧
ઘેર ઘેરથી સર્વ સુંદરી, મંગલ ગાતી આવી રે;
એક મુકતા એક કુસુમે વધાવે, વહાલાને મન ભાવી રે. ૨
નાના વિધનાં અંબર અંગે, શોભીતો શણુગાર રે;
કાંબી કડલાં ઝાંઝર ઝમકે, કર કંકણી ઝણકાર રે. ૩
માનુની મહાલે ધુમણી ઘાલે, હૈયે હરખ અપાર રે;
નંદકુંવરનું વદન નેહાલી, કરે નેણાંનો માર રે. ૪
નાચે ગાયે છંદે છંદે, વેણા મહુયર વાયે રે;
ત્રટ જમુના સરોવરની છાયા, મેઘ ઘટા ઘન થાયે રે. ૫
બ્રહ્માનંદ ન જાણે જેહને, તે અબલા ઉર આણે રે;
ભણે નરસૈંયો પૂરણ લીલા, કૃષ્ણ કામની માણે રે. ૬

પદ ૩૩–મું રાગ સોરઠનો હીંડોલો.

સજની એ તો વાંસલડીવાળો, રાધા ગોરીને કાનડ કાળો;
એને નયન ભરી ન્યાળો, શોભે રૂપે ઘણું રઢિયાળો. સ૦ ટેક.
લપટાઈને અબળા અંગે, મન માન્યું મોહન રમે રંગે;
ભુજમાં ભીડી ભામની વાહલે, બીજી સખીઓ ઘુમડલી ઘાલે. સ૦
લીલાં પીળાં તે પટકૂળ ઝળકે, મુખ જોઈ મોહન મન મલકે;
સોહિયે કર રાખડલીની જ્યોતિ, ફરકે ફૂમતડાંનાં મોતી. સ૦

* મંદ હાસ્ય. † પા૦ "સાથે." ‡ પા૦ "કરીએ."

નૌતમરૂપ છે દીસે નંદકુમાર,* પ્રેમદાના તે પ્રાણાધાર;
એની દૃષ્ટિ તે મોહનવેલી, પ્રેમે વાધી તાંહાં રંગની રેલી.† સ૦
વૃંદાવન•ફૂલ્યું તાંહાં અપરમપાર, ત્યાં તો પ્રસર્યો પ્રેમ રસાળ;
વળી ત્રિવિધિ પવન તાંહાં વાય, છંદે નાચે ગોવિંદ ગુણ ગાય. સ૦
ઘુઘરડી તે ઘમકે પાય, માનુની નેપૂર નાદે સોહાય;
ગોપી ગાય મધુરા ગાન, કરે નયન નયનસું સાન. સ૦
કંઠે બાંય‡ પરસ્પર ઘાલે, સુખસાગરમાં શ્યામ શ્યામા મા'લે;
તે તો શોભા વર્ણી ન જાય, વશ કીધા છે જાદવરાય. સ૦
કૃષ્ણ કામનીએ ઉરપર લીધો, પ્રેમ અપાર અબળાએ પીધો;
નરસૈંયાનો મનોરથ સીધો, લીલા જોઈ કૃતારથ કીધો. સ૦

પદ ૩૪ મું–રાગ કાલેરાનો હીંડોલો.

પરમ ચતુર ઝુલે નાથ મારો, શ્યામ શ્યામાની સંગ રે;§
શી વર્ણવું અંગોઅંગ શોભા, વારું કોટિ અનંગ રે. પરમ.
શ્રાવણ માસ સદા સુખકારી, ઝરમર વરસે મેહ રે;
દાદુર મોર બપૈયા બોલે, તંમ તંમ ઉપજે નેહ રે. પરમ.
આજ સખી મેં અદ્ભૂત દીઠું, હીંચંતાં હરિ હસિયો રે;
સામા સામી દૃષ્ટ કરીને, નયન નચાવે રસિયો રે. પરમ.
શ્યામ સુભગ‖ ને રાધા ગોરી, સુવર્ણ હીંડોળે ઝૂલે રે;
જંમ જંમ હીંડોળો ઝુલાવે સજની, તંમ તંમ નરસૈંયો ફૂલે રે. પરમ.

પદ ૩૫ મું–રાગ ધનાશ્રીનો હીંડોલો.

ઝાંઝર ઝમકે ને ઝૂલે હીંડોળે, શ્યામસુંદરને સખી વાયુ ઢોળે; ઝાંઝર.
દામની દમકે ને ગગનમાં ગાજે, ભ્રકુટી ધનુષ્યપર શોભા બિરાજે. ઝાંઝર.
લીલાંબર પીતાંબર સોહિયે, નરખી હરખી માનની મન મોહિયે; ઝાંઝર.
નેત્રાંબુજ¶ નાશા કીર$ જેવી, છે દશન+પંક્તિ દાડિમબીજ તેવી. ઝાંઝર.
આમ્રકાતળીશા** અધર સોહંતા, લાલ ગાલ સ્ત્રીના મન મોહંતા; ઝાંઝર.

---

* પા૦ "એવા દીસે તાંહાં નંદકુમાર." † પા૦ "તાંહી રંગડ રેલી." ‡ હાથ.
§ પા૦ "શ્રી સ્વામીનીજીની સંગરે." ‖ ભાગ્યવંત. ¶ કમળ જેવાં નેત્ર. $ પોપટ જેવું નાક. + દાંત. ** પા૦ "આમ્રકળીસું."

બ્રહ્માદિકરૂપ જોઈ ધન ધન કેહતા, મુનિયે ન દીઠું રૂપ ધુમ્રપાને રેહતા. ઝાં.
એ રૂપ નહિ દ્વાપર નહીં ત્રેતા, એ રૂપ નિત્ય જુવે નરસૈંમેહતા. ઝાંઝર.

પદ ૩૬ મું–રાગ કાલેરાનો હીંડોલો.

હીંચોરે હીંચો મારા વાહાલા, હીંચતાનો રંગ લાગ્યોરે;
શ્યામા સામી શામળિયા સાથે, લજ્જાનો ભય ભાગ્યો રે. હીંચો.
સુંદરરાય સદા સુખકારી, પ્રીતે પ્રેમ રસ વાધ્યો રે;
લાહુવો લીધો અંગ સમાગમ, મન વાંછિતવર લાધ્યો રે. હીંચો.
ગોકુળરાય હીંડોલેરે ઝૂલે, ઝૂલી મદમદ માણ્યો રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી ભલે મળિયો, જેણે ગોપ્યાચો* પાલવ તાણ્યોરે. હીંચો.

પદ ૩૭ મું–રાગ બિહાગડાનો હીંડોલો.

રંગ રસિયા રંગમાં ડુલે છે, બેઉ રસિયે રસિયાં ઝૂલે છે,
ઝૂલે છે મન ફૂલે છે, રસિયે રસિયા ઝૂલે છે; બેઉ. ટેક.
એક એકની સુંદરતા જોઈ, પેલા દુર્જનનાં મન ડૂલે છે; બેઉ.
રસની વાત પરસ્પર બેઉને, મરકડલે મન ફૂલે છે; બેઉ.
ચંપકવર્ણાં ચીરજ પેહર્યાં, વળી નવ સપ્ત† ભારે મૂળે છે; બેઉ.
રાધા રૂપે ન સાવિત્રી ન પારવતી, પણ એ લક્ષ્મી તૂલે છે; બેઉ.
હીમથી શીતળ હરિથી શીતળ, એવી (એ) જમુનાની ધૂળે છે; બેઉ.
ભણે નરસૈંયો સુરીનર બ્રહ્મા, શંકર જોઇ જોઈ ફૂલે છે; બેઉ.

પદ ૩૮ મું–રાગ મેવાડાનો હીંડોલો.

અદ્દભૂત શોભા રે, હરિના હીંડોલાની રે, શેષે વરણી ન જાય;
વિશ્વકર્માએ રે, રચીને આરોપિયો રે, કુંજ ભવનની માંય. અ.
ભારે અતિ દાંડી રે, હેમ જડાવની રે, નંગ છત્ર ઝગમગ જ્યોત;
રાધા ને માધવ રે, હીંચે રસ ભરાં રે, રવિ શશિ કોટિ ઉદ્યોત.‡ અ.
ઘુમચીને વાળે રે, સખી સાહેલડીરે, પ્રેમે પ્રફૂલિત ગોપાંગ;
સ્વપ્ને ન આવે રે, જોગી મુનિ જેહને રે, તેનો હું પામીછું સંગ. અ.
મેઘની ઘટારે, ગગનમાં શોભતીરે, બીચ બીચ ચમકે ખણુખણુ વિજ;
ભણે નરસૈંયો રે, હીંડોલો અભિનવો§ રે, ઝૂલાવે ગોકુલવાસી બ્રિજ. અ.

---

* પા૦ "સ્રીઓનો." † નવ ને સાત સોલ શણગાર. ‡ પ્રકાશ. § નવો.

પદ ૩૯ મું.

ગાયે રે માનુની મદમાતી, ધન ધન ઘુમણ ઘાલે રે;
શ્યામી સર્વે જય જય જય જય, મુખથી પ્રેમે બોલે રે. ૧
મુકતા થાળ વધાવી ઉપર, આરતી અગુવાએ રે;
પેર પેરનાં પકવાન પૂરણ રસ, ધસમસતાં લઈ જાએ રે. ૨
સુંદર બીડાં પાન તણાં લઈ, વહાલા આગળ મહેલે રે;
હીંચોળે મારા પ્રાણજીવનને, મળી સહુ ટોળે ટોળે રે. ૩
સુર અંતરીખે રહી કુસુમે વધાવે, ધન એ વૃજનારી રે;
ઘર ગંધ્યાં* ન આવે સ્વપ્ને, તે મ્હારા ઉરપે ધાઈ રે. ૪
ધન લીલા એ હરિ તણી, જેહને એ ભેટ આવે રે;
ભણે નરસૈંયો કૃષ્ણ વિના, તેને બીજો કોઈ ન ભાવે રે. ૫

પદ ૪૦ મું.

આ જોરે આ રંભા તો રંગે, તારુણી તાલી દેતી રે;
શામલિયાના સંગમાં શ્યામા, મુખ મરકલડો કરતી રે. ૧
ઉલટે વહાલો વેણુ વગાડે, ઉલટે અબલા ગાયે રે;
તાલ પખાજ ને વેણા મહુયર, નેપૂરની ધૂની થાયે રે. ૨
ચોદશ ચતુરા કરે કરંતા, હીંડોલે રસ વાધો રે;
નરમલ નેણ કટાક્ષે કરીને, નિરખીને રસ પીધો રે. ૩
કંઠે કહાનજી કર કામની હીંચંતાં રહી ભીડી રે;
ગોરુ અંગ ઉઘાડું દીસે, ઝલકે રાખડી રુડી રે. ૪
જો જાણે નહીં મેહેલું મારા વહાલા, તો ફરી અંગ સંભાળું રે;*
નરસૈંયાચા સ્વામી જેમ જેમ રીઝે, તેમ તેમ રંગે મહાલું રે. ૫

પદ ૪૧ મું-રાગ કેદારો.

હીંડોલે હીંચંતાં વહાલા સંગે, શ્યામા સોહેતી રે;
નિલામ્બર પિતામ્બર ઝલકે, ધન દામની જોતી રે. ૧
ઘુઘરડી ઘમકે રે ઘુમણ ઘાલે ગર્વ ઘહેલી રે;
ચતુરપણેરે ચિત્ત ચલાવે, નેણે નેણ રહે મેલી રે. ૨

---

* અસ્પષ્ટ છે.

ઉરગર ચોલી કશણુ કસ્યાં રે, ચુડીલીનો ચટકો રે;
સન્મુખ થઇને હીંચોલતાં, વાગે વીંછીડાનો રણુકો રે. ૩
મદમાતી ગાતી રંગે રામા, ઝાંઝર ઝમકે ઝમલાં રે;
ભણે નરસૈંયો અંગોઅંગે ફુલ્યો, નિરખી નાથ નારી સબલા રે. ૪

પદ ૪૨ મું–રાગ કેદારો.

હીંડોલે હેલવે* તો શ્યામાને સંગ શામલિયો સોહાતો રે. ટેક.
અધુર અમ્રત રસ પીતાં પ્રીતે, આલિંગન લે અબલા રે;
ઉરપર રાખીને હીંચેરે હરખે, મન ગમતી માણેરે સબલા રે. ૧
ઝાંઝર ઝમકે ઘુંઘરડી ઘમકે, હીંડોલે રસ વાધો રે;
અતિ બલીયો છે શામલિયો, તે વનિતાએ વશ કીધો રે. ૨
ભર જોબનમાં ઘુમડલી ઘાલે, મહાલે માતી નાર રે;
ભણે નરસૈંયો શોભા શી કહું, એની ધન લીલા અપાર રે. ૩

પદ ૪૩ મું.

રેણી રંગભર રમતાં શ્યામા, શામલિયો હીંડોલે હીંચંતાં રે. ટેક.
દીવડીયા અજવાળ્યા પ્રેમે, પ્રગટે જોત અપાર રે;
પ્રીતે પરસ્પર ઉર લપટાણા, નારી નંદકુમાર રે. રેણી૦ ૧
ઉલટી અબલા ઘુમણુ ઘાલે, હાસ્ય કરી દે તાળી રે;
સુખની સીમા કહી નવ જાયે, ધન આ જોડું નિહાલી રે. રેણી૦ ૨
મદ ભરાણી નાચે છંદે, મધુરું મધુરું ગાયે રે;
તાલ પખાજ ને તાલી રે વાજે, નેપૂર ઘમકે પાયે રે. રેણી૦ ૩
પ્રેમે પ્રેમદા વાહી કરીને, મરકલડે શું જુએ રે;
હીંડોલે રંગ વાધે સબલો, તેમ તારુણી મન મોહે રે. રેણી૦ ૪
ધન ધન જોબન જુવંતી કેરું, માણે મોહન સંગે રે;
વશ કીધો વહાલો ભાવ ધરીને, ભીડ્યો ભડ અંગોઅંગે રે. રેણી૦ ૫
સન્મુખ થઇને શામલિયો, એક એકને ઉર મલિયો રે;
પુર્યા મનોરથ માનુની કેરા, અઢળક અમીરસ ઢળીયો રે. રેણી૦ ૬
ધન વંદ્રાવન ધન જુમના ત્રટ, ધન અબલા અવતાર રે;
નરસૈયો ત્યાં નયણે નીરખે, કામા કૃષ્ણ વેહાર રે. રેણી૦ ૭

* હલાવે.

પદ ૪૪ મું.

હીંડોલો રઢિયાળો હીંચે, શ્યામ ને શ્યામલિયો રે. ટેક૦
ચુવા ચંદન હાર કુસુમના, કંઠે પરસ્પર સોહે રે;
કાને કુંડલ ઝાલ ઝબુકે, દરપણ લઈ લઈ જુયે રે. હીં૦ ૧
શ્યામલડી આગળ આવી નાચે રંગે, વાજાં વિધવિધ વાજે રે;
ઝાંઝર નેપૂર કંકણીની ધુની, થઈ થઈ થઈ કરી ગાજે રે. હીં૦ ૨
આલાપીને ગાયે ગમતાં, આનંદ અંગ ન માયે રે;
રીઝી રીઝી શામલિયો, વાંસલડી તેમ વાહે રે. હીં૦ ૩
આગળ એક પાછળ છે ગોપી, હીંડોલો ઉલટે હીંચોલે રે;
સુરત સમાગમ જીવન જુવંતી, મહારસ માંહિ ડોલે રે. હીં૦ ૪
નિલામ્બર પિતામ્બર ઓપે, કંઠ વિલાગી કામા રે;
અધુર સુધારસ પીતાં પીતાં, રંગમાં રમતી રામા રે. હીં૦ ૫
ઉરસુ ઉર નયણે નયણાં, પ્રગટો પ્રેમ અપાર રે;
સરવશ સોપ્યું શામલિયાને, ધન ધન કરતાં વેહાર રે. હીં૦ ૬
હાસ્ય કરી તાલી તાંહાં દેતાં, મુખ ભરીયા તંબોલ રે;
કૃષ્ણ લીલા રસ પાન કરીને, નરસૈંયો કરેરે કલોલ રે. હીં૦ ૭

પદ ૪૫ મું.

હીંડોલે રંગ વાદ્યો, શામલિયો સંગમ સાદ્યો રે. ટેક૦
હીંચતાં હીંચતાં ફુલી* રહ્યા રે, મધુરું મધુરું ગાયે રે;
આગળ પાછળ વ્રંદ વનિતાનાં, વહાલો વેણુ વાહે રે. હીં૦ ૧
ધુમણ ઘાલે રસ ભરી રે, દીપકને અજવાળે રે;
મગન થયાં માનુની મોહન, રસ ચઢી બેહુ મા'લે રે. હીં૦ ૨
હંસતણી ગજગમની ગોરી, આવીને ઢોલે વાયે રે;
શ્રમજલ બિક ગલછલ ઝલકે† ને શોભા કહી નવ જાયે રે. હીં૦ ૩
ભાવ ધરીને ભુજબલ ભીડે, કરે અધુર રસ પાન રે;
વિહવલ થઇને કંઠે વિલાગી, કામની ને વળી કહાન રે. હીં૦ ૪
ધન ધન લીલા કૃષ્ણ તણી રે, માણે વૃજની નાર રે;
કરુણા કીધી નરસૈંયાને, ભાવે કૃષ્ણ વેહાર રે. હીં૦ ૫

* પા૦ "દુલી." † અસ્પષ્ટ છે.

બાળલીલા.

પદ ૧ લું–રાગ કેદારો ચરચરી.

નંદનું આંગણું પરમ રળીયામણું, સદાએ સોહામણું કૃષ્ણે કીધું;
માનો વૈકુંઠ કૈલાસ બ્રહ્માસદન, ઈંદ્રઆસનથી અધીક સીધું. નંદનું.
સકળ તીરથ વસે વાસ જાંહાં વિઠ્ઠલો, ઇશ અજ ઈંદ્ર ને દેવ સઘળા;
ભક્ત વિણુ ભૂદરો વશ કોને નહિ, એકથી એક અધિક સબળા. નંદનું.
માત ઉભાં રહે નાથશું નયણુ હસે, ભક્ત વહાલા વસે પ્રેમ પ્રીતે;
નરસૈંયાચો સ્વામી નંદને આંગણે, બાળલીલા રચી એણી રીતે. નંદનું.

પદ ૨ જું.

આવડી રાઢ શી વિઠ્ઠલા તુજને, ગગનથી ઈંદુ કમ આપું આણી;
કુંવર કાંઇ નવ લહે, વાત અભિનવી કહે, નોહે કોય ટોપરું ગોળ ધાણી. આવડી.
આંખે આંસુ ઢળે, ઈંદુ* દેખી ચળે, ટળવળે માતા ને માન માગે;
રેહે રેહે રોતો, શું રે જોતો ઘણું, રમવા રમકડાં છે રે બોહુ આગે.† આવડી.
ઈંદુ થયો અસ્ત ને રહે નહીં રાખતાં, દધીસુત‡ પ્રગટ કરી આણે આપે;
નરસૈંયાચો સ્વામી માખણે ભોલવ્યો, સકળ વૈભવતણો બંધ કાપે. આવડી.

પદ ૩ જું–રાગ કાલેરો.

માતા આગળ મોહન નાચે, આંગલીએ હરી વલગ્યો રે;
વદન સકોમળ નીરખે જનુની, ક્ષણ નવ મે'લે અલગો રે. માતા.
મંદીરમાંથી મોદીક લાવી, માતા મુખ મેલંતી રે;
નાસી જાએ આઘો આવે, વાહી વાત કરંતી રે. માતા.
એમ કરી જુવતી જન આવ્યાં, રાવ કુંવરની કરવા રે;
નરસૈયાચો સ્વામી નયન નચાવે, માનનીનાં મન હરવા રે. માતા.

---

* ચન્દ્ર. † પાસે–મ્હોડા આગળ. ‡ ચન્દ્ર.

પદ ૪ થું.

આંગણુડામાં રમતો મોહન, માતા રહી મુખ જોએ રે;
મીટલડી* માંડીને મોહન, જુવતીનાં મન મોહે રે. આંગણુ.
ઘુઘરડી ઘમકંતી† પાએ, કટી કીંકણી ધુન થાએ રે;
તેવતેવડી ટોળી શોભંતી, માતા મોદ‡ ન માએ રે. આંગણુ.
ભામણુડાં લઇ ભેટે ગોપી, તે તો કોએ ન જાણે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીની લીલા, જે જાણે તે માને રે. આંગણુ.

પદ ૫ મું.

માને માનુની રાવ કરતાં, નયને નયનાં મેલાવી રે;
અંગોઅંગે આનંદ વાધ્યો, ભામિની ભાવે ભાવી રે. માને.
કંદ્રપ§ કોટી|| સરીખો સુંદીર, સનમુખ સાન કરતો રે;
માતા જાણે મ્હારી આગળ, મારો મોહન રમતો રે. માને.
શામા સઘળી શામલીઆનું, વદન નીહાળી રહેતી રે;
ભણે નરસૈંયો હરનીશ ગોપી, ગોવિંદના ગુણ ગાતી રે. માને.

પદ ૬ ઠું.

ગાએ ગોપી ગોવિંદના ગુણ, ઉલટ અંગ ન માએ રે;
રાવ મશે તે શામળીઆનું, મુખડું જોવા જાએ રે. ગાએ.
દુધ દહી આગળ કરી રાખે, માંખણુ સાકર માંહે રે;
ઘરનાં દવાર ઉઘાડાં મુકે, જો આવે તો ખાએ રે. ગાએ.
ધન ધન ગોકુળ ધન ધન ગોપી, કૃષ્ણુના ગુણુ ભાવે રે;
નિશ દિન ધ્યાન ધરે મન હરીનું, ઇમ જાણે ઘેર આવે રે. ગાએ.
જેનું ધ્યાન ધરે મહા મુનીજન, તે સ્વપને ના દેખે રે;
તે શામલીઓ પ્રગટ થઈને, પ્રેમદા પ્રેમે પેખે રે. ગાએ.
યજ્ઞ કરે ત્યાંહાં પ્રગટ ન થાએ, તે ગોપીના ઘર માંહે રે;
ભણે નરસૈંયો ગોરસ ગમતું, માંખણુ ચોરી ખાએ રે. ગાએ.

પદ ૭ મું.

જુઓ રે આ બાળકની ગતી, આંગણુડામાં રમતો રે;
માતા આગળ બોલી ન જાણે, તે માનુનીનાં મન હરતો રે. જુઓ.

---

* એકી નજરે-ટગર ટગર. † મૂળ પાઠ. "લટકંતી." ‡ આનંદ. § કામદેવ. || કરોડો.

ધન ધન માતા જશોમતી, ઓછંગે આવંતો રે;
બ્રહ્માદિક જેનો ભેદ ન જાણે, તે ભામિની મન ભાવંતો રે. જુઓ.
વાછલડાનું પુછ ગ્રહીને, ઉઠી ઉભો થાએ રે;
ભણે નરસૈંયો ધન એ ગોપી, ભીડે હૃદિયા માંહે રે. જુઓ.

પદ ૮ મું.

ભીડે ભામિની ભામણાં લેઈ લેઈ, માંખણ માંહી નચાવે રે;*
બ્રહ્માદિકને નીગમ નીરંતર, તેને સમીપે ન આવે રે. ભીડે.
આગળ આવ્યો નંદકુવર તહીં, પાલવ ગ્રહીને નીહાલે રે;
ક્રીડા કેલ કરે હરી સાથે, જેમ જાણે તેમ મહાલે રે. ભીડે.
ગમતું ગોપી કરે ગોવિંદશું, મધુરું મધુરું ગાએ રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી દેવમુનિ દુર્લભ, તે કરમલડો લઇ ખાએ રે. ભીડે.

પદ ૯ મું-રાગ કેદારો.

કામણગારો કેમ વીસારું, જાણું જે અલગી ન થાઉં રે;
આખો દહાડો કાંઇ કામ ન સૂઝે, વહાલા વીણ વ્યાકુલ થાઉં રે. કામણ.
મધુરી વેણ સુણીને શ્રવણે, ભાવતાં ભોજન નિપાઉં રે;
આવે તો આગલ લઇ મે'લું, જીવણ જોતી ન ધરાઉં રે. કામણ.
સેજ રચી મહારા શામલીઆને, પ્રેમ ધરી પધરાવું રે;
નરસૈયાચા સ્વામી આગલ ઉભી, મુખમાં બીડી ધરાવું રે. કામણ.

પદ ૧૦ મું-રાગ કેદારો.

રૂમઝુમ નાદે નેપુર વાજે, ઝાંઝરના ઝમકાર રે;
તાલી તાલ મૃદંગ ધૂને નાચે, કટી કીંકણી રણુકાર રે. રૂમઝુમ
એક વેણ મહુયરે વાહે, કામિની કેલ કરતાં રે;
શીરપર સોહે રાખડલી રે, ઝલકે ભમરી દેતાં રે. રૂમઝુમ.
કાને કુંડલ મૂગટે મહામણિ, શોભા કહી મન ના'વે રે;
ભણે નરસૈંયો આનંદ થયો અતિ, હરિ ભામિની ભાવે રે. રૂમઝુમ.

પદ ૧૧ મું-રાગ પ્રભાત.

જશોદા તારા કાનુડાને, સાદ કરીને વાર રે;
આવડી ધુમ મચાવે વ્રજમાં, નહીં કોઈ પુછણહાર રે. જશોદા.

* પા૦ "માંખણ દોહી નચાવેરે."

શાકુ તોડ્યું ગોરસ ઢોળ્યું, ઉઘાડીને બાર રે;
માંખણ ખાધું ઢોળી નાંખ્યું, જાન* કીધું આ વાર રે. જશોદા.
ખાખાંખોળાં કરતો હીંડે, બિહે નહીં લગાર રે;
મહી મથવાની† ગોળી ફોડી, આ શાં કહિયે લાડ રે. જશોદા.
વારે વારે કહું છું તમને, હવે ન રાખું ભાર રે;
નિત ઉઠિને એમ કયેમ સહિયે, વશી નગર મોઝાર રે. જશોદા.
મારો કાનજી ઘરમાં હુતો, કયારે દીઠો બ્હાર રે;
દહી દૂધનાં માટ ભરયાં છે, બીજે ચાખે ન લગાર રે. જશોદા.
શાને કાજે મળીને આવી, ટોળી વળી દશ બાર રે;
નરસૈંયાનો સ્વામી સાચો, જૂઠી વ્રજની નાર રે. જશોદા.

પદ ૧૨ મું-રાગ વસંત.

હવે કયાં જઇએ શામળીઆ વહાલા, જોર અમારું લીધું;
નાનકડી' ગોપીનું ગોરસ, વાટી વાટીને પીધું. હવે કયાં.
નાસંતાં નહિ છૂટે રે, દૃષ્ટિ થકી નહિ ચૂકું;
ઘેરીને લેઇ હું ઘરમાં ઘાલું, બાંધીને આજ ન મૂકું. હવે કયાં.
ઓશીઆળો આંગણિએ ઉભો, અન્યાય થયો અપાર;
ભલે મળ્યો મેહેતા નરસૈંનો સ્વામી, ભક્તતણો દાતાર. હવે કયાં.

પદ ૧૩ મું.

જસોદાજી જમવાને તેડે, નાચંતા હરી આવે રે;
બોલે મીઠડા બોલડીઆ ને, અંગો અંગ નચાવે રે. જસોદાજી.
મુખની શોભા શી કહું જાણે, પૂનમચંદ બીરાજે રે;
નેત્ર કમળના ચાળા જોઈ જોઈ, મન્મથ મનમાં લાજે રે. જસોદાજી.
અંજન બેઉએ નયણે સારયાં, ઉર લટકે ગજમોતી રે;
તિલકતણી રેખા અતિ સુંદર, માતા હરખે જોતી રે. જસોદાજી.
સ્નેહ જણાવીને પુત્રને માર્યો, આવીને કોટે વળગ્યો રે;
લાડકડો અતિ લાડ કરે છે, ક્ષણું ના મેહેલું અળગો રે. જસોદાજી.
ખોળે બેસાડીને ભોજન કરતાં, માતા આનંદ પામી રે;
ભક્તવચ્છલ ભૂધરજી મળ્યા, મેહેતા નરસૈંયાનો સ્વામી રે. જસોદાજી.

---

* નુકસાન. † વલોવવાની.

પદ ૧૪ મું.

જસોદાજીને ખોળે બેઠા, સુંદર વ્રજનો નાથ રે;
ભોજન કરતાં મેહેતે દીઠા, જેના જુઠડા હાથ રે. જસોદાજી.
ભોજન કરી રમવા સંચરયા, જનુનીએ ભીડી બાથ રે;
આભ્રણુ સઘળાં એઠાં કીધાં, અંગે વળગ્યો ભાત રે. જસોદાજી.
મુખ કેરાં મરકલડાં જૂવે, ગોપી જનનો સાથ રે;
ભણે નરસૈંયો આનંદ વાધ્યો, ગોવિંદના ગુણ ગાત રે. જસોદાજી.

પદ ૧૫ મું–રાગ માલવ.

જમો જમો રે નહાના લાડકડા, માતા જસોદાના બાલકડા;
રાડ ના કીજે સામળીઆ વહાલા, તારી જનુની કરે કાલાવાલા. ટેક.
મધુરો શો કોળીઓ મેહેલો મુખમાંહી, વા'લા હળવે હળવે લીજેરે;
કઢ્યાં દૂધ સાકર સંગાથે, એક એક ઘૂંટડે પીજે રે. જમો.
વેણુ વાગે વહાલાજી તમારી, બલભદ્રપે મોટી થાય રે;
ભક્તશિરોમણી જનુની વહાલાને, એવે એવે વચને વા'ય રે. જમો.
કૌતક જોતાં વ્રજની ગોપી, તન મન ધન ત્યાં વારે રે;
નરસૈંયાચા સ્વામીનું મુખડું, ફરી ફરી જસોદા ન્યાળે રે. જમો.

પદ ૧૬ મું.

ઓ પેલો ચાંદલિયો, આઇ મુને રમવાને આલો;
નક્ષત્ર લાવીને માતા, મારા ગજવામાં ઘાલો. ૧
રૂવે ને રાતરડો થાએ, ચાંદા સાંમુ જૂવે;
માતારે જશોદાજી, હરીનાં આંસુડાં લૂવે. ૨
લોકનાં અનેરાં બાળક, ઘેલો તું કાં થાએ;
ચાંદો આકાશે વહાલા, તે કેમ લેવાએ. ૩
વાડકામાં પાણી ઘાલી, ચાંદલિયો દાખ્યો;
નરસૈંયાનો સ્વામી શામળીઓ, રડતો તવ રાખ્યો. ૪

પદ ૧૭ મું.

માતા ફૂલી અંગે ન માયરે;
પારણા માંહે પુત્ર પોઢાડી, હરખી મંગળ ગાયરે. માતા૦ ૧

ઘેર ઘેરથી આવી ગોપીજન, મુગતા થાળે વધાયરે;
સુંદર વદન શોહામણુંરે, તે જોતાં તૃપ્ત ન થાયરે. માતા૦ ૨
સુરીનર મુનીજન અતિ આનંદે, દેવ દુંદભી વા'યરે;
ભણે નરસૈંયો સુખ સાગર ઊલટો, પ્રગટ્યા શ્રીજદુરાયરે. માતા૦ ૩

પદ ૧૮ મું.

બાળક બાહુંવા રે, પરવત મૂક પાછો ધરણી;
કોમળ કર દુખાશે તારો, શી કીધી કરણી. બાળક.
ટચી આંગળીએ ત્રસક નાંખશે, બાંહે નથી બળવંત;
વ્રિજવાસીને કાજે વહાલા, આ શી આવડી ખંત. બાળક.
સહુ રહેશે ત્યમ આપણુ રહેશું, કોને કાજે કીજે;
કોડી માત્ર દધીને કાજે, ગાલ દએ નીત ખીજે. બાળક.
કહે કૃષ્ણજી સુણો રે માતા, પર ઉપગારાં પુન્ય;
નરસૈંયાચા સ્વામિની લીલા, માહે નથી કંઈ નુન્ય. બાળક.

પદ ૧૯ મું-પ્રભાતિયું-નાગદમન.

જલકમલ છાંડી જાને બાળા, સ્વામી અમારો જાગશે;
જાગશે તને મારશે, મને બાળહત્યા લાગશે. જલ. ટેક.
કહે રે બાળક તું મારગ ભૂલ્યો, કે તારા વેરીએ વળાવિયો;
નિશ્ચય તારો કાળ જ ખૂટ્યો, અહિંઆં તે શીદ આવિયો. જલ.
નથી નાગણુ હું મારગ ભૂલ્યો, નથી મારા વેરિએ વળાવિયો;
મથુરા નગરીમાં જુગટું રમતાં, નાગનું શીશ હું હારિયો. જલ.
રંગે રૂડો રૂપે પૂરો, દીસંતો કોડીલો કોડામણો;
તારી માતાએ કેટલા જન્મ્યા, તેમાં તું અળખામણો. જલ.
મારી માતાએ બહુ જન્મ્યા, તેમાં હું નટવર નહાનડો;
જગાડ તારા નાગને, મારૂ નામ કૃષ્ણ કહાનડો. જલ.
લાખ સવાનો મારો હાર આપું, આપું રે તુજને દોરિયો;
એટલું મારા નાગથી છાનું, આપું તુજને ચોરિયો. જલ.
શું કરૂં નાગણુ હાર તારો, શું કરૂં તારો દોરિયો;
શાને કાજે નાગણુ તારે, કરવી ઘરમાં ચોરિયો. જલ.

ચરણ ચાંપી મૂંછ મરડી, નાગણે નાગ જગાવિયો;
ઉઠોને બળવંત કોઈ, બારણે બાળક આવિયો. જલ.
બેઉ બળિયા બાથે વળગિયા, કૃષ્ણે કાલિનાગ નાથિયો;
સહસ્ર ફેણા ફુંફવે જેમ, ગગન ગાજે હાથિયો. જલ.
નાગણ સૌ વિલાપ કરે જે, નાગને બહુ દુઃખ આપશે;
મથુરા નગરીમાં લેઈ જશે, પછી નાગનું શીશ કાપશે. જલ.
બેઉ કરજોડીને વીનવે, સ્વામી મૂકો અમારા કંથને;
અમે અપરાધી કાંઈ ન સમજ્યાં, ન ઓળખ્યા ભગવંતને. જલ.
થાળ ભરી નાગણી સર્વે, મોતિયે શ્રીકૃષ્ણને વધાવિયો;
નરસૈંયાના નાથ પાસેથી, નાગણે નાગ છોડાવિયો. જલ.

પદ ૨૦ મું.

વાહીને જમાડે, માતા કુંવર* કહાન;
નાશી જાયે આઘો આવે શામલેવાન. ૧
જુવંતી જોતી રે, મોહન મનમાંહે ભાવે;
છેડલો સાહીને, માતા આગળ લાવે. ૨
માતા જાણે મારો પુત્ર કાંય ન જાણે;
ભણે નરસૈંયો ગોપી ઉરસું આણે.† ૩

પદ ૨૧ મું.

નેણાં દીઠાં મારા નાથતણાં, મુખ દીઠે અમી ઠરે રે;
વદન જોઈ જોઈ નિહાળતાં, સુખની સીમા કહી નવ અડેરે. ૧
વહાલો મરકલડા કરી બોલાવે, સ્નેહે સામું જોયે રે;
માનનીયાંચા માન છોડાવે, ભૂતળ એશા ન કોયે રે.‡ ૨
સગુણ શામળીયો સુંદર બાઇરે, સુખની સીમા કહી નવ જાયેરે;
નરસૈંયાચા સ્વામી કહું તુને, રખે ક્ષણું રે અળગો§ થાયે રે. ૩

પદ ૨૨ મું.

હાંરે આઘો આવને રે કુંવર કૃષ્ણ કોડામણા રે,
ભામણડાં લઇને પોઢાડું પાલણે રે, ઘુમડી ઘાલુ રે, કૃષ્ણ શોહામણા રે. ૧

---

* પા૦ "કૃષ્ણ." † પા૦ "ભણે નરસૈંયો ગોપી સુંદરિયાને આણે વાહી જમાડે."
‡ મૂળ પાઠ. "ભુતળિયે શાન કોયે રે." § મૂળ પાઠ. "રખે ક્ષણું ન રહે અળગો થાયે રે."

હું ગાઉ ગીત આવે નિંદ્રડી રે, સાંભળો શ્રવણે સુંદર શામળોરે;
આણીલુ આપુ રે આતા સુખડી રે. કૃષ્ણ૦ ૨
ધન્ય ધન્ય જશુમતી માયેરે * * * * *
એમ કરીને પુરે મનસા મન તણીરે. કૃષ્ણ૦ ૩
હસતો મસતો ત્યાં આવીયો રે, ઉછરંગે ચાંપે રે માતા હરખશુરે;
પુત્રને લઈને ત્યાં પધરાવે રે. કૃષ્ણ૦ ૪
હીંડોલી માતા તે મોહનને ગમેરે, ધમકે ઘુઘરી પાંચ કનકનીરે;
તેમ તેમ આનંદે હરી રમેરે, ભણે નરસૈંયો લીલા હરી તણીરે. કૃષ્ણ૦ ૫

પદ ૨૩ મું–રાગ પ્રભાત.

આંગણુડે આવતો દેખી, શામળીયાને સુખડી લાવી રે. આં૦ ટેક.
આનંદે ઊછરંગે લીધો, ચાંપી ચુંબન દેતી રે;
માખણ સાકર વહાલા મુખમાં, મોહી મોહીને મેલંતી રે. આં૦ ૧
મંદીરમાં આવીને માતા, દુધ કઢું તે પાયે રે;
નરસૈંયાચો સ્વામી જેમ જેમ નાશે, માતા કેડે ધાયે રે. આં૦ ૨

પદ ૨૪ મું.

માતારે જસોદા હરિને ઘુમણુ ઘાલે;
આનંદે ઉલટે ઉભી વદન નિહાલે. ૧
ઘમઘમ ઘમકે ઘુઘરી હુંકારા કરે;
જોઈ જોઇ જનુનીનું મનડું ઠરે. ૨
જેહને કાજે મહામુનિ દેહરે દમે;
તે તો કૃષ્ણજી પારણામાં રંગે રે રમે. ૩
સુંદર વદન જોઈ ચુંબન દીધું;
નરસૈંયાચો સ્વામી જોતાં કારજ સીજું. ૪

પદ ૨૫ મું.

મંગલ ગાયેરે માતા મંગલ ગાયે;
પારણા માંહે પોઢ્યોરે પુત્ર, જોતી તૃપ્ત ન થાયે. ૧

હીંચોલે ઉભી આનંદે ઘુઘરડી ઘમકે;
માખણ સાકરે ભેળી* મુખ માંહે મૂકે. ૨
મીઠડાં કરીને માતા ખાંતે ખવરાવે;
ભણે નરસૈંયો મુનિજનના† ધ્યાને ન આવે. ૩

પદ ૨૬ મું.

મંગલ ગાયે ને માતા મનશું મહાલે;
પારણામાં કુંવર પોઢે ત્યાં વદન નિહાલે. ૧
મીઠડા કરીને કુંવર ઉછરંગે લેતી;
તોતલું બોલે કહાનજી મનડું મોહતી. ૨
મોદિક મુખ માંહે મેલો કુંવર કા'ના કાલા;
હમણાં હું તેડાવું સંગે રમવા ગોવાલા. ૩
કચોલું ભર્યું દુધે પીઓ મારા બાતા;
ભણે નરસૈંયો પાયે જશોદા માતા. ૪

પદ ૨૭ મું.

આનંદે આરોગો બેઉ સુંદર ભ્રાતા;
જે જોઈએ તે આણી મેહલું બોલતાં એમ માતા. ૧
ખીર ખાંડ માંહે ઘ્રત ભાવતું જમો;
વારણે જાઉરે વલતાં આંગણે રમો. ૨
તેવતેવડી ટોળી તેડાવું શોભતી સંગે;‡
વળી વળી મુખડું જોઉં ઉલટ ભરી અંગે. ૩
આનંદે આવીને માતા ઉછરંગે લેતી;
ભણે નરસૈંયો રુદીયે ચાંપી ચુંબન દેતી. ૪

પદ ૨૮ મું–રાગ ધોળ.

જમો તો જમાડું રે, જીવન મારા. ટેક.
વાલાજી મારા, સોવણ થાળ ભરી લાવું;
કાંઇ મોતીડે વધાવું રે, જીવન મારા.

---

* પા૦ "ધાળી." † પા૦ "મુનિવરને" ‡ પા૦ "તમ જેવડી ટોળી૦"

વાલાજી મારા, ખાજાં જલેબી'ને મેવા;
કાંઈ ધીરે ધીરે લેવા રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, શીરોપુરી ને કંસાર;
કાંઈ ઉપર ઘીની ધાર રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, જમના જળ ભરી લાવું;
કાંઈ આચમન લેવરાવું રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, પાનની બીડીઓ આપું;
માંહી લવિંગ સોપારી નાખું રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, આવો તો આસન આપું;
વીંજણીએ ઢોળું વાયુ રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, સુંદર સેજ સમારું;
કાંઈ રંગભેર રમાડું રે, જીવન મારા.
વાલાજી મારા, નરસૈંયાચા સ્વામી સંગ રંગ કીધો;
કાંઈ ભોગ ધરીને લીધો રે, જીવન મારા.

પદ ૨૯ મું.*

જમો જમો રે જુગદાધાર, જુગતે જમાડું;
શામળીઆ સરજનહાર, રંગભરી રમાડું.
પુરીઓ સુંદર સાર, કુર કપુરે વાસી;
સીરાવો સાકર દૂધ, હરીની હું દાસી.
મારે ઘરે ધરી રહું હું, ઘી ભરી છે વાઢી;
હું ઠારું રે મારો હાથ, જીવન જમાડી.
પીરસું પીરસું રે પોળીપાક, સુંવાળી સેવું છે;
મારું મંદીર જુઓ મહારાજ, જોવાને જેવું છે.
બેસો બેસોરે મંદીર માંહે, છોગલીયાં છોડીને;
શું કરશે દુરજન લોક, મુખડાં મોડીને.*
મારે નવ રે કોઈનું કામ, કામ તમારું છે;
મારે તમ પ્રતાપે શ્યામ, સરવે સારું છે.

* પા૦ "મચકોડીને." મોડી–મોં મરડવું, કરડાકીથી જોવું.

પીયો પીયો રે પૂર્ણાનંદ, જીવન જળ લોટા;
મુખવાસે બીડી પાન, ગંગેરી મોટા.
નરસૈંયાના ઠાકોર ઠીક, મન મારું મોહ્યું છે;'
શ્યામળીયો જાણ સુજાણ, સામું જોયું છે.

પદ ૩૦ મું-રાગ આરતી.*

જય જય નટવર વેષા, આરતી ઉતારું જદુવર જગદીશા. જયદેવ જયદેવ.
મોરમુકુટ મુસ્તક પર રાજે, કંઠે વનમાળા; (૨)
શ્રવણે કુંડળ લળકે, સંગ લીએ બૃજબાલા. જયદેવ જયદેવ.
નૃત્ય કરે નારાયણ વૃંદાવન, ઘુઘરડી ઘમકે; (૨)
નાચે રાધા માધવ, પાયલ ઠમઠમકે. જયદેવ જયદેવ.
ઘમઘમ (ઘમ) ઘુઘરડી ઘમકે, તાળ પખાજ વાજે; (૨)
સુંદર સ્વર અતિ સારો, ઉંચે સ્વર ગાજે. જયદેવ જયદેવ.
તાતા થેઈ તાતા થેઈ, શબ્દ થાય આજે; (૨)
નુપુર ભ્રકુટી વિરાજીત, કૌસ્તુભમણિ રાજે. જયદેવ જયદેવ.
ઉંચે સ્વર ગાજે ગિરધારી, ઉંચે સ્વર ગાજે; (૨)
મન મોહનની શોભા, મનમથ બહુ લાજે! જયદેવ જયદેવ.
રાસ રચ્યો વૃંદાવન, જોવાને જઈએ; (૨)
માધવ મુખ નિરખીને, નરસૈં દીવડિયો લઇયે. જયદેવ જયદેવ.

---

* નરસિંહ મેહેતાના આ કાવ્ય ભાગમાં જે જે પદપર ફુદડી કાધી છે, તે તે પદો નરસિંહ મેહેતાનાં છે, એ માટે મને સમ્પૂર્ણ શંકા છે. પૂર્વ ભાગોમાં છપાયલાં પદોની ભાષા ને એ પદોની ભાષામાં મોટો ફેર ભાસે છે.

ભક્તિ જ્ઞાનનાં પદો.

પદ ૧ લું-રાગ પ્રભાતિયું.

ભૂતળ ભક્તિ પદારથ મોટું, બ્રહ્મલોકમાં નાંહીરે;
પુણ્ય કરી અમરાપુરી પામ્યા, અંતે ચોરાસી માંહીરે. ભૂતળ.
હરિના જન તો મુક્તિ ન માગે, માગે જન્મોજન્મ અવતારરે;
નિત્ય સેવા નિત્ય કીર્તન ઓચ્છવ, નિરખવા નંદકુમારરે. ભૂતળ.
ભરતખંડ ભૂતળમાં જનમી, જેણે ગોવિંદના ગુણ ગાયારે;
ધન ધનરે એનાં માત પિતાને, સફલ કરી એને કાયારે. ભૂતળ.
ધન વૃંદાવન ધન એ લીલા, ધન એ વ્રજના વાસીરે;
અષ્ટ મહાસિદ્ધિ આંગણિયેરે ઉભી, મુક્તિ છે એમની દાસીરે. ભૂતળ.
એ રસનો સ્વાદ શંકર જાણે, કે જાણે શુક જોગીરે;
કાંઇએક જાણે વ્રજનીરે ગોપી, ભણે નરસૈંયો ભોગીરે. ભૂતળ.

પદ ૨ જું-રાગ માળવ.

ધન્ય જીવીત વૈષ્ણવ કેરું, જે જન હરિ ગુણ ગાયે રે;
સકળ સભામાં પહેલી પૂજા, નરનારી તે વૈકુંઠ જાયે રે; ધન્ય.
હાં રે વૈષ્ણવ જનનાં કીયાં રે લક્ષણ, છાપા તીલક (કંઠે) તુલસીની માળ રે;
હાં રે તે વૈષ્ણવ જનનાં ભેખ દેખીને, જમ કિંકર ત્રાસે તતકાળ રે. ધન્ય.
હાં રે જન્મ મરણનો ફેરો છૂટે, તે જનમ જોખથી રાખે અંગ રે;
હાં રે તે નર છૂટયા સંસારમાંહે, જેને હોય વૈષ્ણવનો સંગ રે. ધન્ય.
હાં રે માતા પિતા કુળ તારે વૈષ્ણવ, તારે પાડોશી પરિવાર રે;
હાં રે ભણે નરસૈંયો એટલું માંગું, પુનરપિ નહિ અવતાર રે. ધન્ય.

પદ ૩ જું–રાગ પ્રભાતિયું.

બળિતણે દ્વારે હરિ, વિપ્ર વામન હુવા, વેદની ધૂન ગઇ ગગન ગાજી;
ઇંદ્રપ્રસ્થથિ બળિ, આવ્યો ઉતાવળો, જેરે જોઇયે તે દ્વિજ લ્યોને માગી. બ.
એક પર્ણકુટિતણો, ઠામ ભણવા કરું, બોલવું તે મારે મૂળ સાચું;
વિપ્ર ફરે ઘણા, લોભના વાહેલા,* દાન માટે ઘણો હું ન રાચું. બ.
લ્યોને દ્વિજજી તમે, નવનવાં મંદિરો, ભૂમિ શું માગીરે ત્રણ ડગમાં;
લ્યોજી ભંડાર બહુ, કૂંચિયો સહિત વળિ, માગો હસ્તી મારા રાખો ઘરમાં. બ.
હસ્તી ભંડારને, હું લેઇ શું કરું, લોભિયાની નથી જાત મારી;
આગે વિધાતાયે, વામન નિરમ્યો, વ્રતે રહેવું મારે બ્રહ્મચારી. બ.
ચેતજે તું બળી, શુક્ર કહે છળ પડ્યો, વિષ્ણુ એ વામન વેશધારી;
અશ્વજગન સમે, દાન અવનીતણું, પાત્ર એવું ક્યાં મળે મુને મુરારી. બ.
હરિતણા ચરણ ઉપર નિર નામતાં, નાળમાં† ભૃગુસુત પેઠો ચાલી;
રીસ હૃદય ધરી, ઘણું ઘણું રાયજી, નેત્રમાં દર્ભની શેર ઘાલી. બ.
બાપડો બળિરાય, પગતળે ચાંપીયો, પ્રભુ પાતાળનો કરીને થાપ્યો;
ભણે નરસૈંયો હરિ, ભક્ત આધીન છે, ઇંદ્ર અવિચળ અધિકાર આપ્યો. બ.

પદ ૪ થું–રાગ પ્રભાતિયું.

ગિરિ તળાટીને કુંડ દામોદર, ત્યાં મેહેતાજી નહાવા જાય;
ઢેઢ વરણમાં દૃઢ હરિભક્તી, તે પ્રેમ ધરિને લાગ્યા પાય. ગિરિ.
કરજોડીને પ્રાર્થના કીધી, વિનતિતણાં બહુ વદયારે વચન;
મહાંત‡ પુરુષ અમારી અરજ એટલી, અમારે આંગણે કરોરે કીરતન. ગિરિ.
પ્રેમ પદારથ અમો પામિયે, વામિયે જન્મ મરણ જંજાળ;
કરજોડતામાં કરુણા ઉપજી, મેહેતાજી વૈષ્ણવ પરમ દયાળ. ગિરિ.
પક્ષાપક્ષી ત્યાં નહિ પરમેશ્વર, સમ દૃષ્ટિને સર્વ સમાન;
ગૌમૂત્ર તુલસી વૃક્ષ કરી લીપજો, એવું વૈષ્ણવે આપ્યું વાક્દાન. ગિરિ.
મેહેતાજી નિશાએ આવ્યા, લાવ્યા પ્રસાદ ને કર્યો ઓચ્છવ;
ભોર§ થયા લગિ ભજન કીધું, સંતોષ પામ્યા સઉ વૈષ્ણવ. ગિરિ.

---

* વાહેલા–પ્રેરાયલા. † ઝારીનું નાળચું. ‡ મોટા. § પ્રભાત.

ઘેર પધાર્યા હરિ જશ ગાતા, વા'તા* તાળ ને શંખ મૃદંગ;
હસિ હસિ નાગર તાળિયો લે છે, આ શા રે બ્રાહ્મણના ઢંગ. ગિરિ.
મૌન ગ્રહીને મેહેતાજી ચાલ્યા, અધવધરાને† શો ઉત્તર દેઉં;
જાગ્યા લોક નર નારી પૂછે, મેહેતાજી તમે એવા શું? ગિરિ.
નાત ન જાણો ને જાત ન જાણો, ન જાણો કાંઈ વિવેકવિચાર;
કરજોડીને કહે નરસૈંયો, વૈષ્ણવતણો મને છે આધાર. ગિરિ.

પદ ૫ મું.

એવા રે અમો એવા રે એવા, તમે કહો છો વળી તેવા રે;
ભક્તિ કરતાં જો ભ્રષ્ટ કહેશો તો, કરશું દામોદરની સેવા રે. એવા રે.
જેનું મન જે સાથે બંધાણું, પેહેલું હતું ઘર કરાતું‡ રે;
હવે થયું છે હરિરસ માતું, ઘેર ઘેર હીંડે છે ગાતું રે. એવા રે.
સઘળા સાથમાં હું એક ભુંડો, ભુંડાથી વળિ ભુંડો રે;
તમારે મન માને તે કહેજો, સ્નેહ લાગ્યો છે મને ઊંડો રે. એવા રે.
કર્મ ધર્મની વાત છે જેટલી, તે મુજને નવ ભાવે રે;
સઘળા પદારથ જેથકી પામે, મારા પ્રભુની તોલે નાવે રે. એવા રે.
હળવાં કર્મનો હું નરસૈંયો, મુજને તો વૈષ્ણવ વાહાલા રે;
હરિજનથી જે અંતર ગણશે, તેના ફોગટ ફેરા ઠાલા રે. એવા રે.

પદ ૬ ઠું—દ્રૌપદીની પ્રાર્થના.

દ્વારકાના વાસી રે, અવસરે આવજો રે, રાણી રુકમિણિકેરા કંથ;
દુષ્ટ દુર્યોધન રે, લાગ્યો મને પીડવા રે, પ્રભુ મારા ચૌદશ ન્યાળું તારો પંથ.—ટેક.
સોડ તાણીને રે, શું રે સુતો શામળા રે, આળસ મોડીને ઊઠો આજ;
લક્ષ્મીજી તાળાંસે રે, પાવન તારા પાવલાં રે, અમ પર મેહેર કરો મહારાજ. દ્વા.
ગ્રાહ થકો રે§, ગજ‖ મૂકાવિયો રે, કીધી તમે સુધન્વાની સહાય;
નરસિંહરૂપે રે હિરણ્યકશિપુ હણ્યો રે, પ્રહ્લાદ ઉગાર્યો લાગ્યો પાય. દ્વા.
છપ્પનક્રોડ રે જાદવ તાહરે રે, સાથ બળિભદ્ર સરીખા ભ્રાત;
કાળીનાગ નાથ્યો રે, જરાસંધ જીતિયો રે, તે બળ ક્યાં ગયું મારા નાથ. દ્વા.
વસમી¶ વેળામાં રે, વહારે ચડો વિઠ્ઠલા રે, ધાજો તમે છત્રપતી નિરધાર;
અસવારી કરજો રે, ગરુડની ઊપરે રે, નરસૈંયો વિનવે વારંવાર. દ્વા.

* વગાડતા. † અડધું સમજેલા. ‡ પા૦ "ઘરકાતુ રે." કાતુ એટલે છરી જેવું. અને રાતું એટલે રંજન કરનારું. § મગર—થકો—થકી. ‖ હાથી. ¶ સંકટની, વિપત્તિની.

પદ ૭ મું.

કોણ એ સમાના કામની, દત્ત* ફુળિયેલ† રામા;
દ્રૌપદીની લજ્જા રાખવા, હરિ ઉભા છે સામા. કોણ.
વહાલોજી ગયાતા વાડિયે, સર્વે સુંદરી સાથે;
શેલડીની છોઈ‡ ઉતારતાં, છરી બેઠી છે હાથે. કોણ.
માનની મંદિર સિધાવિયાં, ચીંથરડું *રે લેવા;
દ્રૌપદીએ ચીર વધેરિયું, હરિને હાથે બંધેવા. કોણ.
ત્રીકમે તેના તાંતણા, લખી રાખ્યા છે લેખે;
નવસે નવાણું ચીર પૂરિયાં, સઘળી સભારે દેખે. કોણ.
ગરુડે ચઢીને ગોવિંદ આવિયા, આવ્યા અંતરજામી;
ભકતઉદ્ધારણ ભૂધરો, મેહેતા નરસૈંયાનો સ્વામી. કોણ.

પદ ૮ મું-પ્રભાતિયું.

તું તારા બીર્દ સાંહાંમું જોજે શામળા, ન જોઈશ કરણી હમારી રે. ટેક.
હીરણ્યાકશીપુને હાથે હણીયો, માસી પુતના મારી રે;
પ્રહ્લાદ કારણ સ્થંભમાં વશીયા, પ્રગટયા દેવ મોરારી રે. તું તારા.
લાખાગ્રેહમાં જેમ પાંડવ ઉગાર્યા, બ્રહ્માંડ જવાળા વ્યાપી રે;
અર્ધ વચને ગજ ગુણકા તારી, જયદેવને પદ્મિનિ આપી રે. તું તારા.
દુષ્ટ સભામાં જેમ ચીરજ પુર્યાં, લાજ પંચાળીની પાળી રે;
તેલ કઢા જેમ શીતળ કીધી, વેળા સુધન્વાની વાળી રે. તું તારા.
રુષિશ્વરે જેમ અહલ્યા શ્રાપી, બ્રહ્મ સલ્યા થઈ ભારી રે;
તે પણ તારે ચરણે રઘુવર, થઈ અનોપમ નારી રે. તું તારા.
મીરાંબાઇનાં વિખ અમૃત કીધાં, વિદુરની આરોગ્યા ભાજી રે;
સવરીના તમે બોરજ પ્રાશ્યાં, તેની પ્રિતે થયા રાજી રે. તું તારા.
અનેક ભક્ત આગે ઉગાર્યા, સહાય થયા મોરારી રે;
નરસૈંયાચા સ્વામી લક્ષ્મીવર, મોટી ઓથ તમારી રે. તું તારા.

પદ ૯ મું-રાગ કાલેરો.

ભજરે ભજરે તું ભૂતળમાં, જેની જશોદા માવડલી;
શ્યામ વર્ણ મનોહર મુખડાં, ચરાવે ગોકુળ ગાવડલી. ભજરે.

---

* કરણી, નસીબ. † ફળ્યું. ‡ છોલ.

મુસ્તક મુકુટ કુંડળ હરિ કાને, ઓઢણુ આછી ધાબળડલી;
દાણુ મિષે ગોપીને ગ્રેહતો, લાવે નિત્ય નિત્ય રાવડલી. ભજરે.
વૃંદાવન વાછરુઆં ચારે, રત્ન જડિત પાય પાવડલી;
ઠમકડે ચાલે નરહરિ, મુખ મરકડલાવે માવડલી. ભજરે.
ઉર વનમાળા સોહિયે માવને, રમતો માજમ રાતડલી;
બાંધવ શ્રીબળદેવનો બળિયો, ઘેર ઘેર કરે સઉ વાતડલી. ભજરે.
પીંડારે પરવરીઓ કાનડ, વાયે મધુરી ' વાંસડલી;
કેહ નરસૈંયો સેવો નંદનો નંદન, કાઢે કુળની કાસડલી. ભજરે.

પદ ૧૦ મું-રાગ પ્રભાત.

જેવો ને તેવો રે તમારે, પાલવડે બાંધો;
અણુછતો હું તો તમારો, વધાવી લીધો. જે.
અણુતેડાયો આવું રે, હું તો તાણ્યો નવ ત્રૂટૂં;
તમારા પ્રેમની સાંકલીએ બાંધ્યો, છોડ્યો ન છૂટૂં. જે.
રમાડ્યો રમું રે, તમારો જમાડ્યો જમૂં;
તમારે સમું રે સજની, બીજું નવ અમારે સમૂં. જે..
હુંકારે આઘેરો જાવું, તમારે ટુંકારે રાચૂં;
નરસૈંયો જહાં ગાન કરે, ત્યાં પ્રેમ ધરી નાચૂં. જે.

પદ ૧૧ મું.*

ઘેલા મન ગોવિંદને ગાનીરે, ઘેલા ગાની ગોવિંદ ગાનીરે. ઘેલા મન. ટેક.
શુકલ તીર્થને ઉમરે રે, આલ્યાં જમણે હાથ;
આલ્યાં હશે તો પામશોરે, નહિ આવે તારી રે સાથ;
ગવાય તો ગોવિંદ ગાજોરે, પવાય તો પાઈને પીજોરે. ઘેલા મન.
ખાઓ પીઓ ધન વાવરો રે, પહેરો કપડા સાર;
પ્રાણી તે સરખો આત્મા રે, નહિ મળે વારો વાર. ઘેલા મન.
ભીડ પડ્યા ભાગ્યા રે, નહિ મા ને બાપ;
ચેતી શકે તો હાંરે ચેતજોરે, ફરી કશાય ન દેયરે જબાપ. ઘેલા મન.
ચોખ્ખી કરની ચાકરી રે, ખરો મહિનો ખાની;
જ્ઞાન ખડગ લે હાથમાં રે, જમનો શિર લે ન ઘાની. ઘેલા મન.

બાંધી શકો તો બાંધજો રે, પાણી પહેલી પાળ;
છેલ્લે ક્યારે જળ વળ્યું રે, ગુણ ગાયે નરસૈંયો દયાળ. ઘેલા મન.

પદ ૧૨ મું.

પ્રાતઃ સમે સુર ઉગ્યા પહેલાં, જો રે રસના મુખ રામ કહે;
હાંરે હાંરે કૃષ્ણને તું ભજ નામે, જગમાં તારું નામ રહે. પ્રાતઃ.
રામ નામનો મહિમા મ્હોટો, શિવ સનકાદિક ધ્યાન ધરે;
મેરુ થકી મ્હોટું હોય પ્રાયશ્ચિત, નારાયણના નામે તરે. પ્રાતઃ.
કેસરી ઘૂરે* જ્યમે મૃગજ ત્રાસે, રવિ ઉગે જ્યમ તિમિર† ટળે;
પૂરણબ્રહ્મ અકળ અવિનાશી, કુબુદ્ધિના તાપ તરત હરે. પ્રાતઃ.
કોટિ કલ્યાણ ફળ ઉદય ભાણે,‡ પાપ બાપડું ક્યાંરે રહે;
અધમ નીર ગંગામાં ભળ્યું ત્યારે, ગંગા સરખું થઈને વહે. પ્રાતઃ.
એ રસને શુકદેવજી જાણે, કોઈક વિરલા સંત લહે;
ભણે નરસૈંયો તમે પ્રભુ ભજી લો, આવાગમનનો ફેરો ટળે. પ્રાતઃ.

પદ ૧૩ મું.*

સંતો હમે રે વેવારીયા શ્રી રામનામના;
વેપારી આવે છે બધા ગામ ગામના. સંતો.
હમારું વસાણું સાધુ સઉકોને ભાવે;
અઢારે વરણ જેને હોરવાને આવે;
હમારું વસાણું કાળ દુકાળે ન ખૂટે;
જેને રાજા ન દંડે, જેને ચોર ના લૂંટે. સંતો.
લાખ વિનાનાં લેખાં નહિ, ને પાર વિનાની પુંજી;
હોરવું હોય તો હોરી લેજો, કસ્તુરી છે સોંઘી. સંતો.
રામ નામ ધન હમારે, વાજે ને ગાજે;
છપ્પન ઉપર ભેર ભેરિ ભૂંગળ વાજે;
આવરો ને ખાતાવહીમાં, લક્ષ્મીવરનું નામ;
ચીઠીમાં ચતરભુજ લખીયા, નરસૈંયાનું કામ. સંતો.

---

* ધુરકવું, બરાડવું. † અંધકાર. ‡ સૂર્ય.